

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า

รางวัล พระปกเกล้า

เกียรติภูมิท้องถิ่น

2562
KPI
Awards

รางวัลพระปกเกล้า

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ

- ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์
- ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

“...ข้าพเจ้าเห็นว่า สติธิเดือกตั้งของประชาชน
ควรจะเริ่มทันทีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
ข้าพเจ้าเชื่อว่า ประชาชนควรมีสติธิมีเสียงในกิจการของท้องถิ่น
เรากำตั้งพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา
ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีกรปกครองระบมรัฐสภา
ก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์อย่างดี
เกี่ยวกับการใช้สติธิเดือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”

รางวัลพระปกเกล้า' 62

บรรณาธิการ   สุยามาลัย ชาวนา

ISBN = 978-616-476-070-7

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบัน   วปท.62-52-1000.0

พิมพ์ครั้งที่ 1   พ.ศ. 2562

จำนวนหน้า   342 หน้า

จำนวน   1,000 เล่ม

ผู้จัดรูปเล่ม และออกแบบปก   นายสุชาติ วิวัฒน์ตระกูล

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)

เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02 - 141-9600 โทรสาร 02-143-8175

<http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด

745 ถนนนครไชยศรี แขวงนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-243-9040-4 โทรสาร 02-243-3225

สารบัญ

	หน้า
รายละเอียดรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562	5
ผลการตัดสินรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562	13
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562	
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	17
1. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	18
2. เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	30
3. เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	42
4. เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	52
5. เทศบาลเมืองชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	62
6. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	70
7. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	78
8. เทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	88
9. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	100
10. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่	110
11. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น	120
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	130
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	140
ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์	149
1. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	150
2. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	160
3. เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี	168
4. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	176
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม	185
1. เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	186
2. เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	196
3. เทศบาลเมืองกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	206

สารบัญ

หน้า

4. เทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง	216
5. เทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	228
6. เทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร	238
7. เทศบาลตำบลชมนัญ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	248
8. เทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	258
9. เทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภอจุน จังหวัดพะเยา	268
10. เทศบาลตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	278
11. เทศบาลตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	288
12. เทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน	298
13. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล	306
14. องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี	314
15. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา	322
16. องค์การบริหารส่วนตำบลปลับปลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	332

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณารางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562 **341**

คณะทำงานของวิทยาลัยพัฒนการปกครองท้องถิ่น **342**

**รางวัลพระปกเกล้า
ประจำปี 2562**

รางวัลพระปกเกล้า 2562

เกียรติภูมิท้องถิ่น

ก้าวขึ้นสู่อันดับที่ 19 กับ “รางวัลพระปกเกล้า” รางวัลอันทรงเกียรติ ที่มีอายุยาวนานที่สุดในประเทศไทย ที่มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศและโดดเด่น

วัตถุประสงค์

สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของ
ประธานรัฐสภา มีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานที่มั่นคง
ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้จัดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้า และใบประกาศ
เกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้าขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ซึ่งให้ความสำคัญกับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ต่อมาในปี 2552 สถาบันฯ ได้ขยายรางวัลพระปกเกล้าให้ครอบคลุมการดำเนินงานของ
ท้องถิ่น อาทิ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการท้องถิ่น การเสริมสร้างสันติสุขและ
ความสมานฉันท์ในท้องถิ่น และการเสริมสร้างเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานพัฒนา
ท้องถิ่น เป็นต้น

ในปี 2562 สถาบันพระปกเกล้า แบ่งรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 3 ประเภทรางวัล
ได้แก่

ประเภทที่ 1

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเภทที่ 2

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

ประเภทที่ 3

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

ประเภทที่ 1

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักความโปร่งใสในการบริหารงาน และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 2 ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลรักษาความสงบ ตลอดจนปลูกจิตสำนึกแห่งพลังความสามัคคีของคนในพื้นที่ ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสันติสุขสมานฉันท์ในระดับชาติ

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 3 ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บริหารจัดการท้องถิ่น ให้สามารถร่วมมือกับเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน

กรอบแนวคิดสำคัญ

หลักเกณฑ์

การมอบรางวัลพระปกเกล้าและใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

การมอบรางวัลพระปกเกล้าแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา
แบ่งการมอบรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 2 ระดับ คือ

🏆 โล่รางวัลพระปกเกล้า พร้อมใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการ
แล้วว่า **มีความเป็นเลิศ** ในด้านนั้นๆ

🏆 ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการ
แล้วว่า **ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้** ในด้านนั้นๆ

กระบวนการประเมินและคัดเลือก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า 2562

การประเมินและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อมอบรางวัลพระปกเกล้า และ
ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า มีกระบวนการหลัก ดังนี้

ขั้นที่ 1 รับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในโครงการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562
โดยกรอกใบสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบการ
พิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ในใบสมัคร

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า
ประจำปี 2562 ได้เพียง 1 ประเภทรางวัลเท่านั้น โดยทำการเลือกประเภทรางวัล ตามที่ได้กำหนด
ไว้ในหน้าแรกของใบสมัคร และต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภท
ของรางวัลฯ ซึ่งมีการแยกประเภทรางวัลฯ ไว้แล้วในใบสมัครส่วนต่างๆ ซึ่งองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นสามารถนำใบสมัครมาจาก 2 ช่องทางสำคัญ ได้แก่

- 1) สถาบันฯ จัดส่งใบสมัครให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยตรง

- 2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดาวน์โหลดใบสมัครได้จากเว็บไซต์สถาบันฯ ที่ www.kpi.ac.th

ขั้นที่ 2 ประเมินคุณสมบัติขั้นต้น

คณะวิจัยฯ ทำการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด โดยพิจารณาให้คะแนนจากเกณฑ์ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดขั้นพัฒนา (แยกตามประเภทรางวัลฯ) ในขั้นนี้หลักฐานและเอกสารประกอบการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งให้แก่คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะได้รับการตรวจสอบและให้คะแนนอย่างถี่ถ้วน

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นภารกิจที่บังคับให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำหรือต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบ และกฎหมาย เช่น แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เปิดเผยรายรับรายจ่าย การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น หากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่มีการปฏิบัติตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานตัวใดตัวหนึ่งแล้ว จะถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในขั้นต้น

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา เป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงวิธีการหรือแนวทางการดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ ที่มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมทั้งมีความเข้มข้นในด้านการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

“ทั้งนี้ ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาที่กล่าวมานั้น จะถูกนำมาแปลงเป็นข้อคำถามในใบสมัครการเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ในแต่ละประเภท ซึ่งจะมีการคิดคะแนนที่ให้น้ำหนักแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมในแต่ละตัวชี้วัด”

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณสมบัติเฉพาะประเด็น แบ่งเป็น

ขั้นที่ 3.1 การประเมินความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

คณะวิจัยฯ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ

ขั้นที่ 3.2 การประเมินการดำเนินโครงการและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะวิจัยฯ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดย การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการและ กิจกรรม

ขั้นที่ 4 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่

ในขั้นตอนนี้ จะเกิดขึ้นหลังจากคณะวิจัยฯ นำเสนอผลคะแนนที่ได้จากการประเมินตาม ขั้นที่ 2 และ 3 ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะมีการประชุมเพื่อกำหนดการลงพื้นที่ ประเมินจริงในภาคสนาม โดยเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินขั้นนี้ พิจารณาจาก

- 1) การนำเสนอผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) การสังเกตสภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสภาพทั่วไปของเมืองโดยรวม
- 3) การเยี่ยมชมโครงการและกิจกรรมตัวอย่างที่ดี

ขั้นที่ 5 ประชุมคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัล พระปกเกล้า 2562

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่แล้ว ได้จัดให้มีการประชุมพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และพิจารณาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใด มีความเหมาะสมที่จะได้รับรางวัลพระปกเกล้า ในฐานะที่มี “ความเป็นเลิศ” และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแห่งใดที่ “ผ่านเกณฑ์” และสมควรได้รับใบประกาศเกียรติคุณของสถาบันพระปกเกล้า

ทั้งนี้ ในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ จะมีการพิจารณาโดยนำข้อมูลการร้องเรียน ที่ได้จาก สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในประเด็นเรื่องการทุจริตและความ ไม่โปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย

พลาการตัดสิน

ของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น
เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

รางวัลพระปกเกล้า
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ประจำปี 2562

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำนวน 13 แห่ง

1. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
2. เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
3. เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
5. เทศบาลเมืองชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
6. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
7. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
8. เทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
9. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
10. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
11. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเทพบุรี

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

จำนวน 4 แห่ง

1. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
4. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 16 แห่ง

1. เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
2. เทศบาลเมืองแม่เหิษะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เทศบาลเมืองกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
4. เทศบาลเมืองบ้านดาง อำเภอบ้านดาง จังหวัดระยอง
5. เทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
6. เทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
7. เทศบาลตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
8. เทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
9. เทศบาลตำบลห้วยข้าวต้ม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
10. เทศบาลตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
11. เทศบาลตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
12. เทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน
13. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล
14. องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
15. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
16. องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี

**ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
ประจำปี 2562**

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

จำนวน 22 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เทศบาลเมืองลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
4. เทศบาลเมืองโร้ซิง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
5. เทศบาลตำบลพระแท่นลำพระยา อำเภอกำมะกา จังหวัดกาญจนบุรี
6. เทศบาลตำบลชะมาย อำเภอกู่่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
7. เทศบาลตำบลแม่ขันธ์ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
8. เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
9. เทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
10. เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
11. เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
12. เทศบาลตำบลขุนหาญ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
14. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อม อำเภอเมืองจัตวาศรี จังหวัดขอนแก่น
15. องค์การบริหารส่วนตำบลแก้วแสน อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช
16. องค์การบริหารส่วนตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอกู่่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
17. องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
18. องค์การบริหารส่วนตำบลนาสะแบง อำเภอสรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ
19. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
20. องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
21. องค์การบริหารส่วนตำบลบางคนที อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
22. องค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืน อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

จำนวน 4 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าพัฒนา อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอุยุด อำเภอสังขสิงห์ จังหวัดสงขลา
3. องค์การบริหารส่วนตำบลประภักดี อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 12 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
3. เทศบาลเมืองห้วยหิน อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
5. เทศบาลตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
6. เทศบาลตำบลควนขนุน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
7. เทศบาลตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย
8. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
9. องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
10. องค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะคีรี อำเภอหาดสำราญ จังหวัดชลบุรี
11. องค์การบริหารส่วนตำบลบัวชุม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
12. องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

**ประเภทที่ 1
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของประชาชน**

เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ท่าบลดตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000
โทรศัพท์ 076-222-932 โทรสาร 076-222-932

ประชากร

79,696 คน (ชาย 36,830 คน หญิง 42,866 คน)

พื้นที่

12.562 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 22 ชุมชน)

รายได้

1,222,235,439.46 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

83,053,786.22 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต
2. นายพงษ์สิทธิ์ ฦ นคร	ประธานสภาเทศบาลนครภูเก็ต
3. นายธวัชชัย ทองมั่ง	ปลัดเทศบาลนครภูเก็ต

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลนครภูเก็ต มีแนวคิดในการจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาของประชาชนให้ได้อย่างแท้จริง โดยต้อง **“เข้าใจ เข้าถึง”** ปัญหาและความต้องการนั้น ๆ แล้วทำการ **“พัฒนา”** อย่างตรงประเด็น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนเจ้าของพื้นที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างหลากหลาย โดยเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล และร่วมเป็นเจ้าของ ดังปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์คนมีสุข ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ให้ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ ภาคเอกชน และประชาสังคมในการพัฒนาเมือง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสถาบันทางสังคม นอกจากนี้ คณะผู้บริหารของเทศบาลนครภูเก็ตได้ประกาศนโยบายการทำงานอย่างชัดเจนว่าจะใช้หลักการธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์พัฒนาการบริการภาครัฐ แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการบริการประชาชน โดยยึดหลักการธรรมาภิบาลและการบูรณาการ ดังนั้น ในการพัฒนาเมืองหรือการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ เทศบาลจะยึดหลักการธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และให้ความสำคัญกับการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย

เทศบาลนครภูเก็ตมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้นครภูเก็ต **“เป็นชุมชนเมืองแห่งการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการสร้างความสุขให้กับชาวนครภูเก็ต”** โดยยึดหลัก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา โดยมีผู้คนทุกชาติ ศาสนา ด้วยแนวคิด สร้างเมือง สร้างคน สร้างเศรษฐกิจ และสร้างสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในการพัฒนาเมือง เทศบาลจึงได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ตั้งแต่ขั้นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้เวทีการประชุมประชาคมแผนเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน การลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในทุกชุมชนผ่านโครงการเทศบาลพบประชาชน การสร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการได้อย่างสะดวก และในขั้นให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนา ประชาชนก็มีส่วนร่วมในการอนุมัติโครงการที่บรรจุอยู่ในแผน เพื่อนำไปสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์รับฟังความคิดเห็นก่อนดำเนินโครงการ มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นผู้ควบคุมงานร่วมกับเจ้าหน้าที่คุมงานของเทศบาล ทำให้สามารถลดข้อขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจอันดี

ระหว่างผู้รับจ้าง ประชาชนและเทศบาล ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามกำหนดเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ขั้นการติดตามและประเมินผลโครงการ เทศบาลสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีการแต่งตั้งผู้แทนจากภาครัฐ เอกชนและประชาชน เข้ามาเป็น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ มีการประกาศผลการดำเนินงานให้ ประชาชนได้รับทราบในทุกสื่อ ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเทศบาลได้ทุกขั้นตอน และมีช่องทางการสื่อสารสำหรับการรับเรื่องร้องเรียนการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ของเทศบาลให้ ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารเข้ามาได้อย่างสะดวก เช่น เว็บไซต์ “โทรศัพท์สายด่วน 1132” โหลน์ “สร้างบ้านแปงเมือง” แอปพลิเคชัน “นครภูมิเกิด” เป็นต้น

จากการทำงานร่วมกันกับประชาชนอย่างใกล้ชิด และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในทุกกระบวนการก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ดังจะเห็นได้จากชมรม มูลนิธิ กลุ่มจิตอาสา ต่าง ๆ ที่ก่อตั้งโดยประชาชนและดำเนินการเป็นหน่วยขับเคลื่อนในเรื่องนั้น ๆ แทนเทศบาล เช่น

- มูลนิธิเมืองเก่าภูมิเกิด ที่ดำเนินการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมชิโนยูโรเปียน วัฒนธรรม ประเพณีแบบบาบ๋าในเขตเมืองเก่าภูมิเกิด
- มูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูมิเกิด ทำหน้าที่ให้ความรู้ วรรณคดี สร้างจิตสำนึก เรื่อง สิ่งแวดล้อมให้แก่คนในท้องถิ่น
- กลุ่มจิตอาสา “จิตสงบ ใจสว่าง” ที่รวมตัวกันเพื่อดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย หรือผู้ป่วย เรื้อรังในชุมชน จัดทำเครื่องมือหรืออุปกรณ์การแพทย์เพื่อช่วยผู้ป่วยติดเตียง
- ชมรมภูมิเกิดอาหารสร้างสรรค์ ดำเนินการส่งเสริม เผยแพร่ อาหารภูมิเกิดให้เป็นที่ยอมรับ

ทั้งหมดนี้เกิดจากความรู้สึกของคนในพื้นที่ที่ต้องการมีส่วนร่วมช่วยกันดูแลบ้านของ ตนเอง ดูแลสมาชิกภายในบ้าน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเนื้อแท้ของคนภูมิเกิดที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่ดั้งเดิมแล้ว จนในปัจจุบัน เทศบาลนครภูมิเกิดมีเครือข่ายการทำงานในทุกมิติการพัฒนา ไม่ว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิต การศึกษา สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี จะมีคนช่วยคิด ช่วยทำ ทำให้การพัฒนาเมืองหรือการแก้ไขปัญหาของเมืองประสบความสำเร็จ นำไปสู่ความเป็น เมืองสร้างสรรค์ที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลนครภูเก็ต ได้แก่

การจัดทำแผนการศึกษาและทบทวนการจัดทำ Blueprint ด้านการศึกษา

เทศบาลนครภูเก็ตเชื่อว่าระบบการจัดการศึกษาที่ดีเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรของจังหวัด ประเทศ และรับรองการพัฒนาการศึกษาที่เท่าเทียมและยั่งยืน ประกอบกับได้รับงบประมาณจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อคัดเลือกครูสอนดีและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระดับจังหวัดภูเก็ต และพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานการศึกษาในจังหวัด ซึ่งปัจจุบันเทศบาลนครภูเก็ตมีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 7 โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ศูนย์ มีนักเรียนประมาณ 10,000 คน ได้ทำการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา พบว่ามีปัญหาการเรียนของนักเรียน การหลุดออกจากระบบของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนมีแนวโน้มลดต่ำลง ยังมีปัญหาขาดข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ครบถ้วน ชัดเจน ฐานข้อมูลไม่อยู่ในฐานข้อมูลเดียวกัน ขาดการบูรณาการร่วมกัน อันเป็นปัญหาให้ไม่สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้งานต่อได้ เทศบาลจึงมีแนวคิดจัดทำโครงการจัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่ถูกพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การจัดเก็บข้อมูลของนักเรียน บุคลากร งบประมาณ รวมถึงเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สุขภาพ การเข้าเรียนและอื่นๆ เพื่อให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง สามารถติดตามเฝ้าระวัง แก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทัน่วงที รวมทั้งสามารถนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการศึกษาดังกล่าวมาวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เพื่อบางแผนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาการศึกษาของเทศบาลนครภูเก็ตโดยมีการมุ่งเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

เทศบาลนครภูเก็ตได้ดำเนินการโดยเริ่มจากการประชุมระดมความคิดร่วมกันกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ บุคลากรทางการศึกษา ชมรมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน สภาดังและเยาวชน คิษย์เก่า ผู้นำศาสนา นักการศึกษา ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ ฯ เพื่อจัดทำพิมพ์เขียวการศึกษา (Blueprint) โดยการนำข้อมูลจริง ได้แก่ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารายบุคคลของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ข้อมูลคะแนนสอบระดับชาติ เช่น O-Net, NT, RT ฯ ข้อมูลการขาด ลา มาสาย ข้อมูลการจัดสอบกลางของเทศบาล ข้อมูลด้านสุขภาพ รวมไปถึงข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาทำการวิเคราะห์และสรุปผล และร่วมกันกำหนดเป้าหมายรวมถึงตัวชี้วัดที่ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยแบ่ง

การสร้างสุขภาพแบบการมีส่วนร่วมโดยกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลนครภูเก็ต

การรักษาดูแลสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ ในอดีตเป็นเรื่องเฉพาะในแวดวงการแพทย์ การสาธารณสุข ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งอัตรากำลังมีไม่เพียงพอ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนยังมีน้อย ทำให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง ดังนั้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรประชาชนได้ดำเนินการกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรประชาชนได้ดำเนินการกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง เทศบาลนครภูเก็ตจึงได้ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจัดตั้ง “กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลนครภูเก็ต” ได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันเป็นวิสัยทัศน์ **“กองทุนให้จบ ภาคีให้ใจ ร่วมสร้างสุขภาพ เพื่อชาวนครภูเก็ตมีสุขภาพดี”** มีค่านิยมร่วมคือ **“ร่วมสร้างสุขภาพให้ชาวภูเก็ตมีสุขภาพดี”** โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการบริการสาธารณสุข โดยเน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิเชิงรุก
2. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังในเขตพื้นที่ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง
3. เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่ โดยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคลในพื้นที่

กองทุนฯ สนับสนุนการบริการและดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง มีเป้าหมายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลและบริหารจัดการระบบสุขภาพได้ โดยถือว่า “สุขภาพ” เป็นเรื่องของประชาชนทุกคน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยมุ่งเน้นหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการคิด/ริเริ่ม เปิดโอกาสผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับที่เป็นตัวแทนภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน NGO เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิด เสนอข้อมูล สภาพปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์กรของตนเอง รวมถึงการศึกษาหาข้อมูลและ วิเคราะห์ปัญหาเพื่อสนองความต้องการของชุมชน มีการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ (SRM) โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา ซึ่งสรุปประเด็นย่อยได้ 7 ประเด็น ได้แก่

- 1) ชุมชนใส่ใจผู้สูงอายุ/ ผู้พิการ
- 2) ชุมชนห่างไกลโรคไม่ติดต่อ
- 3) ชุมชนร่วมใจป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ
- 4) สิ่งแวดล้อม/อาหารปลอดภัย
- 5) ชุมชนสุขภาพจิตเข้มแข็ง/สร้างภูมิคุ้มกันสิ่งเสพติด
- 6) สุขภาพดีแม่และเด็กปฐมวัย/ วัยเรียน
- 7) ชุมชนสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

นอกจากนี้ มีการระดมความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนทั้ง 22 ชุมชน ในการจัดทำ แผนสุขภาพชุมชนของเทศบาลนครภูเก็ต โดยประชาชนกำหนดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เอง เพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณจากทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลนครภูเก็ต

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กองทุนฯ มีการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินงาน กองทุนฯ ซึ่งประกอบด้วย

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข กฎหมาย
- สมาชิกสภาเทศบาลนครภูเก็ตโดยมติสภา
- ผู้แทนหน่วยบริการปฐมภูมิ จากสถานบริการสุขภาพที่อยู่ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต
- ผู้แทน อสม. คัดเลือกจากที่ประชุม อสม.
- ผู้แทนชุมชน คัดเลือกจากประธานชุมชนทั้ง 22 ชุมชน
- ตัวแทนภาคประชาชน คัดเลือกจากประธานชมรมสร้างสุขภาพต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ กองทุนฯ ได้ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความ พร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาขอรับ งบประมาณดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่จำเป็นต่อสุขภาพ โดยโครงการที่จะขอสนับสนุนงบประมาณประกอบด้วย 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดบริการสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ 5 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย หญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดถึงต่ำกว่า 6 ปี กลุ่มเด็กโตและเยาวชนอายุ 6 ปี ถึงต่ำกว่า 25 ปี กลุ่มผู้ใหญ่ตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ
2. การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยบริการสุขภาพในเขตเทศบาลนครภูเก็ต
3. กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ฟันพุ่มรรรภาพหรือบำบัดโรคโดยใช้ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทั้งนี้ไม่รวมการรักษาพยาบาล
4. การบริหารจัดการกองทุนหรือพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล กองทุนฯ มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการ ผ่านคณะอนุกรรมการด้านประเมินผลโครงการ ซึ่งมีการจัดประชุมทุก 3 เดือน และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ผ่านการประชุมคณะกรรมการชุด ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น จุลสารกองทุน (รายไตรมาส) ฐานะานุสาร หรือในเว็บไซต์ของ เทศบาลนครภูเก็ต และเว็บไซต์กองทุนฯ

นวัตกรรมเด่นเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟันพุ่มรรรภาพที่ จำเป็นต่อสุขภาพ ที่กองทุนมีส่วนผลกัตัน เช่น

- สเก็ทบอร์ดสุขภาพ สำหรับผู้พิการษาและผู้สูงอายุอาอ่อนแรง ช่วยในการเคลื่อนที่และ ลดการพึ่งพิงจากผู้ดูแล
- สติ๊กเกอร์ 3 สีชี้ทางผู้รอคอย (ความช่วยเหลือ) เมื่อเกิดภัยพิบัติ/ เหตุการณ์ฉุกเฉิน
- สะพานโค้งบริหารหัวไหล่ เพื่อฟันพุ่มสุขภาพผู้สูงอายุติดบ้าน/ ติดเตียง
- กล่อง 7 สี เพิ่มพลัง DOTs เครื่องมือเพื่อลดการขาดยาผู้ป่วย สร้างแรงจูงใจ การกินยา

กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลนครภูเก็ต เป็นเครื่องมือสำคัญที่สนับสนุนการ ดำเนินงานสุขภาพชุมชน แก้ไขปัญหาสาธารณสุขในชุมชน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมการดูแลสุขภาพ ของประชาชนจากหลายภาคส่วน โดยเป็นกลไกสำคัญในการประสานหน่วยงาน องค์กร และ

ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เข้ามาร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชน ร่วมวางแผน และส่งเสริมให้เกิดการร่วมดำเนินการด้านสุขภาพ ประชาชนดูแลสุขภาพตนเอง สามารถติดตามผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนแสดงบทบาทในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนในการดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนสร้างกลไกในสังคมให้เข้ามาร่วมจัดการและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่ทุกภาคส่วน

การบริหารจัดการลานค้า “ตลาดปลายแหลม”

กว่า 20 ปีที่มีผู้ทาบทมแพร่กระจาย รวมถึงรถจักรยานยนต์พ่วงข้างมาทาบทมจำหน่ายสินค้าบริเวณพื้นที่สะพานหิน ซึ่งเป็นสวนสาธารณะและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญของเทศบาลนครภูเก็ต ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และเกิดสภาพลักษณะที่ไม่สวยงามด้านการท่องเที่ยว เทศบาลนครภูเก็ตจึงมีนโยบายในการจัดระเบียบเมือง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และดึงดูดประชาชนให้มาใช้พื้นที่ในการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

โดยในระยะแรกที่เทศบาลประกาศเรื่องการจัดระเบียบพื้นที่ ได้สร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มผู้ค้าขายจึงเกิดการประท้วง เทศบาลจึงทำการสำรวจข้อมูลและจัดให้มีการเจรจาร่วมกัน 2 ฝ่าย ระหว่างเทศบาลนครภูเก็ต และกลุ่มผู้ค้าขายเพื่อหาแนวร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งภายหลังการหารือร่วมกันได้นำไปสู่การดำเนินการ ดังนี้

- เทศบาลได้จัดหาพื้นที่ลานอเนกประสงค์พื้นที่ประมาณ 936 ตารางเมตรให้เป็นพื้นที่ค้าขายที่เป็นหลักแหล่ง โดยจัดทำประกาศกำหนดพื้นที่ผ่อนผัน ซึ่งคือลานอเนกประสงค์สะพานหินในปัจจุบัน และจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการค้าแหลมสะพานหินกับเทศบาลนครภูเก็ต ซึ่งกำหนดเวลาขาย เงื่อนไขการจำหน่ายสินค้า การทำความสะอาดบริเวณสถานที่ ฯ
- กลุ่มผู้ค้าขายได้มีการกำหนดกติการ่วมกันโดยการควบคุมจำนวนผู้ค้าขาย เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ กำหนดประเภทสินค้า การค้าขาย การโอนสิทธิ์จะโอนให้เฉพาะทายาทเท่านั้น เนื่องจากลานอเนกประสงค์อยู่ในพื้นที่ศูนย์กีฬาของเทศบาลนครภูเก็ต

- การพัฒนากลุ่มผู้ค้าขายโดยการจัดการอบรมให้ความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหาร พร้อมกับนำไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ และให้ผู้ค้าขายปฏิบัติตนได้ถูกสุขลักษณะ เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภคโดยการตรวจสอบสุขภาพผู้สัมผัสอาหาร ปีละ 2 ครั้ง
- การร่วมกันทำความสะอาดทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของเดือน
- การคัดแยกขยะ และเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ออกจากลานค้าทุกวัน เพื่อคืนพื้นที่ลานค้าซึ่งอยู่ในศูนย์กีฬาของเทศบาลนครภูเก็ตให้ประชาชนทั่วไปสามารถใช้พื้นที่ได้ตามปกติ
- การปฏิเสธการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน
- การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ประกอบการทำให้เกิดความสามัคคีและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนจัดตั้งเป็นชมรมให้ผู้ประกอบการบริหารจัดการตนเอง และทำกิจกรรมสาธารณะต่างๆ โดยให้เทศบาลนครภูเก็ตเป็นพี่เลี้ยง

เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

โทรศัพท์ 054-237-237 ต่อ 7412 โทรสาร 054-237-259

ประชากร

52,363 คน (ชาย 23,659 คน หญิง 28,704 คน)

พื้นที่

22.17 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 43 ชุมชน)

รายได้

419,842,974.51 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

337,970,675.90 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายกิตติภูมิ นามวงศ์	นายกเทศมนตรีนครลำปาง
2. นายกิตติ จิระสันติการ	ประธานสภาเทศบาลนครลำปาง
3. นายชาติรี สุขารมย์	ปลัดเทศบาลนครลำปาง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลนครลำปาง “นครน่าอยู่ ผู้คนเป็นสุข สังคมดีงาม มรดกวัฒนธรรมล้ำค่า”

วิสัยทัศน์ที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของบ้านเมืองนครลำปางได้อย่างชัดเจน จนนำมาสู่การพัฒนาท้องถิ่น และนโยบายในการทำงานของเทศบาล ตามแนวคิดที่ว่า **“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา”** เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงาน เพื่อให้องค์กรสามารถทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะ ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร คือ การใช้เทคนิคการจัดการในการแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ อาทิ ยึดถือกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ในการทำงาน ยึดถือการตอบสนองปัญหาเร่งด่วนของประชาชน โดยไม่เคร่งครัดในกฎหมาย หรือระเบียบทางราชการแบบตายตัว แต่เทศบาลฯ จะพยายามมุ่งหาวิธีการหรือช่องทางทำงานแบบใหม่ เพื่อลดข้อจำกัดในการทำงาน ใช้วิธีเจรจาหรือเพื่อขอยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบ หรือข้อกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการบริหารงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายความร่วมมือ และการกระจายอำนาจให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง กล่าวคือ มอบหมายให้ภาคประชาชนในพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชน เพื่อการจัดบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ได้แก่ การวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (ภายใต้โครงการสังคมสีเขียว) โดยให้ชุมชน ส่งแผนพัฒนาชุมชนให้กับเทศบาลฯ นำเข้าแผนพัฒนาเทศบาลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการสอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน

ตลอดจนจัดเวทีเสวนา “ช่วงก่ากั๊ด” ในรูปแบบสภากาแฟ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน “ช่วงก่ากั๊ด” เป็นเวทีเสวนาเล็ก ๆ ในชุมชนที่จุดประกายแนวความคิดจากชุมชน ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายสังคมสีเขียวของเทศบาลนครลำปาง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ต่างก็เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประกันตีคุณภาพในการบริหารงาน เทศบาลนครลำปางได้คว้าวางวัลชนะเลิศ เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนยอดเยี่ยมระดับประเทศ ประจำปี 2562 ภายใต้กรอบแนวคิดเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน 4 ประการ ประกอบไปด้วย เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลนครลำปาง ได้แก่

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว “ถนนคนเดินภาคองต๋ำ”

ถนนคนเดินภาคองต๋ำ ตั้งอยู่บนถนนตลาดเก่าขนานกับลำน้ำวัง สองข้างทางเต็มไปด้วยอาคาร สถาปัตยกรรมที่สวยงาม ในอดีตถนนสายนี้มีผู้คนจากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่เพื่อทำการค้าขาย อาคารบ้านเรือนบริเวณสองฝั่งถนนจึงมีรูปแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างยุโรป จีน และพม่า สิ่งเหล่านี้กลายเป็นเสน่ห์ที่ทำให้ภาคองต๋ำเป็นถนนคนเดินที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ ทำให้ผู้ที่มาเดินเที่ยวชม ตลอดจนพ่อค้าแม่ค้าที่นำสินค้ามาวางจำหน่ายหวนระลึถึงบรรยากาศเก่า ๆ ในอดีตเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมามี

ถนนแห่งนี้เกิดขึ้นมาจากคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณภาคองต๋ำ ได้ร่วมกันรื้อฟื้นวิถีชีวิตและบรรยากาศการค้าขายในอดีตขึ้นมา โดยมีเทศบาล เป็นผู้ให้การส่งเสริมและสนับสนุน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา โดยภาคประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในรูปแบบของคณะกรรมการถนนคนเดินภาคองต๋ำ และคณะกรรมการชุมชนภาคองต๋ำเหนือและชุมชนภาคองต๋ำใต้ นอกจากการจัดให้มีการจำหน่ายสินค้า ของกินของฝากที่หลากหลายแล้ว ยังมีกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ภาคองต๋ำเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น อาทิ การประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือนและสถานที่ให้มี ความสวยงาม มีบรรยากาศน่าเที่ยวชม และเหมาะสำหรับการถ่ายภาพ กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม การแสดงนิทรรศการ ฯลฯ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เทศบาลฯ จะประสานงานกับชุมชนและดำเนินการตามความต้องการของชุมชน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณถนนคนเดินภาคองต๋ำให้เป็นที่รู้จัก ให้เป็นสถานที่ที่มีชีวิตชีวาและเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครลำปางและจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันถนนคนเดินแห่งนี้ ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเศรษฐกิจค้าขายที่สำคัญอีกแห่งของจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวและประชาชนสามารถมาจับจ่ายเลือกซื้อสินค้า อาหาร ของกินของใช้และของฝากของจังหวัดลำปางเป็นประจำได้ ในทุกเย็นวันเสาร์และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 18.00 น. - 22.00 น.

อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการต่อยอดและส่งเสริมเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่นั้น ต่อมาจึงได้เกิดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว “ถนนคนเดินภาคองต๋ำ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณถนนคนเดินภาคองต๋ำ พื้นที่ใกล้เคียงและจังหวัดลำปาง อีกทั้งเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในวงกว้างมากขึ้น โดยมีการดำเนินโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

การดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ถนนคนเดินกาดกองต้า

● เริ่มดำเนินโครงการฯ ด้วยการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมกับประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน ตัวแทนผู้ค้าขายในถนนคนเดินกาดกองต้า ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ และผู้บริหารของเทศบาลฯ

● เทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อน โดยประธานชุมชนร่วมกับคณะกรรมการชุมชนกาดกองต้าเหนือ และชุมชนกาดกองต้าใต้ เป็นผู้บริหารจัดการ จัดระเบียบ ดูแลเรื่องการค้าขาย ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเทศบาลฯ ทำหน้าที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการประดับตกแต่งสถานที่ การประชาสัมพันธ์ และหากมีหน่วยงานภายนอกต้องการเข้ามาร่วมกิจกรรมด้วยจะต้องผ่านการพิจารณาของผู้แทนในชุมชน

● สำหรับการประเมินผล เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เทศบาลฯ และผู้แทนชุมชน ได้ร่วมกันประเมินผลสำเร็จของโครงการ โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่และผู้ค้าขายบนถนนคนเดินกาดกองต้า เมื่อได้ผลจากการสำรวจความคิดเห็นแล้ว จะนัดประชุมเพื่อวิเคราะห์และปรึกษาหารือถึงแนวทางในการดำเนินงานครั้งต่อไป รวมถึงพิจารณาแก้ไขปัญหาคุสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกัน การพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ จะใช้เสียงส่วนมากของภาคประชาชนเป็นหลัก โดยเทศบาลฯ ดำเนินการตามผลการตัดสินใจนั้น ๆ ซึ่งจากแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณถนนคนเดินกาดกองต้า ประจำปี 2561 พบว่า

- กลุ่มประชาชน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมประดับตกแต่งสถานที่ ซึ่งเทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 86.50 และเสนอแนะให้เพิ่มป้ายบอกทาง สถานที่สำคัญ ๆ ในกาดกองต้า
- กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าที่จำหน่ายสินค้า อาหาร และของที่ระลึก ของสะสมต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อการประดับตกแต่งสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 86.00
- กลุ่มนักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 80.00 และเสนอว่าควรจะมีการปรับปรุงภูมิทัศน์การติดตั้งป้ายไว้นิล อันแสดงถึงเอกลักษณ์ของถนนคนเดินกาดกองต้า

ความโดดเด่นของโครงการ

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว ถนนคนเดินกาดกองต้า เป็นโครงการที่มีการบริหารจัดการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้ที่เข้ามาร่วมดำเนินโครงการดังกล่าวจะทำงานด้วยจิตอาสา ไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ลักษณะการดำเนินงานจะเน้นความต้องการของภาคประชาชนเป็นหลัก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากชุมชนกาดกองต้าเหนือ และกาดกองต้าใต้ และจัดประชุมติดตาม

การดำเนินโครงการในทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ผลสำเร็จของการดำเนินงานจึงสร้างความพึงพอใจให้แก่คนในชุมชน ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งยังทำให้ถนนคนเดินแห่งนี้ เป็นแหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเยือนนครลำปางต้องห้ามพลาด

ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ

จะเห็นได้ว่า นอกจากถนนคนเดินกาดกองต้าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำปางแล้ว ยังมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณรอบ ๆ ให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจและทำให้ชุมชนมีการเจริญเติบโตมากขึ้น ปัจจุบันถนนคนเดินกาดกองต้า มีประชาชน พ่อค้าแม่ค้า มาจำหน่ายสินค้าจำนวนไม่น้อยกว่า 300 ร้านค้า คนในชุมชนให้ความสำคัญและดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับการท่องเที่ยวมากขึ้น มีอาคารที่พักสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว และร้านอาหารเพิ่มมากขึ้น และประการสำคัญ ถนนคนเดินกาดกองต้ายังเป็นต้นแบบในการสร้างถนนคนเดินในพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดลำปางอีกด้วย

โครงการถนนสายวัฒนธรรม

ถนนสายวัฒนธรรม ตั้งอยู่บนถนนวังเหนือ มีลักษณะเป็น “กาดหมั้วควั่วแลง” ที่สืบสานวิถีดั้งเดิม เปิดบริการทุกเย็นวันศุกร์ เวลา 16.30 - 21.00 น. เป็นตลาดชุมชนที่มีการซื้อขายสินค้าท้องถิ่นคุณภาพดีในราคาที่เป็นธรรม และยังคงรักษาอัตลักษณ์พื้นถิ่นไว้ โดยมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม สร้างบรรยากาศแบบล้านนา ช่วยดึงดูดคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายใช้สอย ทั้งสินค้าเกษตร ทัศนกรรม สินค้า OTOP และสินค้าอุปโภคบริโภค

ถนนสายวัฒนธรรม เกิดจากความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณถนนวังเหนือ (ชุมชนท่ามะโอ) โดยสองข้างทางเป็นที่ตั้งของแนวกำแพงเมืองเดิม มีต้นไม้ใหญ่ มีโบราณสถานคือ วัดประตูป่องและกุ๋เจ้าย่าสุตา ที่มีอายุหลายร้อยปี เป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของนครลำปาง

ในปี พ.ศ. 2550 ประชาชนในชุมชน และเทศบาลนครลำปาง มีความเห็นร่วมกันที่จะปรับปรุงให้ถนนแห่งนี้มีความสวยงาม จึงได้เริ่มดำเนินการด้วยการจัดเวทีเสวนา และระดมความคิดเห็นของชาวบ้าน โดยคนในชุมชนต้องการให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนวังเหนือ เทศบาลฯ จึงดำเนินการปรับปรุงถนน ทางเท้า และสภาพแวดล้อม ให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ที่สำคัญยังคงซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของนครลำปาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 เทศบาลนครลำปาง และชุมชนในพื้นที่ ได้เริ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ถนนวังเหนือมีชีวิตชีวามากขึ้น โดยเห็นว่าพื้นที่ตั้งอยู่ใน

ย่านเมืองเก่านครลำปาง มีโบราณสถาน บ้านเรือนและชุมชนที่ยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ มีเสน่ห์ที่ไม่ต่อยกว่าชุมชนภาคองต่า ดังนั้น จึงร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่ออนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอด มรดกทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวลำปาง อาทิ กาดหมั้วคว้งวาย (ตลาดเช้าในแบบพื้นเมือง) การใส่บาตรข้าวหนึ่งในทุกเช้าวันอาทิตย์ และเป็นสถานที่จัดประกวดการประดิษฐ์ สะเปาในช่วงเทศกาลลอยกระทง เป็นต้น

การดำเนินการโครงการถนนสายวัฒนธรรม

● **เริ่มดำเนินงาน** จัดประชุมร่วมกันเพื่อระดมความคิดเห็นและกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการถนนสายวัฒนธรรม ตัวแทนผู้ค้าในถนนสายวัฒนธรรม ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของเทศบาลฯ

● **จัดประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน** มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการบริเวณถนนสายวัฒนธรรม กิจกรรมหลัก คือ กาดหมั้วคว้งวาย และกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่นๆ โดยมีลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

- เทศบาลฯ ดำเนินงานร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มจิตอาสารวมตัวกันเป็น คณะกรรมการ
- ถนนสายวัฒนธรรม และกลุ่มกาดหมั้วเพื่อวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประธานชุมชน ตัวแทนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในถนนสายวัฒนธรรม ตัวแทนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงถนนสายวัฒนธรรม และตัวแทนผู้ค้าขายบริเวณถนนสายวัฒนธรรม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน
- เทศบาลฯ ส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการประชาสัมพันธ์ การจัดประชุม การประดับตกแต่งสถานที่ และกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมในโอกาสสำคัญต่าง ๆ โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นบนถนนสายวัฒนธรรมแห่งนี้ นอกจากกาดหมั้วคว้งวายแล้วยังมีกิจกรรมสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมในเทศกาลต่าง ๆ การสาธิต และฝึกเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน การพ่อนพื้นเมือง ดนตรีพื้นเมือง ซึ่งในช่วงเทศกาลสำคัญ ก็จะจัดกิจกรรมเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยมีคณะกรรมการโครงการ และกลุ่มกาดหมั้วฯ เป็นผู้พิจารณาการดำเนินกิจกรรม
- การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดลำปาง ความร่วมมือของหน่วยงานภายนอก มีส่วนสำคัญที่ทำให้โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น

และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน จะมีการประชุมคณะกรรมการโครงการและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

● **สำหรับการประเมินผล** เมื่อการดำเนินงานในแต่ละปีเสร็จสิ้น เทศบาลฯ และคณะกรรมการถนนสายวัฒนธรรม จะร่วมกันประเมินผลสำเร็จของโครงการ โดยประเมินจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า และนำผลจากการสำรวจความคิดเห็นมาประชุม เพื่อวิเคราะห์และปรึกษาหารือถึงแนวทางในการดำเนินงานในครั้งต่อไป รวมถึงการพิจารณาแก้ไข้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การตัดสินใจต่าง ๆ จะใช้เสียงส่วนมากของภาคประชาชนเป็นหลัก โดยเทศบาลฯ เป็นผู้ดำเนินการตามการตัดสินใจนั้น ๆ

ความโดดเด่นและการต่อยอดของโครงการ

โครงการถนนสายวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งเป็นคณะกรรมการบริหาร กรรมการพิจารณา ตลอดจนเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข ร่วมกับเทศบาลฯ ผู้มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณและประชาสัมพันธ์โครงการ ทั้งนี้ ยังพบว่ามี การต่อยอดโครงการ ด้วยชุมชนท่ามะโอ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนสายวัฒนธรรมมีความตื่นตัวในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยคนในชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาและยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ส่งผลให้ในปัจจุบันชุมชนท่ามะโอได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนด้วยรถราง รถม้า รถจักรยาน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและด้านการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลำปาง เป็นต้น

จากต้นแบบของ “ถนนสายวัฒนธรรม” ต่อยอดมาเป็น “ชุมชนท่องเที่ยวท่ามะโอ” ทำให้หลาย ๆ ชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง เริ่มมีแนวความคิดจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน อนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งสร้างรายได้ให้คนในชุมชนได้ และเทศบาลฯ ยังมีแผนงาน/โครงการที่จะส่งเสริมให้ชุมชนอื่น ๆ ภายในเขตเทศบาลฯ ได้มีโอกาสพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งก็จะต้องเริ่มต้นจากความต้องการของคนในชุมชน และมีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชน เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนอย่างแท้จริงต่อไป

ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ

ถนนสายวัฒนธรรม ได้รับการยกระดับให้เป็น “ตลาดต้องชม” และ “ตลาดเที่ยวได้สไตล์ไทย ๆ” ตามนโยบายของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น

มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจระดับฐานราก เป็นจุดเชื่อมโยงและกระจายผลผลิตอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดการค้าขายและการท่องเที่ยวไปพร้อม ๆ กัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำคัญที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และเป็นแหล่งชม ชิม ซ้อป ของพี่น้องประชาชนและนักท่องเที่ยว เกิดประโยชน์แก่พ่อค้าแม่ค้า ผู้บริโภค และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน

โครงการส่งเสริมการค้าเนืองงาน “ศูนย์สาธิตการตลาดเทศบาลลำปาง”

เทศบาลนครลำปางได้ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับประชาชน พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายหลังจากการฝึกอบรม ซึ่งเทศบาลฯ มีกลุ่มอาชีพที่เกิดจากการรวมตัวกันเพื่อรับการพัฒนาทักษะอาชีพ และกลุ่มอาชีพที่ขึ้นทะเบียนไปแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 กลุ่ม

ดังนั้น เทศบาลฯ จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์สาธิตการตลาดเทศบาลนครลำปาง” ขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ประสานงานข่าวสารเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ ผลผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดแสดง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการฝึกการบริหารจัดการตลาดให้กับคณะกรรมการและสมาชิกศูนย์สาธิตการตลาด ทั้งนี้ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาด จากตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในการบริหารงานศูนย์สาธิตฯ และบริหารจัดการกิจกรรมการตลาดให้กับสมาชิกศูนย์สาธิตฯ กลุ่มอาชีพ และประชาชนในเขตเทศบาลฯ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

- ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด
- เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลฯ และพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดฯ ในการบริหาร การดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดฯ ด้วยความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- เพื่อจัดฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดฯ สมาชิกสาธิตการตลาดฯ ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดฯ

วิธีดำเนินโครงการ

- วางแผนการดำเนินงาน โดยงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม เทศบาลฯ เป็นหน่วยงานที่ดูแลศูนย์สาธิตการตลาดฯ ได้วางแผนการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดฯ โดยจัดตั้งงบประมาณเป็นประจำทุกปี

● จัดงานส่งเสริมการตลาด โดยประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกศูนย์สาธิตการตลาดฯ กลุ่มอาชีพ เครือข่ายผู้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลฯ ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทราบ

● ประชุมคณะกรรมการศูนย์สาธิตการตลาดฯ เพื่อชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและร่วมกำหนดรูปแบบ/ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

● ประชุมคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อชี้แจงรูปแบบกิจกรรม วัน เวลา สถานที่การจัดกิจกรรม และซักซ้อมแนวทางการดำเนินงานให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

● ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน

● ผูกอบรมการพัฒนา รูปแบบ และแนวทางการจัดจำหน่าย เพื่อสร้างศักยภาพทางการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน

● ติดตามและประเมินผล

ผลของการดำเนินงานโครงการ

โครงการส่งเสริมการตลาดดำเนินงาน “ศูนย์สาธิตการตลาดเทศบาลนครลำปาง” บรรลุวัตถุประสงค์ครบถ้วน โดยประชาชน กลุ่มอาชีพ และสมาชิกของศูนย์สาธิตการตลาดเทศบาลฯ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เทศบาลฯ มีสถานที่จำหน่ายสินค้าให้กับประชาชน และกลุ่มอาชีพของเทศบาลฯ และรายงานผลการดำเนินงานรายปี โดยเทศบาลฯ ได้จัดทำแบบสรุปผลการดำเนินงานเมื่อโครงการแล้วเสร็จในแต่ละปี เพื่อรายงานผลให้แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นประจำทุกปี

โครงการศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง

เทศบาลนครลำปาง มีชุมชนทั้งหมด 43 ชุมชน แต่ละชุมชนมีกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีคุณภาพ มีองค์ความรู้หลากหลาย เทศบาลฯ เห็นความสำคัญของกลุ่มผู้สูงอายุทุกชุมชน จึงได้ก่อตั้ง “ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง” ขึ้น เพื่อรวมพลังชุมชนกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเทศบาลฯ ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามศักยภาพ มีโอกาสในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ทั้งนี้ยังมีคณะกรรมการ ร่วมบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ ด้วย โดยในแต่ละส่วนงานจะมีคณะกรรมการ ตัวแทนจากชุมชน เป็นผู้ขับเคลื่อนงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

● คณะกรรมการเครือข่ายกลุ่มผู้สูงอายุเทศบาลฯ มีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการบริหาร ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มผู้สูงอายุประจำชุมชนทุกชุมชน

● คณะกรรมการศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลฯ มีบทบาทเป็นหน่วยงานหลักในด้านวิชาการ และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุทุกชุมชน ตั้งแต่การค้นหาปัญหาผู้สูงอายุ การจัดทำกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา การอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ และการหาแหล่งงบประมาณในการดำเนินการตามแผนและโครงการ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง ยั่งยืน และต่อเนื่อง

● คณะกรรมการสโมสรรผู้สูงอายุเทศบาลฯ รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสันทนาการ และการออกกำลังกาย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 เทศบาลฯ ร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายผู้สูงอายุเทศบาลฯ ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลฯ ประธานกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนทั้ง 43 ชุมชน และคณะกรรมการประชุม ได้ประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่มาจากความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน โดยกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 25 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุนจากภาครัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลลำปาง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง โรงพยาบาลศูนย์มะเร็ิง วิทยาลัยพลศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุจังหวัดลำปางและภาคเอกชน ได้แก่ รัชส์สมุนไพร์ลำปาง เป็นต้น

วิธีการดำเนินโครงการ

- ประสานเครือข่ายทั้งภาครัฐ และเอกชนในด้านวิชาการ และงบประมาณ
- ประสานแผนงาน/กิจกรรม ร่วมกันระหว่างกองสวัสดิการสังคม เครือข่ายผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ และสโมสรรผู้สูงอายุ
- จัดอบรมตามแผนการดำเนินงานของเครือข่ายผู้สูงอายุ
- ระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ

ทั้งนี้ ได้มีการถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2560 เกี่ยวกับกิจกรรมการอบรมด้านวิชาการ โดยวิทยากรที่ให้ความรู้ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการและพยาบาลวิชาชีพ และในปี พ.ศ. 2561 มีพัฒนาการโดยได้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาเป็นวิทยากร ทำให้สามารถซักถามรายละเอียดได้ชัดเจนเพิ่มขึ้น

การต่อยอดกิจกรรม ในปีแรก ๆ ที่เริ่มต้น จะเป็นกิจกรรมเฉพาะของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลฯ ทั้ง 43 ชุมชน โดยมีการประสานงานจากทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มาร่วมทำกิจกรรม ได้แก่ โรงพยาบาลลำปาง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสลำปาง โรงพยาบาลศูนย์มะเร็ิง วิทยาลัย

พลศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรักษาสมุนไพรรำปาง นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในการจัดทำแผนงาน/โครงการของเครือข่ายผู้สูงอายุเทศบาลฯ ร่วมกับประธานชุมชนทั้ง 43 ชุมชน โดยได้นำกิจกรรมที่ทำในระดับเครือข่ายเข้าสู่ระดับชุมชนตนเอง ตามปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละชุมชน

ผลของการดำเนินงานโครงการ

- โครงการศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยผ่านกระบวนการประชุมประชาคมคัดเลือกผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อมาเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลฯ และในปัจจุบันเน้นการบริหารพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลฯ แบบมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์ เน้นความโปร่งใสและเป็นธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก ทั้งนี้ ให้ถ้อยมติที่ประชุมเป็นอันสิ้นสุด

- มีการติดตามผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ร่วมกัน ทั้งการประชาสัมพันธ์และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งก่อนและหลังจัดกิจกรรม/โครงการ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ และการประชุมอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้สูงอายุจะเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน และจัดกิจกรรมทุกด้าน รวมถึงดูแลจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุแต่ละครั้ง

- นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับอาหาร อาหารว่าง ว่ามีคุณภาพที่เหมาะสมและตรงกับการตั้งงบประมาณโครงการหรือไม่ มีการจัดทำสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยผ่านแบบประเมินผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม และจัดให้มีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน นำเสนอปัญหา อุปสรรคและนำผลแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือข้อเสนอแนะไปใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีการพัฒนาไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000
โทรศัพท์ 077-272-513 ต่อ 101 โทรสาร 077-288-919

ประชากร

131,935 คน (ชาย 62,846 คน หญิง 69,089 คน)

พื้นที่

6,897 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 70 ชุมชน)

รายได้

543,368,943.91 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

440,050,232.73 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธีระกิจ หวังมุทิตากุล	นายกเทศมนตรีนครสุราษฎร์ธานี
2. นายประเสริฐ ทับทิมทอง	ประธานสภาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
3. นายบุญณรงค์ กวีพันธ์	ปลัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 24 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ว่า **“สร้างสุราษฎร์ธานี เมืองคนดีที่น่ายอยู่”** จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวนายกเทศมนตรีนครสุราษฎร์ธานีได้กำหนดนโยบาย “7 นคร” เพื่อใช้ในการบริหารงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. นครท่องเที่ยว: เปิดประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวด้วยการพลิกโฉมพื้นที่เขตเมืองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติ

2. นครเศรษฐกิจ: พัฒนาเศรษฐกิจเมืองด้วยผลิตภัณฑ์และบริการ ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยย่านการค้าใหม่เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

3. นครการศึกษา: พัฒนาองค์รวมด้านการศึกษา ประกอบด้วย คุณภาพการศึกษา ระบบการศึกษา ศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

4. นครกีฬา: สร้างบรรยากาศด้านการกีฬาให้ประชาชนสนใจ ค้นหาสุดยอดนักกีฬาต่อยอดและผลักดันสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพในอนาคต

5. นครर्मรื่นและรื่นรมย์: เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เมือง สร้างเสน่ห์เมืองด้วยพรรณไม้นานาชนิด รวมถึงการจัดระเบียบพื้นที่และสร้างทัศนียภาพเมืองให้สวยงาม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของประชาชน ทำให้คนรักถิ่นและเกิดสังคมที่เข้มแข็ง

6. นครสุขภาพ: สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยบริการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขอย่างครบถ้วน ทั้งทางด้านป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟู

7. นครยั่งยืน: ปรับปรุงและพัฒนาเมืองด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ด้วยการจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยแบบครบวงจรด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน อันจะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้ชุมชนน่ายอยู่อย่างยั่งยืน

นอกจากนโยบาย “7 นคร” แล้วนั้น นายกเทศมนตรีนครสุราษฎร์ธานียังใช้หลักในการบริหารงานเทศบาล คือ การมีส่วนร่วมของพนักงานเทศบาลเพื่อร่วมกันดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละคนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายรวมขององค์กร โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีหัวใจสำคัญ คือ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ด้านความโปร่งใส เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้ยึดหลักในการบริหารที่สำคัญ คือ **“ผิดไม่ยุ่ง เสียไม่ท่า”** คือ ทุกส่วนงานจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และ ข้อบังคับของทางราชการ มีระบบงานและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการ ประเมินเพื่อให้คุณให้โทษกับผู้ปฏิบัติงาน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงไปตรงมา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต รวมทั้งนำไปสู่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่าง ผู้ปฏิบัติของเทศบาลด้วยกันเอง หรือระหว่างเทศบาลกับประชาชน ดังจะเห็นได้จากการดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลทุกโครงการล้วนมีความโปร่งใส โดยมีการประกาศผ่านสื่อทุกช่องทาง เช่น วิทยุ บอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์เทศบาล ระบบอีจีพี ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ การจัดทำคู่มือแนวทางการเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ราคากลาง และการคำนวณราคากลางทุกขั้นตอนตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและพร้อมต่อการตรวจสอบ อยู่เสมอ นอกจากนี้เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ยังได้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลโดยมุ่งเน้น **“ความถูกต้อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”** ผ่านช่องทางต่างๆ มากมายและหลากหลาย อาทิ เว็บไซต์เทศบาล www.suratcity.go.th เฟซบุ๊ก “กองวิชาการและแผนงาน” วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ ตูรับความคิดเห็น ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง “ศูนย์ดำรงธรรมเทศบาล นครสุราษฎร์ธานี” เพื่อให้บริการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ปัญหาความต้องการและความเดือดร้อน ของประชาชน อีกทั้งให้คำปรึกษา/แนะนำด้านกฎหมายผ่านโทรศัพท์ เฟซบุ๊กนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เว็บไซต์ <http://www.suratcity.go.th> หรือยื่นคำร้องด้วยตัวเอง ณ ห้องฝ่าย นิติการ กองวิชาการและแผนงาน หรือทางไปรษณีย์

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลได้ยกเลิกแนวทางการทำงาน แบบเก่าที่ว่า **“เทศบาลคิด ชุมชนทำ”** ที่ผ่านมากการดำเนินงานในลักษณะนี้แทบจะไม่ก่อให้เกิด ความยั่งยืน ดังนั้น จึงเปลี่ยนมาใช้แนวทางการดำเนินงานแบบใหม่ คือ **“ชุมชนคิด ชุมชนทำ เทศบาลสนับสนุน”** ดังจะเห็นได้จากโครงการทุกโครงการที่เทศบาลดำเนินงานนั้นล้วนเกิดจาก การเสนอโดยชุมชนและประชาชนผ่าน “เวทีประชาคมทั้ง 70 ชุมชน” โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการ ต่างๆ ในพื้นที่ร่วมรับฟังด้วย เวทีนี้เป็นเวทีที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิ์และเสียงในการสะท้อน “ความต้องการและปัญหาส่วนตน” และร่วมกันตกลงผลึกจนกลายเป็น “ความต้องการและปัญหา ส่วนรวม” พร้อมทั้ง “จัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วนของความต้องการและปัญหาส่วนรวม” เหล่านั้นด้วย ซึ่งทำให้เกิด **“การมีส่วนร่วม: ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมตัดสินใจ”**

ด้วยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม และที่สำคัญคือ “เกิดความยั่งยืน”

สำหรับ การดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ได้แก่

โครงการเตียงพยาบาล 1,000 เตียงที่บ้าน

มีหลักการรักษาพยาบาล ในรูปแบบ “Home Ward” หรือ “เตียงพยาบาลที่บ้าน เสมือนเตียงผู้ป่วยในโรงพยาบาล” เพื่อปรับการดูแลตามนัด (Follow up) ในโรงพยาบาลเป็นรับการดูแลตามนัดที่บ้านโดยไม่ต้องไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล โดยทีมแพทย์จะมาพบผู้ป่วยถึงบ้าน ทำให้ผู้ป่วยลดความเครียดที่เกิดจากการรอรับการดูแลตามนัดในโรงพยาบาลที่ยาวนานครั้งละ 3-4 ชั่วโมง ลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อต่างๆ จากโรงพยาบาลระหว่างรอพบแพทย์ ไม่ต้องปะปนกับผู้ป่วยรายอื่น ครว้เรือน/ผู้ดูแลผู้ป่วยไม่สูญเสียรายได้ในการเดินทาง ว่างงาน หยุดงาน หยุดกิจวัตรประจำวัน สามารถลดค่าใช้จ่ายของครว้เรือนได้มากกว่า 120,000 บาท/คนปี รวมทั้งลดความแออัดในการที่ต้องนำผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ หรือมีอุปสรรคทางการแพทย์ติดตามเข้ามาแออัดอยู่ในโรงพยาบาลเพียงเพื่อพบแพทย์ตามนัด โดยมีแผนการติดตามเยี่ยมดูแลตรวจสุขภาพร่างกายผู้ป่วยโดยแพทย์ ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน มีทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด แพทย์แผนไทย นักวิชาการสาธารณสุข และโภชนาการ ที่สามารถให้การพยาบาล เจาะเลือด ดูแลให้ออกซิเจน ฉีดยา จ่ายยาที่บ้านผู้ป่วยได้ การติดตามผลและการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านนั้นจะมีการจัดกลุ่มผู้ป่วยออกเป็น 4 ประเภทตามเกณฑ์ศักยภาพ (ADL) และความต้องการความช่วยเหลือ โดย ประเภทที่ 1 ตรวจเยี่ยม 12 ครั้ง/เดือน ประเภทที่ 2 ตรวจเยี่ยม 8 ครั้ง/เดือน ประเภทที่ 3 ตรวจเยี่ยม 4 ครั้ง/เดือน และ ประเภทที่ 4 ตรวจเยี่ยมเดือนละครั้ง

ทั้งนี้ ทีมสหวิชาชีพได้ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างครอบคลุมทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ทั้งตัวผู้ป่วยและครอบครัว และมีการพัฒนาองค์ความรู้ของทีมอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกับการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ก่อเกิดสังคมแห่งการแบ่งปัน ลดความเหลื่อมล้ำ และมีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ได้แก่ กลุ่ม อสม. อสมก. Care giver อาสาสมัคร เข้ามาบริการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยและช่วยเหลือผู้ป่วยที่บ้าน กลุ่มองค์กรภาคเอกชน

ห้างร้าน บริษัท สถานศึกษาและประชาชนทั่วไป ร่วมบริจาคเตียง เก้าอี้รถเข็น เครื่องผลิตออกซิเจน ให้ยืมใช้ที่บ้าน และหน่วยบริการปฐมภูมิในพื้นที่ ร่วมติดตามดูแลผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบ และส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยต่อกองสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยดูแลเรื่องสิทธิผู้พิการ ผู้สูงอายุ ล่าช้าการช่างดูแลเรื่องปรับปรุงสภาพแวดล้อมในครัวเรือนที่เหมาะสม เหล่ากาชาดช่วยดูแลสนับสนุนค่าใช้จ่าย และสิ่งของในการยังชีพในผู้ป่วยที่ยากจน นอกจากนี้ ยังมีมีการพัฒนาระบบการดำเนินงานที่ทันสมัยขึ้นเพื่อให้ตอบรับกับ ท้องถิ่นไทย 4.0 โดยใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาระบบบริการ เช่น โครงการ Smart Bedridden Care ในการจัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยให้มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวก รวดเร็ว และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเสมอ และสามารถดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็วในสถานะฉุกเฉินอย่างทันทั่วทั้งที่ผ่านระบบ Help call center โดยผู้ป่วยเพียงแค่กดปุ่มหมายเลขที่ตั้งค่าไว้ของโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์บ้าน จะถูกส่งต่ออัตโนมัติมายังศูนย์การแพทย์ฉุกเฉิน 1669 โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถทราบพิกัดจาก GPS และส่งรถฉุกเฉินไปรับผู้ป่วยที่บ้านอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ลดความเสี่ยงและความสูญเสียอย่างทันทั่วทั้งที่

ผลจากการดำเนินโครงการผู้ป่วยเรื้อรังทุกคนได้รับการติดตามเยี่ยมโดยทีมสหวิชาชีพ (ร้อยละ 100) ผู้ป่วยเรื้อรังมีการรับรู้ภาวะสุขภาพที่ดีขึ้นหลังได้รับการดูแลโดยทีมสหวิชาชีพ (ร้อยละ 81.3) ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการดูแลของ ทีมสหวิชาชีพในระดับดี (ร้อยละ 87.6) นอกจากนี้ ได้มีการประเมินครั้งแรกเปรียบเทียบกับ การประเมินภายหลังที่ได้รับการดูแลจากโครงการ ดังนี้

1. การประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย พบว่า

- ผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพาตนเองโดยสมบูรณ์หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง มีจำนวนลดลง จากเดิมร้อยละ 66.67 เหลือเพียงร้อยละ 1
- ผู้ป่วยที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เพียงเล็กน้อย มีจำนวนลดลง จากเดิมร้อยละ 18.52 เหลือเพียงร้อยละ 29.63
- ผู้ป่วยที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้บ้างมีจำนวนเท่าเดิม คือ ร้อยละ 7.41
- ผู้ป่วยที่ไม่มีภาวะพึ่งพาหรือสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 7.41 เป็นร้อยละ 62.96

2. การประเมินสุขภาพโดยรวม (Holistic Health) คือ สุขภาพทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และจิตวิญญาณ ของผู้ป่วย ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม พบว่า

- การเกิดภาวะแทรกซ้อน ลดลง จากเดิมร้อยละ 84 เหลือเพียงร้อยละ 40
- การ Readmit (การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลซ้ำ ที่ไม่ใช่จากการเดิม/จากภาวะแทรกซ้อน ที่เกิดขึ้น) ลดลง จากเดิมร้อยละ 68 เหลือเพียงร้อยละ 32
- ความเครียดของผู้ดูแลหรือครอบครัวต่อการดำรงชีวิต ค่าใช้จ่าย ลดลง จากเดิมร้อยละ 100 เหลือเพียงร้อยละ 66
- ปัญหาสุขภาพของผู้ดูแล ลดลง จากเดิมร้อยละ 64 เหลือเพียงร้อยละ 32 และ
- การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน เพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 44 เป็นร้อยละ 90

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุก รูปแบบ หนึ่งในรูปแบบการศึกษาที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดรูปแบบหนึ่งคือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนตามความสนใจ ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความรู้ ความสุขผ่านหนังสือและสื่อรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัยและสวยงาม อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังค่านิยมการรักการอ่านให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน โดยได้รับบริการที่สะดวกและเข้าถึงในทุกพื้นที่ คือ “โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่” ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโครงการที่เกิดจากความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษาและประชาชนในชุมชนต่างๆ ที่ได้ประสานร่วมมือกัน ตั้งแต่การวางแผนการให้บริการ การร่วมกันบริการ และประเมินผลการบริการ รวมถึงความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่มีเป้าหมายในการบริการการศึกษาเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบาย 7 นคร ของผู้บริหารในการเป็นนครการศึกษา เป็นความต้องการของประชาชนในทุกกลุ่มทุกระดับที่จะเข้าถึงการให้บริการทางการศึกษาของเทศบาล ทั้งกลุ่มที่อยู่ในวัยเรียน และกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยให้บริการ ณ โรงเรียนทุกโรงทั้งในสังกัดและนอกสังกัดเทศบาล และตามจุดต่างๆ ที่ประชาชนยากไร้ขาดแคลนไม่สามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก รวมถึงให้บริการในช่วงที่มีกิจกรรม ณ ชุมชนต่างๆ ด้วย ห้องสมุดเคลื่อนที่ที่มีบริการ ดังนี้ บริการหนังสือสำหรับอ่าน สื่อความรู้ต่างๆ บริการอินเทอร์เน็ต การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ อาทิ กิจกรรมรักการอ่าน (บันทึกการอ่าน) กิจกรรม ICT เพื่อการศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมลูกโลกพาเพลิน กิจกรรมจิ๊กซอว์ต่อภาพ กิจกรรมสนุกคิดกับสุภาษิต คำพังเพย เป็นต้น

รถห้องสมุดเคลื่อนที่ออกให้บริการวันจันทร์-วันเสาร์ ตามจุดให้บริการ ณ สวนสาธารณะ ตลาดนัด โรงเรียน และชุมชนภายในเขตเทศบาล รวมทั้งสิ้น 28 จุด บริการตามที่มีกรร้องขอและมีความต้องการให้ทางเทศบาลเข้าไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับสมาชิกของชุมชนหรือโรงเรียนนั้นๆ โดยพิจารณาจากแหล่งที่ตั้งของชุมชนและโรงเรียนตลอดจนโอกาสในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของโรงเรียนและชุมชนเป็นหลัก ในปีงบประมาณ 2561 รถห้องสมุดเคลื่อนที่ออกให้บริการทั้งสิ้นจำนวน 113 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้นจำนวน 24,708 คน เป็นเด็กเยาวชน จำนวน 14,419 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 10,289 คน

โครงการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV)

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่า 131,000 คน อีกทั้งมีการเข้าออกของผู้คนและนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเมืองมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และการกระทำผิดกฎหมาย อีกทั้งมีคดีความต่างๆ ที่ไม่สามารถหาหลักฐานในการดำเนินคดีได้ ดังนั้น เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจึงได้นำระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการควบคุม ตรวจสอบ และสร้างความมั่นคงด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว รวมถึงพื้นที่ชุมชนและที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีด้วยการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ซึ่งเกิดจากประชาชนนำเสนอความต้องการในการประชุมประชาคม โดยดำเนินงานร่วมกับตำรวจและชุมชนในการสำรวจพื้นที่จุดเสี่ยงเพื่อนำมากำหนดจุดติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัย ปรามปรามและป้องกันการก่ออาชญากรรม รวมถึงการรักษากฎจราจร ตลอด 24 ชั่วโมง อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความมั่นคงและปลอดภัยอย่างยั่งยืน ร่วมกับการเฝ้าระวังของชุมชนทั้ง 70 ชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนจะมีคณะกรรมการชุมชน หรือ “คณะกรรมการประจำซอย” ที่ได้รับคัดเลือกจากประชาชนในชุมชนเป็นตัวแทนทำหน้าที่สอดส่องดูแล เฝ้าระวังความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการจราจรในชุมชนแต่ละชุมชน หากเกิดเหตุขึ้นก็ทำหน้าที่ประสานกับเทศบาลเพื่อขอข้อมูลจาก CCTV ต่อไป

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีห้องควบคุมระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิดตั้งอยู่ ณ สำนักงานเทศบาล มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ 4 คน ซึ่งจะปฏิบัติงานในเวลาราชการ (08.30 -16.30 น.) และปฏิบัติงานราชการตลอด 24 ชั่วโมง โดยผลัดเวรกัน นอกจากนี้ มีการเชื่อมต่อข้อมูล

กล้อง CCTV ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่แต่ละคน เพื่อให้สามารถดูภาพและควบคุมการทำงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็วตลอด 24 ชั่วโมง อีกทั้งมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจภูธรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์ควบคุมความปลอดภัยทางถนน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นกรรมการในการดำเนินงาน ได้แก่ ตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี สำนักป้องกันควบคุมโรคที่ 11 นครสงขลาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมูลนิธิ เพื่อเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการทำงานตามแผนปฏิบัติการ รวมถึงเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการป้องปรามและลดอุบัติเหตุทางถนนได้

ผลจากการดำเนินโครงการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) สามารถลดปัญหาอาชญากรรม และก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนในชุมชน ทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยมีสถิติการเกิดคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความสามารถในการจับกุมคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ในปี 2557 เปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า สถิติการเกิดคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีแนวโน้มลดลง ใน 5 ปี อย่างเห็นได้ชัด คือ กลุ่มที่ 1 ลดลงจากเดิม 704 คดี เหลือเพียง 359 คดี และกลุ่มที่ 2 ลดลงจากเดิม 1,616 คดี เหลือเพียง 670 คดี และความสามารถในการจับกุมคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คือ กลุ่มที่ 1 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 67.05 เป็นร้อยละ 95.57 และกลุ่มที่ 2 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 52.10 เป็นร้อยละ 88.06

เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

โทรศัพท์ 042-325-176 - 85 โทรสาร 042-221-159, 042-326-456

ประชากร

130,656 คน (ชาย 62,232 คน หญิง 67,424 คน)

พื้นที่

47.70 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 104 ชุมชน)

รายได้

797,033,400 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

599,137,700 บาท

คณะผู้บริหาร

1. ดร.อิทธิพันธ์ ตรีวัฒนสุวรรณ	นายกเทศมนตรีนครอุดรธานี
2. นายภูริสิทธิ์ เวชประดิษฐ์	ประธานสภาเทศบาลนครอุดรธานี
3. นายอาทิตย์ นามบุตร	ปลัดเทศบาลนครอุดรธานี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 4 คน

เทศบาลนครอุดรธานี บริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและประชาชนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา โดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นสำคัญ รวมถึงการจัดบริการ สาธารณะให้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยให้สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมและสอดคล้อง ตามสภาพเศรษฐกิจ มีการพัฒนาทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีของบุคลากรเพื่อพัฒนาวิธีการทำงาน และเสริมสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันภายในองค์กร พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อให้เมื่องน่าอยู่ น่าอาศัย สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชุมชน เครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนทุกองค์กร ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสผ่านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจกระบวนการทำงานของเทศบาล สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กร ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล จัดให้มีระบบร้องเรียน ร้องทุกข์ เปิดเวทีสาธารณะ เปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการคิด ร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมติดตามและประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ โดยเทศบาลนครอุดรธานี ได้มีการสร้าง กระบวนการทำงานด้วยความความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมภายใต้แนวคิด **“ร่วมคิด ร่วมทำ คือหัวใจหลักของการพัฒนา”** โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พัฒนาด้วยความโปร่งใส

กระบวนการทำงานที่เห็นความโปร่งใสด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (Inform) โดยการ เปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วนได้รับทราบข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์เทศบาล นครอุดรธานี เฟซบุ๊ก ทางไลน์แอปพลิเคชันเทศบาล วารสารรายเดือน รายปี ผ่านทางโทรทัศน์ ท้องถิ่น การจัดงานกิจกรรม การแถลงข่าว บ่ายประชาสัมพันธ์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ การจัด นิทรรศการ บ่ายไฟวิ่ง หอกระจายข่าว รถแห่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ รับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถติดต่อประสานงานกับเทศบาลนครอุดรธานีได้โดยตรงและรวดเร็ว รวมถึงการเปิดสายด่วน 1132 ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ที่ให้ประชาชนได้แจ้งเรื่องราวที่เดือดร้อน หรือต้องการให้เทศบาลได้ตรวจสอบและดำเนินการแก้ไข โดยแต่งตั้งผู้บริหารและพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ อีกทั้งยังมีแกนนำชุมชนเป็นผู้แทนของชุมชน ในการรับเรื่อง เสนอเรื่องให้ผู้บริหารทราบ เมื่อได้รับการอนุมัติดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้วเสร็จ ก็จะเป็นผู้แจ้งผลการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนทราบ

มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา

เทศบาลนครอุดรธานีดำเนินงานด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น ได้มีแนวทางการดำเนินงาน แบ่งเป็น

การมีส่วนร่วมตามกรอบระเบียบและกฎหมาย เช่น การจัดประชุมประชาคมทำแผนชุมชน โดยมีแกนนำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้น ๆ พนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่มีความชำนาญในการจัดทำแผนชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุน ซึ่งผู้นำชุมชนพร้อมด้วยสมาชิกจะจัดประชุมประชาคมเพื่อประชุมหารือเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในชุมชน พร้อมทั้งจัดลำดับปัญหาและความต้องการที่เกินศักยภาพของชุมชนจัดทำเป็นแผนชุมชน เสนอต่อเทศบาลนครอุดรธานีบรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลในลำดับต่อไป เป็นต้น

การมีส่วนร่วมแบบเปิดพื้นที่สาธารณะ เช่น การประชุมแกนนำชุมชนทุกเดือน การประชุมประธาน อสม. โดยมีประธานชุมชนและประธาน อสม. จาก 104 ชุมชน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังแนวนโยบายการทำงานจากเทศบาลและรับฟังความคิดเห็นจากประธานชุมชนและประธาน อสม. ที่สะท้อนเสียงจากประชาชนเกี่ยวกับการจัดโครงการเทศบาลเคลื่อนที่ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำ “กฎบัตรอุดรธานี” หรือ “Udonthani Charter” เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดอุดรธานีสู่เมืองรายได้สูง โดยกำหนดเป้าหมายผลิตภัณฑ์จังหวัดหรือ GPP เพิ่มขึ้นสองเท่าในปี 2572 ซึ่งมีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนเข้าร่วม ได้แก่ บริษัท อุดรธานีพัฒนาเมือง จำกัด สมาคมอสังหาริมทรัพย์ อุดรธานี เทศบาลนครอุดรธานี มาติอิสาน อุดรฟอรัม หอการค้าจังหวัดอุดรธานี และสมาคมการผังเมืองไทย ทั้งหมดร่วมกันทำ “ข้อตกลงร่วมการขับเคลื่อนการยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดอุดรธานี” โดยจำแนกเป้าหมายการพัฒนาใน 7 สาขา ประกอบด้วย 1) สาขาการประชุมและนิทรรศการ (Meetings, Incentive Travel, Conventions, Exhibitions หรือ MICE) กำหนดเป้าหมายการเพิ่มขึ้นของศูนย์ประชุมและนิทรรศการ 2) สาขาโรงแรมและที่พัก กำหนดเป้าหมายการเพิ่มขึ้นของจำนวนห้องพักไม่น้อยกว่า 3 เท่าจากปัจจุบัน 3) สาขาการคมนาคมขนส่ง กำหนดการลงทุนเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนรองครอบคลุมพื้นที่เมืองและหน่วยบริการรองเพื่อธุรกิจ MICE 4) สาขาการพัฒนาตลาดอาหารสด ตลาดริมทางเดิน ตลาดกลางคืน พร้อมเครือข่ายเกษตรกรผลิตอาหารปลอดภัย 5) สาขาการค้าปลีกและร้านค้าท้องถิ่น เป้าหมายเพิ่มพื้นที่ค้าปลีกของ Department Stores, Discount Stores, Convenience Stores, Grocery Stores พร้อมด้วยกิจกรรมค้าปลีกท้องถิ่น 6) สาขาการพัฒนาอาคารสำนักงาน Co-Working Spaces

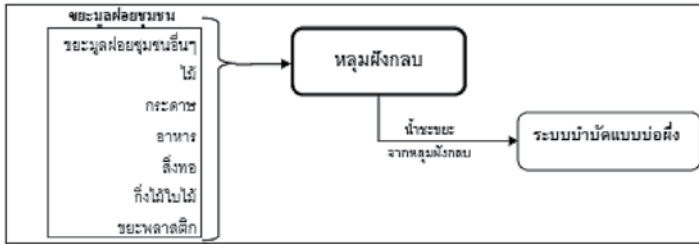
ที่อยู่อาศัยหลายระดับ และ 7) สาขาการท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงศรัทธา กำหนดเป้าหมายการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว

เทศบาลนครอุดรธานีได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมทั้งสองรูปแบบมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของเทศบาล ทำให้บุคลากรทุกระดับของเทศบาลมีความมั่นใจในการทำงาน และทำงานด้วยความทุ่มเทเต็มที่ เพราะทุกงบประมาณที่ใช้ไปเป็นไปเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทุกวันนี้เทศบาลนครอุดรธานีจึงมีพัฒนาการที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ด้วยความรับผิดชอบต่อทุกผลการดำเนินงานที่ดำเนินการและพร้อมแก้ไขทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกันกับการทำงานที่ไม่หยุดนิ่ง ตามหลักการที่เป็นหัวใจของการพัฒนาที่ว่า **“ร่วมคิด ร่วมทำ”**

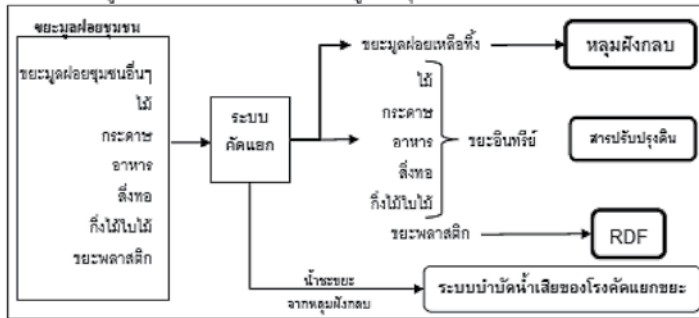
สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลนครอุดรธานี ได้แก่

โครงการก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัดอุดรธานีเป็นเมืองหลักที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การศึกษาและการคมนาคม เป็นเมืองหลักที่มีการเปลี่ยนแปลงขยายตัวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว และนอกจากนั้นยังเป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรหนาแน่น ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลประกอบอาชีพค้าขาย มีศูนย์การค้าขนาดใหญ่หลายแห่ง อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงด้านการท่องเที่ยวที่รองรับด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และด้านบริการต่าง ๆ อีกจำนวนมาก ซึ่งธุรกิจและการประกอบอาชีพทุกประเภทก่อให้เกิดขยะมูลฝอยจำนวนมาก ส่งผลให้ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยจังหวัดอุดรธานีมีขยะมูลฝอยถูกส่งเข้ากำจัดโดยวิธีการฝังกลบสูงขึ้นเฉลี่ย ประมาณ 250 ตัน/วัน เทศบาลนครอุดรธานีในฐานะผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมของจังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยให้ได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลมาโดยตลอด ทำให้ขณะนี้เทศบาลนครอุดรธานีกำลังประสบกับปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชนเดิมซึ่งใช้งานมานานกว่า 20 ปี ใกล้จะเต็มพื้นที่แล้ว โดยมีขยะมูลฝอยชุมชนสะสมอยู่มากกว่าหนึ่งล้านตัน สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ ทั้งยังส่งกลิ่นเหม็น มีน้ำเสียไหลออกนอกพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อชุมชนข้างเคียง อีกทั้งเครื่องมือเครื่องจักรที่ผ่านการใช้งานมาอย่างยาวนานกว่า 20 ปี ต้องหยุดซ่อมบำรุงบ่อยครั้ง เทศบาลนครอุดรธานีจึงเห็นว่าการเปิดให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินโครงการ ดังนี้

รูปที่ 1 แสดงแผนผังการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการกำจัดขยะของเทศบาลนครอุดรธานี ภายใต้โครงการก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

ขั้นที่ 1 ร่วมคิดและการร่วมวางแผน เทศบาลนครอุดรธานีเป็นหนึ่งในศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีอปท.ต่าง ๆ ส่งขยะมูลฝอยชุมชนเข้ามากำจัดภายใต้ข้อตกลง MOU ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการฝังกลบที่ได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลมาโดยตลอด แต่ด้วยอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น เทศบาลนครอุดรธานีจึงได้เริ่มต้นกระบวนการร่วมคิดผ่านการประชุมแกนนำชุมชนทั้ง 104 ชุมชน กิจกรรมออกหน่วยเทศบาลเคลื่อนที่ การประชุมสมาคมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นการเปิดเวทีรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ จากประชาชนในรูปแบบ Co-working Space ภายหลังจากสรุปปัญหาต่าง ๆ และการหารือแนวทางแก้ไขในเบื้องต้นพบว่า การเปิดให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนเป็นแนวทางที่ดี จึงได้ทำการกำหนดรูปแบบโครงการร่วมกับหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รูปแบบของโครงการมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

เมื่อได้รูปแบบโครงการมาแล้วก็นำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหลายภาคส่วน เพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องของโครงการ เมื่อผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ จึงนำไปบรรจุ

ในแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดอุดรธานีและนำเสนอกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอรับความเห็นชอบ ภายหลังจากได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย เทศบาลนครอุดรธานีได้ทำกระบวนการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวแทนจากประชาชน อปท.ต่าง ๆ ภาคเอกชน รวมไปถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และมีการรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นการเปิดให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่อโครงการและแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินโครงการ

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการก่อสร้างโครงการ ภายหลังจากได้รับอนุมัติโครงการ เอกชนผู้จัดทำโครงการต้องดำเนินการขออนุมัติตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร การขออนุญาตจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้แล้วเสร็จ จึงจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยให้ประชาชนภายในบริเวณพื้นที่ก่อสร้างและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการจ้างงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในงานก่อสร้าง รวมถึงการให้ภาควิชาชีพวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเข้ามาเป็นผู้ควบคุมก่อสร้าง และเปิดให้ประชาชนสามารถแจ้งเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือผลกระทบต่าง ๆ จากการก่อสร้างได้ในหลายช่องทางตามที่เทศบาลนครอุดรธานีจัดเตรียมให้ ภายหลังจากก่อสร้างโครงการแล้วเสร็จหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี เข้าร่วมในการตรวจสอบโครงการ รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการกำจัดขยะมูลฝอย

ความสำเร็จของโครงการก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านสังคม การสร้างข้อตกลงระหว่างชุมชนกับทางเทศบาลเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลในการช่วยลดความขัดแย้งในพื้นที่ระหว่างชุมชนกับชุมชน ชุมชนกับเทศบาล และระหว่างประชาชนในพื้นที่ด้วยกันเองซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของโรงกำจัดขยะ ซึ่งการลดความขัดแย้งจากการพูดคุยทำความเข้าใจ ประณีประนอม และรับทราบความต้องการของทั้งสองฝ่ายนี้เองที่เป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ เทศบาลยังเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่นั้นขั้นตอนการระบุปัญหา การวางรูปแบบโครงการ การตรวจสอบการก่อสร้าง และร่วมตรวจสอบตามช่องทางต่าง ๆ ที่เทศบาลนครอุดรธานีจัดเตรียมไว้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่มีการร้องเรียนจนถึงขั้นต้องหยุดดำเนินการ 2) ด้านเศรษฐกิจ เกิดการจ้างงานประชาชนในพื้นที่ ตั้งแต่ขั้นตอนการก่อสร้าง การติดตั้งเครื่องจักร รวมไปถึงการเปิดดำเนินการกำจัดขยะ และผลจากการเดินระบบกำจัดขยะจะได้เป็นสารปรับปรุงดิน โดยบางส่วนจะนำไปแจกจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยรอบโครงการ จึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำขึ้น

ได้แก่ เชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel - RDF) ซึ่งสามารถใช้ในการผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อน อาจจะใช้ในสถานที่ผลิตเชื้อเพลิงขยะเอง หรือขนส่งไปใช้ในที่อื่นได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เผาพร้อมกับถ่านหิน (Co-firing) เพื่อลดปริมาณการใช้ถ่านหินในอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เป็นต้น สำหรับ อปท.เอง ก็จะประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาวเนื่องจากได้รับการลดหย่อนค่ากำจัดขยะ ในขณะที่พื้นที่อื่น ๆ อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมากกว่าเดิมในอนาคต 3) ด้านสิ่งแวดล้อม โครงการนี้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยลดปัญหาขยะทับถมสะสมในชุมชน ช่วยบรรเทาปัญหา น้ำเน่าเสียในบริเวณใกล้เคียง ลดมลภาวะทางกลิ่น และลดเชื้อโรคจากการกำจัดขยะแบบเดิมได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันได้จากการร่วมเสนอความคิดเห็นจากประชาชน 4) ด้านการศึกษาเรียนรู้นวัตกรรม โครงการนี้ถือเป็นหนึ่งในโครงการต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจะเปิดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ รวมถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะมียุคในอนาคต

โครงการ “การแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี”

เทศบาลนครอุดรธานีได้รับทราบปัญหาคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน จากประชาชนชุมชนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครทางทะเบียนและบัตรในเขตเทศบาล 104 ชุมชน โดยใช้เวทีการประชุมแกนนำองค์กรชุมชนตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีการประชุมทุกเดือน หลังจากรับทราบปัญหา ทางกองทะเบียนฯ ได้จัดทำแผนให้การช่วยเหลือคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทะเบียน โดยมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของเทศบาล และประธานชุมชนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครทางทะเบียนและบัตร เพื่อกำหนดวิธีการให้การช่วยเหลือคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียนใน 104 ชุมชน โดยพบว่าจำนวนประชาชนที่เข้ามาทำทะเบียนราษฎร เฉลี่ยอยู่ที่ 200 – 300 คน ต่อวัน สำหรับบุคคลไร้สัญชาตินั้นแม้จะมีจำนวนเข้ามาขอทำทะเบียนน้อยกว่าแต่ต้องใช้เอกสารจำนวนมากในการยืนยันตัว นอกจากนี้ยังมีปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการขอสัญชาติ การขอมีชื่อในทะเบียนบ้าน ซึ่งมีความซับซ้อนพอสมควร ทางเทศบาลนครอุดรธานีจึงจัดทำโครงการนี้ขึ้นโดยใช้การมีส่วนร่วมจากชุมชนเป็นหัวใจหลักในการทำงานและประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่อย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

โครงการนี้แบ่งการแก้ไขปัญหาคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน ออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรก คือ **กลุ่มมีเอกสารที่ทางราชการเชื่อถือถือเป็นหลักฐานในการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน** โดยขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเริ่มจาก 1) อาสาสมัครทางทะเบียนฯ ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละชุมชนส่งแบบสำรวจให้เทศบาล 2) บุคคลที่คนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน ตามที่สำรวจแล้วนั้นยื่นคำร้องต่อกองทะเบียนราษฎรฯ ณ ที่ทำการเทศบาล 3) เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบหลักฐาน สอบสวนบุคคลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับประวัติบุคคล ตรวจสอบรายการบุคคลกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร หากพบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่เทศบาลกำหนด นายทะเบียนจะอนุมัติกำหนดเลขประจำตัวประชาชน เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน และตีประกาศรายชื่อเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หากไม่มีการคัดค้านจากชาวบ้านต่อรายชื่อที่ตีประกาศนั้น ทางเทศบาลก็จะดำเนินการในขั้นตอนที่ 4) ทำบัตรประจำตัวประชาชน หรือ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ต่อไป

กลุ่มที่สอง คือ **กลุ่มไม่มีเอกสารที่ทางราชการเชื่อถือเป็นหลักฐานในการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน** มีขั้นตอนการแก้ไขปัญหาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นแรก คือ **จัดทำประชาคมในชุมชน** ซึ่งช่วยลดขั้นตอนในการให้บริการ จากเดิมประชาชนต้องหาพยานบุคคลมารับรองเป็นรายคน ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย ดังนั้น เทศบาลจึงทำประชาคมเพื่อให้คนในชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 รับรองพร้อมกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) อาสาสมัครทางทะเบียนฯ แต่ละชุมชนสำรวจคนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน ส่งแบบสำรวจให้เทศบาล 2) คนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียนยื่นคำร้อง ต่อกองทะเบียนราษฎรฯ ณ ที่ทำการเทศบาล 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนฯ ลงพื้นที่ร่วมทำประชาคมกับประธานชุมชนและประชาชนในชุมชน เพื่อใช้การมีส่วนร่วมนี้ในการลดขั้นตอนและลดเวลา รวมถึงความยุ่งยากในการสำรวจ 4) เมื่อผลสำรวจเป็นไปตามเกณฑ์ กองทะเบียนราษฎรฯ จะนำเสนอนายทะเบียนเพื่ออนุมัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตีประกาศรายชื่อ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หากไม่มีการคัดค้านก็จะดำเนินการทำบัตรประจำตัวประชาชนต่อไป

ขั้นที่สอง คือ **การตรวจสอบสารพันธุกรรม (DNA)** มี 2 กรณี ดังนี้ กรณีที่ 1 คนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน มีงบประมาณในการตรวจสอบสารพันธุกรรม เทศบาลทำหนังสือส่งตัวตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมไปยังคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรณีที่ 2 คนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียนเป็นผู้ยากไร้ เทศบาลขอสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบสารพันธุกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานยุติธรรมจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอุดรธานีตามโครงการ “123 ปี อุดรธานี ปลอดภัยไร้สถานะทางทะเบียน” เป็นการลดขั้นตอนการให้บริการ ซึ่งเดิมประชาชนต้องไปติดต่อขอรับการสนับสนุนด้วยตนเอง โดยทั้งสองกรณีจะต้องผ่านการสำรวจรางวัลพระปกเกล้า 62

ยื่นคำร้อง และผ่านการอนุมัติตามขั้นตอนของเทศบาล 4 ขั้นตอน ดังกล่าวมาข้างต้น

ขั้นที่สาม คือ **ประสานสำนักทะเบียน 2,439 แห่งทั่วประเทศสอบสวนพยานบุคคลเพื่อยืนยันและรับรองตัวบุคคล** กรณีที่พยานบุคคลอยู่ต่างจังหวัด ตามโครงการให้สถานะทางกฎหมายแก่คนไทยตกหล่นทางทะเบียนเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 ซึ่งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดให้มีขึ้นมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน โดยประชาชนไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปหาพยานบุคคลที่อยู่ต่างจังหวัดมาให้การรับรอง และรวบรวมพยานหลักฐานเสนอ นายทะเบียนอนุมัติกำหนดเลขประจำตัวประชาชน และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยติดประกาศรายชื่อคนสัญชาติไทยที่ได้รับการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพร้อมแจ้งผู้ได้รับการเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านทำบัตรประจำตัวประชาชน

ขั้นที่สี่ คือ **ฝ่ายสอบสวนฯ ลงพื้นที่แสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน** เสนอ นายทะเบียนเพื่ออนุมัติกำหนดเลขประจำตัวประชาชน เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน และติดประกาศรายชื่อ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพร้อมทำบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไร้สัญชาติไทย หรือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ต่อไป

ผลจากการดำเนินโครงการนี้ พบว่า คนไร้สัญชาติ ไร้สถานะทางทะเบียน ได้รับการกำหนดสถานะตามกฎหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2561 จำนวน 1,392 คน และได้มีการจัดทำประกาศสำหรับผู้ที่ได้รับสัญชาติไทย เพื่อประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบ โดยที่ผ่านมายังไม่มีการทักท้วงหรือไม่เห็นชอบกับประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ ทางเทศบาลได้ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สำนวจความคาดหวังของผู้รับบริการ พบว่า ผลการประเมินการทำงานช่วงระหว่างและหลังการดำเนินการ ณ ศูนย์แห่งการบริการนานาชาตินครอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ทั้งนี้ เป็นผลจากศูนย์แห่งการบริการนานาชาตินครอุดรธานี ได้ดำเนินงานภายใต้แนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน คำนึงถึงความต้องการ การอำนวยความสะดวก และความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นหลัก นอกจากนี้ เทศบาลนครอุดรธานี ยังได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศในด้านบริการเป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เช่น รางวัลเลิศรัฐ ประจำปี พ.ศ.2560 สาขาบริการภาครัฐ ประเภทการพัฒนาการบริการ ระดับดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และได้รับโล่และตรารับรองมาตรฐานการให้บริการประชาชนของศูนย์ราชการสะดวก (G ECC) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในปี พ.ศ.2561 เป็นต้น

เทศบาลเมืองชัยภูมิ

อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000
โทรศัพท์ 044-811-378 โทรสาร 044-822-484

ประชากร

36,076 คน (ชาย 17,124 คน หญิง 18,952 คน)

พื้นที่

30.78 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 25 ชุมชน)

รายได้

203,107,044.72 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

184,125,208 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบรรยงค์ เกียรติกิจ้องชูชัย	นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ
2. นายเสริม ฉิ่งสำโรง	ประธานสภาเทศบาลเมืองชัยภูมิ
3. นายอิทธิชัย ชูเรณู	ปลัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 12 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลเมืองชัยภูมิ มีนโยบายการบริหารงานในแนวคิดที่ว่า **“คนเป็นศูนย์กลาง ชาวบ้านเป็นเจ้าของ”** โดยยึดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ มุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการประชาชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ ให้ประชาชนมีความพึงพอใจสูงสุด ส่งเสริมภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกับคณะผู้บริหารเทศบาล กล่าวคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับประโยชน์ ในการรับบริการตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเทศบาล การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ฯลฯ

เทศบาลเมืองชัยภูมียังมุ่งพัฒนาแนวทางการให้บริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดตั้ง ศูนย์ราชการสะดวก (Government Easy Contact Center : GECC) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มีการเปิดเผยข้อมูล ขั้นตอนการติดต่องานราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่ายและรวดเร็วขึ้น มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ มีการจัดทำผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีบริการ E-Service รับคำร้องผ่านออนไลน์ ตารางนัดหมายอัจฉริยะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารผ่านเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ ยูทูป และคิวอาร์โค้ด ซึ่งในปีที่ผ่านมามีผู้มาใช้บริการ ณ ห้องศูนย์ราชการสะดวก จำนวน 102 คน เข้าชมเว็บไซต์ จำนวน 35,377 ครั้ง รับเรื่องร้องเรียนทุกช่องทางรวม 643 เรื่อง โดยสามารถแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้ 638 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 99 ที่ขาดร้อยละ 1 คือการขยายไฟฟ้า ประปา ปัจจุบันได้ขยายครบร้อยละ 100

นอกจากนี้ เทศบาลได้ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการใช้งบประมาณ ร่วมจัดทำแผนงบประมาณประจำปี เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาล ร่วมนำเสนอข้อปัญหา/ข้อร้องเรียน รวมทั้งร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญในการตรวจร่างรายงานการประชุม จึงเป็นการตรวจสอบการทำงานของสภาเทศบาล และตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศบาลเมืองชัยภูมิมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และประชาชนสามารถตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลได้

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ได้แก่

โครงการชุมชนไร้ถังขยะ

เทศบาลเมืองชัยภูมิ มีการขยายตัวของพื้นที่เมือง จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น บ้านจัดสรรเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมา คือ เกิดปัญหาขยะล้นถัง ขยะตกค้าง และกระจายตามพื้น มีการคิ้วยี่เยื้องสุนัข ขยะที่มีกลิ่นเหม็น เกิดทัศนียภาพไม่สวยงาม และมีการอุดตันของท่อระบายน้ำ อีกทั้งเทศบาลเมืองชัยภูมิ มีที่ดินเพื่อก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน 39 ไร่ 3 งาน 88 ตารางวา ในปี 2559 พบว่ามีปริมาณขยะที่ต้องเข้าบ่อฝังกลบมีประมาณ 35-40 ตัน/วัน นอกจากนั้นเทศบาลเมืองชัยภูมียังต้องรับภาระเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัด (Cluster) ซึ่งมีส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ร่วมกำจัดอีก 10 แห่ง ทำให้ปริมาณขยะที่จะต้องฝังกลบเพิ่มขึ้นเฉลี่ยวันละ 55 ตัน ส่งผลให้อายุการใช้งานของบ่อฝังกลบมีระยะสั้นลง

เทศบาลเมืองชัยภูมิจึงเห็นความสำคัญในเรื่องความสะอาดของเมือง และอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบขยะ ซึ่งสามารถใช้งานได้อีกไม่เกิน 3 ปี จึงกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน เพื่อรักษาความสะอาด โดยการนำขยะไปกำจัดให้ถูกสุขลักษณะให้เร็วที่สุด และพยายามลดปริมาณขยะต้นทางให้ได้มากที่สุด ดังนั้น ในปี 2559 จึงได้ดำเนินโครงการชุมชนไร้ถังขยะ ซึ่งเป็นโครงการที่เน้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะโดยตรง โดยไม่ต้องลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม มีความยืดหยุ่นเหมาะสมสำหรับการปรับใช้ในทุกพื้นที่ ในการดำเนินงานโครงการชุมชนไร้ถังขยะ จึงเป็นโครงการที่ให้ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจนก่อเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยเทศบาลเมืองชัยภูมิได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

เทศบาลเมืองชัยภูมิได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโดยมีการประชุมปรึกษาหารือกับคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล และผู้นำชุมชนเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะที่เกิดขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาทางเทศบาลเคยใช้วิธีอื่น ๆ มาแล้วและไม่สามารถลดปริมาณขยะลงได้ จึงเข้าร่วม “โครงการพลเมืองยุคใหม่ ชุมชนไร้ถัง” โดยร่วมกับวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ในการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการขยะ “ขยะ” คือ 1) ใช้ไม่ได้ 2) เป็นพิษ 3) ติดเชื้อ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าอบรม ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานราชการ สถานศึกษา ภาคเอกชน อสม. ประชาชน และสถานประกอบการ ทั้งนี้ เมื่อผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้แล้วนำกลับไปปฏิบัติและนำไปขยายผลต่อในชุมชนของตน

เทศบาลเมืองชัยภูมิจะเน้นให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไร้ถังขยะ ด้วยการให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาลทุกคนต้องดำเนินการจัดการขยะ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน มีการกำหนดให้เป็นสำนักงานไร้ถังขยะ และเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องกลับไปจัดการขยะที่บ้านของตนเองอีกด้วย โดยที่นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิจะทำหน้าที่เป็นวิทยากรลงชุมชนเพื่อกระตุ้นและทำการสาธิตวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนตามแนวทางของโครงการชุมชนไร้ถังขยะ ซึ่งในการลงพื้นที่แต่ละครั้งจะมีบุคลากรของเทศบาล อสม. ผู้นำชุมชน จะร่วมกันลงพื้นที่ชุมชนในช่วงเย็น เพราะเป็นช่วงที่ชาวบ้านว่างจากภารกิจการประกอบอาชีพ และยังเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนได้เข้าใจและกลายเป็นชุมชนไร้ถังขยะ อีกทั้งเทศบาลเมืองชัยภูมียังร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ในการจัดกิจกรรม “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ ถุงพลาสติก” ในการร่วมกันแก้ปัญหาการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการชุมชนไร้ถังขยะเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานที่เป็นที่ประจักษ์จากการได้รับรางวัล และผลงานที่เป็นรูปธรรม โดยในปี 2561 หลังการดำเนินโครงการสามารถลดปริมาณขยะลงเหลือ 10,952 ตัน ลดลง 2,663 ตัน มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเข้าร่วมโครงการ 4 โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ศูนย์ มีชุมชนเข้าร่วมดำเนินการฝึกอบรมครบทุกชุมชน จำนวน 25 ชุมชน และมีชุมชนที่ร่วมดำเนินการแล้ว 13 ชุมชน โดยดำเนินการสำเร็จและคืนถังขยะกลายเป็นชุมชนไร้ถังขยะแล้วจำนวน 6 ชุมชน เกิดชุมชนและโรงเรียนต้นแบบ จนได้รับประกาศนียบัตรให้เป็นชุมชนไร้ถังขยะของจังหวัดชัยภูมิ

โครงการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ

เทศบาลเมืองชัยภูมิ มีประชากรส่วนใหญ่อุปโภคอาชีพการเกษตร ต้องอาศัยน้ำฝนเพื่อทำเกษตรกรรม ปีไหนฝนน้อย ผลผลิตตกต่ำ ทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัว จึงทำให้ส่วนหนึ่งหันมาประกอบอาชีพค้าขาย มีการตั้งร้านค้า แผงลอย รุกกล้าทางเท้า และกระจายอยู่ตามที่สาธารณะในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ ก่อให้เกิดขยะและความสกปรก ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และเกิดอุบัติเหตุ สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ใช้รถใช้ถนน มีรายได้ไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว มีการกู้เงินนอกระบบมาลงทุน ไม่มีเงินสงเจ้าหน้าที่ เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งต้องอพยพไปทำงานต่างถิ่น ทั้งบุตรหลานและผู้สูงอายุไว้เป็น

ปัญหาของชุมชนและสังคม ดังนั้น กลุ่มผู้ประกอบการค้าแฝงลอยได้มีการปรึกษาหารือกัน เพื่อหาสถานที่จำหน่ายสินค้าแบบถาวร

จากแนวคิดและความต้องการของผู้ประกอบการค้า จึงไปสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาเทศบาล ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพและรายได้ของประชาชน จึงได้ พิจารณาจัดทำ โครงการส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดินขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและ รายได้ เพื่อจัดระเบียบผู้ประกอบการค้าแฝงลอย ไม่ให้รูกล้ำทางเท้าและที่สาธารณะ และเพื่อ ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม ด้านราคา และคุณภาพ และถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เทศบาล เมืองชัยภูมิเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ประกอบการค้า แฝงลอย หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน โดยมติร่วมกันให้ใช้สถานที่บริเวณถนนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด สาย 2 และถนนข้างสำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิด้านทิศตะวันออกเป็นสถานที่ดำเนิน โครงการโดยขออนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจรเป็นจุดผ่อนผัน ระหว่างช่วงเวลา 16.00-22.00 น. รวมพื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางเมตร จำนวน 317 ลีด เริ่มดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา

การดำเนินงานของโครงการนี้เทศบาลเมืองชัยภูมิได้ออกเป็นระเบียบเทศบาลว่าด้วย โครงการส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดิน และกำหนดกรอบในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การตีเส้น ผังลีดค้าจำหน่ายสินค้า การจัดท่าระบบไฟฟ้า ประปา การอบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการค้า ตามหลักสุขาภิบาล การจัดกิจกรรมนันทนาการภายในถนนคนเดิน และการดูแลรักษา ความปลอดภัย หลังจากนั้นจะมีการนำเสนอโครงการส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดินจากการที่ได้มี การประชุมทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีมติร่วมกันให้เทศบาลเมือง ชัยภูมิจัดทำโครงการ ซึ่งมีความจำเป็นและตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการค้าแฝงลอย ให้เทศบาลเมืองชัยภูมิพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ เมื่อมีการดำเนินงานแล้วเทศบาลยังได้ทำการประเมิน ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ โดยการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชน รับทราบ

โครงการส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดินถือได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นว่าเทศบาล เมืองชัยภูมิมีการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและมีความโปร่งใสในการ ดำเนินงานสามารถตรวจสอบการทำงานของเทศบาลได้ ดังเห็นได้จากโครงการนี้มีการแต่งตั้ง ในรูปของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมถนนคนเดิน ซึ่งประกอบด้วย

ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้ประกอบการค้า พนักงานเทศบาล ประชาชน ฯลฯ เพื่อร่วมกันประชุมกำหนดและแก้ไขระเบียบการขายสินค้าในถนนให้เป็นตามสถานการณ์ปัจจุบัน

นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้คนพิการ ผู้สูงอายุ นักเรียน ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาแสดงความสามารถในพื้นที่ถนนคนเดิน เปิดโอกาสให้บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่มีสินค้าใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มาเปิดตัวสินค้า เปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้แสดงความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อรับบริจาคเงิน สิ่งของไปใช้ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ดารา ศิลปิน เข้ามาจัดกิจกรรมแจกรางวัล หรือเพื่อความบันเทิง และการกุศลต่อไป

โครงการคืนคลองโบราณให้ลูกหลาน

ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เมืองชัยภูมิมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองชัยภูมิ ประชากรที่เข้า-ออกผ่านเมือง และในชุมชนที่ต้องรองรับการระบายน้ำออกจากเมืองก็ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขังพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเทศบาลเมืองชัยภูมิ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะ มีลำห้วยเสว ลำปะทาว และลำห้วยยางป่า ไหลผ่านเมืองทำให้ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำทุกปี ละ 2-3 ครั้ง โดยมีสาเหตุมาจากฝนตกหนักน้ำระบายไม่ทัน

โครงการคืนคลองโบราณให้ลูกหลาน เป็นการคิดและริเริ่มจากชุมชนที่ประสบปัญหา และต้องการรักษาคลองดั้งเดิมที่มีตั้งแต่โบราณให้กลับมาเหมือนในอดีต โดยเฉพาะชุมชนซึ่งเล็กน้อย ปรางค์กู๋ ที่ได้หารือกันในกลุ่มที่จะพัฒนาคลองเดิมให้สามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เริ่มจากการร่วมกันกำจัดวัชพืชขวางทางน้ำในคลอง การออกเดินสำรวจแนวคลองเดิม การร่วมมือกับเทศบาลเมืองชัยภูมิในการขุดลอกคลองเดิม โดยชุมชนได้เริ่มทำจากเล็ก ๆ เช่น กำจัดวัชพืชขวางทางน้ำ จากนั้นได้ร่วมกับเทศบาลเมืองชัยภูมิในการนำเครื่องจักรกลมาขุดลอก โดยชุมชนดำเนินการประสานงานและขอพื้นที่ข้างลำห้วยให้เครื่องจักรสามารถเข้าทำงานได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ค่าต้นไม้ ค่าทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เสียหาย และเจ้าของที่ดินบางแปลงได้ยอมเสียสละที่ดินของตนเองเพื่อขยายลำห้วยให้กว้างขึ้น ชุมชนร่วมเจรจากับเจ้าของที่ดินติดลาคองให้สามารถนำเครื่องจักรเข้าขุดลอกโดยไม่มีข้อพิพาท ชุมชนร่วมกันรักษาคลองเดิมที่พัฒนาแล้วให้ยั่งยืน รวมทั้งมีทางสาธารณะประโยชน์ใช้ร่วมกัน มีการต่อยอดโครงการด้วยการสร้างอาชีพต่าง ๆ เช่นปลูกข้าว เลี้ยงเป็ดไข่ เป็นต้น เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้นโครงการคืนคลองโบราณให้ลูกหลาน จึงเป็นโครงการที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง มีการดำเนินงานกับชุมชนและเทศบาล ดังนี้

1. ชุมชนซีเหล็กน้อยปรางค์กู่ ประชุมหรือกันภายในชุมชนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหา
2. การดำเนินการแก้ไขปัญหของชุมชนซีเหล็กน้อยปรางค์กู่ ด้วยการนำประชาชนในชุมชนพัฒนาคูคลอง กำจัดวัชพืชขวางทางน้ำ
3. ชุมชนซีเหล็กน้อยปรางค์กู่ ประชุมหรือเทศบาลเมืองชัยภูมิเพื่อดำเนินการแก้ไขและป้องกันปัญหาแบบถาวร
4. ชุมชนซีเหล็กน้อยปรางค์กู่ ร่วมกับ เทศบาลเมืองชัยภูมิดำเนินการขุดลอกคูคลองเดิม โดยการนำเครื่องจักรกลของเทศบาลเข้าดำเนินการ ชุมชนซีเหล็กน้อยปรางค์กู่ดำเนินการสำรวจแนวเขตคูคลองและเจรจาการนำเครื่องจักรกลเข้าที่ดินของประชาชนที่อยู่ติดกับคูคลอง
5. รายงานผลการดำเนินโครงการ

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
โทรศัพท์ 043-511-222

ประชากร

36,194 คน (ชาย 17,090 คน หญิง 19,104 คน)

พื้นที่

11.63 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 20 ชุมชน)

รายได้

195,896,071 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ หรือเงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

351,145,756 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบรรจง โฆษิตจรรย์นนท์	นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด
2. นายอาทิตย์ กฤตตาคม	ประธานสภาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
3. นายบุญยัง ทองสุทธิ	ปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2479 มีพื้นที่ประมาณ 11.6 ตารางกิโลเมตร เป็นเมืองชุมทางสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้สามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคได้สะดวก ส่งผลให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีวิสัยทัศน์คือ **“บ้านเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก พุ่มพุกตำนานเมือง ลือเลื่องวัฒนธรรม”** และมีหลักการทำงานคือ สร้างเมืองให้น่าอยู่ ดูแลทุกข์สุขของประชาชน อนุรักษ์ฟื้นฟูสืบสานศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

คณะผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลให้ความสำคัญกับหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมเป็นพิเศษ โดยในหลักความโปร่งใส เทศบาลถือว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นด่านแรกของการให้ประชาชนได้รับรู้ความเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะ ดังนั้นการดำเนินการใด ๆ ของเทศบาลต้องโปร่งใส ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย ตลอดจนต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารการดำเนินการต่าง ๆ ให้ประชาชนรับรู้ตลอดกระบวนการทำงาน ส่วนหลักการมีส่วนร่วมเทศบาลเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ของเทศบาล ภายใต้หลักการปกครองตนเองตามวิถีประชาธิปไตย ให้ประชาชนในชุมชนร่วมคิดและทำในส่วนที่ตนต้องการภายในชุมชนตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาจากชุมชนอย่างแท้จริง โดยที่เทศบาลเป็นเพียงผู้สนับสนุนงบประมาณและผู้ประสานงานเท่านั้น

การยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งจากเจ้าหน้าที่ภายในเทศบาล รวมถึงประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้เกิดการพัฒนาร่วมกัน และเกิดภาคีเครือข่ายการทำงานจากทุกภาคส่วนและทุกระดับที่เข้ามาร่วมกันคิดและขับเคลื่อนการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน

ในส่วนของการบริหารจัดการภายใน เทศบาลได้ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเทศบาล ผ่านโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งยังกำหนดมาตรการป้องกันความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ชัดเจน และยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แก่

โครงการก่อสร้างสีขาว

โครงการก่อสร้างสีขาว เป็นตัวอย่างของการดำเนินการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่แสดงให้เห็นความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลได้เป็นอย่างดี

โครงการนี้มีที่มาจากหลักการพื้นฐานว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานรัฐ ที่ต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับหลักการความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้ ซึ่งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ก็ต้องยึดมั่นในหลักการดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการจัดซื้อจัดจ้างทุกขั้นตอน เพื่อให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปด้วยความโปร่งใส และเปิดให้ประชาชนในเทศบาลและบุคคลภายนอกตรวจสอบได้ตลอดกระบวนการ

สำหรับโครงการนี้จะเห็นที่โครงการก่อสร้างของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์สามประการด้วยกัน ได้แก่ 1) เพื่อประชาสัมพันธ์และเปิดเผยขั้นตอนการดำเนินงานก่อสร้างของเทศบาลตลอดกระบวนการ 2) เพื่อให้ประชาชนบริเวณพื้นที่ก่อสร้างมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้าง คณะกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงาน ช่วยให้การ ทำงานรัดกุม ป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดจากการก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่เป็นไปตามแบบแปลน หรือไม่เป็นไปตามสัญญา และ 3) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตในองค์กร

สำหรับการดำเนินโครงการนี้ จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุดที่ประกอบด้วยบุคคลภายนอกเทศบาล มาทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานเกี่ยวกับการก่อสร้างของเทศบาล โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. เชิญผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้าง และคณะกรรมการตรวจการจ้างมาประชุมร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือก่อสร้าง
2. ผู้ควบคุมงานตรวจวัดพื้นที่ก่อนการก่อสร้าง เพื่อยืนยันตามหลักวิชาการให้ประชาชนในเทศบาลรับทราบว่าสามารถก่อสร้างได้อย่างถูกต้อง โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นแย้งได้
3. จัดทำประกาศการตรวจรับงานจ้างให้ประชาชนบริเวณพื้นที่ก่อสร้างทราบล่วงหน้า โดยมีการกำหนดวันและเวลาที่ชัดเจน
4. จัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างในรอบปี และเผยแพร่ผ่านแผ่นพับกระจายไปสู่ทุกชุมชน รวมถึงประกาศผ่านเว็บไซต์ของเทศบาล
5. ร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริตกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล

ผลจากการดำเนินโครงการนี้คือ โครงการก่อสร้างทุกโครงการของเทศบาลเป็นไปอย่างโปร่งใส ดำเนินการแล้วเสร็จตามแบบแปลนและสัญญาที่กำหนดไว้ รวมถึงป้องกันการทุจริต

ที่อาจเกิดขึ้นจากการก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน ขณะเดียวกัน โครงการนี้ก็สร้างผลกระทบสำคัญคือ ประชาชนในเทศบาลเชื่อมั่นในการทำงานของเทศบาลมากขึ้น เนื่องจากการเปิดให้ประชาชน ได้ตรวจสอบตลอดกระบวนการ ทั้งหมดนี้ ทำให้เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นหน่วยงานรัฐที่เป็น ตัวอย่างที่ดีด้านความโปร่งใสและการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สามารถเป็น ต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้คนและหน่วยงานอื่น ๆ ได้

โครงการบริหารพื้นที่บุกรุกเพื่อบริการสาธารณะ

โครงการนี้มีที่มาจากจำนวนประชากรที่มีฐานะยากจนในชนบทอพยพเข้ามาหางานในเขต เทศบาลมากขึ้น จนทำให้ชุมชนเมืองขยายตัวอย่างรวดเร็ว และรุกล้ำบริเวณคูเมืองและกำแพงเมือง ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางการผังเมืองและประวัติศาสตร์ของเมือง ทำให้โบราณสถานที่อยู่ในบริเวณ ดังกล่าวเสียหายและเสื่อมโทรม กลายเป็นชุมชนแออัด เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านสาธารณสุข ความเหลื่อมล้ำ อาชญากรรม และยาเสพติด

จากปัญหาดังกล่าว เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจึงดำเนินโครงการนี้เพื่อจัดการพื้นที่บุกรุก ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนยากจนในชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์คูเมืองและกำแพง เมือง เพิ่มพื้นที่สีเขียว และปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้มีความร่มรื่น สวยงาม และมีเอกลักษณ์ โดยดำเนินการด้วยการจัดระเบียบการสร้างอาคารที่บดบังสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ พื้นฟูแนวคูเมืองและกำแพงเมือง เพิ่มเส้นทางคมนาคมขนส่ง พัฒนาระบบ สาธารณูปโภค จัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยให้แก่ประชากรในชุมชนแออัดใหม่ และปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมือง

ความโดดเด่นในด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโครงการนี้ คือ มีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลกับชุมชนและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ตลอดกระบวนการ โดยชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมมีฐานะเป็นเจ้าของปัญหาและความต้องการที่แท้จริง การเปิดให้ชุมชน ได้ร่วมกันจัดการปัญหานี้จึงเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองได้

ผลของการดำเนินโครงการนี้คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนแออัดได้รับการจัดสรรพื้นที่อยู่ อาศัยใหม่ไม่ให้เกิดพื้นที่บุกรุกพื้นที่สาธารณะ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพ การเข้าถึง สาธารณูปโภค และความปลอดภัยจากอาชญากรรมและยาเสพติด ส่วนสิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชน แออัดและแนวคูเมืองกับกำแพงเมืองได้รับการฟื้นฟู ทำให้เทศบาลได้รับแนวภูมิทัศน์วัฒนธรรม ของเมืองที่มีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

โครงการห่วงใย ใส่ใจผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา โดยมีที่มาจาก การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ที่มาพร้อมกับภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังและภาวะพึ่งพิงต่าง ๆ ซึ่งระบบครอบครัวและสังคมปัจจุบันไม่เอื้อต่อการรองรับการพึ่งพิงดังกล่าว ประกอบกับภาครัฐเอง ตระหนักถึงประเด็นปัญหา “สังคมผู้สูงอายุ” มากขึ้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจึงออกนโยบายดูแล ผู้สูงอายุให้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยจนอยู่ในภาวะพึ่งพิง ส่วนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงก็ต้อง ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม และได้รับเริ่มโครงการนี้ขึ้น

โครงการห่วงใย ใส่ใจผู้สูงอายุนี้ เป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อดูแลผู้สูงอายุสามด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ และสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งหน้าที่ดังนี้

ด้านสาธารณสุข ดำเนินการโดย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงาน สาธารณสุขอำเภอเมืองร้อยเอ็ด โรงพยาบาลร้อยเอ็ด โรงพยาบาลกรุงเทพจรัลเวช และศูนย์บริการ สาธารณสุขเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ทำหน้าที่เตรียมคณะแพทย์ครอบครัว พัฒนาศักยภาพบุคลากร สนับสนุนด้านวิชาการ และดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินการโดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดร้อยเอ็ด กองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และสำนักงานประกันสังคม จังหวัดร้อยเอ็ด ทำหน้าที่ประสานการดูแลด้านสังคม การจัดสวัสดิการสังคม การสนับสนุน อุปกรณ์ดำรงชีพ สร้างหลักประกันการออมในผู้สูงอายุ การจัดการศึกษาอบรมและการศึกษา ตามอัธยาศัย และฝึกอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุและญาติ

ด้านสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดย เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด คณะกรรมการชุมชน และ อาสาสมัครด้านสาธารณสุขและการดูแลผู้ป่วย ทำหน้าที่พัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และเอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียม

กิจกรรมหลักของโครงการนี้ประกอบด้วย

1. การสำรวจผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด โดยจำแนกผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มติดสังคม กลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด โรงพยาบาลร้อยเอ็ด โรงพยาบาลกรุงเทพจรัลเวช อาสาสมัครสาธารณสุข และชมรม ผู้สูงอายุ

2. แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาแผนการดูแลผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิงระยะยาว
3. จัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม เช่น จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จัดกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ
4. จัดอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและผู้ช่วยดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เพื่อทำหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการลงพื้นที่ดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพและติดบ้านติดเตียง รวมถึงการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงรายบุคคล
5. จัดกิจกรรมเยี่ยมให้กำลังใจผู้สูงอายุในวันเกิด และตรวจสุขภาพประจำปี
6. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมสาธารณะให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ อาทิ ปรับปรุงทางเดินออกกกำลังกายในสวนสาธารณะบึงพลาญชัย สร้างทางลาดบริเวณวัดบูรพาภิรามพระอารามหลวงและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

ผลการดำเนินงานสำคัญของโครงการนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง และได้รับความรู้ที่สามารถนำไปใช้ดูแลสุขภาพของตนเองได้ รวมถึงเกิดเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้ต่อยอดโครงการนี้ด้วยการร่วมมือกับเครือข่ายก่อตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาล โดยจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ มาทำหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ จัดทำแผนการพัฒนาผู้สูงอายุ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จัดสถานที่ประสานงานสำหรับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและผู้ช่วยดูแลผู้สูงอายุ

โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา โดยมีที่มาจากปัญหาเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลหลุดออกจากระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาความยากจนของครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่มีเงินส่งเสียค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน และต้องการให้บุตรหลานออกจากระบบการศึกษาเพื่อมาประกอบอาชีพและสร้างรายได้ร่วมกัน จากปัญหาดังกล่าว เทศบาลเล็งเห็นว่าการออกจากระบบการศึกษาจะทำให้เด็กและเยาวชน

ในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในระบบ และจะทำให้สังคมโดยรวมมีแรงงาน ด้อยคุณภาพ เทศบาลจึงริเริ่มโครงการนี้ขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการ ศึกษาทั้งด้านจิตใจและอารมณ์ ปลูกจิตสำนึก และพัฒนาอาชีพให้สามารถหารายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ รวมถึงสามารถกลับสู่ระบบการศึกษา ไม่เป็นปัญหาสังคม

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดดำเนินโครงการนี้ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการชุมชน อาสาสมัคร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชมรมวิชาชีพ และสถาน ประกอบการต่าง ๆ โดยกิจกรรมหลักของโครงการนี้ได้แก่ การนำเด็กและเยาวชนที่ออกนอกระบบ มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามความสมัครใจของแต่ละคน โดยแบ่งเป็น 6 สาขา ได้แก่ สาขา ช่างยนต์ขนาดเล็ก สาขาช่างไฟฟ้า สาขาช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ สาขาช่างเสริมสวย สาขาทำอาหาร สาขาศุขกรรม และสาขาช่างตัดผมชาย ฝึกสอนโดยสถานประกอบการแต่ละด้าน รวมทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจุบัน (พ.ศ. 2554-2561) มีเด็กและเยาวชนนอกระบบ การศึกษาเข้าร่วมทั้งหมด 6 รุ่น เฉลี่ยรุ่นละ 20 คน โดยทั้งหมดได้รับประกาศนียบัตรรับรองจาก ทางเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และได้รับการติดตามเป็นระยะเพื่อตรวจสอบคุณภาพชีวิตและป้องกัน ไม่ให้กลับไปสู่กลุ่มเสี่ยงอีก

ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ของโครงการนี้ ได้แก่ กิจกรรมพบกลุ่มเพื่อปรับทัศนคติการใช้ชีวิต ร่วมกันในสังคม กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมกีฬาสร้างความสัมพันธ์และ ลดปัญหาเสพติด และกิจกรรมศึกษาดูงานแหล่งความรู้วิชาชีพและแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งในและนอกจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการนี้คือ เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถกลับสู่ระบบการศึกษา และสามารถ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

ทางเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้ต่อยอดโครงการนี้โดยการไปพบเด็กและเยาวชน กลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี จัดกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม และ จัดกิจกรรมรุ่นพี่ที่แนะนำรุ่นน้อง

เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

เทศกาล
โคมแสนดวงที่เมืองลำพูน

เมืองโบราณประเพณีปีเมืองลำพูน
เพื่อความเป็นสิริมงคลต้อนรับพระธาตุเจ้าสี่กั๊กสี่
เหล่าชาวพุทธจากทั่วทุกภาคมากราบไหว้พระธาตุเจ้าสี่กั๊กสี่เหล่าเมืองลำพูน
วันที่ ๑-๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๒
ณ วัดพระธาตุสี่กั๊กสี่ องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดลำพูน บริเวณงานวัด อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000
โทรศัพท์ 053 - 511-013 โทรสาร 053- 511-092

ประชากร

12,069 คน (ชาย 5,806 คน หญิง 6,263 คน)

พื้นที่

6 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมชุมชนจำนวน 17 ชุมชน)

รายได้

103,249,698 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

124,568,188 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายประภัสร์ ภูเจริญ	นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน
2. นายอาคม วัฒนากุล	ประธานสภาเทศบาลเมืองลำพูน
3. นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล	ปลัดเทศบาลเมืองลำพูน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 15 คน

หญิง จำนวน 3 คน

เทศบาลเมืองลำพูน มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ว่า **“ลำพูนเป็นเมืองเก่าที่มีเสน่ห์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี บนวิถีแห่งความพอเพียง”** ประกอบกับนายกเทศมนตรีเมืองลำพูนได้น้อมนำ โครงการปิดทองหลังพระตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และหลักการทรงงานของพระองค์ท่านที่ว่า **“การสร้างพื้นฐาน ความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้น เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงแล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป”** นอกจากนี้ ยังใช้หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”**

เข้าใจ คือ สร้างให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน

เข้าถึง คือ สื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด

พัฒนา คือ เรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชน ให้คำแนะนำ สนับสนุน และติดตามประเมินผล

ด้านความโปร่งใส ผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูนมีความมุ่งมั่นในการนำหลักจริยธรรม คุณธรรม และธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วทั้งองค์กร ทั้งฝ่ายบริหาร สภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงาน ร่วมกับการสร้างจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริตและการประพฤติมิชอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผลจากการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2562 เทศบาลเมืองลำพูน มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในภาพรวม หรือ คะแนน ITA ระดับ A (ร้อยละ 92.84)

ด้านการมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ ด้วยวิสัยทัศน์อันมุ่งมั่นของผู้บริหารที่มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์ เพื่อร่วมกันดำเนินงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเทศบาลผ่านกระบวนการ **“ร่วมรับรู้ ร่วมตรวจสอบ และร่วมคิดร่วมทำ”** และจัดให้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทุกขั้นตอน อีกทั้งจัดให้มีการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนและแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการทำประชาพิจารณ์ในการดำเนินโครงการที่สำคัญ มีการเปิดเวทีให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น

และเสนอแนะปัญหาความต้องการต่าง ๆ อีกทั้งเน้นการทำงานแบบบูรณาการมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ และมุ่งมั่นในการทำงานด้วย

นอกจากนี้ ยังเน้น **“การบริหารแบบมืออาชีพ การลดขั้นตอนการทำงาน และการอำนวยความสะดวก”** โดยพัฒนาองค์กรให้มีความพร้อมโดยการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี พัฒนาบุคลากรมีศักยภาพโดยการส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานอย่างต่อเนื่อง และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีจากบุคคลต้นแบบสู่การเรียนรู้ร่วมกันของทั้งองค์กรผ่านการสาธิต/ สอนงานทั้งรายคนและรายกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ที่ผ่านมาเทศบาลเน้นการให้บริการเชิงรุกและดูแลประชาชนในทุกช่วงวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์ เพื่อให้คนลำพูนมีความสุข สุขภาพดี ได้รับการศึกษา สวัสดิการ การพิทักษ์สิทธิที่เหมาะสมและเท่าเทียม และสามารถแก้ไขปัญหาความจำเป็นเร่งด่วนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับ การดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่

ระบบการคลังโปร่งใส มั่นใจเทศบาลเมืองลำพูน

ระบบการคลังโปร่งใส มั่นใจเทศบาลเมืองลำพูน เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้าง ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพื้นฐานที่ประชาชนต้องรับรู้ รวมถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต้องรู้ สำหรับการดำเนินงานร่วมกับเทศบาลในด้านต่าง ๆ เช่น กระบวนการทางการเงินการคลังและการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลและโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เพื่อให้การดำเนินงานนโยบายของเทศบาล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถป้องกันการเกิดความเสียหายได้อย่างทัน่วงที จึงทำให้ผู้บริหารและบุคลากรที่ดำเนินงานในระบบการคลังต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต รักษา ระเบียบแบบแผน และมีความชัดเจนโปร่งใสในการปฏิบัติงาน โดยสามารถเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้มีการตรวจสอบหรือตรวจทานได้ตลอดเวลา โดยยึดหลักการบริหารงานคลัง ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ความสุจริต คือ การประพฤติปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาปราศจากการทุจริต
2. ประสิทธิภาพ คือ การทำงานอย่างรวดเร็วตรงตามเวลากำหนดระยะเวลา ประหยัดค้ำค่า
3. ความโปร่งใส คือ มีความชัดเจนในการทำงาน เปิดเผยผลการทำงาน มีคนอื่นร่วมรับรู้

ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงาน

4. ความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ คือ มีความรับผิดชอบในความสำเร็จของงาน สามารถชี้แจงตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและรับการตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. ความยั่งยืน คือ การทำงานที่ต่อเนื่องเป็นเวลานานปราศจากอุปสรรคร้ายแรง

นอกจากนี้ เทศบาลยังมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน ทั้งในส่วนของการเงินที่ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินที่เทศบาลเมืองลำพูนสามารถจัดเก็บได้เองตามกฎหมาย ทั้งด้านงบประมาณ ด้านงานพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง โดยมุ่งการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โปร่งใสตรวจสอบได้ และมีการรายงานฐานะการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และเป็นมีความเป็นปัจจุบันให้มากที่สุด โดยเริ่มต้นกระบวนการตั้งแต่การทำประชาคมแผนการปฏิบัติงานจัดทำงบประมาณ การนำสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณ กระบวนการตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณที่มีความชัดเจนเป็นระบบ การสื่อสารกระบวนการจัดทำงบประมาณที่ชัดเจนในองค์กร และการเบิกจ่ายงบประมาณแต่ละโครงการที่เป็นไปตามภารกิจของเทศบาลแผนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการในเทศบัญญัติให้มีความถูกต้องและเบิกจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกำหนดงานดังนี้

1. จัดทำมาตรการควบคุมการปฏิบัติงานกองคลัง ได้แก่ มาตรการจัดซื้อจัดจ้าง มาตรการด้านการเงินการบัญชี ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำการเงินของกองการแพทย์ โรงเรียนในสังกัดเทศบาล และศูนย์เด็กเล็ก และมาตรการควบคุมใบเสร็จรับเงินเทศบาล

2. จัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี 2561 เพื่อให้การตรวจสอบมีเป้าหมายชัดเจนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2554 และระเบียบคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน พ.ศ. 2546 และปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานในหน้าที่ตรวจสอบภายใน

3. หน่วยงานตรวจสอบภายใน (เป็นหน่วยงานที่ไม่ขึ้นกับ “นายกเทศมนตรี” แต่ขึ้นตรงกับ “ปลัดเทศบาล”) ทำหน้าที่สอบทานและประเมินผลระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจประจำปี 2561 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ทั้งในระดับองค์กรและระดับหน่วยงานย่อย

4. ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำแบบ ปค.6 เพื่อสอบทานระบบการจัดวางและการติดตามผลการจัดวางระบบควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมภายใต้การวางแผนให้บรรลุเป้าหมายโดยการรวบรวมผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนฯ สรุปผล และวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขและนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดกิจกรรม

ทั้งนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในจะดำเนินการจัดทำรายงานแผนการตรวจสอบภายในประจำปี ซึ่งรายงานดังกล่าวมีประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบ ซึ่งฝ่ายบริหารสามารถใช้ระบบการควบคุมภายในนี้ เป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันรักษาทรัพย์สินของเทศบาลและช่วยให้การปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งป้องปราม หรือลดความเสี่ยงลงให้เหลือน้อยที่สุด มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ได้ครอบคลุมทุกด้านอย่างบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้เทศบาลได้มีการเปิดเผยและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ วารสาร การประชุม การอบรม รวบรวมไว้ ณ ศูนย์ข้อมูลด้านการป้องกันการทุจริต อาคารคุณธรรม 17 สำนักงานเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพลังขับเคลื่อนการดำเนินงาน และตรวจสอบความโปร่งใสอย่างตรงไปตรงมาจากทุกภาคส่วน รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ให้หน่วยงานอื่นๆ และประชาชนได้เข้าศึกษาดูงาน และตรวจสอบข้อมูลการดำเนินการของเทศบาล

การดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงโดยชุมชนเป็นฐาน

เทศบาลเมืองลำพูน มีประชากรทั้งหมด 12,167 คน มีผู้สูงอายุจำนวน 3,073 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 ของประชากร (ข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2561) จากการตรวจประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันตามดัชนี Barthel ADL Index พบผู้สูงอายุที่มีคะแนน ADL (ติดบ้านติดเตียง) จำนวน 58 คน ซึ่งผู้สูงอายุเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือทั้งด้านบริการสาธารณสุขและด้านสังคม โดยเฉพาะกลุ่มติดเตียง ถึงแม้ว่าจะมีคนในครอบครัวดูแลแต่ผู้ดูแลก็ยังมีขาดความรู้ในการดูแล และบางรายมีฐานะยากจน ประกอบกับที่เทศบาลมีการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์และแผนชุมชน ร่วมกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนเองมีความต้องการให้มีการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านติดเตียง ดังนั้น เทศบาลเมืองลำพูนจึงได้จัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน ตามโครงการ “การดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง

โดยชุมชนเป็นฐาน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (Long Term Care) โดยบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเกิดการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

เทศบาลเมืองลำพูน เริ่มดำเนินงานโดยสมัครเข้าร่วมระบบดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care) กับ สปสช. โดยเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของเทศบาล รับสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care giver: CG) ร่วมดำเนินการและมีภาคีเครือข่ายในการทำงาน ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน โรงพยาบาลลำพูน สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเมืองลำพูน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน และศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน และจัดให้มีการอบรม CG ตามหลักสูตรของกรมอนามัย จากนั้นผู้จัดการผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care manager) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Care plan) และการปรึกษาปัญหาหารือ (Care conference) โดยมีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทีมหมอครอบครัว CG ญาติผู้สูงอายุ ร่วมกันคิด ตัดสินใจ และวางแผนการดูแลเพื่อประกอบการจัดทำแผนการดูแลเฉพาะบุคคล (Care plan) อย่างเท่าเทียมกัน โดยมี CG ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขเบื้องต้น การดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน การจัดการสภาพแวดล้อมตาม Care plan ส่วนที่ทีมหมอครอบครัวจะให้บริการดูแลด้านการพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกาย ด้านโภชนาการ ด้านเภสัชกรรมและด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็น อาทิ สุขภาพช่องปาก สุขภาพจิตแก่ผู้สูงอายุพึ่งพิงที่บ้าน พร้อมให้คำแนะนำและฝึกสอนญาติและหรือ CG ให้ความรู้แก่ผู้ดูแลและญาติ (อสค.) เป็นรายบุคคล นอกจากนี้มีการให้ความรู้แก่ผู้ดูแลในกรณีที่เป็นพระสงฆ์ (อสว.) อีกด้วย

นอกจากนี้ เทศบาลเมืองลำพูนมีการดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่นในรูปแบบผสมผสาน ดังนี้

1. การดูแลสุขภาพที่บ้าน (Home Health Care: HHC) เป็นการจัดบริการดูแลสำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการส่งกลับไปดูแลที่บ้าน โดยการทำงานร่วมกันของ CG และทีมหมอครอบครัว และคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ดูแลต่อเนื่อง (Continuity of care : COC) เทศบาลเมืองลำพูน

2. การบริการผู้ป่วยในบ้าน (Home ward) เป็นการจัดบริการสำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการส่งกลับไปดูแลที่บ้าน โดยจัดเตียงให้กับผู้ป่วยที่บ้าน เสมือนเป็นเตียงผู้ป่วยของโรงพยาบาล มีการวางแผน ติดตามและประเมินผลการดูแล และให้บริการรักษาเหมือนแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลโดยทีมหมอครอบครัว และมีระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับโรงพยาบาล ผ่านการทำงานร่วมกันของ CG และทีมหมอครอบครัว

3. การบริการผู้ป่วยในระยะฟื้นฟู เป็นการจัดบริการดูแลผู้ป่วยในระยะกึ่งเฉียบพลันที่มีการส่งต่อผู้ป่วยที่รักษาจนปลอดภัยแล้วในโรงพยาบาลเพื่อไปรับการฟื้นฟูสภาพต่อที่ชุมชน โดยการทำงานร่วมกันของ CG และทีมฟื้นฟูสภาพ รวมถึงทีมหมอครอบครัว

4. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่จำเป็น โดยกองสวัสดิการสังคม กองช่าง และกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองลำพูน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน และกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดลำพูน สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและกายอุปกรณ์ที่จำเป็นให้กลุ่มเป้าหมายรับบริการได้อย่างครอบคลุม เท่าเทียม และตอบสนองต่อความจำเป็นที่ต้องได้รับการดูแล โดยมีคณะกรรมการของแต่ละหน่วยงานส่วนร่วมกันพิจารณาถึงความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย และคณะกรรมการมาจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐและประชาชน

5. เทศบาลเมืองลำพูนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนตามโครงการสวัสดิการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2562 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล ผู้อำนวยการกองและตัวแทนจากภาคประชาสังคม คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจะเป็นผู้พิจารณาให้การช่วยเหลือจัดสรรกายอุปกรณ์ที่ประชาชนได้นำมาบริจาค โดยผ่านขั้นตอนและหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้

6. จัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพสู่ตำบลสุขภาพะของประชาชน เทศบาลเมืองลำพูน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 กำหนดประเด็นในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ “ผู้สูงอายุกลุ่มพึ่งพิงในเทศบาลเมืองลำพูน ได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมทั่วถึงและต่อเนื่อง” ประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2562 โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกระดับ

ผลจากการดำเนินโครงการนี้ ทำให้ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงได้เข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียมเสมอภาค เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นผลมาจากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย มีการติดตามและ

ประเมินผลการดำเนินงานโดยภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทุกระดับ มีการนำข้อเสนอแนะและข้อบกพร่องในการดำเนินงานมาปรับปรุง แก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานวัฒนธรรมและชุมชน

เทศบาลเมืองลำพูนมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากเดิมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการดำเนินวิถีชีวิต จากการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานชุมชน (จปฐ.) ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ปี 2560 พบว่า ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด ลำดับแรกคือ คนสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีอาชีพและรายได้ (ผู้สูงอายุ ทั้งหมด 2,160 คน ไม่มีอาชีพและรายได้ 609 คน คิดเป็นร้อยละ 28.19) กองทุนชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเทศบาลเมืองลำพูนจึงได้ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยอาศัยทุนที่ชุมชนมีอยู่เดิมทั้งทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนปัญญา รวมถึงด้านความแข็งแกร่งของชนบทธรรมนิยม ประเพณี ศรัทธา ความเชื่อ ความสามารถในเชิงช่างซึ่งมีความละเอียด ประณีต

การดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานวัฒนธรรมและชุมชน มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม การสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคง พัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จัดสวัสดิการช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ และสร้างเศรษฐกิจชุมชนบนฐานทางทุนวัฒนธรรมและความร่วมมือของชุมชน สร้างเครือข่ายการทำงานของภาคประชาชนให้เกิดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ โดยบูรณาการและเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และกลุ่มองค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคศาสนา และภาคเอกชน เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการของสมาชิกให้สมาชิกได้รับช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งส่งเสริมอาชีพ รายได้ เศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เทศบาลเมืองลำพูนจึงได้ร่วมกับผู้นำชุมชนและคณะกรรมการกองทุนชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระดมความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหามา พร้อมทั้งสำรวจความต้องการฝึกอาชีพให้ตรงตามความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับกิจกรรม/รากฐานวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่เดิม คือ “การทำโคมล้านนา” โดยจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้มีการพัฒนาฝีมือการทำโคมล้านนาให้มีความประณีต สวยงาม ซึ่งโคมนี้จะถูกนำมาใช้งาน

เทศกาล “**โคมแสนดวงที่เมืองลำพูน**” ซึ่งเป็นงานใหญ่ประจำปีของจังหวัด โดยเทศบาลได้ประสานงานกับวัดพระธาตุหริภุญชัยในการขอสงฆ์โคม เพื่อร่วมจำหน่ายในงานเทศกาลถวายโคมบูชาองค์พระธาตุหริภุญชัย และจัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การผลิตโคมล้านนา และแนวทางการจัดการกลุ่มอาชีพของแต่ละชุมชน เพื่อนำข้อดี ข้อด้อยของแต่ละกลุ่มมาพัฒนาการทำโคมล้านนาให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เทศบาลและกลุ่มอาชีพได้มีการประชุมและวางแผนการผลิตโคมล้านนา โดยให้แต่ละชุมชนทำโคมสีแตกต่างกันเพื่อให้ง่ายแก่การควบคุมคุณภาพ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - ปัจจุบัน

ผลการดำเนินโครงการทำให้ ประชาชนมีอาชีพ รายได้ และเกิดการสร้างเศรษฐกิจในชุมชน เกิดเครือข่ายการทำงานของภาคประชาชน มีการบูรณาการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน กลุ่มองค์กร ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคศาสนา และภาคประชาสังคม เกิดความสามัคคี เสียสละ และความร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการจัดการสมาชิกให้มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน และทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลลัพธ์ในการดำเนินการ เทศบาลเมืองลำพูนสามารถดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ “**ลำพูนเป็นเมืองเก่าที่มีเสน่ห์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี บนวิถีความพอเพียง**” โดยอาศัยพลังของประชาชนเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาโดย “**ก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืนพร้อมกัน**” มีเครือข่ายทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคศาสนา ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานและทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกัน ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการ ได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลผ่านการจัดสวัสดิการทุกประเภท จำนวน 686,211.50 บาท จำนวนผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดจากโรงพยาบาลลำพูน ลดลงอย่างต่อเนื่อง ชุมชนไม่มีปัญหาเสพยาเสพติดที่รุนแรง นอกจากนั้นยังมีการนำเอาทุนทางวัฒนธรรมที่มีความเก่าแก่ มาต่อยอดพัฒนาเกิดกลุ่มอาชีพใหม่ในชุมชน คือกลุ่มอาชีพทำโคม และทำเทียนบูชา-สะเดาะเคราะห์-รับโชค สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นในปี 2561 จำนวน 1,691,250 บาท กลุ่มอาชีพทำกรวยดอกไม้ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพเดิมมีรายได้ 1,110,240 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,801,490 บาท นอกจากนี้ ร่วมผลักดันให้จังหวัดลำพูนเป็นเมืองต้นแบบของงานเทศกาลโคม กระตุ้นให้มีเม็ดเงินหมุนเวียนในพื้นที่รายได้จากการท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ในปี 2561 เป็นเงินถึง 1,594 ล้านบาท ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ลดปัญหาการว่างงานลง และยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ประเพณี ความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรมของชาวล้านนาให้คงอยู่สืบไป

เทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

โทรศัพท์ 02-019-6030 - 6 โทรสาร 02 - 019-6030-6 ต่อ 411

ประชากร

13,797 คน (ชาย 6,541 คน หญิง 7,256 คน)

พื้นที่

8.3 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 18 ชุมชน)

รายได้

150,598,450.85 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

44,173,154.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายรัชชัย อึ้งอัมพรวิไล	นายกเทศมนตรีตำบลบางกะดี
2. พ.อ.อ. สุษณี เย็นทรวง	ประธานสภาเทศบาลตำบลบางกะดี
3. นางพิทยา สว่างกุล	ปลัดเทศบาลตำบลบางกะดี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 9 คน

หญิง จำนวน 3 คน

เทศบาลตำบลบางกะดี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเจริญก้าวหน้าในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเขตพื้นที่ การคมนาคม เศรษฐกิจ และสาธารณสุขภาค จะเห็นได้ว่าในเขตพื้นที่ เทศบาลมีสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่า 60 แห่ง (ในอุตสาหกรรม จำนวน 39 แห่ง และนอกสวนอุตสาหกรรม จำนวน 23 แห่ง) สถาบันการเงิน สยามกอล์ฟ หมู่บ้านจัดสรร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน วัด และโรงพยาบาล มีเสียงไร้สายใน 18 ชุมชน 89 จุด และอินเทอร์เน็ตชุมชน ระบบ wifi จำนวน 20 จุด ตลอดจนการเดินทางไปมาสะดวกสบาย ถนนหนทางตัดผ่านเชื่อมไปเส้นทางเข้ากรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง

ด้วยการบริหารงานภายใต้วิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลบางกะดี ที่ว่า **“สังคมต้องได้รับการพัฒนา การกีฬาต้องได้รับการส่งเสริม สิ่งที่เราเพิ่มคือการศึกษา ปัญหาใหญ่คือคุณภาพชีวิต”** ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกับการให้ความสำคัญต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการปรับปรุงฟื้นฟูพัฒนาการจัดการบริการสาธารณะหรือโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้หันมาออกกำลังกายเล่นกีฬา เพื่อห่างไกลยาเสพติดและการพนัน รวมถึงการพัฒนาด้านการศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาคน ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งผลทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและพึงพอใจในการบริหารงานของเทศบาลฯ และผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมภาคเอกชนโดยรอบเกิดความเชื่อมั่น กล้าลงทุน และร่วมดำเนินงานกับเทศบาลฯ มาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ เทศบาลบางกะดียังยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ด้วยการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ธุรกิจเอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มตั้งแต่

- มีส่วนร่วมในการรับรู้สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- มีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
- มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการกำหนดงานติดตามตรวจสอบ
- มีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ และคณะทำงานในการจัดทำแผนต่าง ๆ จัดซื้อจัดจ้าง ตรวจสอบงานต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ โดยมุ่งเน้นถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ เข้าถึงได้ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ จดหมายข่าว โทรศัพท์ บ้ายไฟ LED หน้าสำนักงาน และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ เสียงไร้สาย ฯลฯ รวมถึงเปิดช่องทางรับเรื่องราว ร้องทุกข์ผ่านกล่องแสดงความคิดเห็นของประชาชน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลตำบลบางกะดี ได้แก่

โครงการค่ายเยาวชนรักถิ่น

ริเริ่มจากการเล็งเห็นความสำคัญช่วงปิดภาคเรียนของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และ ต้องการให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักหารายได้ในช่วงปิดภาคเรียนอีกทาง หนึ่งเพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ผนวกกับปัญหาของวัยรุ่น ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาติดเกม ปัญหาการมั่วสุมสิ่งเสพติด การพนัน ตั้งครมไม่ฟังประสงค์ กระแสโซเชียล ฯลฯ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองต่างเป็นห่วงบุตรหลาน ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีนโยบายให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจ้างงาน นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน และให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความรู้ พัฒนาทักษะ ประสบการณ์ สามารถ พัฒนาสู่ความยั่งยืนในการประกอบอาชีพในอนาคต เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีพฤติกรรม ที่สร้างสรรค์ต่อสังคมและเพื่อป้องกันการยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข สิ่งเสพติด และสร้างรายได้ช่วยเหลือ ผู้ปกครอง ตามมาตรา 16 (16) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะ เพื่อประโยชน์แห่งประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

จากเหตุผลในข้างต้น นายกเทศมนตรีตำบลบางกะดี (นายรัชชัช อึ้งอัมพรวิไล) จึงได้มี แนวคิดและริเริ่มในการจัดทำโครงการค่ายเยาวชนรักถิ่น ขึ้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จนถึง ปัจจุบัน ซึ่งใช้ระยะเวลาช่วงปิดภาคเรียน คือ เดือนเมษายน (จำนวน 1 เดือน หรือประมาณ

14 วัน) ให้เยาวชนจากชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบลบางกะดี ที่มีอายุระหว่าง 14- 18 ปี มาทำงานบำเพ็ญประโยชน์สร้างจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม และรับค่าตอบแทนวันละ 200 บาท นอกเหนือจากการทำภารกิจบำเพ็ญประโยชน์แล้ว เยาวชนจะได้รับการอบรมในเรื่องระเบียบวินัย กฎจราจร ศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตลอดจนการทำงานเป็นทีม การรู้จักการแก้ไขปัญหา และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

โครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนความร่วมมือที่มวิทยากรจากหน่วยงานของภาครัฐ คือ สถานีตำรวจภูธรปากคลองรังสิต และได้รับความร่วมมือจากเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นประจำทุกปี ปีละไม่ต่ำกว่า 80 - 120 คน มาร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ชุมชน ได้แก่ กิจกรรมกวาดลานวัด เช็ดถูศาลา ล้างห้องน้ำวัด ทำความสะอาดบริเวณรอบโรงเรียน ยกของย้ายของ แกะป้ายโฆษณาตามตู้โทรศัพท์สาธารณะ และทาสีใหม่ ภายหลังจากกิจกรรมในแต่ละวันจะมีการกลับมาช่วยกันวางแผนทำกิจกรรมของวันถัดไป และในวันสุดท้ายของกิจกรรมจะมีการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้นำเสนอโครงการเพื่อเสนอให้เทศบาลดำเนินการปรับปรุง แก้ไข หรือจัดสรรโครงการดี ๆ ให้เกิดขึ้นต่อไป และมีพิธีปิดมอบใบประกาศและเงินรางวัลค่าตอบแทน แก่เด็กและเยาวชนทุกคนที่เข้าร่วมโครงการ

จนถึงปัจจุบันโครงการค่ายเยาวชนรักถิ่น ได้ดำเนินงานก้าวเข้าสู่ปีที่ 13 เทศบาลฯ ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการประชาสัมพันธ์โครงการ และผู้ปกครองของเยาวชนที่ให้ความร่วมมือส่งบุตรหลานเข้าร่วมโครงการทุกปี รวมทั้งได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากเยาวชนในโครงการ อาทิ เด็กและเยาวชนอยากให้อัดกิจกรรมดี ๆ อย่างนี้ในปีต่อ ๆ ไป เพราะทำให้พวกเขาได้เพื่อนใหม่ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งยังเป็นการเปิดเวทีในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ เกิดสภายาวชน เกิดระบอบเสียงผ่านกลุ่มไลน์ในการรายงานเรื่องจุดเสี่ยงต่าง ๆ เรื่องยาเสพติด การพนัน ฯลฯ และเกิดสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดที่อยากจะช่วยกัน สอดส่องดูแลชุมชนของตนเองตามมา

โครงการทุนการศึกษา เงินบริจาค CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี

ด้วยพื้นที่เทศบาลตำบลบางกะดี เป็นแหล่งสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่กว่า 60 แห่ง ประกอบกับสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ต้องดำเนินกิจกรรม CSR (Corporate Social Responsibility) เพื่อคืนประโยชน์ต่อสังคม

เป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมที่ดีของสถานประกอบการอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่บางกะดี และเนื่องจากประชาชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากสิ่งปฏิกูล น้ำเน่าเสีย มลพิษทางเสียงและทางอากาศ ดังนั้น ผลประโยชน์จากโครงการ CSR จึงต้องเกิดกับประชาชนตำบลบางกะดี แต่ด้วยสถานประกอบการไม่รู้ว่่าท้องถิ่นต้องการอะไร ดังนั้น จึงได้มีการประสานมายังเทศบาลตำบลบางกะดี เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารเทศบาลฯ ก็มีความสนใจที่จะทำโครงการ CSR เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและการส่งเสริมด้านการศึกษา รวมทั้งมีความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจการของสถานประกอบการโรงงานต่าง ๆ ในพื้นที่

ต่อมาเทศบาลฯ จึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับผู้ประกอบการสถานประกอบการโรงงานเกี่ยวกับแนวทางในการร่วมกันทำกิจกรรมคืนกำไรสู่สังคม ส่งผลทำให้เกิดกองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี ขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 เพื่อเป็นการช่วยเหลือและแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อสร้างความเชื่อมั่น จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU ขึ้นร่วมกัน

ทั้งนี้ สมาชิกกองทุน นั้นหมายถึง สถานประกอบการในเขตพื้นที่ตำบลบางกะดีและบุคคลอื่น ๆ ที่ประสงค์เข้าร่วมกองทุน ต้องร่วมบริจาคเงินเข้ากองทุนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง สถานประกอบการจะคำนวณจากหลักเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยของสถานประกอบการ นั้น ๆ ขึ้นต่ำคิดเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท และสูงสุดคิดเป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท สมาชิกที่บริจาคเงินเข้ากองทุน CSR เทศบาลฯ จะรับเข้าเป็นเงินนอกงบประมาณของเทศบาลตำบลบางกะดี (ประเภทเงินรับฝากกองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี) โดยการเบิก ถอนเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการ และในการรับเงินจากสมาชิกจะรับเป็นเงินสด และเช็คธนาคาร พร้อมออกใบเสร็จรับเงินของเทศบาลฯ ให้กับสมาชิก หรือผู้บริจาคทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐาน

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส และตรวจสอบได้ จึงได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการบริหารกองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี” ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนจากสถานประกอบการ จำนวน 15 คน และผู้แทนจากเทศบาลและชุมชน จำนวน 15 คน โดยมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสองปี ทำหน้าที่บริหารจัดการกองทุน แก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อความสงบและศีลธรรมอันดี

นอกจากนี้คณะกรรมการกองทุน CSR จะมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้สมาชิกทราบทุก ๆ 2 เดือน เกี่ยวกับรายได้ของกองทุน (เงินบริจาคจากสมาชิก/ เงินบริจาคจากบุคคล องค์กรอื่น ๆ ดอกเบี้ยเงินฝาก ฯลฯ) รายจ่ายของกองทุน (เพื่อสาธารณประโยชน์ ภายในเขตพื้นที่ตำบลบางกะดี และรายจ่ายอื่น ๆ)

กองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี ที่ตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ.2553 ได้ทำประโยชน์ต่อประชาชนและพื้นที่เทศบาลฯ อย่างมากมาย หนึ่งในนั้นก่อให้เกิดโครงการทุนการศึกษา เงินบริจาค CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ตำบลบางกะดีได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อให้เด็ก และเยาวชนกลับมามีส่วนร่วม

ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

ในการให้ทุนการศึกษาดังกล่าวจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษา และมีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการให้ทุนการศึกษาที่เหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน เนื่องจากทุนการศึกษาที่มอบให้กับเยาวชนในพื้นที่ตำบลบางกะดี มาจากเงินกองทุน CSR ที่สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่นั้นเป็นผู้สนับสนุน จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร และการดำเนินโครงการที่ชัดเจน โปร่งใส เป็นธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักเกณฑ์ทุนการศึกษา กองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี

1. ทุนการศึกษานี้ เป็นทุนการศึกษาประเภทต่อเนื่อง มุ่งหมายจะช่วยนิสิต นักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล หรือเอกชนในประเทศไทย และเป็นผู้ที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ถ้าหากไม่ได้รับทุนช่วยเหลือจะไม่สามารถศึกษาต่อปริญญาตรีจนจบได้

2. คณะกรรมการกองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารทุนการศึกษา” เพื่อทำหน้าที่บริหารงาน

เกี่ยวกับทุนการศึกษา เช่น การคัดเลือกนิสิต นักศึกษา ที่สมควรได้รับทุน การติดตามผลการ
ศึกษาของผู้รับทุน เป็นต้น

3. จำนวนทุน และเงินทุน ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ทุนละ 20,000.- บาท
ต่อปี (จำนวนทุนขึ้นอยู่กับพิจารณาในแต่ละครั้ง)

คณะกรรมการบริหารทุนการศึกษา

ประกอบไปด้วย คณะกรรมการจาก 4 ฝ่าย

ฝ่ายที่ 1 คณะผู้บริหารเทศบาล (นายกเทศมนตรี/ รองนายกเทศมนตรี คนที่ 1/
รองนายกเทศมนตรี คนที่ 2)

ฝ่ายที่ 2 สมาชิกสภา (รองประธานสภา เทศบาล/ สมาชิกสภาเทศบาล 1 ท่าน)

ฝ่ายที่ 3 ข้าราชการท้องถิ่น (ปลัด และรองปลัดเทศบาล/ ผู้อำนวยการกองการศึกษา)

ฝ่ายที่ 4 ผู้แทนชุมชน จำนวน 2 ท่าน

การคัดเลือก

คณะกรรมการบริหารทุนการศึกษา จะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้รับทุน แล้วนำผลการ
พิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี เพื่อตัดสินและ
ชี้ขาดตัวบุคคลที่สมควรจะได้รับทุนทราบ ผ่านเทศบาลตำบลบางกะดี

วิธีการดำเนินงาน

- แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ทุนการศึกษา
- รับสมัครผู้ขอรับทุนการศึกษา
- กำหนดการพิจารณาคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษา ตามหลักเกณฑ์ทุนการศึกษา
- แจ้งผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการ CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี และ
มอบทุนการศึกษา

- กำหนดวิธีการรับเงินทุนการศึกษา 1 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา ๗ ละ 10,000.- บาท ต่อคน
- ติดตามเอกสารสำคัญในการรับทุนการศึกษาจากผู้รับทุนการศึกษา
- ประเมินผลหลังการดำเนินโครงการ

จากการดำเนินการโครงการทุนการศึกษา เงินบริจาค CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี พบว่าเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษามีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี (ไม่ต่ำกว่า 2.00) ครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเมื่อจบการศึกษาสถานประกอบการในพื้นที่ยังรับเข้าทำงานกับสถานประกอบการ รวมถึงผู้รับทุนการศึกษาบางรายมีโอกาสดับมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับน้อง ๆ ในโครงการอีกด้วย

โครงการติดตั้งระบบจ่ายน้ำดับเพลิงและตู้ดับเพลิงชุมชน

เนื่องจากสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่เทศบาลตำบลบางกะดี ยังนับว่าเป็นพื้นที่ชุมชนแออัด มีหลายชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือหนึ่ง นั่นคือ ชุมชนศาลาแดง หมู่ที่ 1 ซึ่งเป็นชุมชนที่มีประชาชนอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่น

การเดินทางเข้าไปในชุมชนมีเพียงสะพานทางเดินเท้า รถยนต์ ส่วนรถขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปได้ อีกทั้งเคยเกิดเหตุเพลิงไหม้ ความช่วยเหลือไม่สามารถดำเนินการได้ทันทั่วถึง ที่เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและบ้านเรือนไปเป็นจำนวนมาก ในเวลาต่อมาเทศบาลฯ จึงได้มีการจัดประชุมประชาคมระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำแผนพัฒนา และงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพร้อมด้วยกองช่าง ลงพื้นที่ร่วมกับผู้นำชุมชนทำการสำรวจพื้นที่และกำหนดจุดติดตั้งระบบจ่ายน้ำและตู้ดับเพลิง ขึ้น

วัตถุประสงค์หลัก ในการทำเวทีประชาคมโครงการดังกล่าว คือ

- เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง
- เพื่อให้ผู้นำชุมชนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการช่วยป้องกันและระงับอัคคีภัย
- เพื่อให้ผู้นำชุมชนและประชาชนเป็นเครือข่ายในการตรวจสอบเหตุสาธารณสุขภัย และอุปกรณ์ เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่ให้กับทางเทศบาลฯ ได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์
- เพื่อให้ผู้นำชุมชนและประชาชน ได้รู้จักเครื่องมือดับเพลิงและวิธีการใช้เครื่องดับเพลิงอย่างถูกวิธี เพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น
- เพื่อให้ผู้นำชุมชนและประชาชนได้รับการเรียนรู้และสามารถนำไปถ่ายทอดให้บุคคลในชุมชนของตนเองได้รับทราบ และนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย

วิธีการดำเนินงานโครงการ

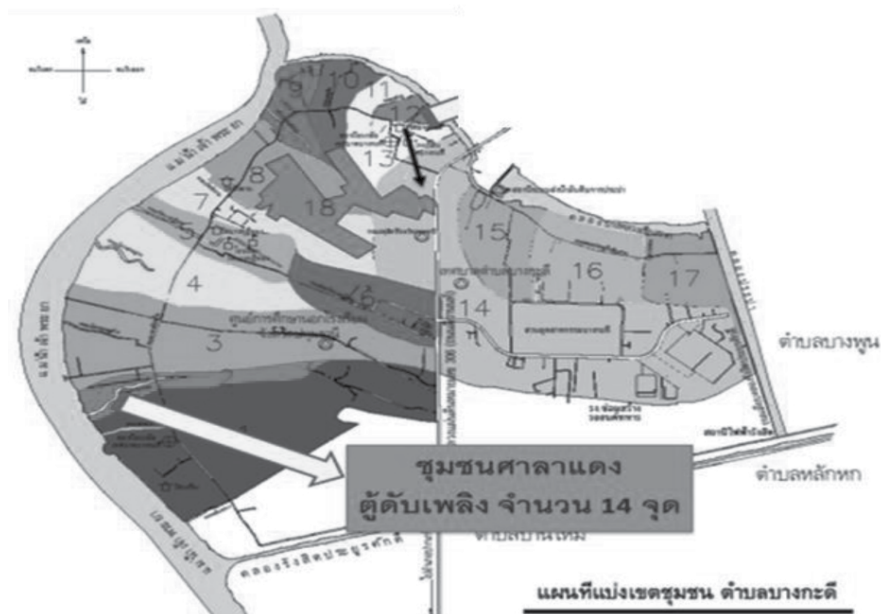
- ประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการ
- เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ พร้อมด้วยกองช่างและผู้นำชุมชนลงพื้นที่สำรวจสถานที่เพื่อออกแบบและประมาณการ เรื่องงบประมาณรายจ่าย
- เสนอโครงการฯ เพื่อบรรจุเข้าแผนพัฒนา พร้อมจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่าย สำนักปลัดเทศบาลดำเนินการบันทึกขออนุมัติให้งานพัสดุ กองคลัง ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ
- พัสตุ กองคลัง ดำเนินการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ตามระเบียบฯ โดยแต่งตั้งประชาชนที่เป็นตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ
- เทศบาลฯ จัดให้มีการฝึกอบรมวิธีการใช้งานของอุปกรณ์ดับเพลิง วิธีการบำรุงดูแลรักษา สภานิติบัญญัติวิธีการใช้งานระบบดับเพลิงเมื่อเกิดเหตุ ให้กับเจ้าหน้าที่ป้องกัน

ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในเบื้องต้น เมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้น

ผลลัพธ์ของโครงการ

- เทศบาลตำบลบางกะดี สามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง
- ผู้นำชุมชนและประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือประชาชนในชุมชนของตนเอง ในการระงับเหตุอัคคีภัยได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี
- ผู้นำชุมชนและประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว จะเป็นเครือข่ายและแนวร่วมในการตรวจสอบ แจ้งเหตุ และร่วมมือกับเทศบาล ในการช่วยกันป้องกันเหตุในพื้นที่ของตน
- ผู้นำชุมชนและประชาชน รู้จักเสียสละ และอุทิศตนให้กับสังคมมากขึ้น
- ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากการขับเคลื่อนการดำเนินงานระหว่างเทศบาลฯ ผู้ประสานความร่วมมือกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งระบบ กับคนในชุมชนให้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกัน ในการระดมสรรพกำลังของคนในชุมชนมาช่วยกันเข้าอบรมเรียนรู้วิธีใช้และระงับเหตุอัคคีภัยอย่างถูกต้อง และเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการจัดทำแผน ตัวแทนภาคประชาชนในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับ ทำให้เกิดการติดตั้งระบบจ่ายน้ำดับเพลิงและตู้ดับเพลิงชุมชนศาลาแดง หมู่ที่ 1 จำนวนทั้งหมด 14 จุด

ทั้งนี้ยังส่งผลต่อในระยะยาวทำให้คนในชุมชนสามารถช่วยเหลือตัวเองและคนในครอบครัว รวมถึงเพื่อนบ้านใกล้เคียงให้รอดปลอดภัยได้ คอยเป็นตาข่ายประตูดในการสอดส่องดูแลความผิดปกติในชุมชน ตลอดจนจรรยาบรรณรับมือต่อสถานการณ์เหตุเพลิงไหม้ได้อย่างมีอาชีพอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ 81180
โทรศัพท์ 075-637-146 โทรสาร 075-637-672

ประชากร

14,180 คน (ชาย 6,959 คน หญิง 7,221 คน)

พื้นที่

126 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 8 หมู่บ้าน)

รายได้

152,104,894.76 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

40,519,666 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพันคำ กิตติธรรกุล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง
2. นายก่อหนี่ กองข้าวเรียบ	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง
3. นายวิเชษฐ์ ขวัญข้าว	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามติดอันดับโลก ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศส่วนใหญ่จะเดินทางมาท่องเที่ยวหาดอ่าวนางก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดกระบี่ สภาพอาณาเขตของตำบลอ่าวนางมีพื้นดิน 50 ตารางกิโลเมตรและพื้นที่น้ำ 76 ตารางกิโลเมตรอยู่ในความรับผิดชอบ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ตำบลอ่าวนางมีทุนทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์อย่างมาก ดังนั้น จึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอดนียมมีนักธุรกิจเข้ามาลงทุนประกอบอาชีพด้านโรงแรม ร้านอาหาร การพาณิชย์อย่างมากตลอดทั้งปี เพราะมีเส้นทางที่สะดวกสบายเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างง่ายและครบวงจร

นโยบายการบริหารพื้นที่ที่เห็นได้จากวิสัยทัศน์ คือ **“ยึดมั่นธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน”** วิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็นการสร้างฐานความไว้วางใจการบริหารงานเป็นหลัก ซึ่งความไว้วางใจจากประชาชน นักท่องเที่ยวหรือผู้ประกอบการที่เข้ามาในพื้นที่นั้นได้มาจากการบริหารงานที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ หลักการทำงานของฝ่ายบริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางมีการถ่ายทอดคติเรื่องธรรมาภิบาลและความโปร่งใสแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชน เป็นที่ประจักษ์จากผลคะแนนรับรองด้านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 74.11 อยู่ในลำดับที่ 16 (จาก 62) ของจังหวัด และอยู่ในลำดับที่ 2,213 (จาก 7,851) ของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีคะแนนการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 90.44 สะท้อนให้เห็นถึงความจริงจังในการพัฒนาพื้นที่เพื่อมีความเจริญอย่างสมดุล

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ได้แก่

โครงการอ่าวนาง เมืองสวย น้ำใส

จากสถานการณ์ความรุนแรงของขยะทั้งที่มาจากการท่องเที่ยวและขยะจากชุมชนกลายเป็นวิกฤติในตำบลอ่าวนางจึงทำให้ปี พ.ศ. 2561 องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยที่ต้องกำจัดสูงที่สุดในจังหวัดกระบี่ เท่ากับ 37.65 ตันต่อวัน สูงกว่าเทศบาลเมืองกระบี่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอย 34.23 ตันต่อวัน บางชุมชนมีขยะตกค้างส่งผลกระทบต่อ

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่อย่างมาก จากข้อมูลพบว่าปริมาณขยะมูลฝอย หมู่ที่ 1-8 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีประมาณร้อยละ 10 ต่อปี หรือประมาณ 1,000 - 2,000 ตันต่อปี ในปี พ.ศ. 2561 เหลือแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางมีขยะที่ต้องกำจัดมากถึง 65.53 ตันต่อวัน

ปีงบประมาณ	ระยะเวลา	ปริมาณขยะมูลฝอยส่งกำจัด (ตัน/ปี)	ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะมูลฝอย (ตัน/วัน)
2556	ต.ค. 55 - ก.ย. 56	13595.23	37.76
2557	ต.ค. 56 - ก.ย. 57	14854.70	41.26
2558	ต.ค. 57 - ก.ย. 58	17138.16	47.61
2559	ต.ค. 58 - ก.ย. 59	19003.67	52.79
2560	ต.ค. 59 - ก.ย. 60	20360.36	56.56
2561	ต.ค. 60 - ก.ย. 61	23589.67	65.53

จุดเริ่มต้นสำคัญมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางมีโครงการ อบต. พบประชาชนและได้รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน 8 หมู่บ้าน ผ่านเวทีประชาคมในช่วงเดือน มีนาคมของทุกปี แนวคิดเร่งด่วนที่สุด คือ ต้องมีการกำหนดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในพื้นที่เพราะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถรอคอยได้อีกต่อไปแล้วกับปัญหาขยะ ล้นในพื้นที่ จากการสำรวจขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางพบว่าข้อมูลขยะพลาสติก ย่อยสลายยากมีมากที่สุดอันดับ 1 รองลงมาเป็นกล่องโฟม และขยะอินทรีย์ และสาเหตุที่ทำให้เกิด ปัญหาดังกล่าว คือ

- ปัญหาจากการจัดการด้านขยะมูลฝอยของท้องถิ่นเอง เช่น การขาดสถานที่กำจัดขยะ การบริการเก็บขนที่ไม่ทั่วถึงเพราะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ไม่เพียงพอ ไม่มีการจัดการขยะครอบคลุมทุกประเภท เช่น ขยะติดเชื้อ ขยะพิษ
- การไม่มีวินัยในการทิ้งขยะของประชาชน เช่น ทิ้งขยะไม่เป็นเวลา ไม่ทิ้งตามเวลาที่กำหนด ไม่ใส่ถุงดำหรือผูกปากถุงให้มิดชิด การลักลอบทิ้งขยะในที่หรือทางสาธารณะ การทิ้งขยะลงบนไหล่ทาง การฉีกถุงขยะของคนเก็บของเก่าและสุนัขจรจัด เป็นต้น

- ไม่มีการคัดแยกขยะที่ต้นทาง หรือรณรงค์ลดขยะ และนำขยะไปเพิ่มมูลค่าหรือกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหามลพิษทางต้นน้ำจึงต้องลดปริมาณขยะ เน้นการรณรงค์ให้ทุกบ้านช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านของตนเองด้วยการทำ Big Cleaning Day ร่วมกัน โดยผู้แทนประชาชนหมู่ที่ 1 คือ นางสาวอัจฉรา ลือวันคำ เสนอในเวทีประชาคมประกอบกับความคิดเห็นเรื่อง ลดขยะที่ต้นทาง และคัดแยกขยะจากครัวเรือนจากผู้แทนประชาชนหมู่ที่ 2 นายวีรพงษ์ สกลกิตติวัฒน์ และนายเอกวิทย์ ภิญญธธรรมโนทัย ที่เสนอกิจกรรมดังกล่าวเป็นวาระสำคัญของตำบล และให้องค์การบริหารส่วนตำบลอำนวยการนำเสนอมติในแผนการดำเนินงานในทุก ๆ ปี การนำเสนอความคิดเห็นจากเวทีประชาคมดังกล่าวจึงกลายเป็นที่มาของโครงการอ่าวนางเมืองสวยน้ำใส ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2558 โดยกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญโดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันด้านการรักษาความสะอาดและรักษาสีสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวตำบลอ่าวนาง มีการจัดตั้งกลุ่มคนจิตอาสาช่วยกันลดขยะและรักษาความสะอาดในพื้นที่ รวมทั้งหาทางป้องกันและกำจัดเชื้อโรคจากขยะที่ตกค้างหรือไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างถูกหลักซึ่งอาจไหลลงสู่ทะเลหรือก่อเป็นพิษ อันตรายต่อวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยวและประชาชนที่เข้ามาประกอบอาชีพ

กระบวนการดำเนินงาน

โครงการอ่าวนาง เมืองสวย น้ำใส เป็นโครงการหลักสำคัญที่มาจากชุมชนภายใต้แนวคิดของวัฒนธรรมเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับขยะ มีสาระสำคัญเพื่อตอบโจทย์ให้อ่าวนางให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สะอาดไร้ขยะ โครงการดังกล่าวมีกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวข้องกับการปรับ/เปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ ทั้งแบบระยะสั้นและระยะยาว เน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน ได้แก่

1. กิจกรรมให้มี Big Cleaning Day ซึ่งเป็นนโยบายหลักนำเรื่องการบริหารจัดการขยะ โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันด้านการรักษาความสะอาดและรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยมีส่วนร่วมจากสถานศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร หน่วยงานภาครัฐ สมาคมธุรกิจในพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือประโชยชน์กับกิจกรรมนี้ จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของหลาย ๆ กิจกรรม สาระสำคัญ คือ เน้นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกประชาชนเรื่องการบริหารจัดการขยะ การรักษาและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตลอดทั้งปีและต้องดำเนินการทุกเดือน ดำเนินการ

รณรงค์ให้มีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทางแล้วนำไปใช้ประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มาร่วมโครงการหันมาใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิก การใช้ภาชนะโฟมและพลาสติกบรรจุอาหาร คัดแยกขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหรืออาหารเลี้ยงสัตว์ และให้รวบรวมขยะอันตรายมาส่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางในวันที่เกิดกิจกรรมเพื่อรวบรวมไปกำจัดอย่างถูกต้อง รับผิดชอบต่อขยะอันตราย เช่น ถ่านอัลคาไลน์ ถ่านไฟฉายเก่า เพื่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีนำไปทำนวัตกรรมทางเดินแม่เหล็กสำหรับผู้พิการทางสายตา เป็นต้น โดยกิจกรรมนี้จะอยู่ในปฏิทินการทำงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เน้นเป้าหมายการทำงานแบบมีส่วนร่วมและออกแบบการมีส่วนร่วมในจุดสำคัญของพื้นที่ตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดอ่าวนาง หาดนพรัตนธารา คลองยิงเสือ สถานที่สาธารณะหรือศูนย์กลางชุมชน เช่น สนามกีฬา มัสยิด ถนนสายหลักในพื้นที่ท่องเที่ยว ความสำเร็จจากการจัดกิจกรรม Big Cleaning Day อย่างต่อเนื่องมาตลอด 4 ปี พบว่าปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างน้อยลง สามารถเก็บขยะตกค้างและขยะที่เคลื่อนกลาได้ไม่ต่ำกว่า 50 กิโลกรัม

2. กำหนดให้ครัวเรือนและสถานประกอบการทุกแห่ง ต้องลดปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนนำมาทิ้งหรือคัดแยกขยะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ขยะที่จำเป็นต้องนำมาทิ้งต้องใส่ถุงดำและผูกปากถุงให้มิดชิดนำมาวางจุดพักระหว่างเวลา 19.00-24.00 น.

3. กำหนดให้ครัวเรือนและสถานประกอบการทุกแห่ง มีการดักไขมันและการบำบัดน้ำเสียเบื้องต้น โดยไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูล เช่น ไขมัน น้ำเสีย น้ำมันเหลือใช้ ปะปนมากับขยะทั่วไปในถุงดำ

สิ่งที่แตกต่างอย่างสำคัญของโครงการดังกล่าว คือ การจัดตั้ง “กลุ่มคัดแยกขยะ” ของตำบลอ่าวนางขึ้น โดยมีหน้าที่คัดแยกขยะที่สามารถนำไปขายได้ตามชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวและทำหน้าที่ช่วยรักษาความสะอาดตามจุดพักขยะ ตรวจสอบรายละมีพิษ ติดเชื้อ หรือวัตถุอันตรายตามพื้นที่รกร้าง ซึ่งกลุ่มคัดแยกขยะเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชนอ่าวนางที่เคยมีอาชีพเป็น “ชาเลี้ยง” มาก่อน เป็นกลุ่มแกนนำหลักที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนให้สะอาด โดยมีการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติข้อมูล สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยให้ยึดเป็นอาชีพปัจจุบันมีผู้ที่มีขึ้นทะเบียนแล้วจำนวน 56 คน

มีการจัดทำสื่อแบบสะท้อนแสงให้ผู้คัดแยกขยะสวมใส่เพื่อรับทราบและเป็นที่ไว้วางใจของคนในแต่ละชุมชนว่ามีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการบริหารจัดการขยะ ซึ่งกลุ่มคัดแยกขยะนี้เองเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญมีความรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้อง รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดีโดยถือเป็นแรงสนับสนุนการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ที่สำคัญคนกลุ่มนี้ยังเป็นกลุ่มที่ตรวจตราและรายงานผลการเข้ามาลักลอบทิ้งขยะของบุคคลภายนอกเข้ามาในพื้นที่ตำบลอ่าวนางอีกช่องทางด้วย

ผลลัพธ์ความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มคัดแยกขยะมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 500 บาทต่อคน ปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดมีปริมาณลดลงจากการคัดแยกจำนวน 3 ตันต่อวัน ปัจจุบันปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลอ่าวนาง (หมู่ที่ 1-8) มีแนวโน้มลดลง ดังนี้

ปีงบประมาณ	ระยะเวลา	ปริมาณขยะมูลฝอย ส่งกำจัด (ตัน/ปี)	ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะมูลฝอย (ตัน/วัน)
2556	ต.ค. 55 - ก.ย. 56	13595.23	37.76
2557	ต.ค. 56 - ก.ย. 57	14854.70	41.26
2558	ต.ค. 57 - ก.ย. 58	17138.16	47.61
2559	ต.ค. 58 - ก.ย. 59	19003.67	52.79
2560	ต.ค. 59 - ก.ย. 60	20360.36	56.56
2561	ต.ค. 60 - ก.ย. 61	23589.67	65.53
2562	ต.ค. 61 - ก.ย. 62	22250.75	61.81

นวัตกรรมที่โดดเด่นอันเกิดขึ้นจากโครงการอ่าวนางเมืองสวยน้ำใส คือ งานวิจัยที่สามารถลดขยะประเภทพลาสติกในพื้นที่อ่าวนาง โดยร่วมกับทีมวิจัย “โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีถนนรีไซเคิลเพื่อลดขยะพลาสติกใน 4 ภูมิภาค” จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจัดทำเทคโนโลยีการสร้างถนนรีไซเคิลจากขยะประเภทถุงพลาสติก โดยมีการจัดกิจกรรมณรงค์และออกรับบริจาคถุงพลาสติกในพื้นที่ท้องเที่ยวของอ่าวนางและในชุมชนต่าง ๆ เพื่อรวบรวมถุงพลาสติกให้ได้มากที่สุดเพื่อนำมาสร้างถนนรีไซเคิลจากถุงพลาสติกและใช้ลานกิจกรรมด้านหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางสร้างเป็นถนนต้นแบบ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวนี้เองเป็นเรื่องชุมชนร่วมกันทำเองได้ สามารถแปรรูปขยะและเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน สร้างความภาคภูมิใจแก่พื้นที่ตำบลอ่าวนาง และยังตอบโจทย์เรื่องการลดปัญหาขยะพร้อมกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภาพรวมของเมืองได้อีกทางหนึ่ง

โดยสรุปการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากโครงการอ่าวนาง เมืองสวย น้ำใส ขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางกล่าวได้ว่ามีความเป็นเลิศที่สำคัญในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน นั่นคือ การสร้างสภาวะการณ์และการตื่นตัวให้ชุมชนได้รับรู้ถึงวิกฤติของปัญหาขยะในพื้นที่ซึ่งถือว่าการรณรงค์ให้สร้าง/เปลี่ยนวัฒนธรรมของวิถีชีวิตของชุมชนและผู้ประกอบการตำบลอ่าวนางเกิดเป็นสำนึกส่วนรวมที่รักษาสิ่งแวดล้อมและไม่ทำร้ายธรรมชาติอย่างยั่งยืน

โครงการวันรักพีพี

หมู่เกาะพีพีคือแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่เข้ามาพักผ่อนตลอดทั้งปี อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางที่ต้องควบคุมดูแลพร้อมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีความสะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางพบว่ามีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาบนเกาะพีพี ในปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 593,043 คน ปี 2560 จำนวน 611,390 คน และปี 2561 จำนวน 820,699 คน แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลพิษ และปัญหาอื่น ๆ ดังนั้น ชุมชนในพื้นที่ สมาคมนักธุรกิจผู้ประกอบการโรงแรมที่พัก ร้านอาหารที่เข้ามาทำธุรกิจและอาศัยบนเกาะพีพีได้ตระหนักถึงความสำคัญและเล็งเห็นว่าเกาะพีพีมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดหากไม่มี

การจัดการพื้นที่แบบยั่งยืนและสร้างสมดุลระหว่างทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนที่อาศัยอยู่บนเกาะพีพี เชื่อว่าอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และการท่องเที่ยวในอนาคตได้

ด้วยเหตุนี้ นายวุฒิศักดิ์ ทองเกิด ผู้แทนชุมชนหมู่ที่ 7 (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง หมู่ที่ 7) และสมาชิกจากชุมชนในเกาะพีพี จำนวน 15 คน จัดตั้ง “กลุ่มพิทักษ์พีพี” ขึ้นเพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของเกาะพีพี และได้นำความต้องการของกลุ่มที่ต้องการธรรงค์ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเกาะพีพีไว้มาเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง โดยขอให้มีการบรรจุโครงการวันรักษ์พีพีไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา กำหนดให้มีกิจกรรมเก็บขยะทำความสะอาดเกาะพีพีในวันที่ 15 ตุลาคมของทุกปี สาระสำคัญ คือ เน้นให้มีการกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่เข้ามาทำธุรกิจรวมถึงนักท่องเที่ยวต้องดูแลรักษาเกาะพีพีเหมือนเป็นบ้านของตนเอง ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรมด้านการรักษาความสะอาด การเก็บขยะทั้งทางบกและทางทะเล “กลุ่มพิทักษ์พีพี” วางแผนและบริหารโครงการผ่านกิจกรรมย่อยเพื่อกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนช่วยกันควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน และร่วมมือร่วมใจกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเกาะพีพีให้ยั่งยืน รวมทั้งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะพีพี ซึ่งจะเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

โครงการวันรักษ์พีพีในช่วงเริ่มแรกจัดปีละครั้งเพื่อเปิดเกาะพีพีทำความสะอาดต้อนรับการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว ต่อมาเมื่อประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มพิทักษ์พีพี จึงมีกิจกรรมเพิ่มเติมขึ้นจากเดิม คือ การเก็บขยะและทำความสะอาดเฉพาะบนกรอบเกาะพีพี การรณรงค์ให้ความรู้ในการคัดแยกขยะ การลด ละ เลิกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ประเภทโฟมและพลาสติก และมีการดูแลครอบคลุมรวมไปถึงการเก็บขยะในทะเล ต่อมากิจกรรมในโครงการดังกล่าวได้รับความสนใจและเกิดประโยชน์อย่างยิ่งจึงมีขยายการมีส่วนร่วมไปยังกลุ่มผู้ประกอบการดำน้ำเพื่อมีส่วนร่วมในการเก็บขยะในทะเล นอกจากนี้ ยังได้ขยายตัวออกไปเพื่อจัดตั้ง “กลุ่มขยะ” ขึ้น มีสมาชิก จำนวน 9 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนรับผิดชอบเก็บขยะรอบเกาะพีพีในเส้นทางต่าง ๆ ที่กำหนดร่วมกัน ความแตกต่างและโดดเด่นของการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว คือ กลุ่มพิทักษ์พีพีได้มุ่งเน้นเพียงแต่การรักษาความสะอาดและการเก็บขยะเท่านั้น กลุ่มพิทักษ์พีพียังขยายผลการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของเกาะพีพีทุกรูปแบบ เช่น การจัดการน้ำเสีย กิจกรรมปลูกต้นไม้ ปล่อยพันธุ์ปลา การจัดทำหุ่น การผูกเรือเพื่อป้องกันการทำลายปะการัง จัดทำหุ่นกันแนวเลนน้ำเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว กิจกรรมลดโลกร้อน ลด ละ เลิกการใช้ภาชนะและบรรจุภัณฑ์ประเภทโฟมและพลาสติก เน้นขยายผลและต่อยอดความร่วมมือไปยังกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย โรงแรมระดับรีสอร์ท ร้านค้า ร้านขายของชำในพื้นที่เพื่อร่วมกันดูแลรักษาเกาะพีพี ให้ทุกคนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเกาะพีพี นอกเหนือจากการร่วมเก็บขยะทำความสะอาดแล้ว คือ การร่วมนำอาหารและเครื่องดื่มมาร่วมโครงการสำหรับการรับประทานอาหารร่วมกันหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางไม่ต้องใช้เงินงบประมาณในส่วนนี้ เป็นการร่วมกันของชุมชน

ผลลัพธ์แห่งความสำเร็จในโครงการเห็นได้จากปริมาณขยะของเกาะพีพีลดน้อยลง ในปี พ.ศ. 2561 มีปริมาณขยะ 8.6 ล้านตัน ลดลงจากปี พ.ศ. 2560 ซึ่งมีปริมาณขยะ 9.2 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 6.98 สำหรับในปี พ.ศ. 2562 (ข้อมูลถึงเดือนกันยายน) มีปริมาณขยะ 6.2 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. 2561 ปรากฏว่ามีปริมาณขยะลดลง คิดเป็นร้อยละ 8.06

องค์การบริหารส่วนตำบลชาติิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเขาตุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ 81140
โทรศัพท์ 075-602-096 โทรสาร 075-602-067

ประชากร

8,879 คน (ชาย 4,406 คน หญิง 4,473 คน)

พื้นที่

110 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 ชุมชน)

รายได้

27,116,635.30 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินถ่ายทอดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

22,887,889 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบุญภาค ชี้อตรง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาตุน
2. นายอนุรักษ์ ศิริรัตน์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาตุน
3. นางสุประวีณ์ กาโร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาตุน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 14 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กแต่มีพื้นที่เพื่อให้บริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมถึง 110 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ประชาชนร้อยละ 90 มีอาชีพเกษตรกรรมสวนยางพารา และปาล์มน้ำมัน มีวิสัยทัศน์สำคัญในการบริหารงานที่เน้นเศรษฐกิจนำสังคม กล่าวคือ **“ก้าวนำเศรษฐกิจ ชีวิตมีความสุข ชุมชนเข้มแข็งได้ด้วยระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคม”** เป็นแนวคิดสังคมก้าวหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมจากชุมชนเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ การตัดสินใจที่จะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการนโยบายสาธารณะใด ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น จำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน ทั้งนี้เพื่อให้การบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า เป็นธรรมตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนจะเห็นได้ว่าโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีการเน้นและส่งเสริมให้ชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการบริการสาธารณะตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เน้นการสร้างสำนึกรักในถิ่นของตนเองจนเกิดความรู้สึกหวงแหนและเป็นเจ้าของผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน ได้แก่

โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายหน้าศาลาอเนกประสงค์ – บ้านนายป่วน คุ้มสกุล (ช่วงที่ 2) ตำบลเขาดิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

จากการที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินต้องดำเนินการก่อสร้างถนนระยะทาง 167.41 กิโลเมตร แยกเป็นถนนลาดยาง 46.39 กิโลเมตร ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 8.38 กิโลเมตร และถนนลูกรัง 112.64 กิโลเมตร เพราะสภาพถนนตำบลเป็นถนนลูกรังซึ่งหากเป็นช่วงฤดูร้อนก็จะมีปัญหาฝุ่นละออง และในฤดูฝนถนนจะมีสภาพเป็นหลุมบ่อล้นจรล้นมากในการขนส่งสินค้า เศรษฐกิจชุมชน อันได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลผลิตทางการเกษตร การก่อสร้างดังกล่าวเป็นภาระค่าใช้จ่ายอย่างมากสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหินได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายจำนวน 28,949,000 บาท เมื่อแยกเป็นรายจ่ายประจำ และรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้วมีงบลงทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงถนนเหลือเพียง 4,297,000 บาท หากต้องการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กระยะทาง 1 กิโลเมตร ความกว้าง 5 เมตร จะต้องใช้งบประมาณ 3,288,700 บาท ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหินมีงบประมาณเหลือเพื่อการพัฒนาเพียง 5 - 6 ล้านบาทต่อปีเท่านั้นโดยไม่สามารถนำงบประมาณไปใช้เพื่อการพัฒนาในด้านอื่นได้

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้บริหารและสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้วยการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่องการบูรณาการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกระบี่ (MOU) ขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เพื่อสร้างถนนผิวจราจรแอสฟัลท์ติกคอนกรีต โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่เป็นผู้รับผิดชอบงานก่อสร้างผิวจราจร และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาหินเป็นผู้รับผิดชอบงานก่อสร้างชั้นรองพื้นทางและชั้นพื้นทางในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6

อย่างไรก็ดี การจัดทำความร่วมมือดังกล่าวยังไม่เพียงพอและครอบคลุมการก่อสร้างถนนคอนกรีตภายในตำบลเขาติน ซึ่งจากบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้เองจึงเป็นที่มาผลักดันแนวความคิดใหม่ เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาตินและชุมชนในพื้นที่ช่วยกันออกแบบและรับฟังความคิดเห็นในเวทีประชาคมพบว่าความต้องการถนนมาตรฐานเพื่อใช้ในการสัญจร และการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเป็นปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขเป็นลำดับแรกก่อน และสมาชิกชุมชนเองสามารถเข้ามาช่วยกันเป็นแรงงานสมทบในการก่อสร้างถนนคอนกรีตเพราะต้องการความสะดวกรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาและหากต้องรองบประมาณในปีถัดไปไม่มั่นใจว่าจะสามารถมีงบประมาณสร้างถนนได้อีกหรือไม่ ดังนั้น จึงเสนอให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขาตินรีบดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างรวดเร็วเพื่อให้มีถนนที่ได้มาตรฐานและมีความมั่นคงรองรับการใช้งาน ใช้เป็นเส้นทางสัญจรและเพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

กระบวนการดำเนินงาน

หลังจากได้มีการก่อสร้างถนนคอนกรีตระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลเขาตินได้ร่วมกับประชาชนในหมู่ 6 เสนอแผนงานดังกล่าวผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อให้มีการพัฒนาเส้นทางถนนลูกรังอย่างต่อเนื่องด้วยการจัดทำ “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายหน้าศาลาอเนกประสงค์ – บ้านนายบัวน คุ่มสกุล (ช่วงที่ 2) ตำบลเขาติน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่” ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเขาติน และประชาชนในหมู่ 6 บ้านยวนสาว โดยดำเนินการจัดทำถนนขนาดกว้าง 5 เมตร ความยาว 363 เมตร หนา 0.15 เมตร พร้อมไหล่ทางหินผูข้างละ 0.50 เมตร **สาระสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาตินทำหน้าที่ดำเนินการจัดหาวัสดุก่อสร้างตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาเครื่องจักรกล มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างเปิดเผยและโปร่งใสให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ส่วนแรงงานในการดำเนินงานจะเป็นแรงงานของชุมชนเองโดยไม่ต้องจ้างเหมา และที่สำคัญ คือ การประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การตรวจรับงาน แผนการก่อสร้างร่วมกันระหว่าง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายช่างขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกชุมชนหมู่ 6 และแรงงานจิตอาสาจำนวน 65 คน ทั้งนี้ ก่อนลงมือปฏิบัติงานทางฝ่ายช่างได้มีการอบรมให้ความรู้แก่ช่างฝีมือ ประชาชน แรงงานจิตอาสา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจทางหลักวิชาช่างเพื่อก่อสร้างถนนให้ได้มาตรฐาน**

สำหรับการปฏิบัติงานเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2561 รวม 40 วัน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินร่วมกับสมาชิกชุมชนหมู่ที่ 6 เริ่มดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีต มีกระบวนการตามขั้นตอนการก่อสร้าง 20 กระบวนการ และต้องใช้เครื่องจักรกลในการก่อสร้างซึ่งเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน ระหว่างดำเนินการก่อสร้างจะมีตัวแทนประชาชนในพื้นที่ทำหน้าที่ในการประสานงานหลัก และควบคุมดูแลการดำเนินงานร่วมกับช่างผู้ควบคุมงานขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งคอยอำนวยความสะดวกให้ความรู้ และคำแนะนำในการดำเนินการก่อสร้าง มีแรงงานสมทบมาดำเนินการวันละ 20 - 30 คน โดยหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเมื่อว่างจากภารกิจงานหลักที่ต้องรับผิดชอบ

นอกจากนี้ ยังมีการตรวจรับวัสดุในการก่อสร้าง โดยมีตัวแทนประชาคมท้องถิ่น ประกอบกับแรงงานสมทบที่ดำเนินงานก็จะเป็นผู้ร่วมตรวจรับทุกครั้ง หากไม่มั่นใจในวัสดุก่อสร้างที่ผู้รับจ้างนำมาส่งก็จะร่วมกันตรวจสอบและปรึกษาช่างผู้ควบคุมงานและปฏิเสธไม่รับวัสดุนั้น เพื่อให้ผู้รับจ้างนำส่งวัสดุก่อสร้างใหม่ที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ส่วนอาหารและเครื่องดื่มระหว่างการดำเนินการก่อสร้างมาจากกลุ่มแม่บ้านในชุมชนร่วมกันมาเลี้ยงแรงงานที่ได้เข้ามาดำเนินการ สลับหมุนเวียนกันไป เมื่อก่อสร้างถนนเส้นทางดังกล่าวแล้วประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันตรวจสอบถนนก่อนเปิดใช้งาน ตลอดจนกำหนดกติกาชุมชนเพื่อป้องกันมิให้มีรถบรรทุกน้ำหนักเกินผ่านถนนเส้นดังกล่าว

ความโดดเด่นที่เห็นได้ชัดเจน คือ การร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็งโดยมีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นกิจกรรมเชื่อมโยงทำให้ชุมชนรู้สึกภูมิใจและเป็นเจ้าของถนนร่วมกัน ดำเนินงานก่อสร้างด้วยชุมชนเองภายใต้ความรักและความสามัคคี กำหนดให้ชุมชนเป็นแรงงานสมทบเพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย กระบวนการนี้สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนมีความพร้อมที่จะเข้าไปร่วมคิดร่วมมือ เข้าไปมีบทบาทต่อการดำเนินงานและร่วมรับผิดชอบ เกิดเป็นความภูมิใจในการทำงาน ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่ค่อนข้างสูง และเห็นได้อย่างชัดเจนเรื่องความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของในเส้นทางที่ร่วมกันสร้าง ซึ่งโครงการลักษณะนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2562 มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีมาตรฐานแทนถนนลูกรัง จำนวน 12 สายทาง รวมความยาวทั้งสิ้น 4.57 กิโลเมตร ซึ่งหากใช้การจ้างเหมาทั่วไปในการก่อสร้างถนนคอนกรีต (ภายใต้คุณสมบัติ/ลักษณะเดียวกัน) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินต้องใช้งบประมาณในการจ้างเหมาก่อสร้างตั้งแต่แรงงานและเครื่องจักรกล 3,288,700 บาท (ข้อมูลจากการคำนวณเปรียบเทียบปริมาณงานและ

ราคางานก่อสร้างถนนกรณีจ้างเหมาต้องใช้งบ 1,401,200 บาท กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเองใช้งบประมาณเพียง 903,700 บาท) แต่จากความร่วมมือของประชาชนในโครงการดังกล่าว จึงมีเพียงค่าวัสดุก่อสร้างที่ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 2,050,400 บาท ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณได้มากถึง 1,238,300 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 37.65 ต่อการก่อสร้างถนนระยะทาง 1 กิโลเมตร ผลความสำเร็จเห็นได้จากการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กโดยประชาชนในหมู่บ้านร่วมเป็นแรงงานสมทบ จำนวน 12 สายทาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 (รวม 4.57 กิโลเมตร) เมื่อคิดเป็นงบประมาณที่สามารถประหยัดได้ เป็นเงินจำนวน 5,659,031 บาท โดยโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายหน้าศาลาอเนกประสงค์ - บ้านนายปวน คุ่มสกุล (ช่วงที่ 2) ตำบลเขาดิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ เป็น “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน” เป็นลำดับที่ 6

โครงการจัดงานวันสารทเดือนสิบตำบลเขาดิน

จากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินและประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันจัดงาน “วันสารทเดือนสิบตำบลเขาดิน” ต่อเนื่องกันมากกว่า 18 ปี ซึ่งเป็นงานประเพณีวัฒนธรรมของภาคใต้ที่ดำเนินการสืบทอดมานานจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องภูมิปัญญาในการสืบสาน การจัดหาเข้าร่วมในงานพิธีวันสารทเดือนสิบ ซึ่งภูมิปัญญาการทำ “จาด” และการ “แกะลายกนก” ในงานวันสารทเดือนสิบจึงกลายเป็นอัตลักษณ์สำคัญของจังหวัดกระบี่ที่ทุกปีต้องมีประเพณีการแห่จาดควบคู่กัน โดย “จาด” เป็นภาชนะสำหรับใส่ขนมเดือนสิบเพื่อนำไปเซ่นไหว้บรรพบุรุษตามคติความเชื่อแต่โบราณ มีลักษณะเหมือนบ้านทำจากไม้ระกำหรือไม้เนื้ออ่อนน้ำหนักเบาแบ่งออกเป็นชั้น ๆ ตกแต่งด้วยลายกนกที่ประณีตงดงาม และตอกมุกบนตัวกนก มีครุภูมิปัญญาในการออกแบบลาย “กนก” หรือครุภูมิปัญญา “ทำจาด” หายากในพื้นที่ เพราะ “จาด” แต่ละลูกต้องใช้ฝีมือแกะลาย ลอกลาย การตอกมุก และลายกนกแต่ละตัวจะต้องมีความละเอียดประณีตงดงาม แตกต่างกันไปตามอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น อีกทั้งการทำ “จาด” ต้องใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 - 2 เดือน และใช้งบประมาณไม่น้อยกว่า 2 - 3 หมื่นบาท ปัจจุบันประเพณีวันสารทเดือนสิบในแต่ละท้องถิ่นเริ่มเลือนหายไปตำบลเขาดิน มี “จาด” ที่มีความละเอียดประณีตงดงามลดน้อยลง หมู่บ้านที่ทำจาดก็น้อยลงซึ่งจาดที่เข้าร่วมแห่เป็นเพียงชื่อมาเข้าร่วมตามท้องตลาดทั่วไป ไม่มีอัตลักษณ์สะท้อนให้เห็นว่าเป็นจาดของตำบลเขาดิน และยังเป็นการทำเฉพาะครัวเรือนไม่ได้เกิดจากการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเหมือนในอดีต ประชาชนที่มาร่วมทำบุญตามประเพณีวันสารทเดือนสิบในงานก็ลดน้อยลงตามไปด้วยเหลือเพียง 1,330 คน (ร้อยละ 17.73 ของจำนวนประชากร) ด้วยเหตุนี้ ปี พ.ศ. 2556 จึงมีการสืบสานประเพณีที่กำลังจะหายไปด้วยการประชุมร่วมกับสภาวัฒนธรรมตำบลเขาดิน คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการวัดในพื้นที่ หาแนวทางส่งเสริมคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าร่วมกันอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา และสืบทอดภูมิปัญญาอันดีงามไว้ให้คนรุ่นหลัง

กระบวนการดำเนินงาน

เริ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินและประชาชนในพื้นที่เห็นว่าภูมิปัญญาการทำ “จาด” และการ “แกะลายกนก” ในงานวันสารทเดือนสิบที่เคยสอดแทรกในงานประเพณีได้หายไป จึงกลายเป็นเรื่องที่ชุมชนเห็นว่าต้องรีบดำเนินการฟื้นฟูให้นำมาเผยแพร่และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์วิธีการประดิษฐ์เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา การออกแบบและการสร้างสรรค์ไว้ให้เด็กและเยาวชน นำไปสู่การพูดคุยหรือร่วมกันในเวทีประชาคมเพื่อร่วมกันสร้างขบวนแห่จาดประจำปี ซึ่งหลายฝ่ายร่วมกันคิดสร้างสรรค์ลวดลายและร่วมกันประดิษฐ์ “จาด” และ “แกะลายกนก” ได้แก่

สภาวัฒนธรรมตำบลเขาดิน ทำหน้าที่ร่วมกำหนดรูปแบบการจัดงาน คณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่จัดทำจดหมาย ขวบนแห่ ขวบนกลองยาว, คณะกรรมการวัดทำหน้าที่จัดเตรียมความพร้อม เรื่องสถานที่จัดงาน, สมาชิกสภาท้องถิ่นทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร, โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลบ้านกอตงทำหน้าที่ดูแลการปฐมพยาบาลผู้เข้าร่วมงาน, ผู้แทน สถานศึกษาทำหน้าที่นำนักเรียนเข้าร่วมขบวนแห่จาด, ชมรมออกกำลังกายแอโรบิกตำบลเขาดิน ทำหน้าที่ร่วมส่งนางรำในพิธีแห่จาด ชมรมอาสาสมัครตำบลเขาดินและหน่วยกู้ชีพกู้ภัยตำบลเขาดิน ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกในการจัดงาน ซึ่งในงานประเพณีจะต้องมี รื้อขบวนที่ประกอบไปด้วยจำนวนผู้เข้าร่วมขบวนไม่น้อยกว่า 50 คน ต้องมีวงมโหรีกลองยาว มีสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของงานวันสารทเดือนสิบ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล เขาดินได้ให้การสนับสนุนงบประมาณให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้แข่งขันจัดทำจาดเพื่อนำมาแห่ ในขบวนแห่จาด มีงบประมาณดำเนินการที่ใช้ในงานประเพณีดังกล่าว แบ่งเป็น

1. ค่าใช้จ่ายจัดงาน 80,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมการประกวดขบวนแห่จาด กิจกรรม การละเล่นและเผยแพร่การแสดงศิลปะกลองยาว
2. เงินอุดหนุนให้กับสภาวัฒนธรรมตำบลเขาดิน 35,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรม ขวบนแห่จาดเทิดพระเกียรติฯ
3. เงินอุดหนุนให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 9 หมู่บ้าน ๆ ละ 5,000 บาท เป็นเงิน ทั้งสิ้น 45,000 บาท เพื่อดำเนินกิจกรรมการจัดทำจาดเข้าร่วมประกวดขบวนแห่จาด ของตำบล

โดยในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ วัดเฉลิมพนมเขต หมู่ที่ 1 ตำบลเขาดิน อำเภอ เขานพนม จังหวัดกระบี่ ได้มีขบวนแห่ของหมู่ที่ 1 - หมู่ที่ 9 มีประชาชนพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมงาน 2,500 คน มีการจัดพิธีกรรมทางศาสนา และมีการร่วมบริจาคเงินทำบุญเข้าวัด **ความแตกต่างและเป็นเลิศที่สำคัญที่สุด คือ ตระกูลจาดของตำบลเขาดินได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบันต่อเนื่องกันมาถึง 6 ปี** จากงานประเพณีแห่จาดวันสารทเดือนสิบจังหวัดกระบี่ มีการนำผลงานการ ออกแบบและภูมิปัญญาของตำบลเขาดินไปตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ในวารสารประชาสัมพันธ์ “แห่จาด เดือนสิบ” ประเพณีท้องถิ่นภูมิภาคใต้ที่กระบี่ในปี พ.ศ. 2558 และในปี พ.ศ. 2561

นอกจากนี้ ความยั่งยืนของโครงการดังกล่าวยังมีการวางแผนให้จิตของแต่ละหมู่บ้านที่ได้เข้าร่วมประเพณีต้องเก็บรักษาและนำมาเป็นต้นแบบให้นักเรียน หน่วยงานภายนอกได้เข้ามาเรียนรู้และสืบทอดวิธีการทำจากครุภูมิปัญญา ซึ่งครุภูมิปัญญาทำจากตำบลเขาดินยังได้รับเชิญไปสาธิตทำนกจากดินงานนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ ซึ่งทำให้ศิลปะแขนงนี้ได้เผยแพร่กว้างขวางออกไปสู่สากล กล่าวได้ว่า จาคเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงความรู้สึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของตำบลเขาดิน และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะสมาชิกในแต่ละหมู่บ้านร่วมใจกันสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ ความคิดการออกแบบ และเวลาในการร่วมทำจาตหนึ่งลูกที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่น้อยกว่า 2 - 3 เดือน ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นภายใต้การมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์ของตำบลซึ่งจะสัมฤทธิ์ผลได้หากเจ้าของวัฒนธรรมตระหนักถึงความสำคัญและรักษาวัฒนธรรมไว้เป็นอย่างดี

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองมะเขือ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น 40120
โทรศัพท์ 043-009-622 โทรสาร 043-009-622

ประชากร

53,723 คน (ชาย 25,370 คน หญิง 28,353 คน)

พื้นที่

37 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

26,235,649.32 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

5,020,000.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. หม่อมหลวงเดชชัย สุประดิษฐ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ
2. นายถาวร คำหมาย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ
3. นางรัตนา อุดมทรัพย์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้เกิดความผาสุกและความอยู่ดีกินดีของประชาชน จากเป้าหมายดังกล่าว จึงทำการกำหนดนโยบายหรือแผนงานที่จะเกิดขึ้นจำเป็นต้องยึดประชาชนเป็นหลัก อนาคต.ยังเน้นการทำงานบนฐานของข้อมูล (data-based operation) ที่มีความเป็นจริง โดยเฉพาะข้อมูลเชิงลึกของแต่ละปัญหา เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้อาจนำไปสู่ความแตกแยกและทำลายสันติสุขของชุมชน รวมถึงอาจกระทบต่อการดำเนินงานอื่น ๆ ของ อนาคต.ได้ในอนาคต ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของ อนาคต. เพื่อให้การแก้ปัญหานั้นตรงจุด ตรงประเด็น อีกทั้งการได้รับความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการร่วมพัฒนาบ้านเมือง ยังแสดงถึงความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่ผ่านมา อนาคต. ได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการดังกล่าว ดังนี้

การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ เริ่มจากการวางแผนงาน การนำแผนงานไปปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามและประเมินผล ซึ่งการทำงานในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นได้สร้างการรับรู้และถ่ายข้อมูลที่ เป็นจริงจากทั้งสองฝ่าย อีกทั้งข้อมูลที่ได้ยังทันต่อเหตุการณ์ เกิดกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนระหว่างกันและกันได้ตลอดเวลา อนาคต.ยังได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ เพื่อให้มีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อ สอบถามผ่านทางระบบเครือข่ายต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ประจำหน่วยงาน สำหรับข้อมูลที่เผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ เช่น 1) ข้อมูลรายรับ - รายจ่าย ที่แสดงงบประมาณและฐานะการเงินประจำปีงบประมาณ ตลอดจนการส่งสำเนาบการเงินให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบและกฎหมาย 2) ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง โดยจัดให้มีตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการรายงานการวิเคราะห์ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ มีช่องทางและการเผยแพร่ข้อมูลโครงการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ประชาชนทราบในทุกช่องทางที่สามารถดำเนินการได้ 3) ข้อมูลการประชุมสภา โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามาร่วมรับฟังการประชุมสภา การรายงานการประชุมสภา ให้ประชาชนทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ 4) ข้อมูลการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

สำหรับช่องทางที่เปิดให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานต่าง ๆ ของ อบต. เช่น ช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน www.nongmakhua.go.th ช่องทางบัญชีเฟสบุ๊กของหน่วยงานชื่อ “อบต.หนองมะเขือ อ.พล จ.ขอนแก่น” ช่องทางกล่องรับความคิดเห็น ซึ่งประชาชนสามารถหย่อนจดหมาย บัตรสนเท่ห์ หรือเอกสารร้องเรียนอื่น ๆ ให้ อบต. ทราบได้ ช่องทางการประชุม อบต. สัปดาห์ โดยจะจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือน หรือจะเป็นช่องทางโทรศัพท์ที่หมายเลข 0-4300-9622 เป็นต้น นอกจากนี้ อบต. ยังมีการวางระบบควบคุมภายใน โดยมีแผนการตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ ซึ่งกำหนดให้มีรายงานผลการตรวจสอบประจำปีงบประมาณให้ฝ่ายบริหารของ อบต. ทราบ พร้อมรายงานการจัดวางระบบควบคุมภายในต่อ นายอำเภอ ตลอดจนการรับการตรวจประเมินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารและข้าราชการและพนักงานทุกระดับเพื่อป้องกันการทุจริต รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กร ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การตรวจรับงานจ้างโครงการต่าง ๆ พร้อมจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์เพื่อรับแจ้งเบาะแสการทุจริต ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ ไม่มีการเรียนการทุจริตแต่อย่างใด

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเขือ ได้แก่

โครงการ “อยู่ดีเพราะปายัง ป้ายังเพราะคนดี”

ด้วยสภาพพื้นที่ป่าโคกหัวยั้งแสง ต.หนองมะเขือ เป็นป่าชุมชนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 1,267 ไร่ เป็นป่าพื้นราบที่รายล้อมด้วยชุมชนหลายชุมชน ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาการถูกบุกรุกเข้าแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ แม้ว่าป่าแห่งนี้จะเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญที่ให้ชุมชนรายรอบได้เข้าใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต แต่การเข้าไปใช้ประโยชน์นั้นมีแนวโน้มทำให้ป่าเสื่อมโทรมและขาดความสมดุลระหว่างการเข้าใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษา โดยมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ชาวบ้านขาดความรู้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางธรรมชาติที่ถูกต้องขาดทัศนคติต่อการร่วมอนุรักษ์ ตลอดจนมีความเห็นแก่ตัวและขาดความรับผิดชอบทำให้เกิดพฤติกรรมบ่อนทำลายป่า เช่น การบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ด้วยพื้นเพของชุมชนบ้านป่าพร้าวตั้งเดิมส่วนใหญ่ที่มีความหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้ชุมชน

และมีความสมัครใจในการดำเนินงานปกป้องรักษาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ด้วยศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีขนาดเล็กทำให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าไม้ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่เช่นนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากและขาดความต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน ในช่วงเริ่มแรก อบต.หนองมะเขือได้มีการดำเนินการปลูกเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เป็นภาพรวม แต่การบุกรุกป่าก็ยังดำเนินอยู่ตลอดเวลา ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนไม่ได้ถูกแก้ไขอย่างตรงจุด ดังนั้น อบต.หนองมะเขือจึงได้นำประเด็นปัญหาของชุมชนบ้านป่าพร้าวมาเป็นแนวคิดในการจัดทำโครงการ **“อยู่ดีเพราะป่ายัง ป่ายังเพราะคนดี”** ซึ่งเป็นโครงการที่มีความมุ่งหมายในการสร้างระบบการบริหารจัดการป่าไม้อย่างมีระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น อบต.หนองมะเขือ ส่วนราชการในพื้นที่ วัด รวมถึงชุมชนทุกชุมชนที่รายรอบผืนป่า ในการนำทรัพยากร ค้นหาวิธีการ และเครื่องมือที่จำเป็นเข้ามาหนุนเสริมให้กับภาคประชาชน เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนบ้านป่าพร้าวให้สามารถดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ภายใต้แผนงานที่ชัดเจนด้วยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ต้นสายจนถึงปลายเหตุ นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีการจัดลำดับความเร่งด่วนตามความจำเป็นก่อนหลัง และเน้นความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหา จนสามารถสร้างสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่าได้ในที่สุด โดยโครงการอยู่ดีเพราะป่ายัง ป่ายังเพราะคนดี มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง “ร่วมคิด” ในช่วงก่อนการดำเนินโครงการได้จัดให้มีการสืบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าโคกห้วยวังแสงโดยการจัดเวทีประชาชน ซึ่งเป็นเวทีสำคัญในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลไปพร้อม ๆ กันระหว่างชุมชน อบต. วัด และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งได้เข้ามาช่วยกันคัดเลือกเครื่องมือและรูปแบบการแก้ปัญหาในหลาย ๆ ทางเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและวิธีการที่เป็นไปได้มากที่สุด มีการจัดตั้งคณะทำงานสืบสภาพของ อบต.หนองมะเขือ มีการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงใช้วิธีการประชาคม สัมภาษณ์เดี่ยว สัมภาษณ์กลุ่ม รวมถึงการสนทนากลุ่ม ทำให้ชุมชนได้มีโอกาสถ่ายทอดความคิดของตนเอง พร้อมทั้งได้มีการประเมินตนเองเพื่อหยั่งรู้ถึงศักยภาพและความต้องการทรัพยากรที่แท้จริงของชุมชนเพื่อใช้ในการหนุนเสริมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด อีกทั้งขั้นตอนเหล่านี้ยังสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของแผนงานโครงการที่ต่อมากลางความตระหนักเหล่านี้เองนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนโดยไร้ซึ่งการบังคับ

ขั้นที่สอง “ร่วมวางแผน” จากการนำข้อมูลที่ได้จากการสืบสภาพปัญหาป่าโคกห้วยวังแสง เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis ทำให้อบต.สามารถกำหนด ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และกิจกรรมที่จะดำเนินงานขึ้นเป็นร่างแผนงานในขั้นต้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยหลาย ฝ่าย เช่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ภาคประชาสังคมและประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น โดยคณะกรรมการจะมีหน้าที่ประชุมหารือและ ทบทวนร่างแผนงาน พร้อมปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมให้ตอบสนองกับความต้องการและสอดคล้อง กับศักยภาพของชุมชนซึ่งถือเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน

ขั้นที่สาม “ร่วมดำเนินการ” เริ่มต้นจากการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน การสร้างทัศนคติ เชิงบวกในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน โดยอาศัยวิธีการประชุม อย่างเป็นทางการและไม่เป็น ทางการ การประชุมย่อย ๆ ทำให้ชุมชนสามารถเข้าใจในรายละเอียดการดำเนินงานได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการรับทราบปัญหา ข้อขัดแย้ง หรือจุดบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อาจ

เกิดขึ้นในระหว่างการค้าเงินงาน ซึ่งหากมองข้ามผ่านอาจมีผลกระทบต่อการค้าเงินงานในภาพรวม ต่อมาคือ การพัฒนาองค์ความรู้ด้วยการจัดการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การประชุม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ซึ่งผลจากการสร้างทัศนคติการมีส่วนร่วมได้สร้างความรู้สึกที่ว่า โครงการ “อยู่ดีเพราะป่ายัง ป่ายังเพราะคนดี” มีภาคประชาชน โดยเฉพาะชุมชนบ้านป่าพร้าวเป็นเจ้าของหลัก ภาพที่ปรากฏพบว่า นอกเหนือจากคณะกรรมการทุกคน ยังมีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเข้มแข็ง ทุ่มเท และด้วยความเสียสละ

กิจกรรมที่จัดขึ้นในโครงการ เช่น **กิจกรรมบวชป่า** โดยได้ความร่วมมือจากพระสงฆ์ในพื้นที่ซึ่งชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ในพิธีบวชป่าจะมีการแสดงของเด็กนักเรียนเยาวชนรำบวงสรวง ถือเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่ทำให้คนที่บุกรุกไม่กล้าเข้ามาตัดไม้ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการสร้างศาลรักษาป่า หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าศาลปู่แสง ศาลปู่แสงนี้ความจริงเกิดจากจินตนาการของชาวบ้าน มีลักษณะคล้ายนักรบโบราณของหมู่บ้านบางระจัน องค์ปู่แสงใส่เสื้อสีแดง คาดผ้าขาวม้าสีเขียว และหุ่โจงกระเบนสีน้ำเงินเข้ม ตั้งตระหง่านอยู่หน้าทางเข้าป่า ด้านหลังขององค์ปู่แสงเป็นศาลเจ้าที่ชาวบ้านนำสิ่งของมาไหว้ทำนอยู่เสมอ เป็นอีกหนึ่งกุศโลบายที่สร้างความเกรงกลัวไม่ให้นักคิดทำลายป่าเข้ามาแวะเวียนไม่ว่ากลางวันหรือยามวิกาล อีกทั้งยังมีกิจกรรมทอดผ้าป่าเพื่อนำเงินมาใช้ในการบูรณะป่าโคกห้วยวังแสงอีกด้วย

อีกหนึ่งความน่าสนใจ คือ ในตำบลหนองมะเขือมีหมอยาโบราณซึ่งได้รับการถ่ายทอดวิชาจากรุ่นสู่รุ่น ในปัจจุบันทำหน้าที่เป็นหมอยาประจำหมู่บ้าน ซึ่งสมุนไพรที่ใช้ในการปรุงนั้นก็ได้จากป่าโคกห้วยวังแสงนี้เอง หมอยารู้จักสมุนไพรหลายชนิด รวมถึงศาสตร์วิธีการปรุงยาฉบับโบราณ ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้กับชาวบ้านที่เจ็บป่วย ซึ่งองค์ความรู้นี้เองได้รับการต่อยอดไปสู่โรงเรียนในพื้นที่ โดยโรงเรียนได้บรรจุเรื่องการเรียนรู้อันเกี่ยวกับป่าลงในหลักสูตร หนึ่งในวิชาที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้คือวิชาเกี่ยวกับสมุนไพร โดยมีหมอยาป่าโคกห้วยวังแสงเป็นครูผู้ให้ความรู้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรม Walk Rally ซึ่งโรงเรียนในพื้นที่ได้จัดร่วมกับชาวบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้จักพันธุ์พืชพื้นถิ่น รวมถึงได้สร้างความตระหนักในความรู้สึกรักและหวงแหนป่าบ้านเกิดให้กับเด็ก ๆ ในพื้นที่ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ด้วย กิจกรรมที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนั้น อบต.หนองมะเขือได้จัดอยู่ในยุทธศาสตร์เชิงรุก

นอกจากยุทธศาสตร์เชิงรุกแล้ว ยังมียุทธศาสตร์เชิงรับ กล่าวคือ ได้มีการสร้างมาตรการการเฝ้าระวัง มีกิจกรรมการลาดตระเวนหาข่าวโดยคณะกรรมการรักษาป่าโคกห้วยวังแสง เดือนละ 1 ครั้ง มีกิจกรรมการป้องกันไฟป่าและการระงับเหตุไฟป่า โดยความร่วมมือของป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ ร่วมกับคณะกรรมการรักษาป่าโคกห้วยวังแสง อบต. และชุมชน มีการออกกฎระเบียบเพื่อดูแลป่าโคกห้วยวังแสง 15 ข้อ ซึ่งทุกคนยึดถือปฏิบัติร่วมกัน กฎเหล่านั้นได้วางระเบียบ ข้อห้าม บทลงโทษ และแนวทางที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการรักษาป่า อีกทั้งยังมียุทธศาสตร์เชิงแก้ไข ซึ่งมีกิจกรรม อาทิ การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณป่า มีการปรับปรุงเส้นทาง ขยายแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำ และการจัดตั้งด่านป่าไม้ชุมชนโดยชาวบ้านที่มีบ้านตั้งอยู่บริเวณทางหลักที่ใช้เข้าป่า ได้มีการตั้งป้อมกันรถเพื่อคัดกรองรถที่จะเข้าออกป่า ทั้งนี้ทั้งนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีผู้ลักลอบนำรถมาขนไม้จากป่าข้างใน สุดท้าย คือ ยุทธศาสตร์เชิงวิถุติ โดยมีการจัดกิจกรรมลดความเสี่ยง ผ่านการทำแผนเผชิญเหตุและแผนชุมชน รวมถึงกิจกรรมการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องมือดับเพลิง อุปกรณ์ดับไฟป่า และเครื่องหาพิกัดนาทาง เป็นต้น

ในปัจจุบัน อบต.หนองมะเขือยังดำรงรูปแบบการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับเข้มข้น ทำให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการวางแผนในการจัดตั้งเครือข่ายป่าชุมชน กล่าวคือ ได้มีการประสานงานกับสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้เขต 7 ในการกำหนดแผนการจัดตั้งป่าชุมชนขึ้นอีก 2 แห่ง คือ 1) ป่าโคกไม้้งาม พื้นที่บ้านโคกไม้้งาม หมู่ที่ 7 และ 2) ป่าโคกคิมชาติ พื้นที่บ้านบุรณะ หมู่ที่ 4 ซึ่งมี

พื้นที่ติดต่อและดูแลร่วมกัน 3 หมู่บ้าน นอกจากนั้น ยังมีการประชุมหารือร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่มีพื้นที่ติดต่อเขตป่าชุมชนที่ขยายพื้นที่ไปไกลยิ่งขึ้น เช่น อบต.โนนจาน พร้อมผู้นำและประชาชนในพื้นที่บ้านศาลาดิน หมู่ 7 ต.โนนจาน ไปถึง อบ.บัวลาย จ.นครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการในรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สุดท้ายแล้วประโยชน์จะตกแก่ชุมชนทุกชุมชนที่มีอาณาเขตติดต่อกับป่าโคกห้วยวังแสง อบต.ยังได้มีการจัดเสวนาในหัวข้อ **“ล้อมรั้วให้ป่า เพื่อชีวาของชุมชน”** การเสวนาในครั้งนี้นำไปสู่การจัดทำบันทึกข้อตกลงการปฏิบัติงานร่วมกันซึ่งสร้างความชัดเจนในการกำหนดภารกิจและโครงการระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ไม่เพียงเท่านั้น อบต.ยังเปิดโอกาสให้คนรุ่นต่อไปได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากหน่วยงานและชุมชน พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยจัดโครงการสร้างเสริมเครือข่าย **“ค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืช”** ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีเยี่ยมจากโรงเรียนในพื้นที่

อบต.หนองมะเขือยังได้ประเมินผลจากการจัดทำโครงการออกมาเป็นความสำเร็จด้านต่างๆ ซึ่งยังประโยชน์อย่างมากต่อชุมชน ได้แก่ **ด้านการผลิตอาหาร** พบว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารของชุมชนได้อย่างมีนัยยะสำคัญ กล่าวคือ ทุกครัวเรือนสามารถใช้ประโยชน์จากพืชผักแมลง และสัตว์ เพื่อเป็นอาหารสำหรับ 1 ครัวเรือน โดยทำการวัดในช่วงที่ชุมชนเข้าใช้ประโยชน์ตั้งแต่ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนของทุกปี สามารถประหยัดค่าอาหารได้เฉลี่ยวันละ 200 บาท จำนวน 90 วัน เป็นเงิน 18,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ดังนั้น หากคิดเฉพาะชุมชนบ้านป่าพร้าวซึ่งมี 71 ครัวเรือน ก็ถือว่าลดรายจ่ายในการซื้ออาหารได้ 1,278,000 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่จะเป็นพืชผัก ร้อยละ 46.06 รองลงมาจะเป็นสัตว์และแมลง ร้อยละ 33.33 และเห็ดรา ร้อยละ 20.61 **ด้านผลิตก๊าซออกซิเจน** โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของพื้นที่ปลูกต้นไม้ 1 ไร่ จะผลิตออกซิเจนได้ 1,088.64 กิโลกรัมต่อปี ดังนั้นป่าโคกห้วยวังแสง ซึ่งมีพื้นที่ 1,267 ไร่ จะสามารถผลิตก๊าซออกซิเจนได้ 1,379,306.88 กิโลกรัมต่อปี ซึ่งถือว่าผืนป่าแห่งนี้คือปอดของชุมชนอย่างแท้จริง **ด้านการผลิตไม้เศรษฐกิจ** จากการสุ่มสำรวจพันธุ์ไม้ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นซึ่งมีลักษณะความถี่ของไม้ยืนต้นห่างกันที่สุดจากพื้นที่สุ่มสำรวจจำนวน 2 ไร่ พบไม้ยืนต้นที่นิยมใช้สร้างบ้านเรือนและเฟอร์นิเจอร์ทั้งหมด 3 อันดับ ขนาดกลางถึงโตเต็ม และมีเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นประมาณ 40 - 60 ซม. สามารถประเมินมูลค่าขึ้นต้นไม้เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ไม้แดง จำนวน 18,371 ต้น (ในพื้นที่ทั้งหมด 1,267 ไร่) มูลค่ารวม 36,742,000 บาท 2) ไม้จิก หรือไม้เต็ง จำนวน 17,104 ต้น (ในพื้นที่ทั้งหมด 1,267 ไร่) มูลค่ารวม 44,208,000 บาท และอันดับที่

3) ไม้ประดู่ จำนวน 9,502 ต้น (ในพื้นที่ทั้งหมด 1,267 ไร่) มูลค่ารวม 20,904,400 บาท รวมมูลค่าของไม้ทั้ง 3 ชนิด จำนวน 101,854,400 บาท ซึ่งไม้เหล่านี้แม้จะไม่สามารถเข้าไปตัดเพื่อนำมาค้าขายเชิงพาณิชย์ได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าชุมชนและมีกฎหมายคุ้มครอง แต่การมีไม้เศรษฐกิจอยู่ในป่าเช่นนี้ก็ช่วยเพิ่มความหวงแหนและความรู้สึกร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกเหนือสิ่งอื่นใด ป่าแห่งนี้ไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่เลี้ยงผู้คน พื้นที่ผลิตอากาศบริสุทธิ์ และพื้นที่รวมไม้หายากอันมีค่าทางเศรษฐกิจไว้แต่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังเป็นดั่งจิตวิญญาณของชุมชนที่คอยหลอมรวมทุกคนให้เข้ามาร่วมมือร่วมใจทำสิ่งที่ยังประโยชน์ต่อพื้นที่บ้านเกิดที่ไม่เพียงแต่คนรุ่นปัจจุบันเท่านั้นที่ได้ใช้ประโยชน์ แต่ยังรวมถึงคนรุ่นลูกรุ่นหลานที่เติบโตตามหลังมาจะได้เห็น ได้เรียนรู้ และได้ร่วมใช้ประโยชน์จากผืนป่าโลกห้วยวังแสงแห่งนี้ร่วมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 02-157-5620-24 โทรสาร 02-157-5627

ประชากร

53,723 คน (ชาย 25,370 คน หญิง 28,353 คน)

พื้นที่

29.7 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 หมู่บ้าน)

รายได้

249,801,790.83 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

74,159,317.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิเชียร เจริญนนทสิทธิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
2. นายอดุลย์ เกษมณี	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
3. นายสุพัทธ์ รุ่งโรจน์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 7 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ที่ว่า **“จัดการศึกษาให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาไปสู่เมืองที่น่าอยู่ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”** เป็นธงนำ บุคลากรยึดหลักความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (Connect with people) ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน (Commitment) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดเวลาที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เปิดให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมตรวจสอบผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการเปิดโอกาสให้ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหรือทบทวน ปรับปรุง แผนพัฒนาท้องถิ่น ผ่านทางการประชุมประชาคม ซึ่งในแต่ละครั้งจะได้ทั้งคำติชม รวมถึงข้อร้องเรียนและข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยตรงจากประชาชนที่เป็นข้อมูลจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นำมาปรับเป็นแผนการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

การติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านรูปแบบของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในชุดต่างๆ เช่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน คณะกรรมการอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) คณะอนุกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านท้องถิ่นไทย เป็นต้น

ด้านการบริหารการเงินการคลัง เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง ณ ที่ทำการชุมชนให้ประชาชนทราบ ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการ มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และสถานะทางการเงินให้ประชาชนทราบผ่านทางเว็บไซต์ สื่อประชาสัมพันธ์ รายงานกิจการรายไตรมาส เป็นต้น

กิจการสภาท้องถิ่น เป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติ และงบประมาณต่าง ๆ ของอบต. ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่นำความต้องการของประชาชน ผลักดันนโยบาย และข้อบัญญัติจากประชาชนไปสู่ อบต. เป็นตัวแทนของประชาชนในการดูแลตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. เพื่อให้เกิดความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนและส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในกิจการสภาท้องถิ่นผ่านการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. อีกด้วย

อบต.บางบัวทอง ได้เปิดช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในหลายช่องทาง ข้อมูลที่เผยแพร่ เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติ งบประมาณ โครงการที่ดำเนินการ ผลการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม ข้อมูลรายรับรายจ่าย ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น โดยประชาชนสามารถรับรู้ได้ผ่านช่องทาง อาทิ ป้ายประกาศ ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง รวมถึงสามารถขอข้อมูลที่ต้องการจากเจ้าหน้าที่ได้ ช่องทางโทรศัพท์ที่เบอร์ 02-157-5620-4 ช่องทางเว็บไซต์ www.bbt.go.th ช่องทางเฟซบุ๊กของ อบต. <https://www.facebook.com/www.bbt.go.th/> ช่องทางไลน์แอปพลิเคชันของกลุ่มต่าง ๆ หนังสือประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ตามจุดต่าง ๆ รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เสียงตามสาย ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น นอกจากนี้จะใช้ช่องทางเหล่านี้ในการเข้าถึงประชาชนแล้ว ประชาชนสามารถร้องเรียนร้องทุกข์ แจ้งข่าว เพื่อให้อบต.ดำเนินการแก้ไขผ่านทุกช่องทางที่กล่าวมาได้เช่นเดียวกัน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ได้แก่

โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต

จากการเปิดเวทีรับฟังข้อเสนอแนะของชุมชนด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม พบว่าตำบลบางบัวทองมีการเคลื่อนย้ายของประชากรจากต่างถิ่นเข้ามาจัดตั้งเป็นหมู่บ้านจัดสรร จนเกิดการผสมผสานระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนเกษตรดั้งเดิม ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นตามประชากรที่ย้ายถิ่นฐาน และเป็นขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลอยู่ในสัดส่วน 30% ของขยะชุมชนทั้งหมด ซึ่ง อบต.เห็นว่า หากสามารถคัดแยกขยะรีไซเคิลออกมาตั้งแต่ระดับครัวเรือน ย่อมทำให้ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดลดลง รวมถึงสามารถลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะได้ อบต.บางบัวทอง

ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ อบต.ม่วงคอม และอบต.โก่งธนู จ.ลพบุรี ซึ่งเป็นท้องถิ่นต้นแบบด้านการรักษาความสะอาดและการจัดการมูลฝอยจากต้นทาง ซึ่งในเวลาต่อมา อบต.บางบัวทอง ได้นำมาแนวคิดมาต่อยอด ปรับปรุง และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มคณะกรรมการอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ที่เป็นสื่อกลางในการชักชวนประชาชนในชุมชนเข้าร่วมการคัดแยกขยะของครัวเรือน

หลังการศึกษาดูงานได้มีการถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านการประชุมกลุ่มภาคีเครือข่ายประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ ตัวแทน อถล. ทั้ง 13 หมู่ กลุ่มสตรี และกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งได้ข้อสรุปว่ารูปแบบการจัดการขยะของ จ.ลพบุรี เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตำบลบางบัวทองที่มีบริบทเป็นสังคมเมือง มีขยะครัวเรือนที่ยังใช้ประโยชน์ได้เป็นจำนวนมาก จากนั้นจึงร่วมกันสังเคราะห์ประเด็นจนได้บทสรุปที่ผสมการคัดแยกขยะจากต้นทางกับสร้างสวัสดิการตอบแทน เกิดเป็น **“โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต”** ขึ้น โดยแบ่งการทำงานเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก (2561) ช่วงริเริ่มจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ระยะกลาง (2562 - 2565) ช่วงดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียก การจัดการน้ำเสีย พร้อมกับการปลูกสร้างวินัย และจิตสำนึกสาธารณะ และระยะยาว (2566 เป็นต้นไป) ช่วงดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องเพื่อเป้าหมายการเป็น **“นครแห่งความสุข”**

ในระยะแรกนี้ อบต.ได้ข้อสรุปเป็นการจัดการขยะจากต้นทางตามหลัก 3R (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) ในรูปแบบ **“ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต”** ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเงินกองทุน และออก “ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ.2561” มีพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงร่วม “ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” ระหว่าง อบต.บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก กำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน โดยมีการดำเนินงานในช่วงเริ่มต้น ดังนี้ 1) อบต.บางบัวทองริเริ่มถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการ ความเข้าใจ พร้อมสนับสนุนในกิจกรรมคัดแยกขยะของชุมชน 2) แต่งตั้งคณะทำงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ ประธานอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกตำบลบางบัวทอง 3) ออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่สมาชิกพึงได้รับ คุณสมบัติของสมาชิก และหลักเกณฑ์ด้านการเงินการบัญชี 4) กำหนดจัดกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่องทุกเดือน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยยอดเงินจากการขายขยะแต่ละครั้งจะถูกสะสมอยู่ในบัญชีของสมาชิก สมาชิกต้องขายขยะอย่างต่อเนื่อง ตรงตามหลักเกณฑ์ จึงจะได้รับเงินคืนเป็นเงินประกันชีวิตแก่

ครอบครัวของสมาชิกเมื่อสมาชิกเสียชีวิต 5) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและการสรรหาสมาชิก เข้าร่วมอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3,000 คน

โดยผู้ที่เข้าร่วมกับโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือพักอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร 2) ต้องชายชยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าชยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะได้รับสิทธิประกันชีวิต 3) หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิต หากหยุดชยะติดต่อกัน 1 เดือน จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิตทันที สิทธิดังกล่าวจะกลับมาดังเดิมเมื่อชายชยะติดต่อกันครบ 3 เดือน 4) สมาชิกที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิประกันชีวิตเมื่อเสียชีวิตจะได้รับเงินจากสมาชิก รายละ 40 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกที่ได้รับความคุ้มครอง ณ ขณะนั้น สำหรับในการรับสมัครสมาชิกนั้น อบต. จะได้รับความร่วมมือจากอาสาสมัคร ผู้นำชุมชน สมาชิกอบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ ในการรวบรวมใบสมัครส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร หากเป็นบุคคลที่อยู่นอกเขตแต่เข้ามาพักอาศัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี จะต้องได้รับการรับรองจากประธาน อบต. แต่ละหมู่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาของอบต. หากตรวจสอบแล้วว่าเข้าหลักเกณฑ์ผู้สมัครจะได้รับบัตรสมาชิก โดยสมาชิกใหม่จะมีสิทธิชยะในเดือนถัดไปนับจากวันที่สมัคร กรณีผู้สมัครไม่เข้าหลักเกณฑ์บางประการ คณะกรรมการธนาคารฯ จะลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบและประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน หากตรวจสอบแล้วพบว่า คุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์จริงก็จะถูกตัดสิทธิ์ในทันที

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มเครือข่ายสมาชิกให้ครอบคลุมพื้นที่ คณะกรรมการธนาคาร คัดแยกขยะประกันชีวิตได้จัดประชุมหารือหรือหากลยุทธ์ที่จะสร้างเครือข่ายให้มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น โดยแต่งตั้งอาสาสมัครระดับเพชรในขั้นแรกเพื่อหาสมาชิกเครือข่ายของตนเองตามระบบแบบ ขายตรง หลังจากนั้นก็มีสมาชิกต้องการเป็นแม่ข่ายเพื่อหาเครือข่ายมากขึ้นจึงแต่งตั้งอาสาสมัคร ระดับพลอยอีก ปัจจุบันมีจิตอาสาสมัครระดับเพชรและระดับพลอยกว่า 180 คน

ขั้นต่อไป คือ การเตรียมความพร้อมก่อนรับซื้อขยะ โดยคณะกรรมการและ อนุกรรมการฯ ร่วมประชุมวางแผนกำหนด วัน เวลา ที่จะซื้อขายขยะ ราคาขยะแต่ละประเภท ร่วมติดตามผลการซื้อขายของเดือนที่ผ่านมา รายงานผู้เสียชีวิต สถานะการเงินของธนาคาร รวมถึงการเสนอแนะปัญหาที่พบจากแต่ละหมู่ ความต้องการของชุมชน พร้อมวางแผนหาแก้ไขปัญหา โดยประธาน ออถ. จะมารับเอกสารซื้อขายขยะ รายชื่อสมาชิกหมู่ตนเอง และบัตรสมาชิก รายใหม่จากเจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนวันซื้อขายขยะ โดยจิตอาสาสมัครระดับเพชรและ ระดับพลอยจะมีรหัสประจำตัว เริ่มตั้งแต่ 001 เป็นต้นไป เมื่อหาสมาชิกเข้ามาในเครือข่าย ลูกข่าย จะมีรหัสสมาชิกเป็น 001/(เลขสมาชิก) เป็นการสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อความสะดวก และดูแลติดตามสมาชิกในเครือข่ายของตนเอง เช่น ติดตามให้มาขายขยะ ดูแลยอดเงินในบัญชี เป็นต้น

เมื่อได้วัน เวลา และสถานที่ในการซื้อขายขยะ พร้อมราคาของขยะแต่ละประเภทแล้ว ออถ. ก็จะประกาศให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ไลน์ ปิดประกาศ เสียงตามสาย และ เคาะประตูบ้าน เป็นต้น เมื่อวันซื้อขายขยะมาถึง อาสาสมัครจะประจำจุดซื้อขายเพื่อดูแลการจัดวาง ขยะของสมาชิกที่นำมาขายตามลำดับ พร้อมแจกบัตรคิวและใบชั่งน้ำหนักที่ลงรายละเอียดต่าง ๆ ของสมาชิก ซึ่งราคาขยะแต่ละประเภทที่รับซื้อจะอยู่ในใบชั่งน้ำหนักเรียบร้อยแล้ว (ราคานั้นขึ้นอยู่กับ การตกลงต่อรองของคณะกรรมการฯ กับร้านที่มารับซื้อ) หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร ชั่งน้ำหนักขยะ ลงรายละเอียดน้ำหนักและประเภทขยะในใบชั่ง และนำไปชั่งน้ำหนักส่งให้ อาสาสมัครที่คำนวณน้ำหนักขยะ พร้อมลงจำนวนเงินที่ขายได้ แล้วจึงฉีกสำเนาท้ายใบชั่งน้ำหนัก ให้สมาชิกเก็บไว้เป็นหลักฐาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับซื้อขยะจะต้องดำเนินการเก็บขยะที่รับซื้อจากสมาชิก ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตไปยังสถานที่จัดเก็บเพื่อทำการคัดกรองสิ่งของบางส่วน หรือ ประสานร้านรับซื้อของเก่าในเขตพื้นที่ ที่ให้ราคาสูงที่สุดเพื่อผลประโยชน์แก่สมาชิกธนาคารคัดแยก ขยะประกันชีวิตและดำเนินการนำขยะส่วนนั้นมาขาย เมื่อการซื้อขายหน่วงานเสร็จสิ้น เจ้าหน้าที่

ซึ่งเจ้าหน้าที่จะนำส่งไปซึ่งเจ้าหน้าที่เข้ามายังห้องธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ณ ห้องนั้น จะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่เพื่อตรวจสอบไปซึ่งเจ้าหน้าที่เพื่อความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่จะสรุปยอดการซื้อขายจากแต่ละจุดเสนอแก่คณะกรรมการฯ และให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับซื้อส่งเอกสารและเงินจากร้านรับซื้อขยะมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีต่อไป

ขั้นตอนทางบัญชีนั้น เจ้าหน้าที่จะกรอกข้อมูลลงในทะเบียนคุมรายการขายของสมาชิกแต่ละรายลงในระบบ Excel โดยมีธนาคารอมสินเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลระบบการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงดูแลรับฝากเงินสดของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตเมื่อมีการทำบัญชีเสร็จแล้วในแต่ละรอบ ทั้งนี้ สถานะของสมาชิกจะปรับเปลี่ยนไปเป็นสถานะคุ้มครองเมื่อร่วมโครงการมาแล้วมากกว่าหรือเท่ากับ 6 เดือน และมีเงินในระบบบัญชีผู้ฝากมากกว่าหรือเท่ากับ 300 บาท สำหรับสมาชิกที่มีการขายขยะไม่ต่อเนื่อง กล่าวคือ สมาชิกขาดการขายขยะมากกว่าหรือเท่ากับ 2 เดือนจะมีสถานะขาดสิทธิ์ ดังนั้นจะต้องขายขยะติดต่อกัน 3 เดือน สถานะจึงจะกลับมาคุ้มครองใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ สมาชิกสามารถเติมเงินสดเข้าบัญชีได้ในกรณีที่มีเงินในบัญชีไม่ถึง 300 บาท เพื่อรักษาสถานะคุ้มครอง ขณะเดียวกันก็ต้องมีการขายขยะต่อเนื่องทุกเดือน มิเช่นนั้นจะถือว่าสถานะการคุ้มครองนั้นไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงเท่านั้น สมาชิกที่มีสถานะคุ้มครองสามารถที่จะถอนเงินได้ โดยเขียนคำร้องได้ที่ห้องธนาคารคัดแยกขยะพร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชนเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารแล้วเสร็จก็สามารถรับเงินได้ทันที

เมื่อมีสมาชิกเสียชีวิต ญาติผู้เสียชีวิตสามารถติดต่อขอรับเงินประกันชีวิตโดยมีเงื่อนไขการจ่าย ดังนี้ 1) การหักเงินจะมีการคำนวณและการหักจากสมาชิกที่มีสถานะคุ้มครองทั้งหมด ณ เดือนนั้น เช่น ในเดือนตุลาคม 2562 ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตมีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 5,200 คน แต่ในจำนวนทั้งหมดนี้มีสมาชิกที่ได้รับการคุ้มครองจำนวน 1,505 ราย ทางเจ้าหน้าที่จะหักเงินจากบัญชีผู้ฝากจำนวน 40 บาทต่อจำนวน 1 ศพ เป็นเงิน 60,200 บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าประกันชีวิตให้แก่ทายาทผู้เอาประกันชีวิตที่ระบุไว้ในใบสมัคร 2) ผู้เอาประกันชีวิตที่ได้รับเงินจากผู้ทำประกันชีวิตแจ้งความประสงค์ขอรับเงินพร้อมเอกสารต่าง ๆ ตามที่ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตกำหนด

อีกหนึ่งนวัตกรรมโดดเด่นที่นำมาช่วยในการดำเนินโครงการ คือ ระบบการตรวจสอบสิทธิและสถานะคุ้มครองผ่านช่องทางไลน์ ที่มีชื่อว่า “คุ้มครอง” ระบบนี้เป็นไลน์แชทบอทที่สามารถตอบโต้กับผู้ใช้ได้แบบอัตโนมัติเพียงแค่สแกน QR code เพื่อเพิ่มบัญชีไลน์ไว้ในโทรศัพท์ของ

สมาชิกแต่ละคน สำหรับระบบไลน์ “KoomKah” นี้เป็นโปรแกรมที่ได้รับความร่วมมือจาก บริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด โดยขั้นตอนการตรวจสอบสิทธิสมาชิกแต่ละคนจะต้องกรอกเลขสมาชิก 4 หลัก เพียงแค่นั้นระบบจะตอบกลับมาแบบอัตโนมัติ ซึ่งข้อมูลที่บอก ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล สถานะค้ำครองหรือไม่ค้ำครอง ยอดเงินคงเหลือ และจำนวนเงินที่ได้หักหรือถอน ซึ่งถือว่าเป็นระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกและลดเวลาในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ โครงการธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิตดำเนินการมาแล้วทั้งสิ้น 15 เดือน (ก.ค. 61 - ก.ย. 62) มีสมาชิกจำนวน 5,272 บาท (ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) ในเดือนกรกฎาคม 2561 มีจุดรับซื้อขายขยะเพียง 1 จุด จนปัจจุบันมีจำนวนจุดซื้อขายขยะทั้งสิ้น 29 จุด ยอดขยะสะสมจากการขายขยะของสมาชิก 493.5 ตัน คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 2,233,052.94 บาท มีสมาชิกที่ได้รับสิทธิค้ำครองเสียชีวิตแล้ว 22 ราย และจ่ายเงินค่าประกันชีวิตให้แก่สมาชิกไปแล้วกว่า 1,219,904.62 บาท โครงการนี้ได้รับความร่วมมือในการผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่การร่วมเสนอความคิดเห็น สะท้อนปัญหาของชุมชนเกี่ยวกับขยะให้กับอบต. โดยเฉพาะกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ตำบลบางบัวทองที่ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของตำบลบางบัวทอง ร่วมกันเสนอความต้องการ และร่วมชี้แนะแนวทางแก้อบต.จนเกิดโมเดลของ **“ธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิต”** ที่ถือว่าเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงาน ในส่วนของอบต.ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก (facilitator) ในการจัดกิจกรรมเท่านั้น กลุ่ม อถล.ได้มีการลงนาม “ความร่วมมือระหว่างประธานอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกตำบลบางบัวทองทั้ง 13 หมู่” เพื่อผลักดันโครงการสู่ชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีการตัดแยกขยะที่มีประโยชน์และลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังขยายผลการดำเนินงานของธนาคารด้วยการลงนาม “ความร่วมมือระหว่างธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิตและศาสนสถาน” ในพื้นที่ ผ่านการให้ความรู้แก่ผู้นำศาสนาในการตัดแยกขยะ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินการธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ความโดดเด่นของโครงการธนาคารตัดแยกขยะอีกประการหนึ่ง คือ การประชาสัมพันธ์ และหาเครือข่ายสมาชิกเข้าร่วมโครงการ โดยกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น **“อาสาสมัครธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิต”** ต่างช่วยกันประชาสัมพันธ์โครงการ และหาสมาชิกเข้าร่วม ในช่วง 3 เดือนแรกมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นกว่า 1,500 คน รวมถึงอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานแทนเจ้าหน้าที่ในจุดซื้อขายขยะ ปัจจุบันมีอาสาสมัครทั้ง 13 หมู่ จำนวน 180 คน

โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตยังส่งเสริมการรวมกลุ่มด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนผ่านกิจกรรมการซื้อขายขยะ กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้สมาชิกหมู่บ้านมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล พึ่งพาอาศัยกัน ดังเห็นจาก **“โครงการขยะช่วยเพื่อน”** จากความคิดของกลุ่มอาสาสมัคร ที่รวบรวมขยะส่วนเกินมาไว้เป็นกองกลางเพื่อนำขยะมาขายให้สมาชิกบางรายที่มีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถนำขยะมาขายได้ ซึ่งแม้มีมูลค่าเล็กน้อยแต่เป็นการช่วยเหลือให้เพื่อนสมาชิกไม่ขาดลืมหิหุดครอง ปัจจุบันแม้ว่าโครงการจะอยู่ในช่วงระยะแรกของการดำเนินงาน แต่ก็ได้รับการตอบรับและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีเยี่ยม ทางอบต.ยังมีการวางแผนที่จะขยายโครงการในระยากลางและระยะยาวผ่านความร่วมมือกับเอกชน เช่น บริษัทประกันภัย เพื่อให้สถานะการคุ้มครองของสมาชิกมีความมั่นคง ลดความเสี่ยงด้านการเงิน สามารถขยายผลการดำเนินงานให้มีความยั่งยืน รวมถึงมีระบบการรับสมัครสมาชิกการจ่ายเงินประกันให้สมาชิกที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
โทรศัพท์ 032-598-177 โทรสาร 032-598-212

ประชากร

3,755 คน (ชาย 1,959 คน หญิง 1,796 คน)

พื้นที่

25.04 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

15,744,816.29 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินถ่ายทอดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

12,928,004 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายประสิทธิ์ รวมสิน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
2. นายบุญธรรม บัวหลวง	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม
3. นายวรวิสูตร ฉิมพาลี	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 15 คน

หญิง จำนวน 3 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเพชรบุรี ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะกับการทำนา ที่สำคัญชุมชนในพื้นที่ยังคงมีความเป็นชุมชนชนบทสูง เห็นได้จากวิถีชีวิตของชุมชนที่มีลักษณะแบบพึ่งพาอาศัย มีการพบปะพูดคุยตามวิถีชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับประเพณีและวัฒนธรรม ทำให้มีกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดทั้งปี หากพิจารณาถึงอาชีพของชุมชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำนาเกลือ ทำขนมหวาน และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ความโดดเด่นด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม ใช้หลักการบริหารงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพลักษณะภูมิประเทศ กล่าวคือ ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) 6 ประการ ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามอาศัยกลไกการทำงานด้วยการใช้รูปแบบคณะทำงานที่เรียกว่า “สภาภาคตำบลนาพันสาม” เป็นกลไกสำคัญในทุกโครงการที่เกิดขึ้นตลอดทั้งปี อีกทั้งยังเป็นเวทีเพื่อปรึกษาหารือแนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการบริหารงานที่เน้นให้ชุมชนเสนอแนะความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนนาพันสาม สร้างชุมชนสามัคคีและจริงใจต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งเน้นให้ชุมชนช่วยกันตรวจสอบการบริหารงานชุมชนด้วยกัน โดยมี “สภาภาคตำบลนาพันสาม” เป็นกลไกในการทำงานพัฒนาชุมชน ภายใต้หลักการทำงานว่า **“ไม่มีส่วนร่วมจะไม่เห็นความโปร่งใส ไม่มีความโปร่งใสจะไม่มีส่วนร่วม”**

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า “สภาภาคตำบลนาพันสาม” เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนมานานกว่า 11 ปี โดยวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดตั้งสภาภาค มีดังนี้

1. เพื่อยุติปัญหาข้อขัดแย้งของชุมชนในทุกๆ ด้าน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการทำงาน และแนวทางแก้ไขปัญหของชุมชน
3. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และโครงการกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน
4. เพื่อสร้างความโปร่งใสในการทำงานโครงการกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานในพื้นที่

5. เพื่อติดตามตรวจสอบประเมินผลการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

สภากาแพตำบลนาพันสาม ประกอบไปด้วยหลายภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อันประกอบไปด้วย 1) พระครูพิศาลวัชรกิจ เจ้าอาวาสวัดนาพรม ซึ่งเป็นพระเถระที่ประชาชนให้ความเคารพ 2) ฝ่ายปกครอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของชุมชนในพื้นที่ 3) ผู้แทนโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 4) ผู้แทนโรงพยาบาลในชุมชน ได้แก่ ผู้แทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 5) ประชาชนชาวบ้าน 6) ผู้นำกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่ และ 7) ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม

สำหรับรูปแบบขั้นตอนการเสวนาสภากาแพจะเป็นไปโดยธรรมชาติ ทุกคนในที่ประชุมมีฐานะเท่าเทียมกัน สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและเสนอปัญหาของชุมชน นอกจากนี้จะมีการตรวจสอบแนวทางการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในการเสวนาสภากาแพ ที่ประชุมจะไม่มีกการยกมือด้วยเสียงข้างมาก แต่จะใช้เหตุผลร่วมกัน โดยมีเจ้าอาวาสวัดนาพรม เป็นประธานในพิธี และเป็นผู้สรุปภาพรวม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต่างเห็นชอบไปพร้อมๆ กัน สำหรับการประชุมเสวนาสภากาแพ จะกำหนดจัดประชุมในวันที่ 12 ของทุกเดือน ความโดดเด่นประการหนึ่งของการใช้รูปแบบสภากาแพตำบลนาพันสาม คือ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของ “บ้าน วัด โรงเรียน (บวร)” โดยมีฝ่ายการเมืองท้องถิ่น ฝ่ายปกครองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมตัดสินใจ จนทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม ได้รับโลรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ประจำปี 2561 ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม มีรายละเอียดดังนี้

โครงการมหาวิทยาลัยนานาชาติวิชน

จุดเริ่มต้นเกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามประสบปัญหาเด็กและเยาวชนจำนวนมากย้ายไปเรียนในตัวจังหวัด ทำให้ประสบวิกฤติไม่มีนักเรียนเข้ามาเรียนในศูนย์เด็กเล็ก ส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากความไม่พร้อมทั้งด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม ทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อโรงเรียน

ในตัวจังหวัด เพราะอุปสรรคการเรียนการสอนและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพที่ดีกว่า ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามจึงได้มาร่วมกันวางแผนกับทุกภาคส่วนในชุมชน โดยนำเข้าที่ประชุมสภากาแพ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561 และที่ประชุมได้มีมติร่วมกันให้จัดทำ โครงการมหาวิทยาลัยนานาชาติด้วยชนชั้น โดยมีความคิดรวมนกันว่าการพัฒนาชุมชนที่ดีที่สุด คือ การพัฒนาด้านการศึกษาของเด็กเล็ก ซึ่งต้องเริ่มจากเด็กเล็กให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยใช้บุคลากรของ อบต. และชาวบ้านในชุมชน สำหรับ อาคารใช้อาคารของ อบต. ที่มีอยู่เดิมมาเชื่อมต่อกันให้เกิดประโยชน์ทั้งหมด วัสดุอุปกรณ์ก็นำมา ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อาทิ อุปกรณ์ในการทำขนมหวานของไอทีอปของชุมชน คอมพิวเตอร์ของศูนย์ไอซีที แหล่งเรียนรู้ในชุมชน วัด บ้าน พิพิธภัณฑ์ และวิถีชุมชน สามารถ แก้ปัญหาให้เด็กในชุมชนได้เรียนอยู่ในชุมชนอย่างอบอุ่น

สำหรับการดำเนินงานนั้น สภากาแพตำบลนาพันสามและองค์การบริหารส่วนตำบล นาพันสามได้กลายเป็นกลไกหลักในการประสานงานทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ โครงการมหาวิทยาลัยนานาชาติด้วยชน และงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมได้มาจากการบริจาค และช่วยเหลือของชุมชนโดยมีเจ้าอาวาสวัดนาพรม เป็นประธานในการดำเนินงาน และมีชมรม ผู้ปกครองเด็กเล็กเป็นผู้ดำเนินการร่วมกัน โดยได้วางแผนแบ่งความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) วัดนาพรม วัดดอนมะขามข้าง มีบทบาทในการเชื่อมกับหน่วยงานภาครัฐ กลุ่ม อาสาสมัคร ชาวบ้าน และผู้ปกครองในพื้นที่ รวมทั้งสอนคุณธรรม จริยธรรม และ สันบสนุนแหล่งเรียนรู้ในวัด
- 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาพันสาม และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านดอนมะขามข้างรับผิดชอบในด้านสาธารณสุขและด้านโภชนาการ
- 3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน รับผิดชอบในด้านการปรับปรุงสถานที่ สนาม เด็กเล่น
- 4) ชมรมผู้ปกครอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน
- 5) กลุ่มจิตอาสา รับผิดชอบช่วยเหลือกิจกรรมในทุกๆ ด้าน
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม เป็นผู้ประสานงานสนับสนุนงบประมาณ

ความโดดเด่นและอัตลักษณ์ของโครงการมหาวิทยาลัยนานาชาติวัยซนได้สร้างฐานความรู้ทางด้านการศึกษาลำหรับเด็กปฐมวัยในตำบลนาพันสาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดริเริ่มกิจกรรมที่ใช้ทุนทรัพยากรในพื้นที่และความรู้ดั้งเดิมของคนในชุมชนพร้อมนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้โดยมีกิจกรรมหลัก อาทิ โรงเรียนจรรยาสำหรับเด็ก สนามสร้างปัญญา ห้องดนตรี ห้องภาษาอังกฤษ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสุขศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องไอทอป โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพ่อ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ผลสำเร็จในการดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรม คือ ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นในการส่งลูกหลานที่เคยไปเรียนในตัวจังหวัดกลับมาเรียนในมหาวิทยาลัยนานาชาติวัยซนทั้งหมด อีกทั้งยังมีเด็กเล็กนอกชุมชนได้ขอเข้ามาเรียนจำนวนมาก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามมีมาตรฐาน ทันสมัย มีอุปกรณ์ และบุคลากรอย่างครบครัน ยิ่งไปกว่านั้นยังประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้ให้บริการเรียนฟรีตั้งแต่ต้นจนจบอย่างอบอุ่นและเท่าเทียม ภายใต้หลักคิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ว่า “สร้างปัญญา สร้างคน สร้างชุมชน สร้างชาติ”

โครงการนวัตกรรมสมุนไพรปราบปรามยุคลาย

ตำบลนาพันสาม เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประสบปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2558 พบผู้ป่วยโรคไข้ชิกกา จำนวน 17 ราย และผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจำนวน 6 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่พบเป็นเด็กและเยาวชน ด้วยปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่มีมาอย่างต่อเนื่องในเขตตำบลนาพันสาม ทำให้มีการพูดคุยและปรึกษาหารือกันในแต่ละหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลนาพันสาม องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยปรับแผนจากนโยบายตั้งรับไปสู่นโยบายเชิงรุก และมียุทธศาสตร์สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อตระหนักถึงสภาพปัญหาของโรคไข้เลือดออกที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองพร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไข

โดยวิธีการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญและถือเป็นภารกิจที่ต้องช่วยกันกระตุ้นและชักนำให้ประชาชน องค์กรชุมชน ตลอดจนเครือข่ายสุขภาพเข้ามามี

ส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลนาพันสามจึงนำเสนอแนวทางป้องกันและลดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในระยะยาวต่อสภาภาพตำบลนาพันสาม อันนำมาสู่มติร่วมกันให้จัดทำโครงการนวัตกรรมสมุนไพรปราบยุงลายขึ้น และจากมติที่ประชุมสภาภาพตำบลนาพันสาม ได้มีการวางแผนขอความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) รวมทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในตำบลนาพันสาม จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องนวัตกรรมสมุนไพรป้องกันและปราบยุงลาย และดำเนินการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยใช้สมุนไพรในการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย โดยมีการแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

- 1) กลุ่มจิตอาสา นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนตำบลนาพันสาม
- 2) ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลนาพันสาม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการ
- 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาพันสามและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดอนมะขามช้าง เป็นวิทยากรให้ความรู้ในการป้องกันโรคที่มียุงลายเป็นพาหะนำโรค
- 4) ชมรมผู้สูงอายุตำบลนาพันสาม ราษฎรชาวบ้าน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้ประชาชนตำบลนาพันสามทราบถึงประโยชน์ของสมุนไพรในการป้องกันและปราบยุงลาย
- 5) กศน. ตำบลนาพันสาม เป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 7) กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลนาพันสาม สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการนวัตกรรมสมุนไพรปราบยุงลาย

ความโดดเด่นของโครงการนวัตกรรมสมุนไพรปราบยุงลายนั้น เกิดจากการเข้าถึงปัญหา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนในการดำเนินโครงการ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยุงลายในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของชุมชนเป็นอย่างดี

อันนำมาสู่ความสำเร็จของตำบลนาพันสาม ที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดผ่านอัตราการลดจากการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชน และประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพันสาม มีความตระหนักถึงความร้ายแรงของโรคไข้เลือดออกมากขึ้น ทำให้ทุกครัวเรือนทำสมุนไพรรักษาป้องกันปราบยุงลาย นอกจากนี้ยังได้มีการต่อยอดไปสู่การเป็นโรงเรียนป้องกันและปราบยุงลาย เพื่อให้นักเรียนและประชาชนตำบลนาพันสามได้เรียนรู้และป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวได้มีหน่วยงานต่างๆ ของท้องถิ่นเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

โครงการคืนตาลสู่ตำบลนาพันสาม

จุดเริ่มต้นเกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ปริมาณต้นตาลในพื้นที่ตำบลนาพันสามมีจำนวนลดลง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้นำต้นตาลไปขายเนื้อไม้ทำเฟอร์นิเจอร์ และบางส่วนก็ถูกทำลายโดยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทำให้ต้นตาลในตำบลนาพันสามมีจำนวนลดลงไปมาก องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสามจึงได้มีการรณรงค์ปลูกรักษาต้นตาล ภายใต้โครงการคืนตาลสู่ตำบลนาพันสาม มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีสภาภาพตำบลนาพันสามทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบประเมินผล และมอบหมายให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันตรวจสอบและรายงานผลการปลูกรักษา กระทั่งพบว่าต้นตาลที่ปลูกในพื้นที่ที่มีสภาพแคระแกรน ไม่เจริญเติบโต บางส่วนถูกทำลายโดยการตัดถนน และชาวบ้านทำลายเป็นจำนวนมาก จากเดิมที่มีการปลูกรักษาต้นตาลไว้ประมาณ 10,000 ต้น เหลือต้นตาลเพียง 3,500 ต้น

ดังนั้น สภาภาพตำบลนาพันสาม จึงได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยอาศัยความร่วมมือจากบ้าน วัด โรงเรียน อบต. หน่วยงานในพื้นที่ร่วมกันดำเนินการทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลรักษาต้นตาล นอกจากนี้ยังได้รณรงค์ให้นักเรียนในชุมชนได้ลงมือปลูกรักษาต้นตาลร่วมกัน เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการดูแลต่อไปในอนาคต ซึ่งจากมติของสภาภาพตำบลนาพันสามได้มีการวางแผนร่วมกับประชาชนในชุมชนทุกภาคส่วน โดยให้มีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกอบต.นาพันสาม ดำเนินการสำรวจต้นตาลและซ่อมแซมต้นที่ชำรุดเสียหาย
- 2) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่สำรวจพื้นที่ปลูกรักษา เตรียมพื้นที่ และปลูกรักษาต้นตาล

- 3) พระครูพิศาลวัชรกิจ เจ้าอาวาสวัดนาพรหม และพระครูชั้นดีวัชรคุณ เจ้าอาวาสวัดดอนมะขามช้าง ประกาศรับบริจาคเมล็ดพันธุ์ตาลจากชาวบ้าน
- 4) ปราชญ์ชาวบ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม รับผิดชอบเพาะพันธุ์เมล็ดตาล
- 5) กำนัน ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน นักเรียนโรงเรียนวัดนาพรหม นักเรียนโรงเรียนบ้านดอนมะขามช้าง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา อบต. กลุ่มแม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ชาวตำบลนาพันสาม รับผิดชอบการปลูกตาล ซ่อมตาล และดูแลตาล
- 6 องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม รับผิดชอบประสานงานในทุกๆ ด้าน

ความโดดเด่นของโครงการคืนตาลสู่ตำบลนาพันสามนั้น เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนอย่างแท้จริง โดยไม่มีการใช้งบประมาณในการดำเนินงานโครงการ อีกทั้งยังเป็นโครงการที่ทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นเวลา 11 ปี จนทำให้พื้นที่ตำบลนาพันสามมีต้นตาลเพิ่มขึ้นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการชี้แจงผลการดำเนินโครงการต่อสภากาแพตำบลนาพันสามอย่างต่อเนื่อง จึงนับได้ว่าโครงการคืนตาลสู่ตำบลนาพันสามเป็นโครงการที่แสดงออกถึงความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง สามารถฟื้นฟูชุมชน จากชุมชนที่ตาลกำลังถูกทำลายและลดน้อยลงไป กลับพลิกฟื้นเป็นดงตาลที่สวยงามตลอดสองข้างทาง ผลสำเร็จที่สำคัญนอกเหนือไปจากนี้ คือ การเกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ในการประกอบอาชีพการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อไปในระยะยาวให้กับอาชีพทำขนมหวานของชุมชนนาพันสาม สร้างอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างความเข้มแข็ง ตลอดจนเกิดความรักความสามัคคีของผู้คนในชุมชน

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

**ประเภทที่ 2
ด้านการเสริมสร้างสันติสุข
และความสามัคคี**

เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000
โทรศัพท์ 043-225-511 โทรสาร 043-225-887

ประชากร

172,274 คน (ชาย 75,333 คน หญิง 96,941 คน)

พื้นที่

46 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 95 ชุมชน)

รายได้

787,822,429.12 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

605,407,491.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธีระศักดิ์ ฑีฆายุพันธุ์	นายกเทศมนตรี เทศบาลนครขอนแก่น
2. นายเรืองชัย ตราชู	ประธานสภาเทศบาลนครขอนแก่น
3. ดร.กฤษณวรุณ ไชยนิจ	ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลนครขอนแก่น ยึดหลักการพัฒนาเมืองและขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ **“พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข”** โดยปรากฏในคำแถลงต่อสภาท้องถิ่น ด้วยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นวางรากฐานการพัฒนาเมืองขอนแก่นสู่ความเป็นเมืองหน้าอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา เทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการพัฒนาเมืองจากการสะสมเชิงปริมาณมุ่งสู่คุณภาพด้วยการพัฒนาที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนและสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานด้วยการบริหารเมืองรูปแบบ “ซูปเปอร์ทีม” ซึ่งมีทั้งซูปเปอร์ทีมภายในองค์กร โดยเน้นการสื่อสารทำความเข้าใจ การสร้างทีม การพัฒนาบุคลากร พัฒนาวีธีคิด เรียนรู้ร่วมกัน และซูปเปอร์ทีมภายนอกองค์กร หมายถึง ภาคีเครือข่าย ที่เป็นเสมือนเพื่อนที่พร้อมจะร่วมมือและสนับสนุนกิจการอันเป็นประโยชน์ต่อเมืองขอนแก่น การันตีได้จากการที่เทศบาลนครขอนแก่นได้รับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชนและประชาสังคมในปี 2559 อีกทั้งโชคดียังที่ขอนแก่นเป็นเมืองที่พลเมืองมีความหลากหลาย ทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถ มีทั้งองค์กรภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม บทบาทหน้าที่ต่างกันและเห็นอกเห็นใจถือเป็นพลเมืองที่มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันอยากจะทำปัญหาและพัฒนาเมือง เราจึงร่วมกันสร้าง ก่อเกิดความสามัคคี สนิทสนมฉันท์ สันติสุข ให้กับเมืองขอนแก่น พลเมืองขอนแก่นจึงเป็นซูปเปอร์ทีม

สิ่งที่อยู่เบื้องหลังการสร้างซูปเปอร์ทีมของเทศบาลนครขอนแก่น คือ สร้างการมีส่วนร่วม ดึงศักยภาพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการสานเสวนา โดยแต่ละคนลดอัตตาของตน สร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของเมืองร่วมกัน เกิดความสมานฉันท์ สามัคคี ลดความขัดแย้ง สันติสุขจึงเกิดขึ้น สิ่งที่เทศบาลนครขอนแก่นทุ่มเทดำเนินการทั้งหมด นอกเหนือจากคำว่าหน้าที คือความรับผิดชอบต่อองค์กรและต่อเมืองขอนแก่น โดยเทศบาลนครขอนแก่นร่วมกับภาคีเครือข่ายกำหนดรูปแบบการพัฒนาเมืองในชื่อ **“ขอนแก่นโมเดล”** เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเมือง มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน บัดนี้กลายเป็นสิ่งที่สื่อถึงความสามัคคี จนเป็นสามัญสำนึกของพลเมืองขอนแก่นโดยปริยาย โดยมีพัฒนาการมาจากการมีส่วนร่วม ถักทอเครือข่าย เมืองขอนแก่นจึงขับเคลื่อนไปได้ด้วยความร่วมมือที่ลึกซึ้งและเสียสละในรูปแบบ **“ขอนแก่นโมเดล”**

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ **ด้านการเสริมสร้างสันติสุข และความสมานฉันท์** ของเทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่

ประเพณีสุดยอดสงกรานต์อีสานเทศกาลดอกคูณเสียงแคน และถนนข้าวเหนียว

แต่เดิมจังหวัดขอนแก่นไม่ค่อยมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็อยู่ห่างจากตัวเมือง ทำให้เมื่อมีการจัดงานประเพณีต่าง ๆ จึงไม่มีผู้มาเยือนมากมายนัก เทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดที่จะผลักดันให้จังหวัดขอนแก่นเป็นสุดยอดงานสงกรานต์อีสาน จึงได้เสนอถนนสายหลักที่เล่นน้ำสงกรานต์ได้สนุกสนาน เช่นเดียวกับถนนข้าวสารที่กรุงเทพฯ จึงใช้ชื่อสถานที่เล่นสงกรานต์ที่ขอนแก่นว่า **“ถนนข้าวเหนียว”** เพื่อรองรับการเล่นสงกรานต์ของคนขอนแก่น คนภาคอีสานและคนจากที่อื่น ๆ ในปี 2545 โดยกำหนดสถานที่ที่จัดเป็นถนนข้าวเหนียวขึ้นที่บริเวณถนนหลังสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชนชาวขอนแก่นและใกล้เคียง แต่เนื่องจากถนนดังกล่าวมีความคับแคบ การจัดงานในปี 2546 จึงย้ายมาอยู่ที่ถนนศรีจันทร์ ซึ่งมีกิจกรรมที่น่าสนใจมากมายจัดขึ้น เทศบาลนครขอนแก่นได้ปรับรูปแบบการจัดงานเป็น **“สุดยอดสงกรานต์อีสาน เทศกาลดอกคูณเสียงแคน และถนนข้าวเหนียว”** โดยแบ่งการจัดกิจกรรมเป็น 2 โซน คือ บริเวณฝั่งแก่นนคร เป็นโซนของวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และบริเวณถนนข้าวเหนียว (ถนนศรีจันทร์) เป็นโซนกิจกรรมตามสมัยนิยม ทำให้งานสงกรานต์ที่จังหวัดขอนแก่นได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศล้นหลามเที่ยวงานเพิ่มขึ้นทุกปี ในอดีตการจัดงานประเพณีสุดยอดสงกรานต์อีสานฯ มักจะประสบปัญหาในเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าและผู้สนับสนุนการจัดงานในบริเวณพื้นที่การจัดงาน ส่งผลกระทบตามมาคือ คนที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เกิดการทะเลาะวิวาท ชกต่อย ใช้ความรุนแรง และแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นจำนวนมาก ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เกิดความรำลึกไม่ปลอดภัย คณะผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ร่วมกันกำหนดนโยบายและแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว นับแต่ปี 2548 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน งานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวได้ประกาศตัวเป็นถนนเล่นน้ำปลอดแอลกอฮอล์แห่งแรกของเมืองไทย โดยร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ศูนย์แก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการวางแผนงาน กำหนดมาตรการขอความร่วมมือ และมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

ถนนเล่นน้ำปลอดแอลกอฮอล์แห่งแรกของเมืองไทยเส้นนี้ผ่านการวางแผนและร่วมมือร่วมใจจากหลายภาคส่วนที่ต้องการเห็นเทศกาลสงกรานต์ที่ปราศจากการทะเลาะเบาะแว้งและ

ให้ความรู้สึกปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย เริ่มจากการจัดประชุมภายในของ คณะผู้บริหารเทศบาล พนักงานเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด และการจัดประชุมภายนอก ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษาในพื้นที่ ชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 95 ชุมชน สื่อมวลชน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นการประชุมย่อยในแต่ละกิจกรรม เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานซึ่งรวมตัวแทนจาก ทุกภาคส่วนเพื่อรับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อได้แนวทางและนโยบายของการจัดงานจากการประชุมร่วมกันแล้ว ทางเทศบาลนครขอนแก่น อบจ.ขอนแก่น และ อบท. ในพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น จะร่วมกันประชาสัมพันธ์นโยบายสงกรานต์สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ในทุกพื้นที่ นอกจากนี้ เทศบาลนครขอนแก่น ยังร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ศูนย์แก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ได้ทำข้อตกลงร่วมกันเรียกว่า “กติกามหาชนถนนข้าวเหนียว” จำนวน 3 ข้อ ที่ประชาชนร่วมใจกันปฏิบัติคือ 1) ไม่ดื่ม 2) ไม่เมา และ 3) ไม่ทะเลาะวิวาท รวมทั้ง การงดรับ การสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแม้จะสร้างความไม่พอใจในระยะแรก แต่เมื่อ เทศบาลได้พยายามแสดงเจตนาที่แน่วแน่และแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ต่อพื้นที่ที่จะตามมา ภาคเอกชนที่ทำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็มีความเข้าใจมากขึ้นและยอมให้ความร่วมมือในเวลา ต่อมา

ในปี 2561 เทศบาลได้มีการมอบป้ายให้แก่ร้านค้าที่เข้าร่วมกิจกรรมงดจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์บนถนนข้าวเหนียวช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ จำนวน 5 ร้าน ได้แก่ 1) ร้านฮักมอลล์ 2) ร้าน เซเว่น อีเลฟเว่น สาขาปรีณิเชส (สาขาเดียวในประเทศไทยที่งดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดช่วงระยะเวลาที่จัดงาน) 3) ร้านเค้ายมินิมาร์ท 4) ร้านข้าวต้มก๊ก 24 น. และ 5) ร้านอาหารอีสานสวนพิศวาส ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในงานจะเน้นการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและความสมานฉันท์ เช่น พิธีทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ กิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ขบวนแห่สงกรานต์ กิจกรรมวันข้าวเหนียวครอบครัวเดียวกัน กิจกรรมรณรงค์ขออนุญาต พิธีรดน้ำขอพรผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น และที่สำคัญคือ กิจกรรม การเล่นคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ หรือ Human Wave No Alcohol ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แสดงออก ถึงความสามัคคีและพร้อมเพรียงของประชาชนชาวขอนแก่น รวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ชาวต่างประเทศเป็นอย่างดี กิจกรรมนี้เป้าหมายที่จะสร้างสถิติผู้เข้าร่วมกิจกรรมคลื่นมนุษย์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปี 2560 “คลื่นมนุษย์สุดรางคู่” ตอนที่ 2 ปี 2561 ชื่อว่า

“คลื่นมนุษย์ย้อนยุคสุดประตู่เมือง ณ ขอนแก่น” และตอนที่ 3 ปี 2562 ชื่อว่า “คลื่นมนุษย์สุดมิตรภาพ” โดยมีผู้ร่วมมากขึ้นทุกปีเนื่องจากการจัดงานที่สนุกและปลอดภัย นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น (นายสมศักดิ์ จังตระกุล) ยังได้ประกาศเป็นนโยบายสาธารณะให้นำรูปแบบการจัดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยของถนนข้าวเหนียว ไปจัดในพื้นที่ทุกอำเภอ จำนวน 26 อำเภอ เพื่อเป็นต้นแบบในการจัดพื้นที่เล่นน้ำสนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ และลดอุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์อีกด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่งานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวได้ประกาศตัวเป็นถนนเล่นน้ำปลอดแอลกอฮอล์แห่งแรกของเมืองไทยในปี 2548 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า สามารถลดนักดื่มหน้าใหม่ลงได้ 10 เท่าตัวในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา โดยปี 2547 สถิติการดื่มอยู่ที่ร้อยละ 47.1 แต่ในปี 2561 สถิติการดื่มลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4.3 เท่านั้น นอกจากนี้ จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มาเที่ยวงาน ไม่พบคนเมาที่ครองสติไม่ได้ และไม่พบการทะเลาะวิวาทที่รุนแรง แสดงว่าประชาชนมีการรับรู้และปฏิบัติตามกติกาถนนข้าวเหนียว คือ ไม่ดื่ม ไม่เมา ไม่ทะเลาะวิวาท อย่างได้ผล ซึ่งผลศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการจัดงานประเพณีสุดยอสงกรานต์อีสานฯ ของเทศบาลนครขอนแก่นและหน่วยงานเครือข่ายได้เป็นอย่างดี ประชาชนชาวขอนแก่น และนักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวงานสงกรานต์ที่ถนนข้าวเหนียวจึงได้รับความประทับใจและอยากกลับมาเที่ยวอีกครั้งในปีต่อไป เพราะทุกคนจะได้สัมผัสถึงวิถีวัฒนธรรมที่มีกลิ่นอายของความเป็นอีสาน ความมีน้ำใจ ความรัก ความสามัคคี ความสุข ความสนุกสนาน และความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งรู้สึกว่าเป็นเมืองที่น่ามาเยือนและพักผ่อน

“ย่านสร้างสรรค์ ศรีจันทร์”

การดำเนินโครงการย่านสร้างสรรค์ศรีจันทร์ เกิดจากความตั้งใจให้ประชาชนเข้าใจ มองเห็นทิศทาง และสำนึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันแก้ปัญหาเมืองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการเติบโตของพื้นที่ในอนาคตไปด้วยกัน เพื่อขจัดปัญหาความไม่เข้าใจ ความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ผ่านการสร้างความร่วมมือของคนในพื้นที่ โดยใช้แนวคิด Participatory Place Base มาผสานกับแนวคิด Co-create เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินการร่วมคิด ร่วมวางแผนการฟื้นฟู และร่วมพัฒนาพื้นที่ด้วยกัน เป็นการขับเคลื่อนพื้นที่ย่านสร้างสรรค์โดยการร่วมคิด ร่วมทำ โดยประชาชนในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องผ่านกลไกและกิจกรรมต่างๆ “ย่านสร้างสรรค์” คือ พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์จากความคิด

สร้างสรรค์และระบบนิเวศสร้างสรรค์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่ง “ย่านศรีจันทร์” เป็นย่านเมืองเก่าและย่านธุรกิจที่สำคัญ เป็นที่ตั้งของประตูเมือง ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง อาคารเก่า สถานที่สำคัญต่าง ๆ และยังเป็นพื้นที่จัดงานสำคัญของจังหวัดขอนแก่น รวมถึงงานวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ย่านศรีจันทร์จึงถูกเลือกให้เป็นย่านแรกและเป็นย่านนำร่องในการพัฒนาไปสู่การเป็นย่านสร้างสรรค์ จากเดิมนานศรีจันทร์เคยเป็นย่านการค้าเก่าที่เคยรุ่งเรือง แต่ปัจจุบันย่านธุรกิจนิเวศน์กำลังอยู่ในภาวะซบเซา มีดีกร้างจำนวนมาก และประสบกับปัญหาอื่น ๆ เช่น รถติด ไม่มีที่จอดรถ ไม่มีสถานที่ตั้งดูตหรือแลนด์มาร์คสำคัญให้คนอยากมาทำธุรกิจและมาเที่ยว ไม่มีธุรกิจหรือร้านค้าใหม่ที่ที่น่าสนใจ สภาพพื้นที่ที่ไม่มีชีวิตชีวา ไม่น่าเดิน ไม่น่ามอง คนในย่านไม่พบปะพูดคุยกัน จึงไม่เกิดความร่วมมือ และคนที่มาเยือนขอนแก่นยังไม่นึกถึงย่านศรีจันทร์ อย่างไรก็ตาม เมื่อมองในแง่โอกาสกลับพบว่าโดยสภาพพื้นที่และความเก่าแก่ของอาคารร้างเหล่านั้นเป็นสินทรัพย์ ที่มีค่าของย่าน ชาวศรีจันทร์และเครือข่ายต่าง ๆ จึงมารวมตัวกันเพื่อพัฒนาให้ย่านยังคงมีมนต์เสน่ห์ของความคลาสสิกแบบดั้งเดิม แต่เพิ่มความทันสมัยและสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุนเข้ามาในย่าน ทำให้ย่านกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งโดยรวมระดมสรรพกำลัง ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด กำลังความสามารถ จากเครือข่ายต่าง ๆ มาร่วมกันพัฒนาย่านศรีจันทร์

โดยขั้นตอนการพัฒนาย่านศรีจันทร์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กล่าวคือ เป็น“กระบวนการในการสร้างนวัตกรรมบนรากฐานของความเข้าใจเชิงลึกที่มีคนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้กระบวนการและวิธีคิดในการเชื่อมโยงความต้องการของคนกับความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีและกลยุทธ์ทางธุรกิจ” ออกแบบให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ทดสอบซ้ำไปซ้ำมา กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มีหลักสำคัญคือ ค้นหาความต้องการเชิงลึกและเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ค้นหาอัตลักษณ์ของย่านศรีจันทร์ สำรวจปัญหา สิ่งที่ต้องการ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคณะทำงาน ประชาชนในพื้นที่และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และดำเนินโครงการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือ Co-create เพื่อให้การพัฒนาสร้างสรรค์ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยรวม เกิดเป็นระบบนิเวศน์ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

ในส่วนของการพัฒนาย่านสร้างสรรค์ศรีจันทร์ มีพันธมิตรสำคัญคือ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) CEA มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ขอนแก่น ที่มีเป้าหมายไปในแนวทางเดียวกัน เข้ามาร่วมพัฒนาพื้นที่ย่านศรีจันทร์ มาร่วมออกแบบกระบวนการ รวมถึงทำกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนขับเคลื่อนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้ได้แนวคิดที่เป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของย่านที่จะนำไปพัฒนาต่อกิจกรรมและการสื่อสารกับสาธารณะ และจากการจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่ทำให้ได้ผลลัพธ์เป็นแนวทางการขับเคลื่อนที่น่าสนใจ นั่นคือ การที่เทศบาลนครขอนแก่นเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก กิลด์บทบาทลงมาเป็นผู้สนับสนุนโครงการ แต่อำนาจกระบวนการให้ชุมชน เครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในย่านรวมกลุ่มกันเพื่อขับเคลื่อนย่านด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่พัฒนาอย่างสันติสุขและสมานฉันท์อย่างยั่งยืน

ร้านอาหาร

- 1. ร้านสุโขทัย
- 2. ร้านสุโขทัย
- 3. ร้านสุโขทัย
- 4. ร้านสุโขทัย
- 5. ร้านสุโขทัย
- 6. ร้านสุโขทัย
- 7. ร้านสุโขทัย
- 8. ร้านสุโขทัย
- 9. ร้านสุโขทัย
- 10. ร้านสุโขทัย
- 11. ร้านสุโขทัย
- 12. ร้านสุโขทัย
- 13. ร้านสุโขทัย
- 14. ร้านสุโขทัย
- 15. ร้านสุโขทัย
- 16. ร้านสุโขทัย
- 17. ร้านสุโขทัย
- 18. ร้านสุโขทัย
- 19. ร้านสุโขทัย
- 20. ร้านสุโขทัย
- 21. ร้านสุโขทัย
- 22. ร้านสุโขทัย
- 23. ร้านสุโขทัย
- 24. ร้านสุโขทัย
- 25. ร้านสุโขทัย
- 26. ร้านสุโขทัย
- 27. ร้านสุโขทัย
- 28. ร้านสุโขทัย
- 29. ร้านสุโขทัย
- 30. ร้านสุโขทัย

ร้านกาแฟ

- 1. ร้านสุโขทัย
- 2. ร้านสุโขทัย
- 3. ร้านสุโขทัย
- 4. ร้านสุโขทัย
- 5. ร้านสุโขทัย
- 6. ร้านสุโขทัย
- 7. ร้านสุโขทัย
- 8. ร้านสุโขทัย
- 9. ร้านสุโขทัย
- 10. ร้านสุโขทัย
- 11. ร้านสุโขทัย
- 12. ร้านสุโขทัย
- 13. ร้านสุโขทัย
- 14. ร้านสุโขทัย
- 15. ร้านสุโขทัย
- 16. ร้านสุโขทัย
- 17. ร้านสุโขทัย
- 18. ร้านสุโขทัย
- 19. ร้านสุโขทัย
- 20. ร้านสุโขทัย
- 21. ร้านสุโขทัย
- 22. ร้านสุโขทัย
- 23. ร้านสุโขทัย
- 24. ร้านสุโขทัย
- 25. ร้านสุโขทัย
- 26. ร้านสุโขทัย
- 27. ร้านสุโขทัย
- 28. ร้านสุโขทัย
- 29. ร้านสุโขทัย
- 30. ร้านสุโขทัย

ศูนย์บริการ

- 1. ร้านสุโขทัย
- 2. ร้านสุโขทัย
- 3. ร้านสุโขทัย
- 4. ร้านสุโขทัย
- 5. ร้านสุโขทัย
- 6. ร้านสุโขทัย
- 7. ร้านสุโขทัย
- 8. ร้านสุโขทัย
- 9. ร้านสุโขทัย
- 10. ร้านสุโขทัย
- 11. ร้านสุโขทัย
- 12. ร้านสุโขทัย
- 13. ร้านสุโขทัย
- 14. ร้านสุโขทัย
- 15. ร้านสุโขทัย
- 16. ร้านสุโขทัย
- 17. ร้านสุโขทัย
- 18. ร้านสุโขทัย
- 19. ร้านสุโขทัย
- 20. ร้านสุโขทัย
- 21. ร้านสุโขทัย
- 22. ร้านสุโขทัย
- 23. ร้านสุโขทัย
- 24. ร้านสุโขทัย
- 25. ร้านสุโขทัย
- 26. ร้านสุโขทัย
- 27. ร้านสุโขทัย
- 28. ร้านสุโขทัย
- 29. ร้านสุโขทัย
- 30. ร้านสุโขทัย

ศรีจันทร์ CREATIVE MAP

AN INNOVATIVE PARTNER

CREDITS AND SPECIAL THANKS

ผู้จัดทำ

ผู้สนับสนุน

ในปัจจุบัน จากการทำงานอย่างเข้มข้นของพันธมิตรพัฒนาย่านศรีจันทร์ทำให้เกิดแนวคิด 5 โครงการต้นแบบ Co-create Srichan ได้แก่ 1) Srichan Club โครงการรวมกลุ่มคนรักศรีจันทร์เพื่อย่านศรีจันทร์ 2) Make Over ศรีจันทร์ โครงการปรับปรุงสภาพทางกายภาพของย่านศรีจันทร์ 3) ศรีจันทร์ชอตแจ่ง Walking Street โครงการถนนคนเดินประจำย่านศรีจันทร์ 4) ศรีจันทร์ One-Stop Business Hub โครงการพัฒนาผู้ประกอบการและธุรกิจย่านศรีจันทร์ และ 5) ศรีจันทร์ Easy Access โครงการพัฒนาระบบขนส่งและเข้าถึงย่านศรีจันทร์ เพื่อการพัฒนาพื้นที่ย่านสร้างสรรค์ และสร้างระบบนิเวศน์สร้างสรรค์ ต่อยอดและทดสอบแนวคิดสู่การขับเคลื่อนย่านสร้างสรรค์ศรีจันทร์อย่างเป็นทางการ กระตุ้นเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ทั้งนี้ กลุ่มศรีจันทร์คลับ ถือเป็นกลุ่มหลักที่ทำหน้าที่เชื่อมประสานและขับเคลื่อนงานด้านต่าง ๆ ของการสร้างย่านสร้างสรรค์ศรีจันทร์ ซึ่งแบ่งคณะทำงานออกเป็น 5 คณะ ได้แก่ 1) คณะทำงานด้านงบประมาณและหาทุนสนับสนุน 2) คณะทำงานด้านกลยุทธ์ แนวคิด และเนื้อหา 3) คณะทำงานด้านการส่งเสริมธุรกิจiny่าน 4) คณะทำงานด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนiny่าน และ 5) คณะทำงานด้านสื่อประชาสัมพันธ์ Admin Page “ Srichan Club ”

โดยที่ผ่านมากลุ่มศรีจันทร์คลับได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ย่านสร้างสรรค์ศรีจันทร์อย่างมากมายหลากหลาย เช่น โครงการปรับปรุงพื้นที่โดยรอบอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (แห่งเดิม) กิจกรรมงาน 11th Block Fest และกิจกรรม Srichan Meeting ซึ่งเป็นกิจกรรมเริ่มแรกๆที่เหมือนเป็นการปล่อยขุมพลังความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มศรีจันทร์คลับ เพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพัฒนาย่านผ่านการร่วมมือของคนในพื้นที่ ซึ่งหลังจากการจัด Workshop ต่อมาอีก 4 ครั้งของกลุ่มทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจตามมา เช่น กิจกรรม Srichan Creative Tour กิจกรรม Khon Kaen X District หรือ Summit Srichan กิจกรรมประกวดออกแบบลานสร้างสรรค์ศรีจันทร์คลับ กิจกรรมประกวด ภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรมย่านศรีจันทร์ (Srichan Photography Contest) เป็นต้น

ผลจากการดำเนินการในช่วงเริ่มต้นนี้ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยังประโยชน์ต่อย่านในหลายประการ เช่น 1) การขอใช้ประโยชน์พื้นที่โดยรอบบริเวณอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (แห่งเดิม) ซึ่งมีหน่วยงานต่าง ๆ ขอใช้ประโยชน์พื้นที่หลายหน่วยงาน

แต่ไม่เป็นผล อย่างไรก็ตาม จากการร่วมมือของชาวศรีจันทร์และเครือข่ายต่าง ๆ ทำให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของเทศบาล โดยพัฒนาให้เป็นพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่เกิดความขัดแย้งตามมา 2) การเกิด Super Team ที่เรียกว่ากลุ่มศรีจันทร์คลับ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีเป้าหมายเดียวกัน ลูกขึ้นมาขับเคลื่อนระดมความคิดเห็น ร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเมือง 3) ประชาชนชาวศรีจันทร์มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่ที่ตนอาศัย เกิดความรักความสามัคคีของคนในพื้นที่ จากที่เมื่อก่อนนั้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเกิดขึ้นน้อยมาก 4) ไม่เกิดความขัดแย้งหลังการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่ความขัดแย้งนี้มักเกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ๆ ในพื้นที่หรือการเปลี่ยนแปลงแบบไม่ทันตั้งตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สังคมเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันน้อยรวมถึงช่องว่างของช่วงอายุสูง (Generation GAP) แต่ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม (Co-creation) ที่นำมาใช้ ทำให้ปัญหาไม่เกิดขึ้นกับพื้นที่สร้างสรรค์ศรีจันทร์ 5) เกิดความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่หลากหลาย ทั้งเจ้าของพื้นที่ คนในย่าน ชุมชนผู้เข้ามาเช่าพื้นที่ทำธุรกิจทำกิจกรรม ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมไปถึงชาวขอนแก่นที่เคยลี้ภัยมาศรีจันทร์ กลับมารู้และเห็นความสำคัญและอัตลักษณ์ของย่านอีกครั้ง และ 6) เริ่มมีเจ้าของอาคารที่เปิดมานาน กลับมาทำธุรกิจอีกครั้ง เช่น ร้านกาแฟ แจ๊สบาร์ สตูดิโอจัดเทศกาลศิลปะ เพื่อนำผู้คนกลับมาในย่านและส่งเสริมเศรษฐกิจในย่านให้กลับมาคึกคักอีกครั้ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจ ประกอบกับแนวคิดแบบใหม่ของคนรุ่นใหม่ที่กำลังจะลง กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เมืองดีขึ้น เมื่อความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ที่สร้างความสุขให้กับคนในชุมชน ความขัดแย้งต่าง ๆ รวมถึงความขบเซา การไม่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันก็ค่อย ๆ มลายหายไป กลับกลายเป็นย่านที่มีชีวิตชีวา กระตือรือร้นและเต็มไปด้วยพลังบวกสำหรับทุกคนที่พร้อมจะร่วมกันพัฒนาเมืองไปด้วยกัน

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
โทรศัพท์ 043-811-671-3 โทรสาร 043-811-671-3

ประชากร

33,509 คน (ชาย 16,074 คน หญิง 17,435 คน)

พื้นที่

16.96 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 38 ชุมชน)

รายได้

193,268,286.63 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

209,552,964.30 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายจรรูวัฒน์ บุญเพิ่ม	นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์
2. นายโฆษิต ธีรกุล	ประธานสภาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
3. นายวิทยา ภูโยสาร	ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 15 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้ใช้ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานพัฒนา ภายใต้วิสัยทัศน์ **“กาฬสินธุ์เป็นเมืองน่าอยู่ คู่ธรรมภิบาล”** การสร้างเมืองให้น่าอยู่ได้ใช้ หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน

การบริหารจัดการด้านความโปร่งใส เทศบาลมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย เว็บไซต์ กลุ่มไลน์ มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างในการจัดหาพัสดุและบริการ และมีอาสาสมัครชุมชนร่วมตรวจสอบการบริหารงาน (อสต.) การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากเผยแพร่ตามที่ระบียบ ๆ กำหนดแล้วยังได้ส่งประกาศไปยังประธาน อสต. แต่ละเขต หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาคมนักข่าวจังหวัด ใช้แผนป้องกันการทุจริตขององค์กรเป็นตัวขับเคลื่อน การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานมีภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริต เปิดตู้ ปณ. 100 รับแจ้งเบาะแสการทุจริต เป็นหน่วยงานที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการโกง ไม่ซื้อของแพงเกินจริง ไม่ซื้อใบเสร็จรับเงิน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริตจาก สำนักงาน ป.ป.ช.

การมีส่วนร่วมของประชาชน เทศบาลใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนงานพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน โดยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว มีโรงเรียนครอบครัวและศูนย์พัฒนาครอบครัว 18 ศูนย์ ในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ เป็นศูนย์กลางในการดูแลอย่างเต็มระบบ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมโดยจัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย มีการพัฒนาด้านอาหารปลอดภัย พัฒนาตลาดให้เป็นตลาดดีมีมาตรฐาน

การดูแลรักษาระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม มีการตรวจวัดคุณภาพอากาศ น้ำ วารระบบบำบัดน้ำเสียรวมของเมืองที่ได้รับการยกย่องว่ามีการบริหารจัดการน้ำเสียได้อย่างยอดเยี่ยมจากองค์การจัดการน้ำเสีย มีพื้นที่สีเขียวในสัดส่วนประชากร 1 คน ต่อ 149 ตารางเมตร มีการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคราชการ ภาคเอกชน ชุมชนไร้ถึง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดกาฬสินธุ์ ถึง 34 แห่ง ลดปริมาณขยะได้ถึง 30 ตันต่อวัน ได้รับรางวัลอาเซียนด้านการจัดการขยะและพื้นที่สีเขียว และรางวัลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ระดับประเทศ

การลดขั้นตอนและการอำนวยความสะดวก มีคู่มือบริการประชาชน มีแผนผังขั้นตอนการบริการต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีในการให้บริการผ่านแอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก บริการสายด่วน 1132 ชำระภาษีผ่านบัญชีธนาคาร มีนวัตกรรมการบริการงานทะเบียนและบัตรเชิงรุก อาคารสำนักงานมีการออกแบบด้วยอารยสถาปัตยกรรม ที่มีทางลาดสำหรับคนพิการ ห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ กระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับรองนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลเพื่อลดขั้นตอน

ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์การให้บริการ ปริมาณขยะที่ลดได้ 30 ตันต่อวัน ทำให้ประหยัดงบประมาณที่ต้องใช้ในการกำจัดถึง 4,700,995 บาทต่อปี ยืดอายุการใช้งานบ่อขยะได้อีกถึง 10 ปี จัดการขี้อ้างเรียนร้องทุกข์ได้เกินกว่าร้อยละ 80 จัดเก็บภาษีท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.95 ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกได้ตามเกณฑ์ ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

นอกจากการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาลแล้ว เพื่อให้เมืองกาฬสินธุ์เป็นเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ยังให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่ยังมีปัญหาความยากจนเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ประชากรที่ยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเดือนละ 2,000 บาท แต่ต้องเลี้ยงดูครอบครัวให้มีชีวิตอยู่รอดตลอดทั้งเดือน ขณะเดียวกันหากพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชากรจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ที่ 51,147 บาท เป็นจังหวัดที่ยากจนรั้งท้าย 5 อันดับท้ายๆ ของประเทศไทย เทศบาลจึงเน้นที่จะพัฒนาโครงการด้านสังคมและการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่มด้วยความเสมอภาค เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีศักดิ์ศรี และตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยใช้การมีส่วนร่วมขับเคลื่อนผ่านกลุ่มจิตอาสาต่างๆ เพื่อขจัดความขัดแย้งในสังคม การแบ่งพรรคแบ่งพวก และสร้างความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม เพื่อสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทร และสังคมที่สันติสุข

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุข และความสมานฉันท์ ของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้แก่

โครงการ “คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดที่ยากจนในอันดับท้ายๆ ของประเทศไทย จึงตั้งเป้าหมายขจัดความยากจน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มุ่งที่จะยกระดับคุณภาพชีวิต และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เองก็ยังมีผู้ด้อยโอกาสในสังคมอยู่จำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้รับบริการที่ดีจากภาครัฐ จึงได้ริเริ่มโครงการ “คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ในเขตเทศบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในเขตเมืองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส และเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้เข้าถึงบริการของรัฐ

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้จัดตั้งทีมงานออกสำรวจข้อมูลผู้ยากจน ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสในเขตเมือง ซึ่งปัญหาที่พบได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาคุณแม่วัยใส ฯลฯ จากนั้นเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำนี้ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้ได้เข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐได้อย่างเหมาะสม ตามบริบทของพื้นที่ เช่น

● **ปัญหาความยากจน** เทศบาลร่วมมือกับผู้นำชุมชนสำรวจกลุ่มเป้าหมายครัวเรือนยากจน และได้ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบลงพื้นที่ชุมชนเพื่อพบกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบข้อมูลและสอบถามข้อมูลความยากจน ซึ่งมีจำนวน 90 ครอบครัวยกเว้นที่เทศบาลต้องช่วยเหลือให้เข้าถึงบริการของรัฐ และเทศบาลได้แต่งตั้งพนักงานของเทศบาลให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นพี่เลี้ยงครอบครัวอุปถัมภ์ในครอบครัวผู้ยากไร้ จากหมู่บ้านจรรยาพัฒนา จำนวน 23 ครอบครัวยกเว้นให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง ทั้งด้านการเข้าถึงโอกาสสวัสดิการ การศึกษา การสาธารณสุข การประกอบอาชีพ ฯ และเทศบาลได้ร่วมมือกับสำนักงานปลัดศรัทธาอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จัดการอบรมให้มีความรู้การเลี้ยงไก่ และมอบกรงเลี้ยงไก่-ไก่พันธุ์ไข่ให้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

● **ปัญหาเด็กและเยาวชน** เทศบาลได้จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 35 คน และใช้กรอบข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ ว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เป็นตัวขับเคลื่อนงาน ในการเฝ้าระวังป้องกันมิให้เด็กตกอยู่ในภาวะเสี่ยงรวมทั้งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาและการเลี้ยงดูให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ร่วมมือในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองและการช่วยเหลือเยียวยา บำบัด พื้นฟูเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยเน้นการปฏิบัติงานในรูปแบบของทีมสหวิชาชีพ ตลอดจนจัดให้มีระบบการประสานส่งต่อระหว่างงานและการติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจัดโครงการให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เข้าร่วมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ชีวิต คุณแม่วัยใสได้รับการดูแลช่วยเหลือให้พร้อมรับกับสมาชิกใหม่ในครอบครัวให้เด็กได้รับการพัฒนาและการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยมีคณะทำงานในการป้องกันและช่วยเหลือเด็กร่วมกับศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดกาฬสินธุ์

● **ปัญหาผู้ด้อยโอกาส** สำหรับผู้ที่เกิดในประเทศไทยแต่บิดามารดาไม่ไปแจ้งเกิด เทศบาลสำรวจสถานะความเป็นคนไทยของประชากรกลุ่มด้อยโอกาสในชุมชน ให้มีสถานะความ

เป็นคนไทย สืบหาญาติต่างจังหวัด ตรวจดีเอ็นเอประกอบการสอบสวน จนสามารถช่วยเหลือให้เป็นผู้ที่มิใช่ชาติไทยโดยบริบูรณ์ เพื่อได้เข้าถึงสวัสดิการของรัฐ จัดให้มีอยู่อาศัยที่เหมาะสม ช่วยเหลือซ่อมแซมบ้าน ส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้พอเลี้ยงชีพ

● **ผู้สูงอายุและผู้พิการ** ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน กลุ่มติดเตียง และกลุ่มติดสังคม มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการร่วมกับเทศบาล และภาคีเครือข่าย และช่วยเหลือผู้พิการให้เข้าถึงสวัสดิการของรัฐ มีบัตรประจำตัวผู้พิการ ท. 74 ครบทุกคนทำให้ได้รับสวัสดิการจากภาครัฐอย่างเหมาะสม

● **คนเร่ร่อน** ช่วยเหลือคนเร่ร่อนให้ได้รับบริการจากรัฐตามสิทธิมนุษยชน และส่งกลับภูมิลำเนาอย่างปลอดภัย

โครงการ **“คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”** จึงเป็นโครงการที่เป็นการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ในเชิงป้องกัน ที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกันเอง โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกันในการช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เพื่อสันติสุขของสังคมให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสามัคคี ไม่แบ่งพรรคแบ่งฝ่าย เกิดสังคมที่ผู้คนเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจกัน

โครงการ “จิตสูชาวดี สร้างสุขที่ปลายทางชีวิต”

“เราจะดูแลตั้งแต่เกิดจนถึงเชิงตะกอน”

จุดเริ่มต้นของโครงการเกิดจากกลุ่ม **“จิตอาสาเมืองน้ำดำ”** ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม เทศบาลจึงให้การสนับสนุนโดยเห็นสอดคล้องกับนโยบายและอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ ด้านการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน ดูแลประชาชนแม้กระทั่งอยู่ในภาวะใกล้เสียชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ในชุมชน ผู้ป่วยที่ขาดแคลนจะใช้ชีวิตระยะสุดท้ายอย่างมีคุณค่า จากลาด้วยความสงบ เพื่อไปสู่ภพภูมิที่ดี ไม่ตายอย่างไร้ญาติ ไร้ศักดิ์ศรี ลดความเหลื่อมล้ำ และฟื้นฟูระบบการดูแลกันของชุมชน ภายใต้กระแสสังคมเมือง อีกทั้งเป็นการลดช่องว่างการให้บริการระหว่างเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์กับประชาชนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

การดำเนินการของโครงการจิตสูชาวดี สร้างสุขที่ปลายทางชีวิต ขับเคลื่อนโดยคณะทำงาน **“จิตอาสาเมืองน้ำดำ”** ที่ให้การดูแลในวาระสุดท้ายของผู้ยากไร้ในชุมชน จะประกอบไปด้วย

พนักงานเทศบาล จิตอาสาจากมูลนิธิ/กุ๊ภักย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ภาคประชาชนจิตอาสา ในระยะเริ่มต้นเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์สนับสนุนการจัดอบรมกระบวนการ/ขั้นตอนในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง และศึกษาดูงานการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง รวมถึงสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม/องค์กร/หน่วยงานที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง หรืองานในลักษณะเดียวกัน

เมื่อมีผู้ป่วยระยะสุดท้าย กลุ่มจิตอาสาเมืองน้ำคำจะประชุมพิจารณา/วิเคราะห์/ค้นหาความวิตกกังวลอันเป็นความทุกข์ของผู้ประสบปัญหาในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาให้ความช่วยเหลือ ผู้ยากไร้ หรือผู้ที่ประสงค์จะรับบริการจากโครงการและลงพื้นที่ให้บริการ โดยการประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการชุมชน และโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ในการค้นหาผู้รับบริการ จากนั้นนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับกลับมาประชุมเพื่อพิจารณา เพื่อการเรียนรู้และแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับเปลี่ยนการทำงานให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของผู้รับบริการ

โดยมีรูปแบบการคัดกรองผู้ยากไร้ที่ให้ความช่วยเหลือแบ่งเป็น 3 ระดับ

ระดับ A - ช่วยเหลือครบวงจรเนื่องจากมีคนยากไร้ขาดผู้ช่วยเหลือ ร่วมเป็นเจ้าของสวัสดิการ 1 คืน จัดงานศพ 1 วัน

ระดับ B - การช่วยเหลือบางส่วนเนื่องจากญาติ หรือ ชุมชนสามารถช่วยเหลือได้บางส่วน เช่น สนับสนุนสิ่งของจำเป็นในการจัดงานฌาปนกิจศพเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย เช่น โลงศพ โลงเย็น ดอกไม้ประดับ ชุดเชิงบาตร ดอกไม้จันทร์ เหริยญไพรยทาน ญาติหรือชุมชนดูแลค่าบำรุงเมรุ ของปัจจัยทำบุญ

ระดับ C - ผู้ตายมีเงินกองทุนเงินออมที่ทำร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์แต่ยื่นความประสงค์ขอใช้โครงการ เช่น กองทุนเงินออมวันละบาท ฌาปนกิจศพผู้สูงอายุ กองทุนจตุสิขชาติ สนับสนุนดอกไม้จันทร์ เหริยญไพรยทานตามสมควร

คณะกรรมการกองทุนจตุสิขชาติทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสามารถทำงานแทนกันได้ การตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เรื่องการเป็นสมาชิกกองทุนฌาปนกิจและกองทุนเงินออมวันละบาท

นอกจากนี้ ยังมีการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านเฟซบุ๊ก และการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก หอกระจายข่าวและรถแท็กซี่ประชาสัมพันธ์ ระดมทุนผ่านเพจจตุสิขชาติ และเฟซบุ๊กส่วนตัว

ของจิตอาสา ระดมทุนจากการเล่นดนตรีเปิดหมวกเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการและชี้แจงวัตถุประสงค์

นอกจากการดำเนินงานของกลุ่มจิตอาสาแล้ว ยังขยายผลไปยังผู้นำชุมชนทุกชุมชน ให้คอยสอดส่องดูแลคนในชุมชนของตน และผู้นำชุมชน มาร่วมเป็นจิตอาสา นำสมาชิกในชุมชน ร่วมแรงร่วมใจจัดทำดอกไม้ประดับศพ เหยี่ยุติพรายทานและดอกไม้จันทน์ จากสลากกินแบ่ง รัฐบาลตรวจแล้ว

ยิ่งไปกว่านั้น พบว่า มีกลุ่มเด็กเยาวชนประดิษฐ์สิ่งของในโครงการ พร้อมรับฟังธรรมะ หัวข้อ “กตัญญูยิ่งให้อะไรก็ได้” จากพระที่เข้าร่วมโครงการเพื่อปลูกฝังแนวคิดการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูล มีโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 5 แห่ง และมีกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เช่น กลุ่มผู้บำบัดยาเสพติด นักโทษ เพื่อให้เกิดอาชีพและความตระหนักรู้คุณค่าของตัวเอง เกิดแรงบันดาลใจปรับตัวสู่สังคมที่มีจิตสาธารณะและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีค่ายบำบัด เข้าร่วมกิจกรรม 4 ค่าย และมาร่วมเป็นจิตอาสาในโครงการ เพื่อดูแลผู้ป่วยที่ด้อยโอกาสที่ใกล้เสียชีวิต

จากจุดเริ่มต้นกลุ่มจิตอาสาเมืองน้ำดำ เพียง 10 คน ขยายความร่วมมือเป็น 56 คน และปัจจุบันมีจิตอาสาเพิ่มขึ้นถึง 2,150 คน และสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบ ประคับประคองจนถึงการจัดทำงานศพให้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 34 คน

โครงการจิตอาสาดี สร้างสุขที่ปลายทางชีวิต เป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส ที่เทศบาลได้สร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในการที่จะให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ในการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสที่เป็นผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งเผชิญหน้ากับโรคคุกคามต่อชีวิตไม่ว่าโรคใดๆ เป็นการแก้ไขปัญหาทั้งในส่วนที่มองเห็นและมองไม่เห็น โดยการทำงานเป็นทีม เป็นเครือข่ายการทำงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ โดยใช้ทุนทางสังคมที่บุคคลมารวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นเครือข่ายในชุมชนที่มองเห็นคุณค่า ประโยชน์ที่มีร่วมกัน มีความไว้วางใจ มีความคาดหวังและเป้าหมายร่วมกัน ในการที่จะสร้างสุขที่ปลายทางชีวิตให้กับผู้ป่วยระยะสุดท้ายและครอบครัวได้มีความปิติยินดีในชีวิต

นอกจากนี้ยังเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยกลุ่มพลังทางสังคมที่มีจิตอาสา สุนโยบาย ท้องถิ่นในการดูแลประชาชนตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว และสังคม และสร้างความปลอดภัยต่อกันอันจะนำไปสู่สังคมแห่งสันติสุข

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
โทรศัพท์ 035-511-021 โทรสาร 035-522-973

ประชากร

25,558 คน (ชาย 11,818 คน หญิง 13,740 คน)

พื้นที่

9.013 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 16 ชุมชน)

รายได้

249,998,844.46 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

196,151,560 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายเอกพันธุ์ อินใจเอื้อ	นายกเทศมนตรีเมืองสุพรรณบุรี
2. นายเรือง น้ำค้าง	ประธานสภาเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
3. นายมนัสพงศ์ พรหมพิริฐพงศ์	ปลัดเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี กำหนดให้มีการบริหารงานด้วยการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่เขตเทศบาลฯ จนนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ว่า **“เทศบาลเมืองสุพรรณบุรีเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน”** โดยเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน การพัฒนาชุมชนในพื้นที่อย่างเต็มที่ในหลากหลายรูปแบบ วิธีการหนึ่งคือ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน โดยมีทั้งหมด 16 ชุด ตามจำนวนชุมชนในเขตเทศบาล เพื่อที่จะให้เป็นตัวแทนประชาชนแต่ละชุมชน ในการสอดส่องดูแลพื้นที่ เจริญ พุดคย แก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น เพื่อจัดบรรเทาความขัดแย้งและความรุนแรงในระยะแรกก่อนเกิดการบานปลายของปัญหาต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เทศบาลสามารถร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ไม่เพียงแต่การตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อดูแลและสอดส่องแล้ว ยังมีการจัดตั้งสมาคม/ชมรม ตามกลุ่มอาชีพ เช่น สมาคมช่างแต่งผมเสริมสวยสุพรรณบุรี สมาคมแพงลอยจำหน่ายอาหารสุพรรณบุรี ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น ซึ่งองค์กรเหล่านี้จะทำงานร่วมกับทางเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ในการชี้ปัญหา วิธีการแก้ไข และการออกใบอนุญาตต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบผู้ที่จะดำเนินกิจการให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสิ่งนี้ทำให้การทำงานภายในพื้นที่เขตเทศบาลมีการตรวจสอบดูแลกันเองภายในของประชาชน เพื่อลดปัญหาและความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น

การจัดตั้งสมาคม ชมรม และองค์กรต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ไม่เพียงแต่ตั้งขึ้นมาแล้วให้มีการบริหารจัดการกันเองในชุมชนเท่านั้น แต่ทางเทศบาลฯ จะมีการนัดประชุมกลุ่มเครือข่าย ชมรม สมาคม ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำในทุกวันพุธที่ 2 ของเดือน เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎ ระเบียบ การปฏิบัติงานใหม่ ๆ หรืองานประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อที่จะได้หาแนวทางการแก้ไขอย่างทันท่วงที และกำหนดให้กลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลไปพร้อมกันด้วย เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขหากเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต

การดำเนินงานของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีทำให้เกิดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ภายในพื้นที่จากการตั้งคณะกรรมการชุมชน การตั้งสมาคม/ชมรมตามอาชีพและกิจกรรมที่สนใจของคนในพื้นที่ อีกทั้งการประชุมร่วมกับเทศบาลฯ ทำให้นอกจากประชาชนจะมีส่วนร่วมกับการบริหารบ้านเมืองของเขาเองแล้ว ยังทำให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นระหว่างเทศบาลกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน จนนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุข และความสมานฉันท์ ของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ได้แก่

โครงการตลาดเพื่อชุมชนสันติสุข

โครงการตลาดเพื่อชุมชนสันติสุข เป็นโครงการก่อสร้างตลาดหลังที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ตลาดสดเทศบาล 1-2 เนื่องจากตลาดหลังเดิมค่อนข้างทรุดโทรมและมีการใช้งานมาเป็นระยะเวลากว่า 50 ปี จึงทำให้ไม่เอื้อต่อการใช้งานและไม่ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร ผู้ประกอบการจึงย้ายออกจากตลาดเทศบาลเพื่อมาใช้พื้นที่บริเวณโดยรอบและถนนเป็นพื้นที่ค้าขายแทน ทำให้เกิดการกีดขวางทางสัญจรไปมาของผู้บริโภคและเกิดปัญหาจราจรแออัด ส่งผลให้เกิดโครงการตลาดเพื่อชุมชนสันติสุขขึ้น ซึ่งเป็นนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องการจัดระเบียบพื้นที่โดยรอบตลาดให้เอื้อต่อการใช้งานและถูกสุขลักษณะ ซึ่งมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ระยะแรก เทศบาลเมืองสุพรรณบุรีได้มีการวางแผนการดำเนินการก่อสร้างตลาดใหม่ โดยเริ่มจากการสำรวจผู้ประกอบการตัวจริงในปี 2555 เป็นต้นมา ต่อมาในปีงบประมาณ 2558 สภาเทศบาลได้อนุมัติงบประมาณในการก่อสร้างตลาดเทศบาล 1-2 แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของกรมธนารักษ์ จึงได้ประสานเรื่องการออกแบบการก่อสร้างและขออนุญาตการก่อสร้างตามระเบียบ โดยเมื่อเริ่มมีการออกแบบตลาดทางเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการ เจ้าของอาคารพาณิชย์ คณะกรรมการชุมชนตลาดใหม่ เป็นต้น เข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบตลาดที่จะมีการก่อสร้างใหม่ขึ้นจนได้รูปแบบของตลาดที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกัน จากนั้นทางเทศบาลฯ จึงได้เสนอขออนุญาตก่อสร้างจากกรมธนารักษ์ในปี 2559

ระยะที่สอง ก่อนมีการเริ่มก่อสร้างตลาดหลังใหม่ ทางเทศบาลได้เจรจากับผู้ประกอบการและมีการจัดเตรียมพื้นที่ค้าขายชั่วคราวไว้ แต่เกิดปัญหาในการบริหารจัดการคือ ผู้ประกอบการบางส่วนไม่ยินยอมโยกย้ายไปในพื้นที่ที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ เนื่องจากมีความกังวลว่าหากโยกย้ายไปแล้วอาจจะทำให้ผลประกอบการไม่ดีเท่ากับค้าขายบริเวณที่เดิม ทั้งนี้เทศบาลได้มีการเจรจา พูดคุย ต่อรองอีกครั้งกับผู้ประกอบการที่ไม่ยินยอมโยกย้ายจนสามารถจัดการกับปัญหาไปได้ในที่สุด นอกจากนั้นในขณะที่มีการก่อสร้างตลาดนั้น ทางเทศบาลฯ ได้มีการจัดเตรียมและเก็บข้อมูลจำนวนผู้ประกอบการที่เป็นผู้ประกอบการตัวจริง (มิได้เป็นนายทุนปล่อยเช่าพื้นที่) จากประชาชนบริเวณตลาดร่วมกันตรวจสอบซึ่งกันและกัน

ระยะที่สาม เมื่อตลาดก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยในเดือน มีนาคม 2561 จึงได้เริ่มกระบวนการจัดสรรพื้นที่โดยได้เชิญผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ได้แก่ ตัวแทนผู้ประกอบการ เจ้าของอาคารพาณิชย์ โดยรอบตลาด คณะกรรมการชุมชนตลาดใหม่ ตัวแทนจากท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สถานีตำรวจภูธรจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด และฝ่ายความมั่นคงจากมณฑลทหารบกที่ 19 เข้าร่วมดำเนินการตามกระบวนการจัดเก็บข้อมูลของประเภทผู้ประกอบการ โดยมีตัวแทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดโซนนิ่งในตลาดตามข้อมูลที่ได้จัดเก็บมา ภายหลังการจัดโซนนิ่งดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้วประชาชนสัมพันธ์ให้กับตัวแทนผู้ประกอบการ ได้ทราบส่วนการจัดผู้ประกอบการประจำล็อค และเชิญผู้ประกอบการทั้งหมดมาประชุมจับฉลากเพื่อความยุติธรรมในการจับจองพื้นที่ขายภายในอาคารตลาดหลังใหม่นี้ สำหรับผู้ประกอบการที่ไม่พึงพอใจต่อพื้นที่ขายของตนเองทางเทศบาลมีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการพูดคุยแลกเปลี่ยนพื้นที่กันเอง เพื่อเป็นการลดการใช้อำนาจของเทศบาลและลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องโยกย้ายเข้าไปพื้นที่ตลาดให้เสร็จเรียบร้อยภายในเดือนเมษายน 2562 ทำให้ทางเทศบาลสามารถคืนพื้นที่ถนนที่ผู้ประกอบการเคยใช้ค้าขายให้เป็นที่จอดรถสำหรับผู้บริโภคที่เข้ามาจับจ่ายใช้สอยในตลาดได้ นำไปสู่การลดปัญหาการจราจรติดขัดอีกด้วย

จากการดำเนินการก่อสร้างตลาดเทศบาล 1-2 ที่สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีนี้ ผู้บริหารมีแนวคิดที่เห็นการสร้างการรับรู้ว่าจะมีการก่อสร้างตลาดเพื่อทดแทนตลาดเดิม และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งการก่อสร้างตลาดเทศบาล 1-2 นี้จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงอยู่ 4 ฝ่าย โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนี้จะต้องได้รับประโยชน์ร่วมกันจากการก่อสร้างตลาดเทศบาล 1-2 โดยทั่วกัน ดังนี้

1. ผู้ประกอบการ สามารถลดต้นทุนค่าเช่าลง เนื่องจากเดิมผู้ประกอบการจะต้องเสียค่าเช่าให้กับเจ้าของอาคารพาณิชย์โดยเฉลี่ยเดือนละ 5,000 บาท เมื่อเข้ามาขายในตลาดที่สร้างเสร็จแล้ว เสียค่าเช่าให้กับเทศบาลเดือนละ 450 บาท

2. เจ้าของอาคารพาณิชย์โดยรอบตลาด แต่เดิมจะมีรายได้จากการเก็บค่าเช่าจากผู้ประกอบการ แต่เมื่อผู้ประกอบการย้ายเข้าไปในตลาดแล้ว เจ้าของอาคารพาณิชย์จะขาดรายได้ในส่วนนี้ไป ทางเทศบาลฯ จึงได้วางแผนในการกำหนดลิคค์ในตัวตลาด โดยด้านหลังของอาคารพาณิชย์เจ้าของอาคารสามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวค้าขายเองหรือให้ผู้ประกอบการรายอื่นเช่าค้าขายได้

โดยทางเทศบาลฯ จะเป็นผู้กำหนดพื้นที่ที่มีความชัดเจนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้เจ้าของอาคารพาณิชย์ยังได้ประโยชน์จากพื้นที่ด้านหน้าร้านสำหรับจอดรถอีกด้วย

3. ผู้บริโภค มีพื้นที่จอดรถยนต์เพิ่มขึ้นเป็น 60 คัน และที่จอดรถจักรยานยนต์อีกหลายร้อยคัน ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้ามาซื้อสินค้าเป็นที่พึงพอใจต่อทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการ

4. เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี สามารถบริหารจัดการได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น และเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยต่อพื้นที่ อย่างไรก็ตามผู้บริหารได้เล็งเห็นปัญหาเรื่องของพื้นที่จอดรถยนต์ที่มีอยู่เพียง 60 คัน เท่านั้นหากสามารถเพิ่มที่จอดรถให้มากยิ่งขึ้นอาจเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการและเจ้าของอาคารพาณิชย์โดยรอบได้ จึงได้มีการเสนอขอคิดเห็นเป็นแนวทาง คือ กำหนดระยะเวลาในการจอดรถ โดย 1 ชั่วโมงแรกไม่มีค่าใช้จ่าย แต่หากจอดเกิน 1 ชั่วโมงจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสิ่งนี้ทำให้ที่จอดรถยนต์เพิ่มขึ้นจาก 60 คัน เป็น 600 คันได้ต่อ 1 วัน ส่งผลให้ผู้บริโภคเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในตลาดมากยิ่งขึ้น

จากโครงการตลาดเพื่อชุมชนสันติสุขนี้ทำให้เห็นถึงการดำเนินงานของผู้บริหารที่มีแนวคิดในการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน และต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระบวนการ เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน เกิดความสมานฉันท์ และความสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ อันจะส่งผลให้วิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรีที่ว่า “เทศบาลเมืองสุพรรณบุรีจะเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน” สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของทุกคน

โครงการการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

โครงการการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เกิดขึ้นมาเนื่องจากปัญหาของการจัดการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ความแตกต่างของแต่ละบุคคล ความคาดหวังในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ปัญหาเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ รวมไปถึงทัศนคติของสังคมทั่วไปที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททองจึงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทบทวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โดยได้มีการคิดมุมมองใหม่ ๆ ของการจัดระบบการศึกษา โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไป เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความเชื่อว่า สภาพแวดล้อมที่ดี สังคมที่ดี จะเป็นตัวแปรที่

จะเปลี่ยนแปลงให้พัฒนาการของเด็กพิเศษดีขึ้นและสามารถใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยทางโรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททอง ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ โดยมีการบริหารจัดการดังนี้

1. การคัดกรองเด็ก โรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททอง ได้มีการเปิดรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อมาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการเขียน การอ่าน การคำนวณ (Children with Learning Disabilities) หรือเด็กแอลดี (L.D-Learning Disabilities) 2) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา (Children with Mental Retardation) 3) นักเรียนที่เป็นออทิสติก (Autistic) 4) นักเรียนที่เป็นสมาธิสั้น (Children with Attention Deficit hyperactivity Disorder) 5) นักเรียนที่เป็นดาว์นซินโดรม (Down Syndrome)

2. การดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอน หลังจากที่กระบวนการผ่านการคัดกรองเรียบร้อยแล้วจะเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็นการเรียนร่วมกับเด็กปกติ 3 รูปแบบ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ได้แก่ 1) เรียนรวมเต็มเวลา 2) แยกออกมาเสริมทักษะวิชาการ คือ การเรียนเสริมในรายวิชาที่ต้องใช้การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งวันละ 1 ชั่วโมง 3) เรียนรวมเต็มเวลาประเภทที่มีครูช่วย คือ การที่มีครู ผู้ปกครอง จิตอาสาคอยช่วยเหลือ กรณีที่เด็กไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

3. การพัฒนาและปรับทัศนคติให้กับเด็กปกติ โรงเรียนได้มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับเด็กปกติภายในโรงเรียน เพื่อให้เด็กทุก ๆ คนมีความเชื่อว่า คนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และควรที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ ที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนรวมในห้องเดียวกัน เป็นการจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเรียนด้วยกัน เคียงคู่ เคียงบ่าเคียงไหล่กันไปตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีความต้องการพิเศษหรือไม่ก็ตาม ทุกคนเรียนไปด้วยกัน

4. การปรับทัศนคติ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น การสร้างทีมงานในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน การจัดอบรมครูพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนทุกคน เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม เป็นต้น

5. การปรับทัศนคติผู้ปกครอง มีหลากหลายรูปแบบเช่นเดียวกับบุคลากรทางการศึกษา เช่น การประชุม ชี้แจงสร้างเจตคติของผู้ปกครองทุกคน และชุมชน ให้รับทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม ด้วยการเห็นอกเห็นใจผู้ปกครองที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติในด้านการให้ได้รับการศึกษาที่ดี เป็นต้น

6. การปรับทัศนคติชุมชน มีการเข้าไปให้ความรู้ สร้างเครือข่าย ของการสร้างความเข้าใจ ทั้ง 16 ชุมชนในการอยู่ร่วมกันระหว่างเด็ก LD กับคนปกติ เช่น การแต่งตั้งผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือให้ชุมชนได้โปรดช่วยกันเป็นหูเป็นตา ดูแล เป็นต้น

7. การติดตาม ดูแลหลังจบการศึกษา เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษจบหลักสูตรจากโรงเรียนแล้วจะมีการติดตามดูแลคือ 1) การจัดทำทะเบียนส่งต่อ ออกไปประกาศ และเอกสารหลักฐานการจบการศึกษา 2) การติดตามการใช้ชีวิตในสังคม การศึกษาต่อ โดยร่วมมือกับเครือข่ายของชุมชน ผู้ปกครองในการติดตามการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม 3) การให้คำปรึกษากับผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การดำเนินงานของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดปราสาททองมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การคัดกรองเพื่อแยกประเภทให้ถูกต้องในการจัดการเรียนการสอน จนมาถึงการปรับทัศนคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องมีการพบปะ การทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ สุดท้ายมีการติดตามผล ซึ่งสิ่งนี้ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ถูกทิ้งอย่างโดดเดี่ยว ในสังคม ไม่มีแนวคิดว่าตนเองนั้นเป็นบุคคลที่ผิดปกติไปจากคนอื่น และการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ได้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติทำให้เขาเหล่านั้นไม่มีพฤติกรรมเลียนแบบเด็กพิเศษด้วยกัน ซึ่งอาจเป็นผลให้การพัฒนาการทางสมองและทางด้านร่างกายแยกลงไปกว่าเดิม รวมไปถึงการที่เด็กปกติทั่วไปได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย โดยเริ่มต้นจากพื้นที่เล็ก ๆ ในโรงเรียนไปสู่พื้นที่ที่ใหญ่ขึ้นในสังคม ซึ่งความสำเร็จของโครงการและการดำเนินงานทั้งหมดนี้เกิดจากแนวคิดที่มุ่งหวังให้คนทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างหลากหลายมากเพียงใดก็สามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและเกิดความสมานฉันท์ผ่านการร่วมมือร่วมแรงของผู้บริหารและบุคลากรเทศบาล สถานศึกษา ประชาชน และเด็กนักเรียนในโรงเรียนทุกคน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลนาเกลือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 94120
โทรศัพท์ 073-330-967 โทรสาร 073-330-967

ประชากร

7,365 คน (ชาย 3,589 คน หญิง 3,776 คน)

พื้นที่

32.81 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 หมู่บ้าน)

รายได้

926,678.70 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

20,322,382 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายมาหะมะสอดี มะเด็ง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ
2. นายเจ๊ะลอเซ็ง ลาเต๊ะ	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ
3. นางประภัสสร ขวัญกะโาะ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 12 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตู เป็นชุมชนขนาดเล็กตั้งอยู่กระจัดกระจายครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่ ชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 65.48% จากประชากรทั้งหมดพื้นที่ มีผู้นับถือศาสนาพุทธเพียง 34.52% กล่าวได้ว่าเป็นชุมชนแบบพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมแต่สามารถที่จะรวมกันได้แบบไม่ขัดแย้งแม้ว่าจะไม่กลมกลืนทางศาสนา ภาษา อัตลักษณ์ก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี จากสภาพทำเลที่ตั้งตำบลนาเกตูถูกจัดอยู่ในพื้นที่สีแดงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งไม่มีแนวโน้มว่าเหตุการณ์จะยุติลง เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีมาอย่างยาวนานจนนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามและคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มีการสร้างความเกลียดชังให้เกิดความแตกแยกและหวาดระแวงมากขึ้น เป็นความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ และความหวาดระแวงระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ความบาดหมางร้าวลึกลงไปถึงระดับชุมชนจนไม่เหลือพื้นที่แห่งความสันติสุขและความสมานฉันท์ร่วมกัน ส่งผลให้การใช้ชีวิตประจำวันของคนที่อยู่อาศัยอยู่ไม่มีความสุขและต้องคอยระมัดระวังตัวอยู่เสมอในการใช้ชีวิต

กลยุทธ์สำคัญเพื่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตูที่นำมาใช้เป็นหลัก คือ การแทรกกิจกรรมสร้างความสามัคคีในทุกโอกาสของการบริหารงาน สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนในทุกโครงการ สร้างพลังแห่งจิตอาสาให้เกิดขึ้นในพื้นที่และต่อยอดไปยังเด็กและเยาวชน มุ่งเน้นประสานงานองค์กรชุมชน จัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีอย่างสม่ำเสมอ มอบการบริการด้วยใจเป็นธรรม ที่สำคัญคือเน้นความเสมอภาคและเท่าเทียมกันเป็นฐานสำคัญในการบริหารงานจนทำให้ อบต.นาเกตู ได้รับรางวัล ตำบลต้นแบบไร้ความรุนแรง

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตู ได้แก่

โครงการชมรมเหยียวย่าผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดปัตตานีที่มาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547-2561 ไม่ว่าจะเป็นการลอบยิงเสียชีวิตจำนวน 22 คน ลอบยิงจนได้รับบาดเจ็บจำนวน 34 คน เสียชีวิตจากระเบิดจำนวน 3 คน ได้รับบาดเจ็บจากแรงระเบิดจำนวน 3 คน โรงเรียนถูกเผาจำนวน 2 โรง ถูกทำร้ายและสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินจำนวน 11 คน มีการเผาแยงรถยนต์ก่อวินาศกรรมจำนวน 32 ครั้ง หากพิจารณาจากสถิติความรุนแรงในพื้นที่ตำบลนาเกตูมีผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบทั้งสิ้นจำนวน 142 คน แยกเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์ความไม่สงบ จำนวน 83 คน ผู้ได้รับผลกระทบโดยอ้อมเป็นผู้หญิงมาย่ จำนวน 21 คน ผู้ชายมาย่ จำนวน 4 คน เด็กกำพร้า จำนวน 38 คน ผู้ได้รับผลกระทบโดยอ้อม กลายเป็นคนพิการ จำนวน 7 คน ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนในพื้นที่ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความหวาดกลัวและหวาดระแวง การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างชุมชนลดน้อยลง สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน ซ้ำร้ายที่สุด คือ การเดินทางเข้าไปรับบริการสาธารณสุขก็มีความยากลำบาก ทำให้สมาชิกในชุมชนต้องอาศัยอยู่ด้วยความหวาดกลัวต่อภัยความรุนแรงจากเหตุการณ์ความไม่สงบมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ ปัญหาดังกล่าวยังมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจแก่สมาชิกในชุมชน บางครอบครัวต้องอพยพออกนอกพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบต้องรับภาระหน้าที่ที่ต้องดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เหลืออยู่แทนผู้นำในครอบครัวที่สูญเสียไป ขาดรายได้หลักของครอบครัว อีกทั้งยังต้องอยู่ด้วยความหวาดระแวงในการดำรงชีวิตประจำวันและการเดินทางไปประกอบอาชีพ รวมทั้งมีเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำผิดเองและเยาวชนถูกกระทำ ส่งผลถึงพฤติกรรมของเด็กสร้างปัญหาต่อครอบครัว ชุมชน ถูกชักชวนให้ก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่และนำไปสู่ปัญหาความรุนแรง

ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตู ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน เพราะมีผู้ที่ได้รับผลกระทบสูงมาก จึงได้จัดทำโครงการชมรมเยี่ยมเยียนความไม่สงบในพื้นที่ตำบลนาเกตู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ชุมชนที่มีความเสี่ยงและสมาชิกชุมชนที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมให้สามารถดำรงชีวิตได้ จัดสรรพื้นที่ “กลาง ” ที่สร้างความรู้สึกลดภัยให้แก่สมาชิก กำหนดสถานที่หรือเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกันโดยไม่มีความแตกต่างด้านศาสนา ภาษา ประเพณี และยังเป็น การเสริมสร้างกำลังใจให้แก่กันท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรง ทำให้สมาชิกในชุมชนไม่รู้สึกแปลกแยกหรือแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่ได้รับผลกระทบไม่รู้สึกลัวว่าตนเองถูกทอดทิ้งจากสังคม เป็นหน่วยงานกลางที่เชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายเยี่ยมเยียนบูรณาการแก่หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ให้เข้ามาช่วยเหลือเด็กสตรีหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

กระบวนการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตูเป็นหน่วยงานหลักที่ริเริ่มและเป็นหน่วยงานกลางที่เชื่อมโยงหน่วยงานภายนอกพื้นที่เพื่อทำหน้าที่เสริมสร้างความสามัคคี สันติสุข และ

ความสมานฉันท์ โดยมีการขับเคลื่อนโครงการผ่าน 2 แขนงนำหลัก ได้แก่ 1) การขับเคลื่อนโดยชุมชนผ่านกิจกรรมทางอาชีพและกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังนี้ 2) การขับเคลื่อนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุดำผ่านกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

● แต่งตั้งคณะกรรมการชมรมผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จัดประชุมวางแผนการดำเนินกิจกรรมที่เป็นความต้องการของสมาชิกชมรมผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ตำบลนาเกตุดำ โดยมีนายกุเฮง สาทิ กำนันตำบลนาเกตุดำ เป็นประธาน เนื่องจากกำนันกุเฮง สาทิ เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยเป็นผู้นำหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมของโครงการและประสานให้มีการรวมกลุ่มของผู้ได้รับผลกระทบ กำหนดการประชุมพบปะเยี่ยมเยียนเพื่อนสมาชิกทุกเดือน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่น่าสนใจคือ มีการใช้แบบประเมินสุขภาพจิต ผู้ที่ได้รับผลกระทบก่อน/หลังดำเนินการ โดยใช้แบบประเมินคัดกรองโรคซึมเศร้า, แบบประเมินความสุขและแบบประเมิน RO ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลริเริ่มนำมาใช้วัดประเมินผลสรุปว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบตำบลนาเกตุดำส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับที่ปานกลาง เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันเนื่องจากมีสิ่งคุกคามหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เครียด อาจรู้สึกวิตกกังวลหรือกลัว ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ สามารถผ่อนคลายความเครียดด้วยการพูดคุยระบายความไม่สบายใจกับผู้ที่ไว้วางใจได้

● คณะกรรมการชมรมฯ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุดำร่วมกันออกแบบและระดมความคิดเรื่องการสร้างกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพกายและจิตใจให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนเยี่ยมเพื่อน กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น อาชีพเย็บผ้าคลุมหมม ผ้าถุงสตรีจำหน่าย อาชีพทำหอมเจียวส่งขายประเทศมาเลเซีย อาชีพเย็บเครื่องหนัง อาชีพทำไม้เทียม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่จะสร้างความสมานฉันท์และสันติสุข ได้แก่ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้านในตำบล การจัดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ กิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น **ความโดดเด่นในโครงการดังกล่าว** คือ การใช้กิจกรรมเป็นกลไกเชื่อมโยงให้สมาชิกเข้ามารวมตัวกันโดยไม่มีเส้นแบ่งระหว่างศาสนาหรือภาษา สมาชิกมีการพูดคุยแบ่งปันความทุกข์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เปิดใจเล่าถึงความเดือดร้อนและร่วมกันหาข้อมูลเพื่อสมาชิกที่มีปัญหาได้รับการเยียวยา สร้างความสมานฉันท์และสามัคคีร่วมกันแก้ไขปัญหาให้สมาชิกในชมรม

● กำหนดให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่มเรียกร้องให้ดูแลสิทธิพื้นฐานซึ่งกันและกัน ในการขอรับเงินเยียวยาตามกฎหมาย การแบ่งปันและให้ความรู้เบื้องต้นทางด้านกฎหมายเพื่อเข้าถึงแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น โครงการกฎหมายเข้าถึงสิทธิเพื่อดูแลสุขภาพกายและจิตใจของเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส หรือกิจกรรมกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว สิทธิผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

ผลการดำเนินงานที่สร้างความสำเร็จอย่างโดดเด่น คือ การที่สมาชิกในโครงการได้รับการเยียวยาและช่วยเหลือทางด้านงบประมาณจากการเข้าถึงสิทธิพื้นฐานของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้สมาชิกรู้สึกถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียม สามารถบรรเทาบาดแผลทางกายและทางจิตใจได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้สมาชิกรู้สึกไว้วางใจต่อการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ เกิดความรู้สึกอันดีต่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐไม่รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้ง กล่าวได้ว่าเป็นมาตรการที่ช่วยให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขซึ่งทำให้โครงการดังกล่าวมีสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้น สร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นเป็นเครือข่ายในการทำงานสำหรับโครงการอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุ

ความเป็นเลิศของโครงการชมรมเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ไม่เพียงแต่บรรเทาหรือช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อความรุนแรงในพื้นที่เท่านั้น สิ่งทีล้ำค่านอกเหนือไปจากโครงการฯ ดังกล่าว คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุใช้การพัฒนาอาชีพและโครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการบริหารงานที่ดึงศักยภาพของชุมชนขึ้นมาเสริมแทนความเสียหาย เน้นให้ชุมชนมองเห็นถึงความเข้มแข็งของทุนทรัพยากรในพื้นที่ แต่ไม่ละเลยผู้ที่ได้รับความเสียหายเพื่อเยียวยาความรู้สึกทั้งทางกายและจิตใจ จนสามารถสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนท่ามกลางความแตกต่างระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและนับถือศาสนาพุทธลดความหวาดระแวงต่อกัน กล่าวได้ว่าโครงการฯ นี้สามารถสร้างสันติสุขและก่อให้เกิดความสมานฉันท์และความไม่ไว้วางใจลงได้อย่างชัดเจน ที่สำคัญที่สุดคือ การเยียวยาบาดแผลทางกายและทางใจที่เกิดผลเป็นรูปธรรมจะเป็นบ่อเกิดแห่งสันติสุขในพื้นที่ได้ในอนาคต

โครงการสภาสันติสุขตำบลนาเกตุ

จากปัญหาความขัดแย้งที่ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุรับรู้ปัญหามาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุจึงริเริ่มและชักชวนผู้นำศาสนาและผู้นำในพื้นที่ 5 ฝ่ายมาร่วมกันพูดคุยหาทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและรุนแรง และเสนอให้มีการจัดตั้งสภาชูรอขึ้นก่อนเมื่อปี พ.ศ. 2559 สภาชูรอ คือ สภาที่ประกอบด้วยผู้นำศาสนาทั้งพุทธและอิสลามและเป็นผู้นำที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณร่วมกันของสมาชิกในชุมชน โดยสภาชูรอจะยึดหลักศาสนา นำสังคม เน้นการเชื่อมโยงกับหลักคำสอนศาสนาอิสลามและเน้นการเคารพหลักคำสอนของศาสนาพุทธเช่นกัน กล่าวได้ว่าเป็นสภาพแห่งความร่วมมือกันของชุมชน เมื่อมีการทำประชาคมหมู่บ้าน ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธมีข้อเสนอใดก็ตามก็นำมาพูดคุยหรือกำหนดกติกาชุมชนที่เป็นตามหลักสากลให้สามารถใช้บังคับได้ทั้งพี่น้องไทยพุทธและพี่น้องมุสลิม ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อมาเป็นสภาสันติสุขตำบลนาเกตุเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้การนำขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกตุ และแต่งตั้งกำนันกุเฮง สภาอิ เป็นประธาน นายก อบต. เป็นรองประธาน กำหนดประชุมทุกเดือน ช่วงปลายเดือนทุกวันศุกร์ ปัญหาที่พูดคุยกันส่วนใหญ่จะเป็นความเดือดร้อนของประชาชนและได้มีมติในการแก้ไขปัญหามาให้ประชาชน

สภาสันติสุขตำบลนาเกตุ เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเรื่องความรุนแรงและเสริมสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่โดยตรง เน้นสาระสำคัญที่การปรับสภาพแวดล้อมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม เพราะทุกคนไม่ต้องการเห็นความขัดแย้งให้เกิดขึ้นแนวทางสำคัญ คือ ปัญหาของชุมชนก็เป็นความรับผิดชอบของชุมชน วัตถุประสงค์สำคัญสภาสันติสุขก็เพื่อให้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำศาสนา เครือข่ายชุมชนได้มีเวทีแห่งการพูดคุย เปิดใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เห็นต่างเพื่อพูดคุยค้นหาแนวทางเพื่อหาข้อยุติร่วมกันของทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งมอบปัญหาที่เกิดขึ้นไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงหาวิธีการแก้ไขปัญหามีผลรุนแรงต่อชีวิตและครอบครัวของสมาชิกในชุมชนหรือปัญหาอื่น ๆ ที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไข สภาสันติสุขคือเวทีที่จะสร้างความไว้วางใจร่วมกันให้เกิดขึ้นในชุมชนแม้ว่าจะแตกต่างกันในทางศาสนา เพราะหากมีพื้นที่ที่ทำให้สมาชิกในชุมชนรู้สึกปลอดภัยสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันก็จะเป็นฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกัน

ความแตกแยกแตกร้างของชุมชนได้เป็นอย่างดี และนั่นคือจุดเริ่มต้นของการยุติปัญหาความรุนแรงได้เพื่อสถาปนาสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยสภาสันติสุขจะเน้นการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางอัตลักษณ์ มีการรับฟัง เคารพและให้เกียรติในการนับถือศาสนาของแต่ละคน และไม่ตัดสินว่าใครแตกต่างจาก “เรา”

ความเป็นเลิศของโครงการดังกล่าว คือ กระบวนการดำเนินงานที่กำหนดให้แกนนำ 5 กลุ่ม มาเป็นแกนนำสำคัญเพื่อแก้ปัญหาที่นำไปสู่ความรุนแรงหรือความไม่สงบในพื้นที่ประกอบด้วย

- 1) ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้แทนชุมชน 7 หมู่บ้าน
- 2) ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายก อบต. รองนายก อบต. สมาชิกสภา อบต. เจ้าหน้าที่ อบต.
- 3) ผู้นำท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- 4) ผู้นำศาสนา ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดหัวควน ไต่ะอิหม่าม
- 5) เครือข่ายชุมชน ได้แก่ เด็ก เยาวชน ครูโรงเรียนทุกโรงเรียน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทหารพรานที่ 4313 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาเกตุ

ผลงานสำคัญของสภาสันติสุขตำบลได้ร่วมแก้ปัญหา ได้แก่

1. ปัญหาการจู่โจมปะทะในเวลากลางคืนของเดือนถือศีลอดของพี่น้องมุสลิม ซึ่งประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธจะได้ยินเสียงปะทะทำให้ไม่กล้าเข้ามากรีดยางในพื้นที่หมู่บ้านมุสลิม เพราะคิดว่าเป็นเสียงระเบิด เกิดความหวาดกลัวและหวาดระแวง ปัญหานี้ถูกแก้ไขโดยสภาสันติสุขประกาศเป็นกติกาชุมชน ไม่จู่โจมปะทะในช่วงเดือนรอมฎอนทำให้ไม่มีเสียงดังจนถึงปัจจุบันผลแบ่งจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ลดปัญหาการบาดเจ็บจากการเล่นปะทะและดอกไม้ไฟจากการระเบิดใส่มือเด็กจากปีละ 13 รายเป็นอย่างน้อย กลายเป็นไม่มีเด็กบาดเจ็บจากการจู่โจมปะทะแม้แต่คนเดียว

2. ปัญหาป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้มีการพูดคุยกันในที่ประชุมสภาสันติสุข เครือข่ายสุขภาพนำเสนอเข้าที่ประชุมสภาสันติสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาเกตุ จึงร่วมกับเครือข่ายสุขภาพเดินรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ร่วมกันพ่นหมอกควันป้องกันการระบาดของยุงลาย

3. ปัญหายาเสพติด จากการพยายามแก้ไขปัญหามันในสภาชุรอและได้มีมติร่วมกันให้ตั้งด่านตรวจสกัดป้องกันยาเสพติดเข้าสู่หมู่บ้าน ปัญหาการเสพยาเสพติดก็ลดน้อยลง ผลงานจากการแก้ไขปัญหานี้ได้ทำให้การมั่วสุมของกลุ่มเยาวชนลดลง

4. การจัดงานตามประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม สภาชุรอได้เสนอให้มีการร่วมทำกิจกรรมทั้ง 2 ศาสนาหรือขอแรงร่วมมือกันจัดงานต่างศาสนาหรือประเพณีในทุกเทศกาลประจำปีระหว่างสมาชิกชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามและนับถือศาสนาพุทธ เช่น การแข่งขันกีฬาตาคีกา การประกวดอานาซิด กิจกรรมเมาลิด กิจกรรมกวาดอาชุรอ กิจกรรมเข้าพรรษา วิสาขบูชา กิจกรรมชั๊กพระ ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธไปร่วมกิจกรรมชั๊กพระ โดยมีทีมงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชรบ. อรบ. ชดต. ที่นับถือศาสนาอิสลามมาร่วมรักษาความปลอดภัยตลอดเส้นทาง ป้องกันการก่อเหตุระหว่างการชั๊กพระ เป็นต้น

การเกิดขึ้นของสภาสันติสุขตำบลนาเกตูจึงเป็นความโดดเด่นและเป็นเลิศ เพราะเป็นโครงการที่ทุกภาคส่วนในตำบลนาเกตูจับมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในพื้นที่โดยมีแกนนำที่เป็นกำลังสำคัญให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่ดีของแต่ละศาสนาเป็นหลักแก่สมาชิกในพื้นที่เน้นศาสนาเป็นตัวตั้งในการทำงาน สะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาคที่ครอบคลุมทั้งมิติด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านจิตวิญญาณเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันตอบโจทยการแก้ไขปัญหาคที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ทุกคนต้องการเห็นความสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลนาเกตูอยู่ร่วมกันได้ด้วยความเข้าใจ ภายใต้ศีลธรรมของศาสนา

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

**ประเภทที่ 3
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย
รัฐ เอกชน และประชาสังคม**

เทศบาลเมืองบ้านบึง

อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
โทรศัพท์ 038-443-999 โทรสาร 038-444-646

ประชากร

21,194 คน (ชาย 9,977 คน หญิง 11,172 คน)

พื้นที่

8.02 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 65 ชุมชน)

รายได้

166,292,659.29 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

81,222,949 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสุรสิทธิ์ กังวลกิจ	นายกเทศมนตรีเมืองบ้านบึง
2. นายเนรมิตร ชาวชูศรี	ประธานสภาเทศบาลเมืองบ้านบึง
3. นายนิทัศน์ ต้นจันทร์	ปลัดเทศบาลเมืองบ้านบึง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 8 คน

เทศบาลเมืองบ้านบึง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นราบลูกคลื่นและเนินเขา เดิมเป็นชุมชนประกอบการค้าและเป็นที่พักอาศัย พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร (ไร่อ้อย) ประชาชนเดิมส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพ นับตั้งแต่มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เมืองบ้านบึงซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเส้นทางคมนาคมที่สะดวก เหมาะสมเอื้อต่อการเชื่อมโยงไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จนทำให้ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมถูกเปลี่ยนแปลงเป็นชุมชนเมือง ที่มีพร้อมด้วยสถานที่ราชการ โรงพยาบาล สถานศึกษา ธนาคาร ธุรกิจการค้า-บริการ หมู่บ้านจัดสรร หอพัก ห้างสรรพสินค้า สำหรับรองรับผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม แต่ยังคงไว้ ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี และดินแดนอาหารอ้อย

การบริหารงานของเทศบาลยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นหลักการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายในการบริหารผ่านเวทีประชาคม ประกอบด้วยตัวแทนพี่น้องประชาชนมาจากคณะกรรมการชุมชนจำนวน 65 ชุมชน และภาคเครือข่ายภาคประชาชนเช่น กลุ่ม อสม. กลุ่มพัฒนาสตรี ชมรมพ่อค้าแม่ค้า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ชมรมผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจ ชมรมผู้สูงอายุ ตัวแทนภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ตัวแทนธนาคาร และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่าง ๆ โดยมีการประชุมเวทีประชาคมกันเป็นประจำทุกเดือน ทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของภาคเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้การพัฒนาแก้ไขปัญหาท้องถิ่น ตรงต่อความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ได้แก่

โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายจัดการสุขภาพแบบบูรณาการในระดับปทุมภูมิ

ระบบการจัดการสุขภาพมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนให้ดี เหมาะสม เอื้อต่อการรองรับบริการของประชาชนเป็นสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ที่จะต้องส่งเสริม และสนับสนุนระบบการจัดการสุขภาพให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เทศบาลจึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบบริการทั้งเชิงรับ และเชิงรุก กล่าวคือ **การพัฒนาระบบบริการเชิงรับ**

โรงพยาบาลบ้านบึง

เป็นหน่วยงานสนับสนุนบุคลากรทางการแพทย์และการพยาบาล ในด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพ เทศบาลเมืองบ้านบึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) อย่างเป็นทางการ กับโรงพยาบาลบ้านบึงในการปรับปรุงระบบบริการ โดยเทศบาลเมืองบ้านบึงสนับสนุนสถานที่ภายในของเทศบาลฯ จัดทำเป็น “ศูนย์แพทย์ชุมชน” ให้เป็นสถานที่บริการประชาชนในเขตตำบลบ้านบึง ลดความแออัดของผู้รับบริการ อัตรากำลังต่อการติดเชื้อในโรงพยาบาล และโรงพยาบาลบ้านบึงได้จัดส่งบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล เครื่องมือเครื่องใช้ในการรักษาพยาบาล บริการตรวจรักษาผู้ป่วย รวมทั้งบริการด้านทันตกรรม และห้องเอ็กซเรย์ รวมทั้งมีหน่วยส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบึง มีจำนวนผู้เข้ารับบริการ จำนวน 12,843 คน (ในบึงประมาณ 2561) โดยแยกประเภทการรับบริการ เช่น การตรวจรักษาโรคทั่วไป บริการฝากครรภ์ บริการคลินิกโรคเรื้อรัง งานคลินิกสุขภาพเด็กดี บริการคลินิกทันตกรรม ขึ้นพื้นฐาน มีระบบรับส่งต่อผู้ป่วยจากศูนย์แพทย์ชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึงไปยังโรงพยาบาลบ้านบึง

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์แพทย์ชุมชน

1. ลดความแออัดของผู้รับบริการของโรงพยาบาลบ้านบึงได้ร้อยละ 20
2. ลดภาวะความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในโรงพยาบาลบ้านบึงของผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และเด็กที่ต้องเข้ารับวัคซีนของผู้รับบริการกลุ่มนี้ได้อ้อยละ 90 (เฉพาะกลุ่มในเขตตำบลบ้านบึง)

การพัฒนาาระบบบริการเชิงรุก โดยยึดหลักการบริการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

โรงพยาบาลพนัสนิคม

เป็นเครือข่ายความร่วมมือกับโรงพยาบาลบ้านบึง และเทศบาลเมืองบ้านบึง มาให้บริการ จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตรวจสุขภาพตาในเรื่องของตาต่อกระจกให้กับประชาชนในเขตเทศบาล

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

กิจกรรมที่ดำเนินการ ยกตัวอย่างเช่น

1. เยี่ยมบ้านผู้ป่วยร่วมกับศูนย์แพทย์ชุมชน เช่น ติดตามการรับยาอย่างต่อเนื่องของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต) หรือผู้ป่วยโรคต่างๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการตรวจติดตามอาการเป็นระยะ
2. ช่วยเจ้าหน้าที่ศูนย์แพทย์ชุมชนในการตรวจสุขภาพเบื้องต้นให้กลุ่มประชาชนและเด็กที่มารับการรักษาที่ศูนย์แพทย์ชุมชน เทศบาลเมืองบ้านบึง
3. ป้องกันและควบคุมโรคระบาดในชุมชน

ทีมร่วมใจสร้างสุข เทศบาลเมืองบ้านบึง

เกิดจากแนวคิดของกลุ่ม Care Giver ที่ผ่านการอบรมด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง ซึ่งออกปฏิบัติงานและพบว่าผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่มีผู้ดูแล มีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีในด้านที่อยู่อาศัย หรือมีฐานะยากจน ขาดสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาพ

วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

เป็นเครือข่ายประเภทสถานศึกษาซึ่งมีทุนในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนและชุมชน ตลอดจนการพัฒนาสุขอนามัยขั้นพื้นฐาน การสนับสนุนบริการผู้สูงอายุและคนพิการ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับเทศบาลเมืองบ้านบึง ดังนี้

1. ซ่อมแซมบำรุงรักษากายอุปกรณ์ให้กับผู้พิการที่ใช้กายอุปกรณ์เป็นประจำ ทุก 3 เดือน (ผู้พิการที่ใช้กายอุปกรณ์ จำนวน 21 ราย)
2. จัดทำกายอุปกรณ์ ประเภทรถเข็น รถโยกสามล้อ รถประคองตัว ให้กับผู้สูงอายุและคนพิการ จำนวน 5 ราย
3. ติดตั้งมอเตอร์ไฟฟ้าติดรถเข็นให้กับผู้สูงอายุและคนพิการ จำนวน 7 ราย

กองทุนเมตตาธรรม

เป็นเครือข่ายของผู้ที่มีจิตกุศลที่จะช่วยเหลือเครือข่ายต่างๆ ที่ทำงานด้านการดูแลสุขภาพของประชาชน และกิจกรรมต่างๆของเทศบาลเมืองบ้านบึง ในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ยากไร้ โดยกลุ่มเมตตาธรรมมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน 20 คน มีทุนทรัพย์(เงิน) เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนเมตตาธรรม รวมทั้งระดมทุนจากผู้มีจิตเมตตา

กิจกรรมที่กองทุนเมตตาธรรมได้ให้ความช่วยเหลือมีดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ ของใช้ต่างๆ เช่น แพมเพิร์ส ให้กับทีมรวมใจสร้างสุข
2. สนับสนุนกิจกรรมของเทศบาลในวันมอบหัวใจผู้สูงอายุ
3. จัดหาสิ่งของที่เป็นในการซ่อมแซม ปรับปรุงที่พักอาศัยให้กับผู้ป่วยติดเตียง
4. กิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเมืองบ้านบึง ที่ดำเนินการในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมประเพณีต่างๆ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จำเป็นแต่ไม่สามารถเบิกได้ตามระเบียบฯของทางราชการ

ผลสำเร็จของโครงการ

1. ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบบริการด้านสาธารณสุขของรัฐอย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว
2. ระบบการให้บริการของรัฐ มีความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เกิดความยั่งยืนในระบบ การให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน

การพัฒนาต่อยอดโครงการ

1. สร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุไปยังเด็กและเยาวชน โดยสภาเด็กและเยาวชน
2. ระบบบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเป็นตัวอย่างและเป็นแหล่งเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

โครงการกิจกรรมดนตรีอังกะลุงและฟ้อนรำ

ชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองบ้านบึง

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับปัจจุบัน เทศบาลเมืองบ้านบึงได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ มีประชากรผู้สูงอายุ 2,827 คน จากประชากรทั้งหมด 21,194 คิดเป็นร้อยละ 13.47 จึงได้ตระหนักถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และเป็นหน่วยสนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพใจ ให้ผู้สูงอายุ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมมากขึ้น และสอดคล้องรับกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในยุคปัจจุบัน โดยมีการบูรณาการรวมกันกับเครือข่ายต่างๆ ผ่านการประชุมเวทีประชาคมเมืองบ้านบึง และเวทีอื่นๆ ทำให้รับทราบปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่ม เกิดการร่วมมือกัน นำเสนอปัญหาหาแนวทางแก้ไข สนับสนุนงบประมาณ ทำงานร่วมกัน และพัฒนาเครือข่ายให้ยั่งยืน และสามารถต่อยอดไปสู่กลุ่มเครือข่ายอื่นได้

กิจกรรมดนตรีอังกะลุง เป็นแนวคิดจากชมรมผู้สูงอายุ และอาจารย์ยอด ทานนท์ คณะกรรมการชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ประเภทดนตรีไทย สนับสนุนให้สตรีผู้สูงอายุ มีกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ กล่าวคือ มีการบริหารกล้ามเนื้อ แขน ในการละเล่น การเรียนรู้ด้านความจำผ่านตัวโน้ตดนตรี ทำให้มีสุขภาพจิตที่ดี

ป้องกันภาวะหลงลืม ซึมเศร้า ซึ่งอังกะลุงทำจากไม้ไผ่ เล่นด้วยการเขย่าทำให้เกิดเสียง ซึ่งใช้ผู้บรรเลงเป็นวง ทำให้เกิดความสามัคคี บรรเลงง่าย เหมาะสำหรึบนำมาใช้ในกิจกรรมของผู้สูงอายุ รวมทั้งแฉ่งไว้ซึ่งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อถ่ายทอดสู่รุ่นลูก รุ่นหลาน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม

ดนตรีอังกะลุงของกลุ่มผู้สูงอายุเทศบาลเมืองบ้านบึง จะแตกต่างกับท้องถิ่นอื่นๆ ด้วยประเด็นของบริบทพื้นที่ที่ประชาชนเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ทำให้การเล่นดนตรีอังกะลุงเป็นทำนอง บทเพลงไทย - จีน มาบรรเลงในเทศกาล งานประเพณีต่างๆ เช่น งานประเพณีวันไหว้พระจันทร์ งานประเพณีตรุษจีน งานประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา งานบุญบ้านบึง ฯลฯ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 40 คน

ต่อมา จึงได้เกิดแนวคิดที่จะเสริมกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น จึงได้มีกิจกรรมพ็อนรำตามจังหวะอังกะลุง ในปี 2559 โดยมีอาจารย์ชวนจิต สมานทรัพย์ หนึ่งในคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีประเภทดนตรีไทย นาฏศิลป์ มาเป็นผู้ฝึกสอน และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่เด็กและเยาวชน

เครือข่ายคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี ได้ส่งเสริมกิจกรรมดนตรีอังกฤษไปยังเด็กและเยาวชน โดยการสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีความสนใจในด้านดนตรีไทยมีส่วนร่วมนำเครื่องดนตรีไทยมาประยุกต์เล่นกับดนตรีอังกฤษ อีกทั้งมีกิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์ภูมิปัญญาให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ได้นำความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ตนเองมีไปถ่ายทอด เล่าประสบการณ์ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกรักในการรัก หวงแหน และสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น เช่น การเล่นนิทาน การเล่นดนตรีกลองยาว การรำวง การเล่นดนตรีไทย เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการทำกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้อุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุกับเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมร่วมกัน

เครือข่ายที่ให้การสนับสนุนประกอบด้วย

เครือข่ายหลัก

1. ชมรมผู้สูงอายุ มีหน้าที่ประสานความร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ มีการประชาสัมพันธ์บอกต่อเชิญชวน ให้ข้อมูลกิจกรรมดนตรีอังกฤษและเพื่อนำ
2. คลังปัญญาผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ มีหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ การฝึกสอน ให้กับสมาชิกอังกฤษและเพื่อนำ รวมทั้งช่วยเหลือสมาชิกใหม่ที่ไม่มีความสามารถเรียนรู้และเล่นดนตรีร่วมกันได้

เครือข่ายสนับสนุน

1. ศูนย์แพทย์ชุมชน เป็นเครือข่ายที่สนับสนุนในการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์และสนับสนุนนำข้อมูลของกิจกรรมดนตรีอังกฤษ และเพื่อนำในการประกวดหรือประเมินงานด้านการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ

2. ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นเครือข่ายในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ คอยให้การช่วยเหลือขณะฝึกซ้อมและหากมีกรณีฉุกเฉินสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้น
3. อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นเครือข่ายสนับสนุนในการรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ กรณีไม่สามารถเดินทางมาได้เอง
4. กองทุนเมตตาธรรม เป็นเครือข่ายที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมดนตรี อดังกะลุ และพ่อนรำ เพื่อใช้ช่วยในกรณีที่ไม่สามารถเบิกงบประมาณจากเทศบาลได้

ผลสำเร็จของกิจกรรม

1. สตรีผู้สูงอายุ มีสุขภาพกาย และจิตใจที่ดี มีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย
2. เกิดเครือข่ายที่มีส่วนร่วมกันของภาครัฐ ภาคประชาชน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน
3. เด็กและเยาวชน ได้ตระหนักถึงศิลปวัฒนธรรมไทย และให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุ

แนวทางการพัฒนา โครงการต่อยอด

1. ขยายเครือข่ายดนตรีอดังกะลุ เป็นพ่อนรำ สู่นักเรียนและนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาล และ อปท. ใกล้เคียง
2. เป็นกิจกรรมโครงการตัวอย่างแก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่จะนำกิจกรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุต่อไป

เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

หมายเลข	คะแนน	รวม
1	๖๖	67
2	๔๕	45
3	๑๖	16

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50110
โทรศัพท์ 053-276-491 โทรสาร 053-805-183

ประชากร

19,352 คน (ชาย 8,830 คน หญิง 10,522 คน)

พื้นที่

24.405 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 10 หมู่บ้าน)

รายได้

120,328,306.03 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

41,340,841.80 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายชนวัฒน์ ยอดใจ	นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ
2. นายสมบุญ หิรัญยโชติ	ปลัดเทศบาลเมืองแม่เหียะ
3. นางจินตนา โนวีรัตน์	ประธานสภาเทศบาลเมืองแม่เหียะ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลเมืองแม่เหียะ บริหารงานภายใต้นโยบาย “6 สร้าง สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยเทศบาลตระหนักดีว่า การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถทำได้ โดยเทศบาลเพียงลำพัง หากแต่จำเป็นต้องประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ เทศบาลเมืองแม่เหียะ จึงเสริมสร้างเครือข่ายในการทำงานทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่งผลให้ปัจจุบัน เทศบาลเมืองแม่เหียะมีเครือข่ายมากถึง 27 เครือข่าย เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นตัวกลางในการประสานเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและบริหารจัดการเครือข่ายให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสร้างการตระหนักถึงเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดความเต็มใจหรือความสมัครใจในการเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ที่สำคัญเครือข่ายมีการบูรณาการงานเพื่อลดความซ้ำซ้อน แบ่งงานกันทำตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของตน และแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างการทำงาน โดยเทศบาลเมืองแม่เหียะได้จัดการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกับภาคีเครือข่ายระหว่างการดำเนินงานเป็นระยะ การเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมเช่นนี้ จึงเปรียบเสมือนการรวมพลัง เสริมจุดแข็ง และเติมจุดอ่อนระหว่างภาคีเครือข่าย ซึ่งช่วยให้เทศบาลเมืองแม่เหียะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

สำหรับเครือข่ายและการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้แก่

เครือข่ายศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ

ตำบลแม่เหียะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา และมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี พ.ศ. 2562 โดยมีประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20.62 ของประชากรในพื้นที่ทั้งหมด และมีอัตราส่วนประชากรวัยทำงานเทียบกับผู้สูงอายุเท่ากับ 3:1 เทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้ทำการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ด้านสวัสดิการและด้านสุขภาพ และสามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงมีจำนวนร้อยละ 1 (2) ผู้สูงอายุที่ต้องการการฟื้นฟูมีจำนวนร้อยละ 1 (3) ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นโรคเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ (Geriatric Syndrome) มีจำนวนร้อยละ 3 (4) ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

(Non-Communicable Diseases) มีจำนวนร้อยละ 14 (5) ผู้สูงอายุที่ต้องการการจัดสวัสดิการจากรัฐมีจำนวนร้อยละ 3 และ (6) ผู้สูงอายุที่ยังเข้าไม่ถึงข้อมูลมีจำนวนร้อยละ 78

เมื่อตำบลแม่เหียะเผชิญกับสถานการณ์สังคมผู้สูงอายุเช่นนี้ ในปี พ.ศ. 2559 เทศบาลเมืองแม่เหียะจึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่มากถึง 10 องค์กร/กลุ่มเพื่อจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเทศบาลเมืองแม่เหียะ และร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อประเมินด้านสวัสดิการสังคม โรงเรียนผู้สูงอายุ การออกกำลังกาย และการให้บริการกายภาพบำบัดที่ศูนย์ฯ เป็นประจำทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ทั้งนี้ มีการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯแต่มีเทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบหลัก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา ศูนย์ฯ ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง เทศบาลเมืองแม่เหียะได้ประสานเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดและขยายผลการดำเนินงาน ส่งผลให้ปัจจุบัน ศูนย์ฯ มีภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่อยู่ทั้งในและนอกพื้นที่เป็นจำนวนมากถึง 22 องค์กร/กลุ่มภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินงานส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการตลอดกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การติดตามและประเมินผล (Check) และการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน (Action) โดยมีการจัดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีการแบ่งบทบาทภารกิจหน้าที่ และแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

● **การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อประเมินด้านสวัสดิการ** เทศบาลเมืองแม่เหียะทำการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุด้านสวัสดิการโดยมีภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการหมู่บ้าน และชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อสำรวจและประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุในด้านสวัสดิการ ขณะที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่และมูลนิธิชีวิตใหม่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เทศบาลเมืองแม่เหียะจึงดำเนินการจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ

● **การจัดตั้งกองทุนแม่เหิยะรวมใจ** กองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ในด้านต่าง ๆ ระดมทุนโดยวัดในพื้นที่ สถานประกอบการ และประชาชน ขณะที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน

● **กิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง** เทศบาลเมืองแม่เหิยะสำรวจและจัดทำข้อมูลสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ และก่อนการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ โรงพยาบาลต่าง ๆ ส่งบุคลากรมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และทำกระบวนการกลุ่มให้คำปรึกษาแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมทั้งได้ให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่นักกายภาพ นักกิจกรรมบำบัด และพยาบาลอนามัยชุมชนในการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุพร้อมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

● **กิจกรรมให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง** กิจกรรมนี้ทำควบคู่ไปพร้อมกับการให้บริการกายภาพบำบัดและกิจกรรมบำบัด ณ ศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยชมรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) มีบทบาทหลักในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ด้วยการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านตามแผนการดูแลเฉพาะราย หากผู้สูงอายุรายใดต้องการมารับบริการกายภาพบำบัดที่ศูนย์ฯ ผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะทำหน้าที่ประสานงานในการขอรับบริการ ขณะที่โรงพยาบาลหลายแห่งให้การสนับสนุนนักกายภาพบำบัดและนักกิจกรรมบำบัด ชมรมรักษ์แผนไทยให้บริการนวดผ่อนคลาย การใช้ลูกประคบสมุนไพร และการนวดกดจุดเพื่อเลิกบุหรี่ เทศบาลเมืองแม่เหิยะจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์

● **กิจกรรมคัดกรองกลุ่มโรคเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุและความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ** เทศบาลเมืองแม่เหิยะเป็นผู้จัดทำโครงการและสนับสนุนงบประมาณ และได้รับความร่วมมือด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือจากโรงพยาบาล ชมรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ และชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

● **กิจกรรมคลินิกป้องกันโรคสมองเสื่อม** กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคข้อเข่าเสื่อม และกิจกรรมการสัมภาษณ์เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interviewing) ในการเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสุขภาพที่ดี ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมหลัก คือ บุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลต่าง ๆ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลเมืองแม่เหิยะ

● **กิจกรรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร** ซึ่งมีหลายหลักสูตรประกอบด้วย การสร้างอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตรการฟื้นฟูและเพิ่มทักษะการดูแลผู้ป่วยที่บ้านของอาสาสมัคร และของผู้ดูแลผู้สูงอายุ และหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยวิทยากรในแต่ละหลักสูตรมาจากหลายหน่วยงาน อาทิ โรงพยาบาล สถานีกาชาดที่ 3 เชียงใหม่ และโรงเรียนอาชีวศึกษาจันทรวี เป็นต้น

การดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการในปี พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมาช่วยให้ผู้สูงอายุทั้ง 5 กลุ่มตามฐานข้อมูลของเทศบาลเมืองแม่เหียะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นทั้งด้านสุขภาพและสวัสดิการ กล่าวคือ (1) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแล จำนวน 48 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ที่มีอาการคงที่ จำนวน 29 ราย ผู้ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น จำนวน 11 ราย และไม่มีผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุหรือหกล้มหรือเกิดแผลกดทับ (2) ผู้สูงอายุที่ต้องการการฟื้นฟู อาทิ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและโครงร่างกระดูกและกล้ามเนื้อได้ทำกายภาพบำบัดเพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายวันละ 10-15 ราย (3) ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นโรคเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคสมองเสื่อม จำนวน 34 รายและผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม จำนวน 69 รายไม่มีพัฒนาการของโรคเพิ่มขึ้น (4) ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 12 ราย สามารถควบคุมระดับน้ำตาลและความดันโลหิตได้ควบคุมไปพร้อมกับการีเชยา และยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้ยาเพิ่มในการรักษา และ (5) ผู้สูงอายุที่ต้องการการจัดสวัสดิการจากรัฐได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนมากถึง 68 ราย

กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการมีความโดดเด่น คือ เป็นเครือข่ายปฏิบัติการ โดยฐานชุมชน ลดการพึ่งพิงรัฐ เครือข่ายยังคงมุ่งพัฒนาต่อการทำงานด้วยการยกระดับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวโดยใช้ครอบครัวเป็นฐานและการมีส่วนร่วมของชุมชน เป้าหมายสำคัญในอนาคต คือ การลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และการสร้างรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านโดยชุมชน กิจกรรมที่จะดำเนินการ ได้แก่ การสำรวจข้อมูลและประเมินภาวะสุขภาพและภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ จากนั้นกลุ่มที่สามารถดูแลตนเองได้จะได้รับการส่งเสริมให้ออกกำลังกายและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสุขภาพที่ดีโดยใช้กระบวนการและรูปแบบจากเครือข่ายประเทศญี่ปุ่น กลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงจะดำเนินการเพิ่มทักษะสำหรับผู้ดูแล และจะมีการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Community Integrated Intermediary Care Services: CIIC)

เด็กนอกกรอบ เด็กนอกคอก

จากการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองแม่เหียะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้พบปัญหาสำคัญหลายประการที่ทำให้เด็กในชุมชนท้องถิ่นเติบโตอย่างไม่มีคุณภาพและขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนี้

- ปัญหาจากครอบครัว ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่เหียะมีเด็กต่างด้าว จำนวน 9 ราย ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 12 ราย ผู้ปกครองติดยาเสพติด จำนวน 1 ราย และผู้ปกครองไม่ยอมรับภาวะพัฒนาการช้าของบุตรตนเอง จำนวน 1 ครั้งเรือน
- ปัญหาจากตัวเด็ก ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่เหียะ มีเด็กสมาธิสั้น จำนวน 1 ราย เด็กติดมือถือ จำนวน 2 ราย และโดยส่วนใหญ่เด็กไม่มีความกล้าแสดงออก ไม่มีระเบียบวินัย และไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร
- ปัญหาจากระบบการเรียนการสอน ได้แก่ ลักษณะการเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง และนักเรียนไม่มีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจหรือความชอบ
- ปัญหาจากครูผู้สอน ได้แก่ ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มุ่งเน้นการสื่อสารทางเดียวและการท่องจำ

ที่ผ่านมาเทศบาลเมืองแม่เหียะได้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาโดยตลอด กล่าวคือ รับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดตั้งโรงเรียนอนุบาล ตลอดจนจัดสรรงบประมาณ จัดหาบุคลากร ปรับปรุงอาคาร สถานที่ และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่ครู เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กในชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะเด็กที่มีฐานะยากจน กิจกรรมสำคัญประการหนึ่งที่เทศบาลเมืองแม่เหียะดำเนินการ คือ การจัดทำโครงการ **“เด็กนอกรอบ เด็กนอกคอก”**

“เด็กนอกรอบ เด็กนอกคอก” มีวัตถุประสงค์มุ่งจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ โดยการให้โอกาสการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในวันเด็ก ปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรม และส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นไปเป็นคนรุ่นใหม่ ที่เรียกว่า **“แม่เหียะ New Generation”**

เทศบาลเมืองแม่เหียะดำเนินงานด้วยหลัก “3 สร้าง” กล่าวคือ สร้างเครือข่าย กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อให้เกิดหุ้นส่วนในการดำเนินงาน สร้างการมีส่วนร่วม ให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมพัฒนา และร่วมทำหลักสูตรการเรียนรู้ สร้างสรรค์ สร้างคน ด้วยการปลูกฝังเด็กให้เติบโตไปเป็นคนแม่เหียะรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาเมืองแม่เหียะให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เครือข่ายในการดำเนินโครงการ “เด็กนอกกรอบ เด็กนอกคอก” ประกอบด้วย เทศบาลเมืองแม่เหียะ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ผู้ปกครองของเด็กรักเรียน, หน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ร้านรับซื้อของเก่า สถาบันพัฒนาบุคลากรเอนวาทซ์ สถาบันพลังจิตตานุภาพ ห้องอาหารแสนคำเทอเรส หมู่บ้านนิมมานนรดี ทีมผู้ก่อการดี โรงเรียนเอกชนในพื้นที่ โรงเรียนสอนขับซัวร์ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ชมรมผู้สูงอายุ ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ อาทิสถานศึกษา สำนักงานขนส่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนพระสงฆ์ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนเทศบาลเมืองแม่เหียะ และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และองค์การศาสนา ซึ่งประกอบด้วย วัด พระสงฆ์ คณะกรรมการวัด

เครือข่ายได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สร้างสรรค์ให้แก่เด็กเล็ก จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเด็กนอกคอก หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development : SBMLD) หลักสูตรด้านทูจริต และหลักสูตรโตไปไม่โกง ทั้งนี้ ได้จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กเล็กชั้นอนุบาลที่ 1 - 3 เป็นระยะเวลา 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยอาศัยครูชุมชน จำนวน 17 คน และอาศัยแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในชุมชน จากหลักสูตรการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ทั้ง 4 หลักสูตรส่งผลให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย อาทิ การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ การเรียนรู้เรื่องขับชื้ออย่างปลอดภัย การฝึกทำอาหาร การแข่งขันกีฬาเพื่อป้องกันยาเสพติด การออมทรัพย์ การเกษตรพอเพียง การเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมต้นกล้าคุณธรรม กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน การเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว การว่ายน้ำเป็นเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย กิจกรรมโลกสวยด้วยมือหนูน้อยวัยใส และหนูน้อยเรียนรู้พุทธศาสนา เป็นต้น

ภายหลังจากการจัดการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร ครูผู้สอนจะทำการประเมินผลด้วยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยคุณครูเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและสนทนาซักถามเด็กนักเรียนและผู้ปกครองอย่างไม่เป็นทางการเป็นประจำในทุกไตรมาส ซึ่งผลการประเมินในปีที่ผ่านมา พบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีในการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม นอกจากนี้ พฤติกรรมของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน อาทิ มีสมาธิมากขึ้น เข้าเรียนตรงต่อเวลา มีความเป็นผู้นำสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถช่วยเหลือเพื่อนและคุณครู เป็นต้น การดำเนินโครงการ “เด็กนอกกรอบ เด็กนอกคอก” ยังก่อให้เกิดผลดีโดยอ้อมต่อเด็กนักเรียนและโรงเรียน กล่าวคือ เกิดกองทุนเกษตรพอเพียง ซึ่งขณะนี้เงินสะสม 1,881 บาท โรงเรียนมีรายได้จากการขายขยะและสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเด็กนักเรียน จำนวน 1,174 บาท และโรงเรียนสามารถประหยัดงบประมาณในการจ้างคุณครูเพราะมีปราชญ์ชาวบ้านและสื่อการเรียนการสอนจากชุมชนเข้ามาช่วยเหลือในการเรียนการสอน

เทศบาลเมืองกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 83120
โทรศัพท์ 076-321-500 โทรสาร 076-322-129

ประชากร

30,597 คน (ชาย 14,232 คน หญิง 16,365 คน)

พื้นที่

34.81 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 19 ชุมชน)

รายได้

251,294,294.92 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

102,036,838 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายชัยอนันท์ สุทธิกุล	นายกเทศมนตรีเมืองกะทู้
2. นายกิตติศักดิ์ บุญเอิบ	ประธานสภาเทศบาลเมืองกะทู้
3. นางทัศนีย์ แซ่ทอง	ปลัดเทศบาลเมืองกะทู้

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลเมืองกะทู้ มีการบริหารงานด้วย วิสัยทัศน์ **“กะทู้เมืองน่าอยู่ อย่างยั่งยืน”** โดยได้ตระหนักถึงความต้องการของประชาชน และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่นำมาสู่กิจกรรม แผนงาน นโยบาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เทศบาลเมืองกะทู้จึงมุ่งเน้นการทำงานแบบเชิงบูรณาการหรือการสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผลงาน ซึ่งแนวทางในการบริหารงานแบบเครือข่ายมุ่งเน้นประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก และให้ประชาชนในชุมชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดปัจจัยความสำเร็จ โดย “คน” หรือ “ผู้นำ” ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล ผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน กลุ่ม ชมรม อาสาสมัคร พนักงาน เจ้าหน้าที่

กล่าวคือ ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ มีความเข้มแข็ง เสียสละ มีจิตอาสา มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมและจริยธรรม ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงาน อาสาสมัครมีจิตอาสา ทั้งหมดนี้มาจากการประสานความร่วมมือและการทำงานในรูปแบบภาคีเครือข่าย แต่การได้มาซึ่งคนหรือผู้นำที่ดีจะมาจากการเลือกผู้ที่เป็นที่ยอมรับและมาจากทุกภาคส่วน ซึ่งการดำเนินงานต้องอาศัยการสื่อสาร การชี้แจง การประชุมอยู่เป็นประจำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือ กำหนดรูปแบบการปฏิบัติให้เกิดความชัดเจนให้สามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้ นอกจากนี้ยังมีการบริหารจัดการให้มีการเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่ายและประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการ การบูรณาการ การประสานความร่วมมือ การเชื่อมโยงทุนทางสังคม และการสื่อสารในทุกระดับ ที่สำคัญที่สุดคือการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ซึ่งการทำงานร่วมกันแบบภาคีเครือข่ายสามารถช่วยให้เทศบาลเมืองกะทู้ ดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ โดยเทศบาลอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่หลากหลายของภาคีเครือข่ายมาร่วมพัฒนาท้องถิ่นและบริหารงานโดยเน้นเป้าหมายที่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งเครือข่ายมีหลากหลายตามประเด็นปัญหาที่สะท้อนมาจากคนในชุมชนของเทศบาลเมืองกะทู้เป็นเครือข่ายด้านนวัตกรรม ประเพณี เครือข่ายด้านการป้องกันพิษสุนัขบ้า เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือจากภาคส่วนในเทศบาลและภายนอกเทศบาลเมืองกะทู้ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้โดยความร่วมมือจากคนในชุมชน

ลักษณะเด่นของเครือข่ายเทศบาลเมืองกะทู้ ได้แก่

1. องค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในเครือข่ายยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเป้าหมายสำคัญของเครือข่าย
2. แม้เทศบาลเมืองกะทู้จะเป็นผู้ริเริ่มเครือข่ายแต่ก็ “นำแบบไม่นำ” กล่าวคือ ไม่ชี้้นำให้ทำหรือตัดสินใจแทน แต่อาศัยการปรึกษาหารือและนำไปสู่ข้อสรุปการดำเนินการร่วมกันโดยมีความเสมอภาค เท่าเทียมกันในทุกองค์กรเครือข่าย
3. ภาคประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของเครือข่ายและให้การสนับสนุนโดยมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันดังเช่นโครงการถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนเทศบาลกะทู้ ซึ่งภาคส่วนที่ร่วมในโครงการฯ ต่างก็มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน
4. องค์กรที่ร่วมในเครือข่ายมีทั้งภายในและภายนอกเขตเทศบาลเมืองกะทู้ โดยเครือข่ายประกอบด้วยภาคราชการ ภาคท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งทุกภาคส่วนที่ร่วมในเครือข่ายต่างก็ให้การสนับสนุนในด้านความคิดเห็น ทรัพยากรงบประมาณ และความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน
5. ภาวะผู้นำขององค์กรในเครือข่ายก็มีความสำคัญในการทำให้องค์กรที่เข้าร่วมสามารถดำเนินงานไปได้ตามที่วางแผนไว้

จากการดำเนินงานเครือข่ายที่โดดเด่นของเทศบาลเมืองกะทู้ ต้องมีการถอดบทเรียน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำบทเรียนของเทศบาลกะทู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยอาศัยปัจจัยภาวะผู้นำ การร่วมเครือข่ายอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม และการยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นเป้าหมายสำคัญของเครือข่าย

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลเมืองกะทู้ ได้แก่

โครงการถนนสายวัฒนธรรมสายใยแห่งกาลเวลา เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพชีวิต

เทศบาลเมืองกะทู้ มีพื้นที่ไม่ติดทะเลเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเป็นที่อยู่อาศัย ในการบริหารมีต้นทูลทางวัฒนธรรม และมีสถานที่ที่เป็นตำนานทางวัตถุยาวนานมาถึง 100 ปี มีประเพณี การกินผักมายาวนานถึง 194 ปี รวมถึงพิพิธภัณฑ์เหมืองแร่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเหมืองแร่ในอดีตให้กับประชาชนทั่วไป มีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์มีอายุมากกว่า 100 ปี มีวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นชุดพื้นเมือง เรียกว่า ชุดบาบา ชุดยาย่า มีอาหารพื้นเมือง เช่น หอดมัน หมี่ผัดฮกเกี้ยน หมี่ไท ผัดไทสูตรกะทู้ ฯลฯ มีพิธีกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย พิธีกรรมการจัดโต๊ะไหว้เทวดา ไหว้พระจันทร์ ไหว้บรรพบุรุษ ไหว้ศาลเจ้า ซึ่งวัฒนธรรมที่กล่าวมา ข้างต้นล้วนแล้วเป็นคุณค่าทางจิตใจของคนในชุมชนกะทู้ หากไม่มีการอนุรักษ์และสืบสานให้ คนรุ่นหลังอาจทำให้สูญหายไป

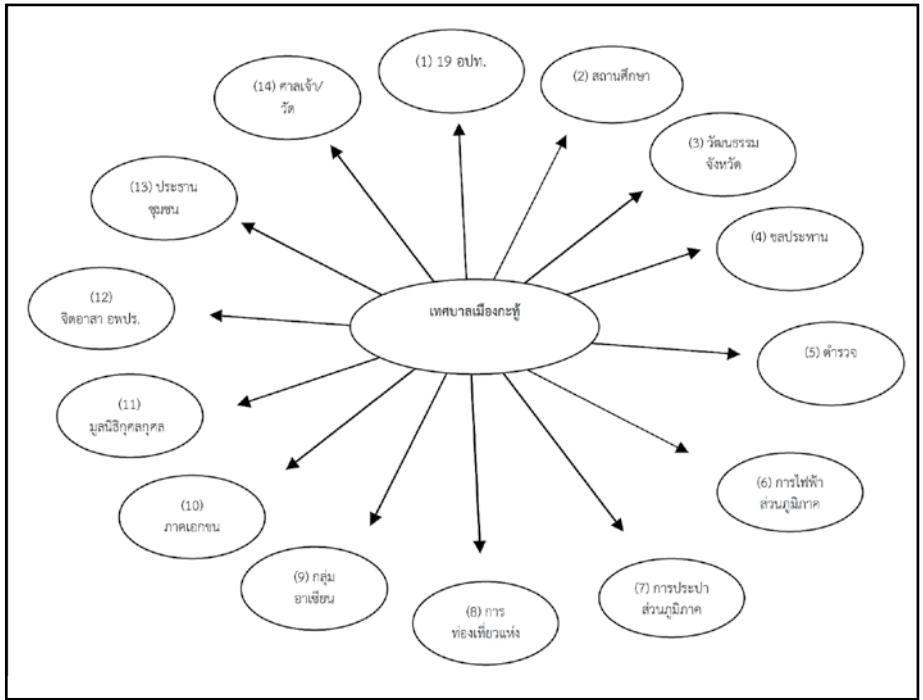
ดังนั้น โครงการถนนสายวัฒนธรรมสายใยแห่งกาลเวลาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาคุณภาพชีวิตริเริ่มจากเทศบาลเมืองกะทู้มีการประชุมร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณี และ วัฒนธรรมชาวกะทู้ หลังจากนั้นมีการลงพื้นที่ร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยมีการแต่งตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยเครือข่าย อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต สถานศึกษาในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มประเทศอาเซียน ภาคเอกชน ชุมชนและประชาชน ฯลฯ

ในการดำเนินงานนั้นคณะกรรมการดำเนินงานร่วมประชุมและแบ่งบทบาทหน้าที่ให้แต่ละภาคส่วนเพื่อร่วมจัดงานและเข้าร่วมกิจกรรม และเครือข่ายต่าง ๆ มีหน้าที่ คือ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือกลุ่มอาเซียน มีหน้าที่เผยแพร่วัฒนธรรมชาวกะทู้ในเรื่องการแต่งกาย อาหาร พิธีกรรม วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต จัดการละเล่น จัดพิธีกรรมไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต มีการทำ MOU ร่วมกับเทศบาลในการทำโครงการแลกเปลี่ยนพี่สอนน้อง ให้แก่นักเรียนในพื้นที่เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ตำรวจ และอาสาสมัครทำหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว โรงเรียนเทศบาลในเขตเทศบาลเมืองกะทู้ให้การสนับสนุนนักเรียนเป็นมัคคุเทศก์น้อย อบท. 19 แห่งในจังหวัดภูเก็ต การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสายการบิน ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและกำหนดในปฏิทินท่องเที่ยว

จังหวัดภูเก็ต รวมทั้งเข้าร่วมจัดกิจกรรม และภาคประชาชน ชุมชน เข้าร่วมดำเนินการจัดกิจกรรม ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วนในการสนับสนุน ทั้งแนวคิด แนวปฏิบัติ งบประมาณ ก่อให้เกิดความมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายของชาวภูเก็ตที่มีต่อโครงการถนนสายวัฒนธรรมฯ อย่างประจักษ์ ทั้งนี้ เมื่อโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ มีการจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป เกิดเป็นการบูรณาการของเครือข่ายอย่างยั่งยืน

กระบวนการการทำงานที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของแต่ละเครือข่าย

โครงการรวมพลังเครือข่ายกับการแก้ไขปัญหาสุนัขเมืองอย่างยั่งยืน

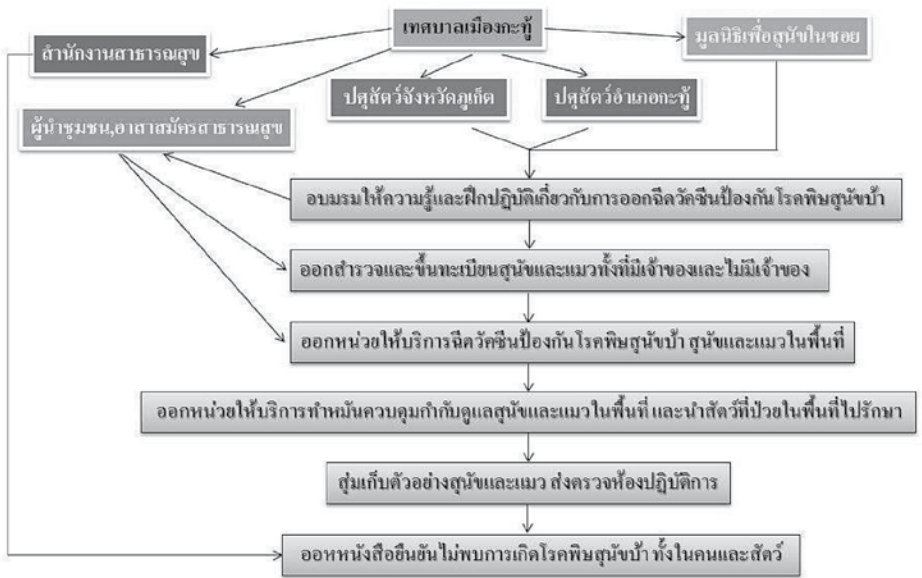
โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อชนิดสัตว์ติดคนที่มีอันตรายและน่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างยิ่ง คนหรือสัตว์ที่เป็นโรคนี้แล้วไม่มีทางรักษาให้หายได้ ผู้ป่วยทุกรายจะต้องตาย เทศบาลเมืองกะทู้ จึงได้จัดทำโครงการรวมพลังเครือข่ายกับการแก้ไขปัญหาสุนัขเมืองอย่างยั่งยืนขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เครือข่ายการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า เป็นการบูรณาการร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิเช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกะทู้ ภาครัฐจังหวัดภูเก็ต ภาครัฐอำเภอกะทู้ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำชุมชน ทั้ง 19 ชุมชน ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองกะทู้ และมูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย ในการร่วมกันควบคุมกำกับดูแล ป้องกันการเกิดโรคที่เกิดจากสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมทุกชนิด รวมทั้งการออกสำรวจ จำนวนประชากรสุนัขและแมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของในพื้นที่ การวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมว การควบคุมอัตราการเกิดของสุนัขและแมว โดยวิธีการผ่าตัดทำหมัน การให้ความรู้ประชาชน และประกาศใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานของเทศบาลเมืองกะทู้ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ ภาครัฐจังหวัดภูเก็ต ภาครัฐอำเภอกะทู้ มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุข ในการกำหนด แผน, จัดกิจกรรมออกสำรวจและขึ้นทะเบียน, ออกหน่วยให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสุนัขและแมวในพื้นที่, ออกหน่วยให้บริการทำหมันควบคุมกำกับดูแลสุนัขและแมว โดยการนำ สัตว์ป่วยในพื้นที่ไปรักษา สุ่มเก็บตัวอย่างสุนัขและแมวในพื้นที่ ส่งตรวจห้องปฏิบัติการ ภาครัฐจังหวัดภูเก็ต ภาครัฐอำเภอกะทู้ มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอยทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนในการทำหมันสุนัขและแมว รวมไปถึงการรักษาการเจ็บป่วยของสุนัขและแมว ในพื้นที่เทศบาลเมืองกะทู้ ซึ่งมีความพร้อมของเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่รองรับ รวมทั้งขอสนับสนุนวิทยากร ในการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการออกฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แก่ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข โดยภาครัฐจังหวัดภูเก็ต สำนักงานสาธารณสุขมีหน้าที่ตรวจสอบและออกหนังสือยืนยันไม่พบการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานความร่วมมือต่าง ๆ กับภาคีเครือข่าย

กระบวนการทำงานที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของแต่ละเครือข่าย

โครงการเครือข่ายชาวกะทู้ เพื่อการพัฒนาเมือง รักษาสุขภาพ ห่างไกลโรคมะเร็ง

การมีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา โดยที่การมีสุขภาพที่ดีมิได้หมายความว่าเพียงแต่การไม่เจ็บป่วยหรือปราศจากโรคมะเร็งไข้เจ็บเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าวิถีการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ล้วนส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่คร่ำครึกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้พฤติกรรมในการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมทั้งการละเลยต่อการออกกำลังกาย จึงทำให้เกิดปัญหาสุขภาพด้านต่าง ๆ ตามมา ดังนั้น การออกกำลังกายจึงเป็นกิจกรรมที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณชีวิตในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญา

เทศบาลเมืองกะทู้จึงมีแนวคิดในการรณรงค์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีมีกิจกรรมหลายรูปแบบในการส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น โครงการปั่นรักษะปั่นรู้ กะทู้ฮาล์ฟมาราธอน การฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล การเล่นกลองยาว การเต้นแอโรบิค การเต้นลีลาศ การร้องเพลงตามจังหวะเพลง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์ในการทางสุขภาพของร่างกายและจิตใจทั้งสิ้น จากแนวคิดการพัฒนาเมือง รักษาสุขภาพ ห่างไกลโรคมะเร็ง เทศบาลเมืองกะทู้ซึ่งได้ร่วมกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในพื้นที่ตำบลกะทู้ และนอกพื้นที่ ร่วมกันประชุมทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรม และออกแบบวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม มุ่งสู่การรักษาสุขภาพที่ยั่งยืน

เทศบาลเมืองกะทู้ จึงได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมในด้านการส่งเสริมสุขภาพซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายร่วมดำเนินการ คือ อสม./สาธารณสุขอำเภอกะทู้ให้ความช่วยเหลือในด้านของสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 19 แห่งในจังหวัดภูเก็ต ร่วมกันเป็นเจ้าภาพและทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดงาน พร้อมทั้งจัดรถสุขาเคลื่อนที่มาให้บริการประชาชนในบริเวณจัดงาน การท่องเที่ยวและกีฬา ให้การสนับสนุนงบประมาณบางส่วน กำหนดลงในปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และประชาสัมพันธ์การจัดงาน สถานีตำรวจภูธรเมืองกะทู้ ชลประทาน อปพร. ทำหน้าที่จัดระเบียบการจราจร ดูแลด้านความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกในเส้นทางการจัดกิจกรรม โรงพยาบาลป่าตอง โรงพยาบาลติบุก มูลนิธิกุศลธรรม ทำหน้าที่ ด้านการปฐมพยาบาลให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม การประชาสัมพันธ์

ร่วมสนับสนุนน้ำดื่มแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วนของเทศบาลในการประสานความร่วมมือกันจนก่อให้เกิดผลสำเร็จของโครงการ

เพื่อให้ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ มีการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เทศบาลเมืองกะทู้จึงได้มีการพัฒนาเมืองรักษ์สุขภาพ ทางไกลโรครภัย โดยได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นครั้งที่ 22 แล้ว ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ผ่าน ๆ มามีการจัดระยะทาง เดิน 2.5 กิโลเมตร พันรัน 6 กิโลเมตร และมินิ 10.5 กิโลเมตร ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลได้เพิ่มระยะทางเป็น ฮาล์ฟมาราธอนระยะทาง 21 กิโลเมตร ซึ่งในการเพิ่มระยะทางจะเห็นได้ว่าประชาชนใส่ใจสุขภาพมากขึ้น และมีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถเพิ่มระยะทางการวิ่งได้ และให้ความสำคัญกับผู้ที่มีน้ำหนัก 100 กิโลกรัมขึ้นไป เพื่อลดอัตราเสี่ยงของโรค เช่น ความดัน เบาหวาน ผู้พิการได้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเอง ร่วมกับบุคคลอื่น เกิดความภาคภูมิใจ และการวิ่งครบคร้ว ได้เล็งเห็นถึงสถาบันครอบครัวที่เล็กที่สุด และมีความสำคัญมากที่สุด

เทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง 21130
โทรศัพท์ 038-695-234-6 โทรสาร 038-696-009

ประชากร

30,832 คน (ชาย 15,053 คน หญิง 15,779 คน)

พื้นที่

24 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 26 ชุมชน)

รายได้

174,087,867.41 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

74,606,588 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายไพโรจน์ เรืองฤทธิ์กิจ นายกเทศมนตรี
2. นายสมบัติ ชคตระการ ประธานสภาเทศบาล
3. พ.จ.อ.สมชัย ศิริสมบัติ ปลัดเทศบาล

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 9 คน

หญิง จำนวน 9 คน

หลักการสำคัญในการทำงานในท้องถิ่นของเทศบาลเมืองบ้านฉาง

1. หลักการบริหารในองค์กรภายในเทศบาล จะใช้หลักการบริหารงาน

1.1 แบบปลาทุ

หัวปลาทุ คือ วิสัยทัศน์องค์กร “สุขภาพดี มีความสุข ที่บ้านฉาง”

ลำตัว คือ การเปิดโอกาสให้ทุกส่วนงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยสอดคล้องในกิจกรรมต่างๆ

หาง คือ ส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล คลังความรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ส่วนนี้ วันข้างหน้าก็คือ ศูนย์นวัตกรรม นั่นเอง

1.2 แบบปลาตะเพียน

ที่มีปลาแม่ตะเพียน 1 ตัว คือ เป้าหมายขององค์กร ซึ่งก็คือ วิสัยทัศน์ “สุขภาพดี มีความสุข ที่บ้านฉาง” และฝูงปลาตะเพียนรายล้อม จะเป็นส่วนงานต่างๆ กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองวิชาการและแผนงาน กองสวัสดิการสังคม และสำนักปลัดเทศบาล ซึ่งทุกกองจะมีวิสัยทัศน์กอง เพื่อสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของกอง แต่ทุกกองจะทำงานสอดคล้องเพื่อวิสัยทัศน์หลักทั้งสิ้น

2. หลักการบริหารภาคเครือข่ายองค์กร

2.1 หลักการมีส่วนร่วม

เป็นหลักการสำคัญจากทุกองค์กร หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ภาคชุมชน ประชาชน

2.2 หลักการสร้างเครือข่ายโดยให้ชุมชนเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) = COP ชุมชนจะเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ค้นหา ปัญหา และลงมือทำ แก้ไข พัฒนา ปรับปรุง ด้วยชุมชนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักวงจรคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผนลงมือทำ ตรวจสอบ และหาวิธีที่เหมาะสมในกิจกรรมนั้นๆ

เมื่อได้สร้างแนวคิด และนำแนวคิดข้างต้นมาใช้ภายในเทศบาล พบว่า พนักงานในส่วนงาน กองต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์กัน เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็น และช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่พร้อมจะนำไปพัฒนาปรับปรุงต่อไป

ที่สำคัญคือ การสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ จากคนในองค์กร และคนนอกองค์กร ทุกภาคส่วนของสังคม เทศบาลจะเป็นพี่เลี้ยง เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน หากชุมชนเครือข่ายขาดองค์ความรู้ทางวิชาการ เทศบาลก็จะประสานงานหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเชื่อมปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหน่วยงานที่มีความรู้เชิงทฤษฎี เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น การทำบันทึกข้อตกลงด้านนวัตกรรมกับมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี หรือการทำความร่วมมือศึกษาการทำผังเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉางกับมหาวิทยาลัยศิลปากร

การแต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีหลายฝ่ายมาร่วมงาน และมอบหมายหน้าที่ ภารกิจ จะทำให้ทุกภาคส่วนร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนา เช่นภาคประชาชน ก็มีกรนำกลุ่มตลาดนัดชุมชน กลุ่มประกอบการโรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ ด้วยทุกฝ่ายย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้น แต่เมื่อทุกส่วนเข้าร่วมทำงานกัน ทุกส่วนก็ย่อมได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น จะส่งผลให้มีการขยายเครือข่ายมากขึ้นเรื่อยๆ

ทั้งสิ้นนี้ ก็เพื่อรองรับการเจริญก้าวหน้าของบริบทรอบเมืองที่รายล้อม เรามีความโชคดีหรือโอกาส หรือจุดแข็ง ด้วยความที่พร้อมในโครงสร้าง ๓ ประการ ได้แก่ ทางน้ำ ท่าเรือน้ำลึก มาบตาพุด ทางบก มีถนนมอเตอร์เวย์ รถไฟรางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูงในอนาคต ส่วนทางอากาศ มีสนามบินอยู่ตะเภา จะเป็นสนามบินนานาชาติ และส่งผลให้บ้านฉาง เป็นมหานครแห่งการบิน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ได้แก่

โครงการตลาดนัดชุมชนเทศบาลเมืองฉาง

ปัจจุบันการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่ม OTOP และกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านฉาง ยังขาดสถานที่และช่องทางในการวางจำหน่ายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จนอาจทำให้เกิดการขายสินค้าได้ในราคาไม่เป็นธรรม เทศบาลเมืองบ้านฉางจึงได้จัดทำโครงการตลาดนัดชุมชนเทศบาลเมืองบ้านฉางขึ้น ด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชนในชุมชนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมตลาดนัดชุมชนในรูปแบบถนนคนเดินเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่โดยมีประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน และมีเทศบาลเมืองบ้านฉางเป็นผู้ให้การส่งเสริม ซึ่งกำหนดจัดกิจกรรมเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ

1 ครั้งในทุกวันพุธแรกของเดือน ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริม ยกระดับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่ม OTOP กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่เทศบาลให้มี สถานที่ในการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกิดการซื้อขายในราคาที่เป็นธรรม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน และมีการนำรายได้ของการจัดตลาดนัดชุมชนส่วนหนึ่งไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสภายในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉางเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป ภายใต้การดำเนินงานผ่านความร่วมมือของเครือข่าย ดังนี้

เทศบาลเมืองบ้านฉาง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมประชุม ประชาคมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่สนใจทั่วไป

เทศบาลเมืองบ้านฉาง

- ส่งเสริม สนับสนุนประชาชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้ผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่ม OTOP กลุ่มอาชีพต่างๆ ให้มีสถานที่และช่องทางจำหน่ายสินค้าที่มั่นคง อีกทั้งเปิดให้มีการอบรมสร้างความรู้และประสบการณ์แก่คณะกรรมการตลาดนัดชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตลาดนัดชุมชน

คณะกรรมการชุมชน

- บริหารจัดการ จัดระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและจัดสรรพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีการพัฒนาการจัดรูปแบบของตลาดนัดชุมชนให้มีมาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่ดี

- พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนอุปกรณ์กีฬา ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยติดเตียง ฯลฯ

การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง

- ส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้เพื่อการพัฒนาตลาดนัดชุมชนให้ได้มาตรฐาน และเผยแพร่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางโดยทั่วไป

กลุ่ม ปตท. จังหวัดระยอง

- ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางพัฒนาตลาดนัดชุมชน พร้อมทั้งมอบหมวกคลุมผมผ้ากันเปื้อน เต็นท์ และอุปกรณ์ต่างๆ
- จัดพื้นที่ให้ชุมชนขายสินค้าในพื้นที่ของบริษัทในกลุ่มปตท.ระยองจำนวน 4 แห่ง

บริษัทซีซูซูตะวันออกมอเตอร์เวิร์ค จำกัด สาขาบ้านฉาง

- ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางพัฒนาตลาดนัดชุมชนโดยให้การสนับสนุนกิจกรรมการแสดงบนเวที เช่น ศิลปิน คอนเสิร์ต เพื่อสร้างความบันเทิงภายในตลาดนัดชุมชน ปีละ 3 - 4 ครั้งต่อปี

กลุ่มบริษัท ดาว ประเทศไทย

- ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางพัฒนาตลาดนัดชุมชนพร้อมมอบชั้นวางสินค้าอเนกประสงค์ให้กับร้านค้าชุมชน บริเวณสวนสุขภาพเทศบาลเมืองบ้านฉาง

ผลที่ได้รับของโครงการ

- 1 ประชาชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่ม OTOP กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ยากไร้ กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย มีช่องทางและสถานที่จำหน่ายสินค้าเป็นธรรมชาติเด่น และต่อเนื่อง
- 2 ระบบเศรษฐกิจภายในชุมชนเกิดสภาพคล่อง มีการหมุนเวียน และกระจายรายได้สู่ประชาชนได้ดีขึ้น
3. เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง
4. เกิดการพัฒนาตลาดนัดชุมชนอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีขึ้น
5. มีการนำรายได้ส่วนหนึ่งจากการจัดตลาดนัดชุมชนฯ ไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสภายในเขตเทศบาลเมืองบ้านฉาง

โครงการสูงวัย สุขกาย สุขใจ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ทำให้ประชากรในวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลให้ลักษณะครอบครัวไทยเปลี่ยนจากครอบครัวขยาย (Extend Family) ไปสู่ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง จำนวนผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวลดลง มีเวลาให้ผู้สูงอายุลดลง ขาดการให้ความรักและความอบอุ่น ผู้สูงอายุจึงถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ดำเนินชีวิตเพียงลำพัง จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหาในการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และค่านิยมต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความน้อยใจ ความเครียด ความคับข้องใจ แยกตัวออกจากสังคม ขาดสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกในครอบครัว ท้อแท้และเบื่อหน่ายในชีวิต

เทศบาลเมืองบ้านฉางเล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกันสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เข้าถึงสวัสดิการและบริการสาธารณะที่ครอบคลุม ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองบ้านฉางว่า “สุขภาพดี มีความสุข ที่บ้านฉาง” จึงได้จัดทำโครงการสูงวัย สุขกาย สุขใจ ขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดการรวมกลุ่มดำเนินการและบริหารจัดการ ขับเคลื่อนภารกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้ด้วยตัวเอง ภายใต้การดำเนินงานผ่านความร่วมมือของเครือข่าย ดังนี้

การดำเนินงาน

1. คณะกรรมการชมรมปัจฉิมวัยเทศบาลเมืองบ้านฉาง และคณะกรรมการขับเคลื่อนร่วมกำหนดกิจกรรมในแต่ละเดือน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่ง และความถนัด
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการฯ ในแต่ละเดือน โดยคณะกรรมการชมรมปัจฉิมวัยเทศบาลเมืองบ้านฉาง คณะกรรมการขับเคลื่อน ประธานคณะกรรมการชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลเมืองบ้านฉาง โรงพยาบาลบ้านฉาง และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)
3. ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น วิทยากร สถานที่สนับสนุนของที่ระลึก

4. การได้รับความร่วมมือจากสมาชิกชมรมปัจฉิมวัยเทศบาลเมืองบ้านฉาง ในการเข้าร่วมโครงการฯ ทุกเดือน
5. ใช้รถยนต์ในการรับ - ส่ง ผู้เข้าร่วมโครงการฯ

องค์กรเครือข่าย

เทศบาลเมืองบ้านฉาง

- สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการจัดทำกิจกรรม วางแผนงาน เป็นตัวกลางรับทราบปัญหาและร่วมหารือแก้ไข พร้อมทั้งประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมทำกิจกรรม

โรงพยาบาลบ้านฉาง

- สนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรมโครงการสูงวัย สุขกาย สุขใจ สนับสนุนบุคลากร เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ นักกายภาพบำบัด และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตามสถานการณ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ พร้อมทั้งนำทีมแพทย์และจิตอาสา Care Giver : CG ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ป่วยติดบ้านติดเตียง และเป็นพี่ปรึกษาด้านการบริหาร การวางแผน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัยและช่วงโอกาส

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เทศบาลเมืองบ้านฉาง (อพม.)

- จัดกิจกรรมใส่ใจถึงบ้านบริการแบบองค์รวม อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปัจจุบัน โดยร่วมกับทีมสหวิชาชีพออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากไร้ และประสบปัญหาทางสังคม จัดหาทุนซื้อถุงยังชีพมอบแก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง

- สนับสนุนบุคลากร เอกสารทางวิชาการ งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญา โดยการฝึกอบรมตีกองยาวและจัดตั้ง “กลุ่มกอลองยาว สว. เทศบาลเมืองบ้านฉาง” ส่งเสริมขึ้นทะเบียนเป็น “ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ”

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดระยอง

- สนับสนุนงบประมาณ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย บันทึกข้อตกลง (MOU) ดำเนินกิจกรรม สนับสนุนวิทยากร ฝึกอบรมสร้างอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ยากไร้ (บ้านแอร่า) ติดตามประเมินผล ส่งเสริมสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากโครงการ สนับสนุนต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2560 ถึงปัจจุบัน ส่งเสริมต่อยอดโดยการร่วมวางแผนจัดทำโครงการในปีต่อไป

บริษัท ปตท.จังหวัดระยอง

- การจ้างงานผู้สูงอายุพิการ โดย ปตท. ติดต่อบริษัทเอกชนขอความร่วมมือเทศบาลเมืองบ้านฉาง สํารวจคนพิการที่สูงอายุ ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้ไม่เพียงพอ สนับสนุน/ส่งเสริมการประกอบอาชีพ

ชมรมปัจฉิมวัยเทศบาลเมืองบ้านฉาง

ทำหน้าที่บริหารจัดการชมรมทุกกระบวนการ ในรูปของคณะกรรมการโดยแบ่งหน้าที่กรรมการเป็นฝ่ายต่างๆ ตามความถนัด เพื่อให้เกิดความครอบคลุมภารกิจ สามารถสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ และจะนำข้อมูลทั้งหมดมาร่วมประชุมกับเทศบาล รวมทั้งหน่วยงานเครือข่ายอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรือก่อนจะจัดกิจกรรมใดๆ

ผลที่ได้รับของโครงการ

ผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เข้าถึงสวัสดิการและบริการสาธารณะที่ครอบคลุมหลังจากร่วมโครงการ สูงวัย สุขกาย สุขใจ ของเทศบาลเมืองบ้านฉาง กล่าวคือ มีสุขภาพกายดี เนื่องจากมีทีมงานอาสาสมัคร ทีมงานจิตอาสา Care Giver : CG ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ดูแลสุขภาพกายและใจ มีขวัญกำลังใจดี เพราะมีกิจกรรมทำคลายเครียดกลุ่มกลองยาว สว. และมีรายได้จากการจ้างงาน ทำให้ไม่เหงา และไม่รู้สึกลัวตัวเองไร้ค่า

โครงการย่านนวัตกรรมอู่ตะเภา-บ้านฉาง

ปัจจุบันความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มนักสร้างสรรค์ที่สามารถเพิ่มมูลค่า และศักยภาพสินทรัพย์ท้องถิ่นให้กลายเป็นนวัตกรรมเชิงพาณิชย์นั้น

กลายเป็นดัชนีชี้วัดที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจกระแสใหม่ซึ่งความคิดสร้างสรรค์จะยกระดับคุณภาพชีวิตของย่านและเปลี่ยนพื้นที่เมือง ด้วยบรรยากาศสร้างสรรค์ เป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศต่อไป นอกจากนี้ประกอบกับภาครัฐได้มีนโยบายในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบระเบียบเชิงเศรษฐกิจภาคตะวันออก EEC เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโครงการที่เร่งให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและย่านนวัตกรรมในพื้นที่ โดยที่รัฐจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน รถไฟ ท่าเรือ สนามบิน ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออก ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เพื่อพัฒนาเป็นเศรษฐกิจพิเศษ เพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และการพัฒนาเมือง รองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เทศบาลเมืองบ้านฉางซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก Eastern Economic Corridor (EEC) เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ซึ่งมีอุดมการณ์เดียวกัน เล็งเห็นศักยภาพและความสำคัญของพื้นที่อู่ตะเภา-บ้านฉาง ที่สามารถรองรับการพัฒนาให้เป็นย่านนวัตกรรม และประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการดำเนินการย่านนวัตกรรมอู่ตะเภา-บ้านฉาง เพื่อรวบรวมจัดการความรู้ และกระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่บ้านฉาง รวมถึงการวางแผนในการพัฒนาภาพรวมย่านนวัตกรรม ที่สามารถนำไปต่อยอดได้ต่อไปในอนาคต

เครือข่าย/ภาคีด้านวิชาการและนวัตกรรม

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นเครือข่ายสำคัญที่ได้นำความรู้ทางวิชาการที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมด้านการเกษตรแนวใหม่ นวัตกรรมด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยและการจราจร

- ภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากรเหล่านี้ล้วนเป็นบุคลากรที่มากด้วยประสบการณ์ซึ่งเป็นความรู้เชิงฝังลึก เทศบาลฯ ต้องหาวิธีสกัดเอาความรู้ฝังลึกออกมาให้เป็นความรู้ชัดแจ้งที่สามารถยกระดับพัฒนาขึ้นเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน และสามารถเชื่อมเข้ากับนวัตกรรมแนวใหม่ เพื่อส่งเสริมให้บ้านฉางเป็นเมืองอัจฉริยะในอนาคต (Smart City)

องค์กรเครือข่าย/บทบาทหน้าที่

เทศบาลเมืองบ้านฉาง

- สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างศูนย์นวัตกรรมวิชาการ สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ในศูนย์ สถานที่ดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการ และสนับสนุนบุคลากรในการประสานงานกับชุมชนหรือสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

- สนับสนุนบุคลากรทางวิชาการมาเป็นวิทยากรฝึกอบรมให้แก่นักเรียนและประชาชน สนับสนุนบุคลากรในการออกแบบสถาปัตยกรรม ฟังเมือง สนับสนุนงบประมาณและเทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรม/โครงการและปรับปรุงศูนย์นวัตกรรม พร้อมทั้ง ร่วมจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมทางวิชาการ สำหรับนักเรียนและประชาชนในพื้นที่ ร่วมวิเคราะห์ วิจัยปัญหา ของโครงการ EEC ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่

กลุ่มรัฐวิสาหกิจ บ้านฉาง-ไฮโดรฟาร์ม

- สนับสนุนสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนด้านการเกษตรแนวใหม่ (Smart Farming) และสนับสนุนบุคลากรสำหรับถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรแนวใหม่

เครือข่ายชุมชน

- ส่งบุคลากรเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ร่วมวางแผนและกำหนดความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อรองรับการขยายตัวของโครงการ EEC

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

- สนับสนุนเชิงนโยบายในการพัฒนา พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดกิจกรรม/โครงการ

ผลการดำเนินงาน

โครงการยังไม่แล้วเสร็จ แต่คาดว่าผลที่จะได้รับ คือ การสร้างความร่วมมือในพื้นที่ในการพัฒนาย่านนวัตกรรมอยู่ตะเภา-บ้านฉาง การดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมบ้านฉาง การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่อาศัย ให้ทันกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการจัดกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้กับเด็กนักเรียน เยาวชน ชุมชน และประชาชนในพื้นที่

เทศบาลตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ 46190
โทรศัพท์ 043-877-088 โทรสาร 043-877-088 ต่อ 22

ประชากร

9,172 คน (ชาย 4,556 คน หญิง 4,616 คน)

พื้นที่

51.2 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 หมู่บ้าน)

รายได้

38,988,088.90 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

42,616,086.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธีระพล ยันตะบุศย์	นายกเทศมนตรีตำบลท่าคันโท
2. นายวรพจน์ แสนสัมฤทธิ์	ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าคันโท
3. นายปิติพงษ์ บัวไชยา	ปลัดเทศบาลตำบลท่าคันโท

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลท่าคันโท กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร “เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน คืบสู่วิถีธรรมชาติ ความสะอาดสุขภาวะ การศึกษาเป็นเลิศ เกิดอัตลักษณ์วัฒนธรรมองค์กร น้อมคำสั่งสอนเศรษฐกิจพอเพียง สองเมืองพลเมืองมีสุข (ท่าคันโท-ศรีธาตุ)” ภายใต้การพัฒนาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ (ท้องถิ่น 4.0) : เทศบาลนอกระบบ ตามบริบท Thakhantho Model ใช้รูปแบบการขับเคลื่อนแบบองค์รวม (Holistics Approach)

กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ “ปิ่นภุษา คว่าดาว” ภูพระ (การพัฒนาคน) ภูโน (การพัฒนางาน/ระบบงาน) ภูโน (การพัฒนาองค์กรรับผิดชอบชุมชน)

การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานภายใต้ระบบคุณธรรม ค่านิยม (Values) : “มุ่ง – มั่น – เพื่อ ชุมชน”

วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) : องค์กรแห่งการเรียนรู้ (PBL : Problem Base Learning) คู่คุณธรรม นำสู่นวัตกรรม ตามหลักธรรมาภิบาล

การสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน มีการสร้างการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจภายในองค์กรเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีร่วมกัน หากเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จะมีการนำเสนอในที่ประชุมประจำสัปดาห์/ประชุมประจำเดือน เพื่อหารือ ทามติที่ประชุมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา และนำมาปฏิบัติต่อไป เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติหรือข้อตกลงร่วมกัน

การนำกลยุทธ์มาใช้ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

ภูพระ (การพัฒนาคน) : มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Development Center) โดยมีหน้าที่ในการดำเนินการ ดังนี้

- กิจกรรม “Active Learning by Doing” : การทำงานเป็นทีมภารกิจ “เรียนรู้ร่วมกัน สู่การลงมือทำที่มีประสิทธิภาพ” เพื่อบรรลุเป้าหมายของทีมและองค์กร

- กิจกรรม “พัฒนาบุคลากร”/ผลงานส่วนตัว

1. กิจกรรมเพิ่มทุนทางปัญญา โดยการฝึกปฏิบัติ การอ่าน การฟัง การเขียน การถาม การพูด
2. การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมภายนอก
3. การสอนงาน (Coaching)
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร (Sharing)

5. การฝึกอบรมภายใน (In-house Training) ด้านวิชาการและคุณธรรม จริยธรรม(กิจกรรมพุทธปัญญา : กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ ฟังธรรมะ จากพระสงฆ์หรือจากสื่อต่างๆ ในวันพระ)
6. การจัดการองค์ความรู้ (KM : Knowledge Management)
7. แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

● การมอบหมายในรูปแบบข้ามสายงาน (Cross Function) ทั้งในรายบุคคลและเป็น ทีมภารกิจ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถดึงศักยภาพของตนเองที่นอกเหนือจากงานในหน้าที่ ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามยุทธศาสตร์หรือตามนวัตกรรมต่างๆ

ภูโน (การพัฒนากระบวนการ) : การนำเดมมิ่ง ไซเคิล (PDCA) มาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยทุกกิจกรรม/ทุกโครงการ จะต้องมีการเข้าสู่กระบวนการ Plan Do Check Action เป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การร่วมกันตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ในแต่กิจกรรม/โครงการ ต่อมามีการต่อยอดตามรูปแบบของเทศบาล กล่าวคือ การเพิ่มเครื่องมือในการพัฒนาระบบงานเป็น P(K3PR)DCA เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีความชัดเจนด้านความรู้ ข้อมูล สถิติ (Knowledge) วัตถุประสงค์ (Purpose) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Performance) และ ผลสะท้อน (Reflection) ของการดำเนินการต่างๆ

ภูโน (ศูนย์ประสานงานรองรับผิดชอบชุมชน) : เทศบาลตำบลท่าคันโท ได้มีการแต่งตั้งให้ แต่ละกองรับผิดชอบชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมการบริหารจัดการ ร่วมพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ประชาชนในเขตชุมชนนั้นๆ เป็นต้น ส่งผลให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่างๆ ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการร่วมกัน กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดในการดำเนินการ 6 มิติ 19 ตัวชี้วัด

โดยเทศบาล เป็นศูนย์กลางในการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน ตามอำนาจหน้าที่หลักและหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และใช้ศูนย์การประสานงานของกองรับผิดชอบชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในทุกชุมชนภายในเขตเทศบาล เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจแต่ละด้านที่ ปฏิบัติหรือขับเคลื่อน หากภารกิจใดที่ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีความเข้มแข็ง ก็จะสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้เอง เทศบาลอาจมีการลดบทบาทในการเป็นเจ้าภาพหลักลง หรือเป็นเพียง ผู้สนับสนุนในภารกิจนั้นๆ

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้าง เครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลท่าคันโท ได้แก่

โครงการพิทักษ์ชีวิต พิทักษ์ฉุกเฉิน สำหรับคนและผู้สูงอายุที่มีภาวะฟุ้งฟิง เทศบาลตำบลท่าคันโท

ประเทศไทยกำลังก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ คาดประมาณว่าอีกไม่เกิน 4 ปี ซึ่งสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย (ปี 2560) ระบุว่าประชากรสูงอายุไทยยังมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ไม่สามารถประกอบกิจวัตรพื้นฐาน คือ กินอาหารเอง เข้าห้องน้ำเอง แต่งตัวได้เอง) มากถึงร้อยละ 5 โดยเฉพาะผู้สูงอายุวัยปลายที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีมากถึงร้อยละ 19 ของผู้สูงอายุในวัยเดียวกันนี้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งป่วยเป็นโรคเรื้อรัง เช่น โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน ปัญหาเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังยังเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อจำกัด หรือการสูญเสียความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ จนนำไปสู่ภาวะพิการของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการการพึ่งพาที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะความต้องการการจัดบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินในผู้สูงอายุ ซึ่งมีเพิ่มขึ้นทุกปี อันเนื่องจากปัญหาการเจ็บป่วย ภาวะไม่รู้สึกรู้สีกตัว อาการเจ็บแน่นหน้าอก หายใจลำบากหรือหยุดหายใจ โรคหลอดเลือดสมอง ฯลฯ ปัจจุบันแม้มีนโยบายการดำเนินงานการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะฟุ้งฟิงที่รองรับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะฟุ้งฟิงให้เข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขและบริการด้านสังคมตามระดับความจำเป็นของการดูแลระยะยาว หากยังไม่มีการเชื่อมต่อกับระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินที่ดี

จากฐานข้อมูลของเทศบาลตำบลท่าคันโท มีผู้สูงอายุจำนวน 1,175 คน ผู้สูงอายุภาวะฟุ้งฟิงจำนวน 66 คน มีโรคประจำตัวร้อยละ 56 อยู่เพียงลำพังจำนวน 18 คน เคยประสบอุบัติเหตุภายในบ้านและมีความต้องการการดูแลทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินจำนวน 56 คน ไม่ได้รับการดูแลหรือช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์จำนวน 12 คน เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกล โดยห่างจากตัวอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ 101 กิโลเมตร อำเภอเมืองขอนแก่น 109 กิโลเมตร และอำเภอเมืองอุดรธานี 85 กิโลเมตร ไม่สามารถเข้าถึงการบริการทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที และยังไม่มียุทธศาสตร์หรือระบบการบริการทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินเพื่อผู้สูงอายุที่เหมาะสมในบริบทพื้นที่ ซึ่งเป็นที่มาของการสูญเสียและพิการทำให้เป็นภาระการดูแลแก่ครอบครัวและญาติ

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เทศบาลตำบลท่าคันโทจึงได้มองหาด้านทุนทรัพยากรในพื้นที่มาแก้ไขปัญหา ซึ่งได้แก่ การทำงานแบบไร้รอยต่อของภาคีเครือข่ายต้นแบบระดับประเทศ การมี

ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (LTC) ต้นแบบระดับประเทศ และระบบการแพทย์ฉุกเฉิน EMS ของเทศบาลตำบลท่าคันโท จึงได้ริเริ่มนวัตกรรม “พิกัดชีวิต พิกัดฉุกเฉิน” เป็นการนำระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน EMS มาเชื่อมโยงกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาว โดยนำการดูแลที่มี Care Giver เข้ามาดูแลเชิงรุกผ่านกระบวนการดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยนำแอปพลิเคชัน “พิกัดชีวิต พิกัดฉุกเฉิน” เข้ามาเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายสุขภาพให้ครบมิติการดูแลทั้งในภาวะเจ็บป่วยฉุกเฉิน และการดูแลต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้ทั้งผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชน โดยการลดภาวะแทรกซ้อนการเจ็บป่วยที่ไม่จำเป็นใน

ผู้สูงอายุโดยระบบการดูแลแบบ Long Term Care เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินแก่ผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนการรักษาจากความล่าช้าในการมาโรงพยาบาล

เทศบาลตำบลท่าคันโทได้ดำเนินงานในลักษณะการประสานการทำงานร่วมกันแบบเป็นเครือข่ายระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยได้เชิญทุกภาคส่วนมาร่วมระดมความคิดเห็นเกิดนวัตกรรมพิกัดชีวิต พิกัดฉุกเฉิน แอปพลิเคชัน EMS “เรียบง่าย ใช้ได้จริง ลดขั้นตอน เป็นไปได้จริง และร่วมกันจัดทำ MOU โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงาน “ถูกที่ ทันทิ ทันทการณ”

ถูกที่ : พิกัด GPS กลุ่มเป้าหมายชัดเจน ถูกที่ ถูกคน ถูกต้อง รวดเร็ว ผ่านระบบจัดเก็บข้อมูล มีการวางระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้สูงอายุในภาวะฉุกเฉิน

ทันทิ : มีการแนะนำการใช้เทคโนโลยีแจ้งเหตุฉุกเฉิน เครือข่าย/ชุมชน/CG/อาสาสมัครศูนย์โฮมสุข ฝ่ายระวาง มีแผนงานในภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ของผู้สูงอายุในชุมชน ทำให้เข้าช่วยเหลือได้ทันทิ ทันทเวลา มีประสิทธิภาพ

ทันทการณ : กู้ชีพพร้อมกับเครือข่าย/ชุมชน/CG/อาสาสมัครศูนย์โฮมสุข ร่วมกัน ดูแล ณ จุดเกิดเหตุ หรือระหว่างนำส่งกรณีจำเป็น กู้ชีพหรือศูนย์สั่งการรายงานการออกเหตุ ทำให้มีระบบ ส่ง/ บันทึก/ รายงานข้อมูล ส่งต่อโรงพยาบาลและเครือข่ายได้ทันทการณ

ภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนนวัตกรรมพิภักดิ์ชีวิต พิภักดิ์ฉุกเฉิน ประกอบด้วย

เทศบาลตำบลท่าคันโท : บริหารจัดการส่งเสริมให้เกิดการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ สร้างเครือข่ายสุขภาพผลักดันให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการร่วมเป็นเจ้าของสุขภาพของประชาชนในชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายให้ดำเนินการให้มีประโยชน์สูงสุด

โรงพยาบาลท่าคันโท : มีบทบาทในการสร้างคุณภาพในการดูแลผู้สูงอายุ ประเมินคัดกรองผู้สูงอายุที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยภาวะฉุกเฉิน สนับสนุนบุคลากรทางการแพทย์ Care Manager ในการดูแลร่วมและการให้ความรู้อบรมบุคลากรในทีมดำเนินงาน ประเมินวิเคราะห์ผลลัพธ์การดำเนินงาน และผลกระทบต่อประชาชน

หมอครอบครัวภาคประชาชน : อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุผู้พิการ (CG/โฮมส์) มีบทบาทในการร่วมดูแลผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิงที่มีการเจ็บป่วยด้วยภาวะฉุกเฉิน ร่วมกับทีมกู้ชีพเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยมีการประเมินคัดกรองภาวะสุขภาพรวมทั้งการให้การพยาบาลเบื้องต้น และเข้าถึงจุดเกิดเหตุก่อนหน่วยกู้ชีพกรณีมีการร้องขอบริการผ่านทางแอปพลิเคชัน “พิภักดิ์ชีวิต พิภักดิ์ฉุกเฉิน”

ทีมผู้นำชุมชน/จิตอาสา : มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์หาปัญหาของชุมชนเพื่อนำมาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมสนับสนุนร่วมลงพื้นที่ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการดูแลผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

สถานีตำรวจภูธรท่าคันโท/ปกครองอำเภอท่าคันโท : สนับสนุนงานจราจรในการนำส่งผู้ป่วย และการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการออกปฏิบัติงาน และสนับสนุนสัญญาณอินเตอร์เน็ตเพื่อใช้แอปพลิเคชันของศูนย์ปฏิบัติการ

บริษัทไทวา จำกัดมหาชนสาขากาฬสินธุ์ : สนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน

มูลนิธิร่วมใจกาฬสินธุ์ จุดหนองกุงศรี : สนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน

โครงการพิภักดิ์ชีวิต พิภักดิ์ฉุกเฉินนี้ นอกจากการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อป้องกันภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ของผู้สูงอายุในชุมชน การให้บริการระบบฉุกเฉินหรือการนำทางผ่านระบบ GPS ทำให้ระยะเวลาตอบสนองการออกเหตุ (Response Time) โดยเฉลี่ย 4.12 นาที

สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินได้อย่างทันเวลาที่ ยังช่วยสร้างพลังการมีส่วนร่วม ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินสภาพปัญหา และร่วมดำเนินการ มีบทบาทที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิง ที่ครอบคลุมทุกมิติทั้งการดูแลผู้สูงอายุพึ่งพิงระยะยาวและผู้สูงอายุที่มีภาวะฉุกเฉิน ทั้งในด้านการป้องกันและดูแลลดความเสี่ยงที่จะเกิด หรือเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่เหมาะสม มีการถ่ายทอดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในภาวะฉุกเฉินแก่ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (หมอดูรอบครัว ภาคประชาชน) ในการค้นหาความเสี่ยงในกลุ่มมีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง การป้องกันเชิงรุกในการเจ็บป่วยภาวะฉุกเฉิน ใน 13 ชุมชนของเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท รวมทั้งยังสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของโครงการให้กับประชาชนในเขตเทศบาลท่าคันโท โดยคนในชุมชนได้รวมกัน “ลงขัน” งบประมาณในการทำ “รถ EMS ซาลิ่งเคลื่อนที่เร็ว” ของชุมชนตัวเอง ในการลงพื้นที่ร่วมกับผู้ดูแลผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงการดูแลที่รวดเร็ว

นวัตกรรมต้นแบบนาคารกายอุปกรณ์ประยุกต์ สำหรับผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหวเทศบาลตำบลท่าคันโท

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ได้ส่งผลกระทบต่อไปยังระบบหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ เกิดจากสภาพที่เสื่อมถอยลง อวัยวะต่างๆ สูญเสียหน้าที่และตายไปในที่สุด โรคที่มักพบในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคความดัน โรคเบาหวาน โรคหัวใจ อัมพาต/อัมพฤกษ์ โรคหลอดเลือดในสมอง โรคมะเร็ง เป็นต้น ทำให้เกิดโรคการเสื่อมของอวัยวะต่างๆ เกิดภาวะสมรรถภาพถดถอย ไร้แรงงาน หรือไร้สมรรถภาพ (Disability) เช่น โรคกระดูกเสื่อม โรคข้อเสื่อม ส่งผลถึงความพิการตามมา เป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้มีผลกระทบต่อครอบครัวต่อชุมชนและต่อสังคมเป็นอย่างมาก

จากการสำรวจผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวของเทศบาลตำบลท่าคันโท ปี พ.ศ. 2558 พบว่ามีผู้จำนวน 179 คน จำแนกเป็นผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงจำนวน 70 คน ผู้ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังจำนวน 24 คน ผลการสำรวจ ปี พ.ศ. 2559 มีผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวจำนวน 233 คน จำแนกเป็นผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงจำนวน 105 คน ผู้ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังจำนวน 32 คน และผลการสำรวจในปี 2560 มีผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ที่มีปัญหาการเคลื่อนไหวจำนวน 262 คน จำแนกเป็นผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงจำนวน 91 คน ผู้ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังจำนวน 39 คน แม้ว่าโรงพยาบาลกาฬสินธุ์จะมีการบริการในการบำบัดฟื้นฟู

โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ด้วยระยะทางที่ห่างจากตัวอำเภอเมืองถึง 109 กิโลเมตร ทำให้เกิดสถานการณ์ที่เรียกว่า “บริการฟรีแต่ไม่ปัญญาไปเอา” ทำให้ผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ด้อยโอกาสทั้งด้านสุขภาพและทางสังคม เข้าถึงบริการได้น้อยเนื่องจากระยะทาง และข้อจำกัดในการไปใช้บริการ ขณะเดียวกันในโรงพยาบาลใกล้บ้าน แม้จะมีอุปกรณ์ในการฟื้นฟู แต่ก็ไม่มีเพียงพอหรือขาดและไม่เหมาะสมกับผู้ป่วย อีกทั้งขาดรูปแบบการดูแลผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว/ ฟื้นฟู ทำให้ผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวขาดโอกาสที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพให้สามารถกลับมาช่วยเหลือตนเองได้ จากสถานการณ์ดังกล่าว เทศบาลตำบลท่าคันโทได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ รวมถึงด้านชีวิตความเป็นอยู่และการปรับตัว จึงได้มีแนวคิดในการเพิ่มศักยภาพการส่งเสริมดูแลฟื้นฟูผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ให้สามารถกลับมาช่วยเหลือตนเองได้ และให้สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ในการฟื้นฟูที่สามารถทำได้เองเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่าย แต่ยังคงมาตรฐานการดูแลผ่านสหวิชาชีพมาร่วมกันดูแล โดยยึดหลักให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างความเป็นเจ้าของสุขภาพในชุมชน

เทศบาลตำบลท่าคันโทจึงได้นำแนวคิดการส่งเสริมดูแลฟื้นฟูผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ร่วมหารือกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาคส่วนราชการ องค์กรธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม จนนำไปสู่การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) ในการดำเนินงาน **“ธนาคารกายอุปกรณ์ประยุกต์สำหรับ ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท”** ระหว่าง เทศบาลตำบลท่าคันโท องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ สาธารณสุขอำเภอท่าคันโท โรงพยาบาลท่าคันโท ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมคนพิการ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ศูนย์โฮมสุข ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และบริษัทไทยวา จำกัด (มหาชน) สาขากาฬสินธุ์ เพื่อส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงกายอุปกรณ์ประยุกต์ ในการยืม/ การให้บริการฟื้นฟูทางกายภาพบำบัดในชุมชน แก่ประชาชนผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหว ให้ประชาชนผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหวได้รับการฟื้นฟูทางกายภาพบำบัดอย่างเหมาะสม ทำให้หายเร็วขึ้น ช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพและภาวะแทรกซ้อนด้านการเคลื่อนไหวที่จะเกิดตามมา ไม่เป็นภาระของสังคม โดยมีความร่วมมือในด้านทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ สิ่งของ รวมถึงวิชาการและการบริหารจัดการ

ธนาคารกายอุปกรณ์ประยุกต์ฯ ได้ดำเนินการช่วยขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหว แก่ผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหว ให้สามารถกลับมาช่วยเหลือตนเองได้ โดยผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหว

สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ในการฟื้นฟูที่อยู่ภายในชุมชน โดยมีการจัดตั้งธนาคารกายอุปกรณ์ประยุกต์ จำนวน 3 จุด ได้แก่

จุดที่ 1 ณ ศูนย์โฮมสุขนาตาล รับผิดชอบ 4 ชุมชน โชนนาตาล หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 12 ตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

จุดที่ 2 ณ ศูนย์โฮมสุขท่าคันโท รับผิดชอบ 5 ชุมชน โชนนาตาล หมู่ที่ 2, 3, 5, 8 และ 9 ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

จุดที่ 3 ณ ศูนย์โฮมสุขท่าเมือง รับผิดชอบ 4 ชุมชน โชนนาตาล หมู่ที่ 1, 4, 6 และ 7 ตำบลท่าคันโท อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ธนาคารกายอุปกรณ์ประยุกต์ส่งผลให้ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดขั้นตอนและช่วยให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวสามารถก้าวผ่านอุปสรรคและข้อจำกัดการเข้าถึงบริการสุขภาพ ปราศจากการแบ่งแยกชนชั้นหรือสิทธิการรักษา เกิดความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการ เกิดผลดีต่อสุขภาพ และรู้สึกถึงความมีคุณค่าในตัวเอง มีความหวัง และสามารถใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตอย่างเต็มที่ อีกทั้งเสริมพลังให้ชุมชนคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟู เกิดบรรยากาศแห่งความรักสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นพลังให้เกิดชุมชนเข้มแข็งต่อไป

เทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลโนนพลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 62170
โทรศัพท์ 055-769-411

ประชากร

4,358 คน (ชาย 2,147 คน หญิง 2,211 คน)

พื้นที่

8.5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 4 หมู่บ้าน 6 ชุมชน)

รายได้

39,392,075.55 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

23,614,702.25 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายดำรง จันคง	นายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ
2. นายรังสรรค์ จูด้วง	ประธานสภาเทศบาลตำบลลานกระบือ
3. นายธีระชน สุขประเสริฐ	ปลัดเทศบาลตำบลลานกระบือ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 9 คน
หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลตำบลลานกระบือ เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ก่อตั้งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2528 ในฐานะสุขาภิบาล และเปลี่ยนเป็นเทศบาลเมื่อปี พ.ศ. 2542 มีพื้นที่ประมาณ 8.5 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมสองตำบลและสี่หมู่บ้าน มีลักษณะพื้นที่เป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบทโดยมีสัดส่วนของเมืองมากกว่า

เทศบาลมีประชากรที่ขึ้นทะเบียนประมาณ 4 พันคน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย และมีประชากรแฝงอีกไม่ต่ำกว่า 4 พันคน ที่ย้ายมาประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งธุรกิจชุดเจาะก๊าซธรรมชาติ การทำไร่ไถ่ ร้อย รวมถึงการรับราชการ

เทศบาลตำบลลานกระบือมีวิสัยทัศน์ว่า “เทศบาลเมืองน่าอยู่ เคียงคู่เศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน” โดยมีหลักการบริหารงานสามหลักการ ได้แก่

1. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย

- **หลักนิติธรรม** โดยให้ความสำคัญกับหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้พนักงานและสมาชิกสภาเทศบาลมีความรู้ด้านกฎหมาย

- **หลักคุณธรรม** โดยเฉพาะคุณธรรมในเรื่องความเท่าเทียมและความเป็นธรรม ที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นทั้งกับบุคลากรในเทศบาล และประชาชนในพื้นที่ นอกจากนั้นจะต้องให้บริการสาธารณะโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันต้องไม่ละเลยความต้องการของเสียงส่วนน้อยด้วย

- **หลักความโปร่งใส** โดยการเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงานของเทศบาลผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งการประชุมสภาเทศบาล หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เว็บไซต์ของเทศบาล โปรแกรมไลน์ และเฟซบุ๊ก

- **หลักการมีส่วนร่วม** โดยการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรับฟังความคิดเห็น การวางแผน การกำหนดแนวทางแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการรับประโยชน์

- **หลักความรับผิดชอบในการให้บริการ** โดยการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริการประชาชนให้มีความกระชับ ทันสมัย หลากหลาย และชัดเจน

● **หลักความคุ้มค่า** โดยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** โดยการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการพื้นที่สำนักงานให้เป็นสัดส่วน การจัดพื้นที่รองรับน้ำเพื่อส่งต่อให้ประชาชนนำไปใช้ด้านเกษตรกรรม และการจำหน่ายขยะเพื่อนำรายได้มาพัฒนาเทศบาลต่อไป เป็นต้น

3. **หลักการสร้างการมีส่วนร่วม** โดยการส่งเสริมให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของเทศบาล และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ **ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม** ของเทศบาลตำบลลานกระบือ ได้แก่

โครงการจัดงานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแห่พระด้วยเกวียน

ประเพณีแห่พระด้วยเกวียน เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวอำเภอลานกระบือที่มีอายุมากกว่า 100 ปี ธรรมเนียมปฏิบัติของประเพณีนี้คือ การอัญเชิญพระพุทธรูปของชาวบ้านและนิมนต์พระสงฆ์ขึ้นเกวียนแล้วแห่ไปตามทางเกวียนของหมู่บ้านในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-16 เมษายน เพื่อให้ชาวบ้านที่ไม่ได้ไปทำบุญที่วัดได้มีโอกาสทรงน้ำพระเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

ประเพณีนี้ได้รับการปฏิบัติต่อมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งบริษัท ปตท. เริ่มเข้ามาสำรวจแหล่งน้ำมันดิบในพื้นที่ในปี พ.ศ. 2516 ส่งผลให้ถนนเข้ามาแทนที่ทางเกวียน และการใช้เกวียนก็ถูกแทนที่ด้วยรถยนต์ทางการเกษตร ทำให้ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนตามแบบปฏิบัติเดิมถูกเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นการแห่พระด้วยรถยนต์ทางการเกษตรแทน

เพื่อรื้อฟื้นและสืบทอดประเพณีแห่พระด้วยเกวียนแบบดั้งเดิม ทางเทศบาลจึงดำเนินโครงการ **“จัดงานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแห่พระด้วยเกวียน”** ร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่ดังนี้

1. ศูนย์กลางประสานงานเครือข่าย ได้แก่ เทศบาลตำบลลานกระบือ โดยมีอำเภอลานกระบือทำหน้าที่ประสานงานราชการต่าง ๆ

2. ด้านงบประมาณ ได้แก่ สภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร และเทศบาลตำบลลานกระบือ
3. ด้านประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สถานีวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสื่อสังคมออนไลน์ของเทศบาลตำบลลานกระบือ
4. ด้านพิธีการ ได้แก่ สภาวัฒนธรรมอำเภอลานกระบือ สภาวัฒนธรรมตำบลในอำเภอลานกระบือ ชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ผู้สูงอายุ สถานศึกษา และวัดที่เข้าร่วม
5. ด้านพิธีสงฆ์ ได้แก่ วัดแก้วสุริย์ฉาย
6. ด้านจรรยาบรรณและความปลอดภัย ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรลานกระบือและโรงพยาบาลลานกระบือ
7. ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด ธนาकार และร้านค้าในพื้นที่ โดยเทศบาลทำหน้าที่สนับสนุนการขนส่ง

การดำเนินโครงการนี้มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นปีที่เทศบาลตำบลลานกระบือร่วมกับวัดแก้วสุริย์ฉาย ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องที่ รื้อฟื้นประเพณีแห่พระด้วยเกวียนแบบดั้งเดิมขึ้นมาใหม่โดยใช้เกวียนแทนรถ แต่ผลตอบรับจากประชาชนยังไม่ดีเท่าที่ควร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2557 เมื่อประเพณีแห่พระด้วยเกวียนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นรากวัฒนธรรมของดีบ้านนั้น ประชาชนอำเภอลานกระบือ ภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ก็หันมาให้ความสนใจและช่วยจัดงานมากขึ้น จนมาถึงปี พ.ศ. 2561 เทศบาลก็ได้ดำเนินโครงการนี้ร่วมกับภาคีเครือข่ายดังที่ได้กล่าวไป โดยจะจัดเฉพาะวันที่ 16 เมษายนของทุกปี

โครงการนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่ให้เข้ามาร่วมเทศกาลสงกรานต์และกิจกรรมแห่พระ รวมถึงท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาล เป็นจำนวนประมาณ 1 หมื่นคน ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทั้งจากค่าเช่าที่พักอาศัย บริเวณงาน และจากการจำหน่ายสินค้าและอาหารต่าง ๆ ซึ่งจากสถิติของเทศบาลพบว่า มีรายรับในวันที่ 16 เมษายน ซึ่งเป็นวันแห่พระ มากกว่าวันที่ 13-14 เมษายนอย่างชัดเจน

นอกจากนั้น โครงการนี้ยังส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ผ่านการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี และต่อยุ่อาศัยอย่างสันติสุขกันให้เข้มแข็งขึ้น

ผลกระทบที่ได้รับจากโครงการนี้ คือความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีการศึกษาและถอดบทเรียนโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กำแพงเพชร ซึ่งสามารถนำไปเผยแพร่และจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับท้องถิ่นได้

ปัจจุบัน ประเพณีแห่พระด้วยเกวียนได้รับการรับรองให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับจังหวัด และอยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกกระดับประเทศ ซึ่งคาดการณ์กันว่า หากได้รับการขึ้นทะเบียนสำเร็จ โครงการนี้จะดึงดูดหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศมาร่วมจัดงานให้ยิ่งใหญ่มากขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นำมาซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

เครือข่ายเมืองสุขภาพดี: วิถีแห่งการกีฬาลานกระบือ

เครือข่ายเมืองสุขภาพดีของเทศบาลตำบลลานกระบือ เกิดขึ้นจากการเผชิญปัญหาด้านสุขภาพของผู้คนในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็นสองกรณีสำคัญ กรณีแรกคือ กรณีโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โดยเฉพาะโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน ที่ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2559 มีชาวเทศบาลตำบลลานกระบือเป็นผู้ป่วยเฉลี่ย 554 คนและ 181 คนตามลำดับ ส่วนกรณีที่สองคือ กรณีปัญหาที่เกี่ยวข้องทั้งทางสาธารณสุขและสังคม อย่างการเสพยาเสพติดและการตั้งครกไว้ในวัยรุ่นของคนในอำเภอลานกระบือ โดยในปี พ.ศ. 2557-2559 มีสถิติผู้ต้องคดียาเสพติดและผู้ที่มีสำนึกผิดรับการบำบัดรวม 73 ราย และมีสถิติการทำคลอดผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีเฉลี่ยปีละ 42 คน เป็นคนในเขตเทศบาลเฉลี่ยปีละ 4 คน

จากทั้งสองกรณี เทศบาลตำบลลานกระบือมองว่าเกิดจาก การที่ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความใส่ใจในการดูแลสุขภาพและโภชนาการอย่างถูกต้อง ซึ่งหากไม่หาวิธีควบคุมและป้องกัน อาจมีสถิติที่เพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้น เทศบาลตำบลลานกระบือจึงได้ระดมผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ และการกีฬา ทั้งที่เป็นบุคลากรของเทศบาลและจากหน่วยงานภายนอก มารวมตัวกันเป็นเครือข่าย “เมืองสุขภาพดี” (Well Ness

City) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและใจของคนในพื้นที่ โดยกีฬาและการออกกำลังกายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

เครือข่ายเมืองสุขภาพดีก่อตั้งขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ซึ่งก่อนหน้านั้น เทศบาลตำบลลานกระบือได้ดำเนินโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพประชาชนเรื่อยมา รวมถึงร่วมจัดการแข่งขันกีฬาในระดับอำเภอด้วย แต่ต้องเผชิญข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ และงบประมาณตลอดเวลา ทำให้ต้องแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ และเป็นที่มาของการเป็นเครือข่ายดังกล่าว

กิจกรรมของเครือข่ายนี้ประกอบอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนของภาคีต่าง ๆ ได้แก่ เทศบาลตำบลลานกระบือ คณะกรรมการชุมชน ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ชมรมผู้สูงอายุ กองทุนสำนักงานหลักประกันสุขภาพ ชมรมฟุตบอลพี่น้องสัมพันธ์ สภาเด็กและเยาวชน บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด โดยมีที่ปรึกษาคือหน่วยงานท้องถิ่นอำเภอสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลในพื้นที่

กระบวนการทำงานของเครือข่าย เริ่มตั้งแต่การสำรวจปัญหาและความต้องการในการป้องกัน รักษา และพัฒนาสุขภาพของผู้คนในพื้นที่ แล้วจึงนำปัญหาวิเคราะห์กำหนดแนวทางแก้ไข และจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลด้านสาธารณสุข

กิจกรรมที่เครือข่ายดำเนินการมีสองประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. การป้องกันและรักษาสุขภาพ ประกอบด้วยการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุข การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมด้านสุขภาพ การจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพ และการจัดบริการแพทย์เคลื่อนที่แก่คนในท้องถิ่น โดยได้รับงบประมาณดำเนินการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลลานกระบือและเทศบาลตำบลลานกระบือ

2. การพัฒนาการกีฬาและการออกกำลังกาย ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมออกกำลังกายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และการจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล ฟุตซอล มวยปล้ำ วอลเลย์บอลชายหาด ฯลฯ ควบคู่กับการพัฒนาและผลักดันบุคลากรด้านการกีฬา ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาเยาวชน กรรมการ หรือผู้ฝึกสอน โดยเทศบาลและเครือข่ายทำหน้าที่สนับสนุนด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในกีฬาแต่ละประเภท งบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์

ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินโครงการนี้คือการได้เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และทำให้ประชาชนได้มีพื้นที่ออกกำลังกายตามที่ตนเองสนใจ นอกจากนั้นแล้ว ยังมีส่วนในการผลักดันเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพด้านกรีฑาได้แสดงความสามารถของตนเอง และได้รับโอกาสในการต่อยอดสู่ความเป็นเลิศอีกด้วย

ส่วนผลสัมฤทธิ์ของเครือข่ายนี้ คือมีส่วนทำให้สถิติผู้เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังลดลง โดยในปี พ.ศ. 2560-2562 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557-2559 ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงเฉลี่ยลดลงจาก 554 คน เหลือ 511 คน และผู้ป่วยโรคเบาหวานเฉลี่ยลดลงจาก 181 คน เหลือ 171 คน เช่นเดียวกับสถิติคดียาเสพติดและผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลรวมถึงสถิติการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2560-2562 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557-2559 มีคดียาเสพติดและผู้บำบัดยาเสพติดรวมลดลงจาก 73 ราย เหลือ 57 ราย ลดลงจาก และมีการทำคลอดผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีเฉลี่ยลดลงจากปีละ 42 คน เหลือ 17 คน โดยเป็นคนในเขตเทศบาลเพียง 2 คน

จากความสำเร็จดังกล่าว ทางเครือข่ายได้มีแผนการต่อยอดกิจกรรม โดยการจัดตั้งกองทุนพัฒนากรีฑาอำเภอลานกระบือขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการแข่งขันกรีฑาทุกประเภทในพื้นที่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในอำเภอได้ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพด้านกรีฑาของตนเอง นอกจากนั้นยังมีความคิดที่จะขยายกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประชาชนทั้งอำเภอ โดยจะนำโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ ส่วนราชการ และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ มาบรรจุไว้เป็นกิจกรรมของเครือข่าย

เครือข่ายการบริหารจัดการขยะโดยวิธีเชิงกลชีวภาพ

เครือข่ายการบริหารจัดการขยะโดยวิธีเชิงกลชีวภาพ เกิดขึ้นจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลในพื้นที่อำเภอลานกระบือ ทำให้กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคอย่างแมลงวัน แมลงสาบ และหนู และทำให้เกิดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำธรรมชาติ เนื่องจากน้ำเสียที่เกิดจากกองขยะไหลลงไปยังบึง ทำให้หน้าผาตอกซิเจนจนหน้าและสัตว์น้ำตายเป็นจำนวนมาก

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เทศบาลตำบลลานกระบือจึงเกิดความคิดที่จะรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในอำเภอลานกระบือมารวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อบริหารจัดการขยะมูลฝอยในอำเภอให้ถูกสุขลักษณะไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และลดปริมาณขยะในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินการของเครือข่ายเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 ซึ่งขณะนั้น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกับเทศบาลตำบลลานกระบือ 3 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องลม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง และองค์การบริหารส่วนตำบลโนนพลวง กิจกรรมหลักในปีนี้คือ การศึกษาวิจัยเพื่อหาวิธีจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมในพื้นที่ ซึ่งสุดท้ายทางเครือข่ายได้เลือกเทคโนโลยีการบำบัดขยะเชิงกลชีวภาพ (Mechanical biological treatment - MBT) มาใช้ โดยเริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2551

ในปี พ.ศ. 2553 เครือข่ายได้้องค์การบริหารส่วนตำบลบึงทับแรตมาเข้าร่วมอีกหนึ่งองค์กร และได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือประมาณ 26.8 ล้านบาท

ส่วนปี พ.ศ. 2557 เครือข่ายได้รับองค์การบริหารส่วนตำบลจันทิมา องค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ และเทศบาลตำบลประชาสุขสันต์มาเข้าร่วมอีกสามองค์กร ทำให้เครือข่ายนี้ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลานกระบือครบทุกองค์กร กิจกรรมของเครือข่ายปีนี้เป็น การนำกิจกรรมโครงการที่ได้ตกลงกันได้แก่ การบำบัดขยะระบบ MBT การรักษาสีสิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่บำบัด และการลดขยะต้นทาง ไปจัดทำเป็นแผนพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นและบรรจุในแผนพัฒนาองค์กร

สำหรับการบำบัดขยะด้วยระบบ MBT นั้น เทศบาลตำบลลานกระบือทำหน้าที่รับขยะจากพื้นที่เครือข่ายทั้งหมดมาบำบัด และขายขยะให้แก่องค์กรเอกชนเพื่อนำรายได้มาพัฒนาอำเภอลานกระบือ เครือข่ายเจ้าของขยะจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการบำบัดให้แก่เทศบาลตำบลลานกระบือ และเมื่อครบรอบการดำเนินงาน 1 ปี แต่ละองค์กรจะต้องประชาสัมพันธ์และรายงานผลการบำบัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนรับทราบ

ส่วนกิจกรรมการจัดการขยะอื่น ๆ ที่อยู่ในแผนการดำเนินงานนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะดำเนินการตามความเหมาะสมในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประเด็นและวิธีการ อาทิ เทศบาลตำบลช่องลมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดถังขยะและจุดรองรับขยะจากครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลโนนพลวงทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรีไซเคิลขยะโดยการจัดตั้งศูนย์วัสดุรีไซเคิลทุกหมู่บ้าน หรือองค์การบริหารส่วนตำบลบึงทับแรตทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะอินทรีย์ เป็นต้น

ผลจากการดำเนินการของเครือข่ายนี้ คือ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอลานกระบือทั้ง 8 พื้นที่ และลดค่าใช้จ่ายในการบำบัดขยะในระดับอำเภอได้ ทำให้มีงบประมาณเพิ่มเติมในการดูแลประชาชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เครือข่ายสามารถลดปริมาณขยะได้ 182.02 ตัน คิดเป็นร้อยละ 5.89 และลดค่าบำบัดได้ 63,707 บาท เมื่อเทียบกับเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จากผลงานดังกล่าว ทำให้เครือข่ายรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางองค์กรได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติด้านการจัดการขยะด้วย โดยเครือข่ายหลักได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 3 สมัย (พ.ศ. 2560-2562) ส่วนเทศบาลตำบลช่องลมได้รับรางวัลชนะเลิศธนาคารขยะระดับจังหวัด

ที่สำคัญว่านั้น เครือข่ายนี้ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ในการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ และสามารถนำผลจากการจัดการขยะไปต่อยอด ทั้งในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และการสร้างรายได้จากการคัดแยกขยะ เป็นต้น

เทศบาลตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140
โทรศัพท์ 053-420-779 ต่อ 11 โทรสาร 053-420-024

ประชากร

7,307 คน (ชาย 3,494 คน หญิง 3,813 คน)

พื้นที่

13.32 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 ชุมชน)

รายได้

28,200,000.00 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

33,400,000.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธวัช ชัยแก้ว	นายกเทศมนตรีตำบลชมภู
2. นายพิเชฐ ไซยคำวัง	ประธานสภาเทศบาลตำบลชมภู
3. นางอรพินธ์ ธาระหมี่	ปลัดเทศบาลตำบลชมภู

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลขมภู ค้นหา พัฒนา และสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยใช้หลักการ **“ห่วงโซ่ ส่วนร่วม บูรณาการ อย่างยั่งยืน”** ร่วมกับการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างภาคีเครือข่าย มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดชุดความรู้และระบบการจัดการความรู้ร่วมกัน
2. การวางแผนกำลัง (Man) ส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่ายมีจิตสาธารณะและทำงานเพื่อส่วนรวม และมีการวางระบบการทำงานเป็นที่มระหว่างเครือข่าย
3. การวางแผนงบประมาณ (Budget) ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ซึ่งนำมาสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. แผนกลยุทธ์ (Strategy) ภารกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goal) กำหนดเป้าหมายร่วม สร้างกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อกำหนดทิศทางในการทำงานร่วมกัน ตลอดจน กำหนดภารกิจร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน

ทั้งนี้ เทศบาลตำบลขมภู เชื่อว่าการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ จะเป็นการวางแผนทางและจัดความสัมพันธ์ในการดำเนินภารกิจพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลชัดเจน ส่งเสริมให้ตัวแสดงที่มีใช้ภาครัฐ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่มความร่วมมือ ตัดสินใจ และร่วมทำงาน เพื่อท้องถิ่น บนฐานความสัมพันธ์แบบร่วมมือกัน ด้วยการแบ่งงานกันทำตามความถนัด มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแสดงต่างๆ ภายในเครือข่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลขมภู ได้แก่

เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบบูรณาการระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และคนพิการ (Community Based Rehabilitation Program)

เทศบาลตำบลชมพู ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบบูรณาการ โดยอาศัยการทำงานแบบภาคีเครือข่ายเข้ามาดำเนินงานให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองชีวิตของคนพิการ ทั้งนี้ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการในชุมชนเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยมีญาติหรือผู้ดูแลและคนในชุมชนมีส่วนร่วม เนื่องจากความพิการทางร่างกายและทางจิตส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ทำให้ผู้พิการไม่สามารถดำรงชีวิตได้เทียบเท่าคนปกติ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการรวมถึงการเป็นภาระต่อญาติหรือผู้ดูแล ในพื้นที่ที่เทศบาลตำบลชมพู มีจำนวนบ้านในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด 2,820 หลังคาเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 7,307 คน มีผู้พิการที่ได้มาขึ้นทะเบียนและรับเบี้ยความพิการภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลชมพู จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 3.02 ของประชากรในพื้นที่ทั้งหมด โดยแยกความพิการดังนี้ จำนวนคนพิการ 221 คน แยกเป็นพิการทางการเคลื่อนไหว 147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 ทางการได้ยินและการสื่อสาร จำนวน 35 คน ทางสติปัญญาและการรับรู้ จำนวน 13 คน ทางการมองเห็น จำนวน 12 คน ทางจิตใจและพฤติกรรม จำนวน 14 คน ดังนั้นการปฏิบัติงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการจึงมีความซับซ้อนโดยเฉพาะการปรับทัศนคติของคนในสังคมให้มีความเข้าใจมากกว่าความสงสารต่อคนพิการ และเห็นคุณค่าและศักยภาพของคนพิการมากกว่าการมองว่าคนเหล่านั้นเป็นภาระของสังคม แนวคิดเช่นนี้ที่นำไปสู่กระบวนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของเทศบาลตำบลชมพูขึ้นมา

ทั้งนี้ ภายใต้แนวคิดที่กล่าวมาเบื้องต้น มีภาคีเครือข่ายเข้าร่วมในการดำเนินงานมากมาย และสามารถแบ่งออกเป็นมิติการพัฒนาได้ 5 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านสาธารณสุข - การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการ การเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน รักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ รพ.สต.ชมพู รพ.สต.บ้านท่าต้นกวาว รพ.สารภีวรพัฒนากองสาธารณสุขเทศบาลตำบลชมพู คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สปสช.ตำบลชมพู และสถาบันทางการแพทย์ฉุกเฉิน

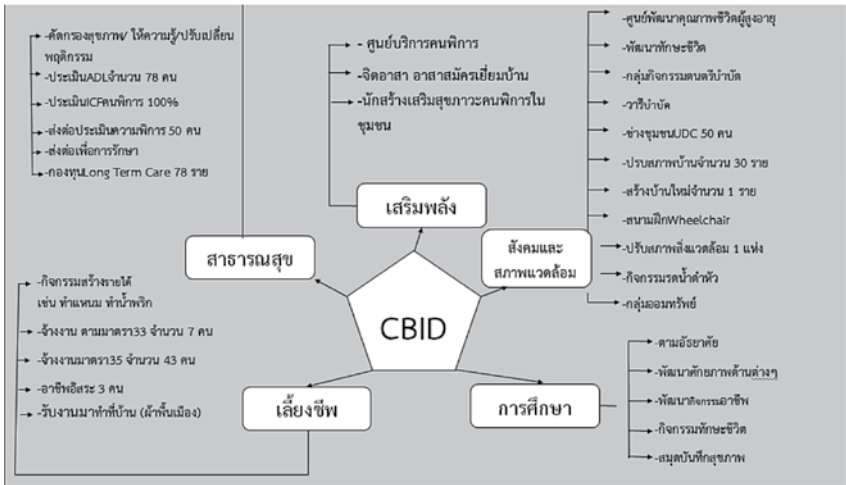

2. มิติด้านการศึกษา - การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการ การเรียนรู้ ด้านการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน กิจกรรมการดูแล การส่งเสริมให้กับผู้พิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลชมพู โรงเรียน สพฐ. 3 โรงเรียน กศน.อำเภอสารภี กศน.ตำบลชมพู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมหาวิทยาลัยแม่โจ้

3. มิติด้านสังคม - ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านการดำรงชีวิตในสังคม สิทธิและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การระดมทุน ทรัพยากร ศักยภาพในการขับเคลื่อนผู้พิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ พัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาครอบครัว สภาวัฒนธรรม ประชาชนล้านนา มูลนิธิสร้างสรรค์สังคมและสุขภาพ (มสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

4. มิติด้านการเลี้ยงชีพ - ส่งเสริมและสนับสนุนด้านทักษะชีวิต การดูแลสุขภาพ การทำงาน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมสัมพันธ์กลุ่ม การส่งเสริมอาชีพผู้พิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ บริษัทโตโฮม บริษัท DTAC ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

5. มิติด้านการเสริมพลัง - ส่งเสริมและสนับสนุนการเป็นวิทยากรจิตอาสา จิตอาสา การดำเนินชีวิต สิทธิและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ชมรมต่างๆ ในตำบลชมพู กศน.จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนชาวบ้าน สภาวัฒนธรรมตำบลชมพู ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาทักษะชีวิตผู้พิการ

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลชมนัญญูได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้นำแนวคิดและรูปแบบ “ธนาคารเวลา (Time Bank)” มาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทและวัฒนธรรมของตำบลชมนัญญู เพื่อช่วยหนุนเสริมในเรื่องการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การดูแลซึ่งกันและกัน ประกอบกับการมีจิตอาสาที่เป็นอาสาสมัครอยู่เป็นจำนวนมากทั่วชุมชน ซึ่งแนวคิดธนาคารเวลานั้น มีวัตถุประสงค์ที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนดูแลซึ่งกันและกันด้วยการแลกเปลี่ยนทักษะ ประสบการณ์ บริการขั้นพื้นฐาน และสามารถสะสมเวลาไว้เสมือนเราออมเงินในบัญชีธนาคารของเรา เมื่อยามจำเป็นที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือก็สามารถเบิกเวลามาใช้ได้ ซึ่งธนาคารเวลาสามารถประยุกต์ใช้กับคนกลุ่มอื่นๆ ไม่เฉพาะผู้สูงอายุหรือผู้พิการเท่านั้น นอกจากนี้ ธนาคารเวลาจะเกิดขึ้นเมื่อเครือข่ายสมาชิกมีข้อตกลงร่วมกันว่าจะมีการแลกเปลี่ยนทักษะ ประสบการณ์ในรูปแบบบริการขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักคิดที่ว่า “ทุกคนมีเวลาเท่าเทียมกันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งในการดูแลซึ่งกันและกัน เครือข่ายนี้เรียกว่า “ธนาคารเวลา ออมเวลา ปันด้วยใจ ให้ด้วยรัก”

แนวคิดธนาคารเวลา

จากแนวคิดธนาคารเวลา ประโยชน์โดยตรงจะตกอยู่กับผู้พิการ ผู้สูงอายุที่ติดเตียง หรืออยู่กันเพียง 2 คน โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งป่วยและไม่มีใครคอยดูแล ที่สำคัญยังเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานราชการที่ต้องรับหน้าที่ดูแลผู้พิการหรือผู้สูงอายุ อาทิ การจิตอาสาธนาคารเวลา พาผู้พิการหรือผู้สูงอายุไปพบแพทย์ตามนัด หรือพาไปทำธุระนอกบ้าน กระทั่งการช่วยทำงานบ้าน ตรงนี้ไม่เพียงทำให้ผู้พิการหรือผู้สูงอายุมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังเป็นการสะสมบุญของผู้ที่ทำงานจิตอาสาในด้านดังกล่าว อีกทั้งเป็นแรงบันดาลใจ ให้กับอีกหลายๆ คน มีทางเลือกในการทำงานจิตอาสาดูแลผู้พิการหรือผู้สูงอายุด้วย

อีก 1 นวัตกรรมที่เทศบาลตำบลชมนัญญูร่วมกับเครือข่ายฯ ในการพัฒนาขึ้น คือการนำ Smart Health Smart City เข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งกิจกรรมคือการนำข้อมูลผู้สูงอายุและผู้พิการเข้าสู่ระบบคัดกรองผู้สูงอายุเครือข่ายของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ตำบลชมนัญญู โดยได้รับความร่วมมือในการเป็นตำบลนำร่องในการใช้โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ การที่เทศบาลตำบลชมนัญญูและภาคีเครือข่ายได้นำร่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อเป็นการดำเนินงานตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อพัฒนาตำบลชมนัญญูให้เป็นเมืองแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งนับเป็นก้าวสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการดูแลสุขภาพเชิงป้องกันเชิงรุก ที่สามารถวัดผลได้ ทั้งนี้ การนำเอา Smart Health Smart City เป็นแนวคิดในการพัฒนาภายใต้กรอบความคิดที่มุ่งให้เกิดความยั่งยืน ทั้งใน

ด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ภายใต้เป้าหมายที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน เช่น ต้องการให้เป็นเมืองที่ก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี เมืองสำหรับผู้สูงอายุ มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ สะดวก สะอาด ปลอดภัย รองรับสังคมในอนาคต

เครือข่ายการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำฝายพญาคำ

เหมืองฝายเป็นภูมิปัญญาในการจัดการน้ำสำหรับการเกษตรของชุมชนในภาคเหนือตอนบน ด้วยสภาพทางภูมิประเทศเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารขนาดใหญ่ของประเทศไทยที่ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาสูง ที่ตอนเชิงเขามากถึงสามส่วนของพื้นที่ มีที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาเพียงหนึ่งส่วนของพื้นที่ การบุกเบิกพื้นที่สำหรับทำนาทำได้ในพื้นที่ราบในหุบเขา ที่น้ำจึงมีสภาพลดหลั่นเป็นขั้นๆ มิได้เรียบเสมอกัน ดังนั้น ในการดึงน้ำเข้าสู่ที่นาจึงมีการคิดค้นการสร้างฝายกันลำน้ำในตำแหน่งที่สูงกว่าแปลงนา แล้วขุดลำเหมืองจากหน้าฝายให้น้ำไหลเข้าสู่ที่นา เพื่อให้ทุกคนมีน้ำสำหรับทำนาเพียงพออย่างเป็นธรรมเสมอกัน โดยมีองค์กรเหมืองฝายที่มีบทบาทในการจัดการ ตามข้อตกลงเหมืองฝายที่สมาชิกผู้ใช้น้ำได้กำหนดร่วมกัน ในภาคเหนือตอนบนมีเหมืองฝายจำนวนถึง 4,000 กว่าแห่ง ซึ่งมีการสืบสานภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาในการจัดการน้ำของชุมชน ที่ยังคงยึดถือและปฏิบัติสืบมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาหลังภูมิปัญญาและความรู้ท้องถิ่นเคยจรรโลงสังคมมา ได้สูญหายไปเพราะผลของการผลิตตามระบบใหม่ ตามกระแสทุนนิยม การจัดการทรัพยากรน้ำโดยระบบเหมืองฝายน้ำที่จะได้รับการฟื้นฟูให้มีพื้นที่ มีบทบาทจรรโลงสังคมล้านนา เพื่อเป็นทางเลือกในการประยุกต์ใช้ในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

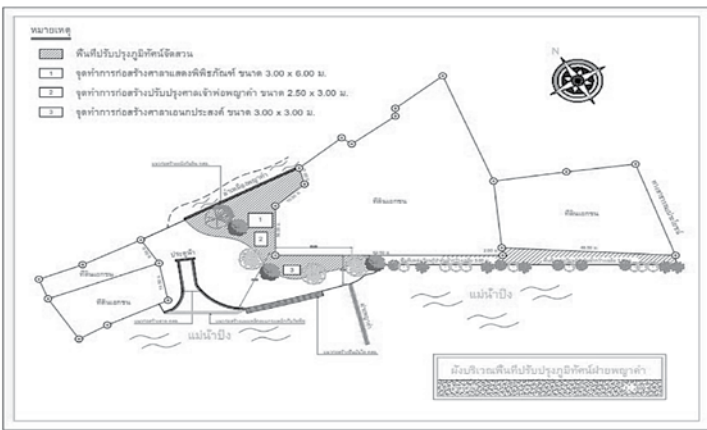
ฝายพญาคำ นับเป็นอีกหนึ่งคุณูปการที่พญาคำได้สร้างฝายและลำเหมืองลูกนี้ เพราะนอกจากจะหล่อเลี้ยงชีวิตชาวเกษตรกรในเขตอำเภอสารภีแล้วนั้น ในวันนี้ปรากฏการณ์ความเจริญเติบโตของเมืองเชียงใหม่ ได้ทำให้น้ำเสียจากเมืองไหลสู่ลำเหมืองพญาคำ และไหลลงสู่พื้นที่เกษตรกรรมของอำเภอสารภี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำบลชมพูได้รับผลกระทบอย่างหนัก ทั้งนี้ การแก้ปัญหาต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ประชาชน และเทศบาลตำบลชมพูช่วยกันกำจัดวัชพืชหน้าฝาย เปิดประตูฝาย เพื่อผันน้ำดีจากน้ำปิง ไล่น้ำเสียที่ตกค้างออกจากลำเหมือง เร่งแก้ไข กู้คืนสู่สภาพเดิม ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ภายนอกพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการบริหารจัดการ การแก้ปัญหา และที่สำคัญ

คือการสร้างองค์ความรู้ในด้านนี้ ทั้งนี้การดำเนินงานแบ่งเป็น (1) การขับเคลื่อนองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ฝายพญาคำ และ (2) การขับเคลื่อนฟื้นฟู พัฒนาฝายพญาคำ

การขับเคลื่อนองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ฝายพญาคำ

จุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ฝายพญาคำ เกิดจากการร่วมตัวของ โรงเรียนสารภีพิทยาคม โครงการปลูกใจเมือง โสภะเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา เทศบาลนคร เชียงใหม่ เทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลยั้งหนึ่ง เทศบาลตำบล สารภี เทศบาลตำบลชมภู เทศบาลตำบลหนองแฝก และเทศบาลตำบลอุโมงค์ ผู้นำชุมชน กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แก่ฝ่ายแก่เหมือง กลุ่มผู้ใช้ น้ำ กลุ่มเด็กเยาวชน ในพื้นที่ 8 ตำบลเชื่อมต่อสองจังหวัด ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการบูรณาการภูมิปัญญาล้านนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาชน ในพื้นที่ลุ่มน้ำฝายพญาคำ โดยภาคีเครือข่ายได้ร่วมกันดำเนินการดังนี้

- จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้พื้นที่ลุ่มน้ำฝายพญาคำอย่างเป็น รูปธรรม
- ขับเคลื่อนการทำงานร่วมกับเครือข่ายในการฟื้นฟูแหล่งเรียนรู้ให้แก่นักเรียน นักศึกษา เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ
- สร้างแหล่งเรียนรู้พื้นที่หน้าฝายพญาคำ และหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาให้กับ เด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในอนุบาลในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

การขับเคลื่อนฟื้นฟู พัฒนาฝ่ายพญาคำ

ในกระบวนการขับเคลื่อนนี้ มีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานชลประทาน ศูนย์ขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้พื้นที่ลุ่มน้ำฝ่ายพญาคำ สำนักงานพลังงานจังหวัด เชียงใหม่ ชมรมเขียวสวยหอม Thai PBS สำนักงานกรมเจ้าท่า สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ อบจ. เชียงใหม่ กรมชลประทาน เทศบาลนครเชียงใหม่ ทำงานร่วมกันในการฟื้นฟู พัฒนา ฝ่ายพญาคำ อันเป็นฝ่ายที่เก่าแก่ เป็นฝ่ายที่ผันจากแม่น้ำปิงเข้าสู่ลำเหมืองพญาคำ เพื่อหล่อเลี้ยง การเกษตรของประชาชนทั้งในอำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอสาร์ภี และอำเภอเมืองลำพูน อีกทั้ง ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในวงกว้าง ซึ่งมีการขยายองค์ความรู้ ในเรื่องดังกล่าวออกไปสู่สังคม และเกิดกระบวนการจัดการระบบเหมืองฝ่ายพญาคำที่มี ประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การดำเนินการต่างๆ ได้แก่

- ใช้ผู้นำชุมชนคนรุ่นใหม่ และกระบวนการกลุ่มพูดคุยสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึก อุดมการณ์ ทำความเข้าใจเป้าหมายร่วมกันของชุมชน และใช้หลัก ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาเป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามาด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากการรวมตัวกลุ่มเล็กๆ ขยายเป็นเครือข่ายใหญ่
- สำรวจปัญหา ศึกษาข้อมูลชุมชนและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนผัง แผนที่การใช้ทรัพยากรร่วมของตำบล และปรับปรุงปรับแผนของชุมชนให้เป็นแผนที่ พัฒนาของตำบลที่สามารถทำได้จริง
- กำหนดประเด็นปัญหาร่วมที่เกิดจากข้อมูลจริงในพื้นที่ด้านทรัพยากร และยกระดับ เป็นเป้าหมายร่วม เป็นเครื่องมือของชุมชนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหา
- ใช้กลุ่มการจัดการน้ำในชุมชนที่เป็นของทุกคน ทุกชุมชนในตำบลเชื่อมโยงคนในตำบล ร่วมพัฒนาและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงาน ในพื้นที่ตำบล กำหนดทิศทาง เป้าหมาย ทำแผนและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วยตนเอง
- จัดทำแผนงานโครงการ แก้ไขปัญหา บูรณาทุนภายในชุมชน บูรณาการแผนงาน ร่วมหลายภาคส่วนในท้องถิ่น โดยจัดระบบการทำงาน/มีกลไกร่วมพัฒนา เน้นองค์กร ชุมชนเป็นหลักในการปฏิบัติหน่วยงาน/ภาคี เป็นผู้สนับสนุน

- พัฒนาผู้นำชุมชนรุ่นเก่า และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา และใช้แผนชุมชน เป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน และจัดทำตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาชุมชน
- นำบทเรียนชุดองค์ความรู้ของชุมชน สื่อสารสู่สาธารณะ และบรรจุเป็นหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนประจำชุมชน
- พัฒนาผู้นำชุมชนรุ่นเก่า และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา และใช้แผนชุมชน เป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน
- พัฒนาคูคลองกำจัดผักตบชวา และวัชพืชในแหล่งน้ำสาธารณะ

ทั้งนี้ เทศบาลตำบลชมภู ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและตัวเชื่อมการดำเนินงานทั้ง การขับเคลื่อนองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ฝายพญาคำ และการขับเคลื่อนฟื้นฟูพัฒนาฝายพญาคำ

เทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100
โทรศัพท์ 053-447-071 โทรสาร 053-447-325

ประชากร

17,364 คน (ชาย 7,999 คน หญิง 9,365 คน)

พื้นที่

25 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 หมู่บ้าน)

รายได้

80,292,557.45 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

34,875,806.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายรุ่งปรีชา บันแก้ว	นายกเทศมนตรีตำบลป่าแดด
2. นายพิเชษฐ ไชยคำวัง	ประธานสภาเทศบาลตำบลป่าแดด
3. นางอรพินทร์ ธานี	ปลัดเทศบาลตำบลป่าแดด

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลป่าแดด มุ่งเน้นการทำงานโดยใช้พลังจากเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาควบคู่ไปกับการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ ในการร่วมเป็นภาคีแก้ปัญหา ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการแก้ปัญหาที่เดิมเป็นความรับผิดชอบของเทศบาลหรือหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว ให้กลายมาเป็นการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาแบบภาคีเครือข่าย ซึ่งเทศบาลตำบลป่าแดด ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานงาน ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งยังให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ การระดมมวลชน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักรในการปฏิบัติงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมแก้ไขปัญหา ให้การสนับสนุนส่งเสริม สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มเครือข่าย

เทศบาลตำบลป่าแดด ประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับเครือข่ายเป็นอย่างดี ดังเห็นได้จากการที่เทศบาลมีการรับรู้ถึงปัญหาและมีมุมมองที่เหมือนกันกับเครือข่าย (Common Perception) มองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกัน (Common Vision) นำไปสู่การให้การสนับสนุนและสร้างสรรค์กระบวนการทำงานร่วมกัน ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) เครือข่ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้จากการช่วยเหลือสนับสนุนของเทศบาล เทศบาลเองได้รับผลประโยชน์จากการทำงานของเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา ได้รับการยอมรับ ความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการรักษาสัมพันธภาพโดยการมีส่วนร่วมกับสมาชิกเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์แนวราบ ไม่ใช่การทำงานในลักษณะการสั่งการ ทำให้ภาคประชาสังคมทำงานได้อย่างสบายใจ เกิดการส่งเสริมซึ่งกันและกัน นำไปสู่ผลปลายทางที่เทศบาลและชุมชนมีความผูกพันแน่นแฟ้น มีความสามัคคีส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และเครือข่ายสามารถดำเนินงานไปอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือเครือข่ายและเทศบาลมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน นับเป็นจุดเริ่มต้นของการเสริมสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่ ส่งผลทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประสบความสำเร็จ ด้วยความร่วมมือกันของภาคีเครือข่าย

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลป่าแดด ได้แก่

การดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและผู้พิการในศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลตำบลป่าแดดแบบบูรณาการ

เทศบาลตำบลป่าแดดได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยติดเตียง โดยมีสาเหตุมาจากโรคเรื้อรัง คือ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหลอดเลือดสมองที่ทำให้เกิดโรคอัมพฤกษ์อัมพาต อุบัติเหตุจลาจล จึงได้ทำ MOU กับศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายดฝนจังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้ง “ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนตำบลป่าแดด” ให้บริการด้านสวัสดิการสังคมช่วยเหลือ ป้องกัน และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทุกประเภท ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพในชุมชนตำบลป่าแดด” เนื่องจากผู้เข้ารับบริการไม่ได้มีเฉพาะผู้พิการ แต่มีผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาใช้บริการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ มีนักศึกษาจากคณะเทคนิคการแพทย์ มาฝึกปฏิบัติงานในศูนย์ มีโรงเรียนจรกฤษณ์นวดแผนไทยมาให้บริการนวดประคบแก่ผู้มารับบริการที่ศูนย์ฯ

ในปี 2560 เทศบาลตำบลป่าแดด เข้าร่วมโครงการจัดให้มีบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขแก่ผู้สูงอายุที่ภาวะพึ่งพิงโดยใช้ห้องถื่นและชุมชนเป็นฐานในการจัดการดูแลจากการตรวจประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันตามดัชนีบาร์เรลเอดีแอล (ADL) โดยผู้จัดการดูแลระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (CM) พบผู้สูงอายุที่มีคะแนนเอดีแอล (ADL) เท่ากับหรือน้อยกว่า 11 คะแนน (ติดบ้าน-ติดเตียง) จำนวน 20 คน ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพในชุมชนตำบลป่าแดดโดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลป่าแดด จึงได้รับสมัครจิตอาสาจาก อสม. และญาติของผู้ป่วยติดเตียง เข้ารับการอบรม Care Giver หลักสูตร 70 ชั่วโมง ซึ่งมีการมอบหมายเป็นหน่วยงานในการจัดอบรม และประสานทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังสิงห์คำให้ส่งพยาบาลวิชาชีพเข้ารับการอบรมเพื่อมาทำหน้าที่ Care Manager หลังจากนั้นได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพในชุมชนตำบลป่าแดดในการดำเนินงาน โดยมีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างเทศบาลตำบลป่าแดด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านวังสิงห์คำ และศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพในชุมชนตำบลป่าแดด ให้มีการจัดบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ทั้งนี้ การดำเนินงานดังกล่าว มีภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนเป็นหลัก (1) มีทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วยแพทย์จากโรงพยาบาลนครพิงค์ ออกตรวจประเมินสุขภาพและออกไปรับรองความพิการในผู้ป่วยติดเตียงรายใหม่ (2) พยาบาลวิชาชีพ (ผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (CM) จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังสิงห์คำ มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการและประสานให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการด้านสาธารณสุข) (3) นักกายภาพบำบัด จากโรงพยาบาลเชียงใหม่ ไกล่หมอตตรวจประเมินสุขภาพและแนะนำการกายภาพบำบัด (4) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลป่าแดด เก็บข้อมูลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงรายใหม่เพื่อรายงานต่อ สปสช. (5) นักสังคมสงเคราะห์จากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลป่าแดด ทำหน้าที่ประเมินสภาพที่อยู่อาศัยและดำเนินการออกบัตรผู้พิการในรายใหม่ (6) Caregiver ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหมู่บ้านละ 1 คน เพื่อออกเยี่ยมประเมินและติดตามดูแลผู้ป่วยติดเตียงที่บ้าน พร้อมให้คำแนะนำสิทธิหรือลูกหลานในบ้าน ในการช่วยดูแลผู้ป่วยติดเตียง (7) นอกจากนี้ยังมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และเครือข่ายสุขภาพ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมและแจ้งพิกัดของกลุ่มเป้าหมาย ภายหลังจากตรวจเยี่ยมแต่ละครั้ง จะนำไปสู่การประชุมและรายงานผลต่อเทศบาลตำบลป่าแดดและเครือข่ายทุกครั้ง

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานมุ่งทำให้เกิดระบบการดูแลอย่างบูรณาการตามบริบทของตำบลป่าแดดและเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ทำให้การประสานงานได้รับความร่วมมือที่ดี และส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยเทศบาลรวบรวมการเข้ารับบริการในรอบปี พบสถิติการเข้ารับบริการ ดังนี้ ผู้สูงอายุ 2,020 ครั้ง ผู้พิการ 1,574 ครั้ง ประชาชนทั่วไป 59 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 3,653 ครั้ง และจากการประเมินผลการออกกำลังกาย/กายภาพบำบัด พบว่าร้อยละ 100 ของผู้มารับบริการมีอาการดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ติดเตียง ได้รับการเยี่ยมติดตามดูแลและกายภาพบำบัด โดยทีมสหวิชาชีพ โดยเฉพาะมีผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Care Giver) ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง มีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 20 คน ได้รับการติดตามเยี่ยมดูแลและมีอาการดีขึ้นจากผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงมาเป็นผู้ป่วยติดบ้านจำนวน 5 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 20 คน มีอาการดีขึ้น (ค่า ADL) เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลป่าแดด)

เทศบาลตำบลป่าแดด เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์เนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดลงและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ผู้สูงอายุมีอายุที่ยืนยาวขึ้น จากข้อมูลพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากปัจจุบันสภาพครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังขาดผู้ดูแลนำมาซึ่งภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจโดยตรงในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้การดูแลด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการ ในระยะแรกได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุระดับหมู่บ้านและระดับตำบลเพื่อเป็นเครือข่ายแกนนำผู้สูงอายุในการเสนอปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ นำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขึ้น โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลป่าแดด อาทิ อบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ ด้านธรรมะ ด้านอาชีพ ด้านความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการสื่อสาร กิจกรรมกายภาพบำบัด กิจกรรมนันทนาการและการออกกำลังกายในผู้สูงอายุ กิจกรรมศึกษาดูงาน เป็นต้น

ในระยะแรกเทศบาลได้กำหนดหลักสูตรและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มองค์กรผู้สูงอายุ ต่อมาผู้สูงอายุเริ่มรู้จักกันมากขึ้น มีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิ ร่วมกำหนดหลักสูตรที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ และมีการสร้างเครือข่ายทางสังคม 2 ระดับคือ 1) การสร้างเครือข่ายภายในกลุ่มหรือสมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ ในรูปแบบคณะกรรมการ หรือมีตัวแทนแต่ละหมู่บ้านซึ่งเครือข่ายในกลุ่มสมาชิกจะเป็นผู้แสดงความคิดเห็น ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงต่อยอดองค์ความรู้สู่ชุมชน และ 2) การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานและองค์กรภายนอก เพื่อประสานพลังในการทำงานร่วมกัน เช่น การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น โดยมีการจัดทำ MOU ร่วมกัน 8 หน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแดด ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงใหม่ โรงพยาบาลเชียงใหม่ ไกล่หม้อ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลบ้านวังสิงห์คำ ตำบลป่าแดด โรงเรียนวัดป่าแดด โรงเรียนวัดวังสิงห์คำ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลป่าแดด ศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่

จากการร่วมกันเป็นภาคีเครือข่ายที่กล่าวมา ได้ดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลป่าแดดมากมาย ดังที่มีการจัดกิจกรรมในปี 2561 ได้แก่

- กิจกรรมที่ 1 อบรมให้ความรู้ ด้านธรรมะในชีวิตประจำวัน
- กิจกรรมที่ 2 อบรมให้ความรู้ เรื่องภาวะข้อเข่าเสื่อมและการป้องกันภาวะหกล้ม
- กิจกรรมที่ 3 อบรมให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพฟันในผู้สูงอายุ
- กิจกรรมที่ 4 อบรมให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ
- กิจกรรมที่ 5 อบรมให้ความรู้ เรื่องการดูแลตัวเองในชีวิตประจำวัน 3 อ 2 ส
- กิจกรรมที่ 6 อบรมให้ความรู้ เรื่องการป้องกันโรคสมองเสื่อม
- กิจกรรมที่ 7 อบรมให้ความรู้ เรื่องสุขสลับประการ
- กิจกรรมที่ 8 อบรมให้ความรู้ เรื่องธรรมะกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตยุค 4.0

ในแต่ละกิจกรรมเทศบาลตำบลป่าแดด ได้ประสานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการมาเป็นวิทยากร และจากการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งได้ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมจากการสังเกต แบบสอบถาม และถอดบทเรียน ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุที่ได้รับความรู้ สามารถไปบอกต่อแก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่บ้านข้างเคียง ผู้สูงอายุมีความสุข มีรอยยิ้มในการเข้าร่วมกิจกรรม และกระตือรือร้นทุกครั้งในการจัดทำกิจกรรม ไม่มีการขาดกิจกรรมโดยไม่มีเหตุอันควร

เป้าหมายสำคัญของโครงการนี้ นอกจากส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุแล้วเรายังเน้นให้ความสำคัญของผู้สูงอายุที่เป็น “คลังสมอง” ของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเมื่อเกิดการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรมของผู้สูงอายุแล้ว การที่มีสุขภาพกายและใจดี ย่อมส่งผลให้ผู้สูงอายุมีพลังต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและส่งต่อความรู้ที่ตนเองได้รับหรือมีอยู่แล้วให้กับชุมชนท้องถิ่นในฐานะปราชญ์ชาวบ้าน เป็นการต่อยอดคลังปัญญาผู้สูงอายุจากศูนย์การเรียนรู้สู่ชุมชน

ทั้งนี้ จากการสำรวจสถิติจำนวนผู้สูงอายุที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับศูนย์ฯ พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 48.17 จากการดำเนินงานปี 2560 และในปี 2562 ศูนย์ฯ มีการกำหนดกิจกรรมต่างๆ รวม 13 กิจกรรม

โครงการพัฒนารูปแบบตำบลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชน

เทศบาลตำบลป่าแดด อยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองค่อนข้างสูง หนาแน่นไปด้วยประชากร ทั้งประชากรที่เป็นคนในพื้นที่และมาจากต่างพื้นเพ อีกทั้งจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเผชิญกับความเสี่ยงมากมายอันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง ล้อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม รวมถึงปัญหาการถูกล่วงละเมิดในเด็กและเยาวชน จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็กและเยาวชนที่เติบโตขึ้นทุกวัน

เทศบาลตำบลป่าแดด เห็นความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา จึงอาศัยแนวคิดความร่วมมือภายใต้คำว่า **“บวร”** ซึ่งได้แก่

- **“บ้าน”** ได้แก่ ประชาชนทุกเพศทุกวัย ครอบครัว ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน นำเด็กและเยาวชนโดยมีผู้ปกครองสนับสนุน เข้ามาสืบบทบาทร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดงานประเพณีต่าง ๆ การจัดงานในวันสำคัญ งานบุญ และงานवाद ในชุมชนท้องถิ่น โดยให้อิสระคิดสร้างสรรค์การดำเนินงานตามความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยมีผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาและสนับสนุน
- **“วัด”** ได้แก่ คณะสงฆ์ สามเณร ศาสนสถาน อบรมสั่งสอนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ประเพณีปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา
- **“ราชการ”** ได้แก่ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา ฝ่ายปกครองในชุมชนท้องถิ่น กำหนดแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และประสบการณ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขและปลอดภัย โดยการสนับสนุนด้านแผนงาน/โครงการ/งบประมาณ ฯลฯ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

จากแนวคิดดังกล่าว นำไปสู่การรวมตัวของเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมต่างๆ และก่อให้เกิดภาวะของการเป็นผู้นำและผู้ตามในกลุ่มเด็กและเยาวชนในแต่ละหมู่บ้าน เกิดเป็นเครือข่ายเด็กและเยาวชนในตำบลป่าแดด เทศบาลจึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลป่าแดดขึ้น เพื่อมุ่งหวังให้เด็กและเยาวชนเพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนในตำบลป่าแดด โดยให้เด็กและเยาวชนในตำบลป่าแดดสมัครเข้ารับการเลือกตั้งโดยเด็กและเยาวชนในตำบลป่าแดดตามวิถีประชาธิปไตย เกิดคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลป่าแดด เป็นตัวขับเคลื่อน และมีเด็กและเยาวชนในแต่ละหมู่บ้านเป็นเครือข่ายของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนอกจากความร่วมมือภายในตำบลแล้วเทศบาลยังได้สร้างเครือข่ายไปยังภายนอกตำบล โดยมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างเทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลน้ำแพร่พัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ก้า ซึ่งร่วมดำเนินงานในประเด็นเครือข่ายเด็กและเยาวชนตำบลต้นแบบ “เสริมพลังที่ส่งพลังน้อง” จังหวัดเชียงใหม่ และซึ่งสภาเด็กและเยาวชนทั้ง 4 พื้นที่ ได้ร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนมากมาย อาทิ โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในวันวิสาขบูชา, กิจกรรมช่วงอู่ยสอนหลาน, โครงการวัยรุ่นุ่นวัยใส, โครงการอบรมเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน, กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ TEEN และกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาเด็กและเยาวชนอำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น

นอกจากความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันแล้ว เทศบาลตำบลป่าแดด ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนตำบลป่าแดดอย่างต่อเนื่องภายใต้แนวคิด “เด็กคิดเด็กทำเด็กนำผู้ใหญ่หนุน” เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนตำบลป่าแดด ส่งเสริมให้เด็กได้มีการวางแผนการดำเนินงานของตนเอง สนับสนุนการรวมกลุ่มทำกิจกรรม โดยมีการประสานหน่วยงานต่างๆ มาร่วมเสริมแรงและสานพลัง อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรและองค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการผลักดันไปสู่การสนับสนุนเชิงนโยบาย

เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลห้วยข้าวก่ำ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา 56150
โทรศัพท์ 054-459-031 โทรสาร 054-459-356

ประชากร

8,330 คน (ชาย 4,004 คน หญิง 4,326 คน)

พื้นที่

62.5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 12 หมู่บ้าน)

รายได้

37,938,589.68 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

35,418,197 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายไพโรจน์ ราชูรักษ์	นายกเทศมนตรีตำบลห้วยข้าวก่ำ
2. นายพิเชษฐ์ โนศรี	ปลัดเทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ
3. นายศุภชัย ไชยมงคล	ประธานสภาเทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก แต่สามารถขับเคลื่อนประเด็นปัญหาในระดับพื้นที่ให้กลายเป็นวาระสำคัญในระดับจังหวัดโดยใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมให้เป็นแนวร่วมหรือหุ้นส่วนของเทศบาลในการดำเนินงาน ฐานคิดสำคัญอันเป็นที่มาของการเสริมสร้างเครือข่ายในการทำงาน คือ การยึดมั่นในหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ ทั้งนี้ เป้าหมายในการเสริมสร้างเครือข่ายของเทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและเพื่อให้ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการ 2) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน 3) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการทำงาน 4) เพื่อลดความซ้ำซ้อนและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และ 5) เพื่อจัดทำบริการสาธารณะที่ทันต่อเหตุการณ์ เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์ ซึ่งส่งผลให้เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำและภาคีเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาศักยภาพไปพร้อม ๆ กัน กระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง

สำหรับเครือข่ายและการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ ได้แก่

เครือข่ายชุมชนรักนกยูงไทย ตำบลห้วยข้าวก่ำ

ตำบลห้วยข้าวก่ำเป็นพื้นที่ติดกับเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกยูงไทยจำนวนมากที่สุดในประเทศ หากแต่เมื่อป่าไม้ลดลงจากการทำลายป่า เผาป่า และภัยธรรมชาติ นกยูงจึงใกล้สูญพันธุ์เพราะไม่สามารถวางไข่และขาดแหล่งอาหาร ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา คือ ชาวตำบลห้วยข้าวก่ำได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นกยูงรูกล้ำเข้ามาในพื้นที่ทางการเกษตร เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่วัดตำบลห้วยข้าวก่ำควบคู่ไปพร้อมกับการอนุรักษ์นกยูงไทยให้คงอยู่ จึงจัดตั้ง “เครือข่ายชุมชนรักนกยูงไทย ตำบลห้วยข้าวก่ำ” ขึ้นในปี พ.ศ. 2560

เครือข่ายชุมชนรักนกยูงไทยตำบลห้วยข้าวก่ำ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ได้แก่ เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ จังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ที่ว่าการอำเภอจุน มหาวิทยาลัยพะเยา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ โรงเรียนอนุบาลบัวสถาน โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง โรงเรียนจุนวิทยาคม มณฑลทหารบกที่ 34

ค่ายขุนเจ็องธรรมิกราช องค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก กลุ่มวิสาหกิจชุมชน วัด ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลห้วยข้าวก่า กลุ่มคนรักรัชมชชาติ ลือชีวิตสู่ธรรมชชาติ พะเยาที่วีชุมชน บริษัทนิ่มชีเส็ง/สถาบันการเงินในพื้นที่ เทสโก้โลตัสสาขางุ่น ชมรมพ่อค้าอำเภอจุน ทั้งนี้ เครือข่ายได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและภารกิจหน้าที่ของตน โดยมุ่งดำเนินกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนและนกยูง และ 3) ชვენกยูงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ต้นน้ำ : การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการที่ต้นน้ำหรือต้นเหตุ โดยเทศบาลตำบลห้วยข้าวก่าและภาคีเครือข่ายร่วมกันปลูกป่า สร้างฝายชะลอน้ำ ฝายกักเก็บน้ำ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลับมาสสมบูรณ์ สามารถเป็นแหล่งอาหารแหล่งน้ำ และแหล่งที่อยู่อาศัยให้แก่นกยูง รวมทั้งได้เพิ่มแหล่งอาหารในช่วงฤดูแล้งให้แก่นกยูง โดยปลูกข้าวโพดและถั่วเขียวเพื่อเป็นแหล่งอาหารให้แก่นกยูง ในการดำเนินงาน เชตรักษาพันธุ์ป่าเวียงลอได้ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้และสัตว์ป่าคุ้มครอง และให้ความรู้ทั้งวิธีการปลูกป่า แนวเขตป่า การจัดตั้งป่าชุมชน และความรู้เกี่ยวกับนกยูง ขณะที่โรงเรียน วัด ชุมชนจิตอาสา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาและจังหวัดแพร่ และทหารบก ได้สนับสนุนกำลังคนในการปลูกป่า สร้างแหล่งอาหารนกยูง และสร้างฝาย ภาคีเครือข่ายที่เป็นสื่อมวลชน คือ พะเยาที่วีชุมชน ช่วยประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้หน่วยงานและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์นกยูงไทย และยังมีเครือข่ายป้องกันหมอกควันและไฟป่าช่วยเฝ้าระวังและออกลาดตระเวรและดับไฟป่า

กลางน้ำ : การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนและนกยูง เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่าและภาคีเครือข่ายได้สร้างกฎ กติกา การอยู่ร่วมกันระหว่างคนและนกยูง มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการอนุรักษ์ การป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าร่วมกันภายในพื้นที่ และสร้างพื้นที่กันชน หรือ “ช่วง” ให้เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์โดยมีแหล่งอาหารและแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับนกยูง เพื่อไม่ให้นกยูงเข้ามาในพื้นที่การเกษตร ภาคีเครือข่ายต่างส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตน กล่าวคือ เชตรักษาพันธุ์ป่าเวียงลอ และมหาวิทยาลัยพะเยา ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนกยูงไทย

วงจรชีวิตของนกอัญไทย และอาหารของนกอัญ, ประชาชนในพื้นที่ที่บริจาคที่ดินเพื่อสร้างเป็นช่วงนกอัญ, สถานศึกษา วัด ผู้นำชุมชน ประชาชนและจิตอาสาสนับสนุนกำลังคนในการสร้างแหล่งอาหารนกอัญ และพะเยาทีวีชุมชนประชาสัมพันธ์เชิญชวนหน่วยงานและประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการสร้างช่วงนกอัญเพื่อเป็นแหล่งอาหารให้กับนกอัญ

ปลายน้ำ : ช่วงนกอัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการจัดเทศกาลนกอัญไทยแห่งป่าเวียงลอ พัฒนานกอัญไทยให้เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด และพัฒนาช่วงนกอัญให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดและประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจหรือสร้างรายได้ให้แก่ชาวตำบลห้วยข้าวก่ำ ทั้งนี้ ภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินงานโดยอำเภอจุน จัดทางงบประมาณสนับสนุนการจัดเทศกาลนกอัญไทยและนำรายได้จากการจัดงานมาเป็นทุนในการอนุรักษ์นกอัญไทย, สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจุนอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดตั้งโฮมสเตย์ และจัดอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้าประจำท้องถิ่น, วัดจัดนิทรรศการตุงโคมนกอัญเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีล้านนาควบคู่กับการอนุรักษ์นกอัญไทย และพะเยาทีวีประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมนกอัญในพื้นที่

การดำเนินงานของ “เครือข่ายชุมชนรักนกอัญไทย ตำบลห้วยข้าวก่ำ” ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถฟื้นฟูป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ และแหล่งที่อยู่อาศัยของนกอัญ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 เป็นต้นมา ได้เพิ่มจำนวนต้นไม้ให้แก่ผืนป่ามากกว่า 500 ต้น จัดตั้งป่าชุมชนได้มากถึง 70 ไร่ และสร้างฝายกักเก็บน้ำ จำนวน 12 แห่ง รวมทั้งเกิดช่วงนกอัญแหล่งใหม่หลายแห่ง ช่วงกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการให้คนและสัตว์ป่าอยู่ร่วมกันได้ และกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้สนใจเยี่ยมชมนกอัญตามธรรมชาติ ผลดีที่เกิดขึ้นตามมา คือ ชาวตำบลห้วยข้าวก่ำมีรายได้จากการจัดทำโฮมสเตย์และจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกประจำท้องถิ่น ที่สำคัญ เครือข่ายชุมชนรักนกอัญไทย ตำบลห้วยข้าวก่ำ สามารถผลักดันการอนุรักษ์นกอัญไทยให้เป็นวาระสำคัญในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานต่อไป

โครงการพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงเชิงรุก ศูนย์สอมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ำ

เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำจัดตั้ง “ศูนย์สอมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ำ” ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีสุขภาพแข็งแรง รวมทั้งผู้สูงอายุและผู้พิการที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแล การบำบัด และการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายอย่างเหมาะสม การจัดตั้งศูนย์ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ กองทุนหลักประกันสุขภาพจังหวัดพะเยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ศูนย์สอมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ำ ดำเนินงานด้วยการประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีภาคีเครือข่ายมากกว่า 20 เครือข่าย การดำเนินงานระหว่างภาคีเครือข่ายเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและความสอดคล้องกับภารกิจงานของตนเอง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการศูนย์สอมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ำเพื่อบริหารจัดการศูนย์ฯ และจัดกิจกรรมในการดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการ

ศูนย์สอมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ำดูแลผู้สูงอายุทุกกลุ่มทั้งกลุ่มติดสังคม ติดบ้าน และติดเตียง โดยมุ่งดูแลสุขภาพอย่างรอบด้านทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม ศูนย์ฯ จัดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงเชิงรุก จำนวน 5 กิจกรรม ดังนี้

- การให้บริการภายในศูนย์ฯ อาทิ กายภาพบำบัด แพทย์แผนไทย และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น โดยศูนย์ฯ เปิดให้บริการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.30 - 12.00 น.
- การให้บริการเยี่ยมบ้านดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง หรือการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care: LTC) โดยเน้นการดูแลสุขภาพเบื้องต้น การป้องกันภาวะแทรกซ้อน การระมัดระวังภาวะเสี่ยง และให้กำลังใจ
- การจัดสรรอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชน โดยประสานงานขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตประจำวันและลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ อาทิ การเสริมราวภายในห้องน้ำ การเสริมราวบันได และการปรับพื้นต่างระดับ เป็นต้น

- การสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุรายบุคคลเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย การกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และฝึกความจำ อาทิ สะพานโค้งบริหารข้อไหล่ ถูทรายขนาด 10x29 ตร.ซม. หน้าก 1 กก. จักรยานปั่นมือ ยางยืด และจักรยานปั่นเท้าอยู่กับที่

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม สามารถให้การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อาทิ บุคลากร องค์กรความรู้ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ การดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายเช่นนี้ส่งผลให้ปัจจุบันศูนย์ซ่อมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่ากลายเป็น 1 ใน 7 ศูนย์นำร่องของศูนย์ซ่อมฮักชุมชนจังหวัดพะเยา เป็นพื้นที่ต้นแบบในการต้อนรับคณะศึกษาดูงาน เป็นพื้นที่ในการปฏิบัติการการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนร่วมกับกรมอนามัย และวิทยาลัยบรมราชชนนีพะเยา รวมถึงได้ร่วมเป็นทีมพี่เลี้ยงครู ก ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 1 เชียงใหม่ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงานและการบูรณาการงานร่วมกันของเครือข่าย ทั้งนี้ เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่าได้วางแผนขยายเครือข่ายของศูนย์ซ่อมฮักชุมชนตำบลห้วยข้าวก่าเพิ่มเติม โดยจะประสานความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อสร้างแกนนำเยาวชนจิตอาสาให้เข้ามาเป็นกำลังสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชนต่อไป

โครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า

เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่าเริ่มดำเนินโครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในปี พ.ศ. 2550 แต่ได้หยุดปฏิบัติการกิจในปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 ตำบลจุนซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลห้วยข้าวก่าพบสุนัขเป็นโรคพิษสุนัขบ้า และโรคพิษสุนัขบ้าระบาดในหลายพื้นที่ของประเทศไทย จึงเกิดการหารือกันระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งผลการหารือมีมติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์เลี้ยงของประชาชนได้ เทศบาลห้วยข้าวก่าจึงดำเนินการสำรวจและฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอีกครั้ง

เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตำบลห้วยข้าวก่ำ ด้วยการจัดประชุมหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และภาคประชาสังคมเพื่อวางแผนในการดำเนินงานร่วมกัน เครือข่ายร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยงของพื้นที่เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ และจัดอบรมอาสาสมัครปศุสัตว์เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของปศุสัตว์ในระดับชุมชน โดยเทศบาลห้วยข้าวก่ำดำเนินการอบรมให้แก่อาสาสมัครปศุสัตว์หมู่บ้านละ 2 คน เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำจัดทำวัคซีนและอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อให้อาสาสมัครปศุสัตว์ลงพื้นที่ให้บริการฉีดวัคซีนแก่สัตว์เลี้ยงของประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมที่อยู่ในตำบลหมู่บ้านร่วมกันเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

เครือข่ายเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตำบลห้วยข้าวก่ำสร้างระบบการประสานงานไว้หลากหลายช่องทางเพื่อให้ภาคีเครือข่ายสามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของแต่ละภาคีเครือข่ายไว้อย่างชัดเจน ภาคีเครือข่ายมีการแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำ มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดซื้อวัคซีนและวัสดุทางการแพทย์ที่จำเป็น เป็นผู้ประสานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครปศุสัตว์เป็นประจำทุกปี และดูแลคุณภาพวัคซีนตามมาตรฐานทุกขั้นตอนโดยเฉพาะระบบห่วงโซ่ความเย็น (Cold Chain System) เพื่อให้วัคซีนมีคุณภาพ
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอจุน มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดนโยบายจากส่วนกลางให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้แก่เทศบาลตำบลห้วยข้าวก่ำและประชาชน
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจุน มีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ และให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องในหลายเรื่อง อาทิ แนวทางการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคของประชาชน และการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคระบาด เป็นต้น รวมทั้งยังเป็นพี่เลี้ยงให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติภารกิจ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจุนจัดให้มีกลไกในการกระจายข้อมูลข่าวสารภายในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยเฉพาะการกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

● โรงพยาบาลจุฬ ามีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนทางวิชาการ และช่วยจัดทำแผน การรักษาและการส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ

● ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชน กับหน่วยงานต่าง ๆ ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนในชุมชน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของ หน่วยงานให้ประชาชนรับทราบ

● ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือชมรม อสม. อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านจำนวนหนึ่งคนดูแลรับผิดชอบหลังคาเรือนโดยมีบทบาทหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ให้คำแนะนำแก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบ และติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ

● อาสาสมัครปศุสัตว์ เสมือนเป็นตัวแทนของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่ ในการสำรวจประชากรสุนัขและแมว ให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ฝ้าระวัง โรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน ให้คำแนะนำแก่ประชาชนเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า และมีกรประสานความ ร่วมมือกับชมรม อสม. อยู่เสมอ

● พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสมว.) เป็นพระภิกษุหรือสามเณรที่ผ่าน การอบรมหลักสูตรเหมือนกับหลักสูตร อสม. โดยมีความรู้เบื้องต้นในการดูแลสุขภาพ การให้ การบริการขั้นพื้นฐาน และการฟื้นฟูสภาพร่างกายของพระภิกษุที่อาพาธ ทั้งนี้ พระอาสาสมัคร ส่งเสริมสุขภาพประจำวัดมีบทบาทหน้าที่ในการสำรวจจำนวนสุนัขและแมวในวัด ประสานงานกับ อาสาสมัครปศุสัตว์เพื่อดำเนินการฉีดวัคซีน ฝ้าสังเกตสุนัขและแมวในวัด หากมีอาการของ โรคพิษสุนัขบ้า จะประสานงานกับอาสาสมัครปศุสัตว์ในหมู่บ้านเพื่อดำเนินการต่อไป

● อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านน้อย หรือ อสม.น้อยเป็นอาสาสมัครด้าน สาธารณสุขในโรงเรียน มีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านสุขภาพให้แก่เพื่อน นักเรียน และให้คำแนะนำด้านสุขภาพแก่เพื่อนนักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งดูแลฝ้าสังเกต อาการสัตว์เลี้ยงในโรงเรียน

● คลินิกปศุสัตว์เอกชน มีบทบาทหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปศุสัตว์และ ให้บริการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยง

การดำเนินงานของเครือข่ายเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ตำบลห้วยข้าวเก่าก่อให้เกิด
 อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านละ 2 คน รวม 24 คน มีระบบการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า
 ในชุมชนโดยทำการสำรวจประชากรแมวและสุนัข ปีละ 2 ครั้ง และในปีพ.ศ. 2561 สามารถ
 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สัตว์เลี้ยง (แมวและสุนัข) ทุกตัวโดยฉีดกับที่ปศุสัตว์อำเภอ
 และอาสาสมัครปศุสัตว์ ร้อยละ 86 และฉีดกับคลินิกเอกชนร้อยละ 14 จากการดำเนินการของ
 เครือข่ายที่มีความเข้มแข็งส่งผลให้ไม่ปรากฏสัตว์เลี้ยงในเขตตำบลห้วยข้าวเก่าป่วยหรือตายด้วย
 โรคพิษสุนัขบ้า

เทศบาลตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

โทรศัพท์ 073-362-485 โทรสาร 073-362-485

ประชากร

8,047 คน (ชาย 4,029 คน หญิง 4,018 คน)

พื้นที่

16.11 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 6 หมู่บ้าน)

รายได้

20,774,561.60 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

19,939,181 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายมะสดี หะยีปิ	นายกเทศมนตรีตำบลท่าสาป
2. นายตานีญา เจ๊ะสนิ	ประธานสภาเทศบาลตำบลท่าสาป
3. นายซานนท์ สาและ	ปลัดเทศบาลตำบลท่าสาป

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลท่าสาป เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณีอย่างมาก มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ประเพณีและวัฒนธรรมทั้งชาวไทย พุทธ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีนมาอยู่อาศัยรวมกันในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลท่าสาป จึงได้เล็งเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาพื้นที่โดยอาศัยความหลากหลายทางประเพณี วัฒนธรรมดังกล่าวมาเป็นประเด็นสำคัญในการดึงกลไกทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน โดยยึดหลักการบริหารที่สำคัญ คือ THASAP MODEL

- T Technology and Innovation ส่งเสริมการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- H Harmonization ประสานกลมกลืนภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม
- A Art and Culture ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- S Sustainable มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน
- A Agenda and Area เข้าถึงประเด็นและเข้าถึงพื้นที่
- P Partnership การเป็นหุ้นส่วนและการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน

สำหรับหลักการบริหาร “THASAP MODEL” นั้นเป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนที่ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ศาสนา วัฒนธรรม ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะ **“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์”** อีกทั้งยังมุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าสาป ในรูปแบบเครือข่ายการทำงาน เพื่อให้เทศบาลตำบลท่าสาปเกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในทุกด้านอย่างสมดุล ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า **“ตำบลก้าวหน้า การศึกษาก้าวไกล ประชาชนมีรายได้ ใส่ใจวัฒนธรรมท้องถิ่น รักษาสิ่งแวดล้อม”** ซึ่งมีรายละเอียดการบริหารงาน ดังนี้

ท่าสาปโมเดล

ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพี่น้องชาวไทยพุทธชาวไทยมุสลิม ถูกกลบฝัง ทำให้เกิดความหวาดกลัวต่อเหตุการณ์และรู้สึกถึงความหวาดระแวงไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ

ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมประชาชนเกิดความหวาดกลัวไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่กล้าพบปะพูดคุยกับบุคคลภายนอก มีการสร้างรั้วกันเขตแดนเพื่อป้องกันเหตุและรักษาความปลอดภัย ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลท่าสาปในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาลดความหวาดกลัว ลดความหวาดระแวงระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังนั้น เทศบาลตำบลท่าสาปจึงเป็นตัวกลางสร้างกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างพลังของเครือข่ายในพื้นที่ภายใต้โครงการทำสาปโมเดล โดยใช้ทุนทางสังคมเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เข้าด้วยกัน อันนำมาสู่การขับเคลื่อนทำสาปโมเดลผ่านเครือข่ายใน 3 ภาคส่วน ดังนี้

● **ภาครัฐ** จุดเริ่มต้นของเครือข่ายภาครัฐเกิดจากเทศบาลตำบลท่าสาปได้พูดคุยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในพื้นที่ร่วมกับอาจารย์และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีการลงพบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จนนำมาสู่การลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลท่าสาปกับมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและจัดกิจกรรมบริการวิชาการร่วมกัน ตลอดจนนำความรู้ทางวิชาการมาขยายผลและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่น ผลที่ตามมาได้เกิดชุมชนต้นแบบและเครือข่ายจากหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมกันพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนในพื้นที่ตำบลท่าสาปทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังเช่น โรงเรียนบ้านสาคอได้พัฒนาเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ด้านพุทธศาสตร์ให้กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นต้นแบบการสอนศาสนาอิสลามให้นักเรียนและประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจหลักศาสนาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังเกิดกลุ่มกะลามะพร้าวได้เป็นต้นแบบทางธุรกิจชุมชนในการแปรรูปกะลามะพร้าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

● **ภาคเอกชน** ภายหลังจากเกิดความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลท่าสาปและมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาแล้วนั้น ก็ได้มีการชักชวนภาคเอกชนในพื้นที่เข้ามาพูดคุยให้ทราบถึงโครงการทำสาปโมเดล เพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาอย่างฮวด โรงไฟฟ้ายะลาถักลัทธิกรีน และบริษัท ยะลานำรุ่ง จำกัด ต่างก็ให้การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน ตลอดจนจัดหาแหล่งตลาดในการขายผลิตภัณฑ์จากชุมชน

● **ภาคประชาสังคม** เทศบาลตำบลท่าสาปได้ชักชวนกลุ่มและเครือข่ายภาคประชาสังคม เข้ามาร่วมโครงการท่าสาปโมเดล โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินโครงการ ตลอดจนจัดประชุมพูดคุยกับกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ได้แก่ กลุ่ม Yala Next Step กลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลท่าสาป กลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มจิตอาสา กลุ่มอาชีพ และชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนท่าสาปโมเดลร่วมกัน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลท่าสาป มีรายละเอียดดังนี้

โครงการจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขด้านเวชกรรมฟื้นฟูเทศบาลตำบลท่าสาป

เทศบาลตำบลท่าสาปได้สำรวจข้อมูลด้านสุขภาพในพื้นที่และพบว่ามีประชาชนในพื้นที่ป่วยเป็นโรคหลอดเลือดสมองหลายรายต่อเดือน มีจำนวนผู้ป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 5-7 วันต่อราย ส่งผลให้โรงพยาบาลไม่สามารถรองรับผู้ป่วยได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งผู้ป่วยยังต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก เทศบาลตำบลท่าสาปจึงได้ทำวิจัยเชิงพื้นที่ร่วมกับโรงพยาบาลยะลา พบว่าการรักษาโรคหลอดเลือดสมองในทางการแพทย์นั้น ผู้ป่วยสามารถกลับมาฟื้นฟูร่างกายได้เองที่บ้านและใช้การบำบัดโดยชุมชนจะช่วยให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นการส่งผู้ป่วยกลับบ้านและให้ชุมชนช่วยกันดูแลจึงกลายเป็นโจทย์ที่ท้าทายให้กับชุมชน

ด้วยเหตุนี้เทศบาลตำบลท่าสาปจึงร่วมมือกับโรงพยาบาลยะลา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสาป จัดตั้งศูนย์ให้บริการสาธารณสุขด้านเวชกรรมฟื้นฟูในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อความเจ็บป่วยของโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อป้องกันการเกิดโรค ป้องกันการเกิดซ้ำ และควบคุมอาการของโรคไม่ให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น โดยการดำเนินงานนั้นทางโรงพยาบาลยะลาได้จัดส่งแพทย์เฉพาะทางด้านกายภาพบำบัดลงให้บริการตรวจวินิจฉัยโรค รวมถึงบริการกิจกรรมบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยสัปดาห์ละวัน อีกทั้งยังสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์และให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาอย่างฮวด, บริษัท ยะลานำรุ่ง จำกัด และบริษัทตอยยิบันฟู้ดส์ เข้ามาให้การสนับสนุนวัสดุที่สามารถนำไปตัดแปลงเป็นอุปกรณ์กายภาพ และสนับสนุนกิจกรรมฟื้นฟูสภาพร่างกายให้แก่ผู้ป่วย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มภาคประชาสังคม ได้แก่

กลุ่ม อสม. กลุ่มจิตอาสา ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และชมรมผู้สูงอายุ เข้ามาร่วมกันจัดกิจกรรมบำบัดและช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย จนนำมาสู่การสร้างนวัตกรรมด้านกายภาพบำบัดและฟื้นฟูผู้ป่วย เช่น การทำแคร่ไม้ไผ่สำหรับใช้ฝึกลุกนั่งได้เอง โต๊ะสารพัดประโยชน์สำหรับให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารได้เอง รอกดึงบริหารไหล่ และโต๊ะกระดานหมากรุก จึงนับได้ว่าเป็นความสำเร็จของการร่วมมือของเครือข่ายหลายภาคส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

โครงการบริการวิชาการ ทำสาปโมเดล

เทศบาลตำบลท่าสาปได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการสร้างพื้นที่ต้นแบบแหล่งเรียนรู้ในด้านต่างๆ โดยมุ่งยึดหลักการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by Doing) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านรายได้ ให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการดังกล่าวนี้สามารถนำไปสู่ธุรกิจชุมชนต้นแบบในหลายกิจกรรม ได้แก่

พัฒนาต้นแบบธุรกิจชุมชนตำบลท่าสาป: กลุ่มกะลามะพร้าว

กลุ่มกะลามะพร้าว เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านประมาณ 30 คน ร่วมกันทำผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว โดยเทศบาลตำบลท่าสาปได้ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรม อีกทั้งยังมีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเข้ามาให้บริการวิชาการทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ การให้ความรู้ด้านการทำบัญชี การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการตลาดและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ทำให้กลุ่มกะลามะพร้าวสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม กลายเป็นกลุ่มต้นแบบของการดำเนินงานธุรกิจชุมชน

ปัจจุบันกลุ่มกะลามะพร้าวมีผลิตภัณฑ์หลายชนิด เช่น พวงกุญแจ กระปุกออมสิน โคมไฟ กระจ่างต้นไม้ และของใช้ต่างๆ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์จนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ภายหลังจากที่กลุ่มกะลามะพร้าวได้รับการยกย่องเป็นต้นแบบธุรกิจชุมชนแล้วก็ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่หน่วยงานต่างๆ ตลอดจนมี อปท. ในพื้นที่ข้างเคียงเข้ามาศึกษาดูงานจำนวนมาก

ผลสำเร็จที่ปรากฏอย่างเด่นชัดจากกิจกรรมนี้ คือ การเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดได้มากขึ้น มีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า และที่สำคัญกลุ่มกะลามะพร้าวยังได้รับรางวัลดีเด่นเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นของดีระดับจังหวัด ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มกะลามะพร้าวมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จำนวนมาก

พัฒนาต้นแบบธุรกิจชุมชนตำบลท่าสาป: กลุ่มอาชีพนมแพะ

กลุ่มอาชีพนมแพะ เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่ตำบลท่าสาป ซึ่งเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ได้ทำให้เกษตรกรไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ เนื่องจากเกรงกลัวถูกลอบยิงและถูกทำร้าย ทำให้ขาดรายได้และสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เทศบาลตำบลท่าสาปได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพนมแพะในพื้นที่ขึ้นมา เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่มีอยู่จำนวนมาก อีกทั้งยังมีศักยภาพในการผลิต เทศบาลจึงเข้าไปดำเนินการในช่วงแรกโดยการขยายพื้นที่ปลูกหญ้าเพื่อเพิ่มปริมาณอาหารแพะ จากนั้นจึงเข้าไปส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร โดยได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้เข้ามาอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรและพัฒนาพื้นที่เลี้ยงแพะเป็นแหล่งเรียนรู้ฟาร์มแพะ มีหน่วยงานปศุสัตว์จังหวัดเข้ามาตรวจให้วัคซีนป้องกันโรค นอกจากนี้ยังได้เชื่อมโยงกับภาคเอกชน บริษัท ตอยยิบัน ฟู้ดส์ จำกัด เพื่อรับซื้อนมแพะไปผลิตเป็นนมถั่วเหลืองผสมนมแพะ ในทางกลับกันบริษัทก็ได้สนับสนุนภาคถั่วเหลืองให้แก่เกษตรกร เพื่อนำมาทำอาหารแพะและปุยชีวภาพต่อไป

ปัจจุบันมีเกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมกลุ่มนมแพะมากขึ้นจากเดิม 20 ราย เพิ่มขึ้นเป็น 25 ราย มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายจำหน่ายในท้องตลาดมากขึ้น เช่น นมอิตีตมีนมแพะสดจำหน่ายเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้งนมแพะสด สบู่นมแพะ และพริട്ടสลดผลไม้รวมนมแพะที่มีบรรจุภัณฑ์ทันสมัย มีช่องทางการตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้กลุ่มนมแพะเข้าถึงผู้บริโภคได้จำนวนมาก ส่งผลให้กลุ่มมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากขึ้น จนทำให้ผลิตภัณฑ์ได้รับรางวัลดีเด่นเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน อีกทั้งยังได้รับคัดเลือกให้เป็นของดีประจำจังหวัดอีกด้วย นอกจากนี้ผลสำเร็จที่ปรากฏอย่างเด่นชัดอีกประการหนึ่งคือการเกิดเครือข่ายกลุ่มอาชีพนมแพะที่ไม่เพียงแต่ในพื้นที่ตำบลท่าสาปเท่านั้น แต่ได้ขยายเครือข่ายไปยังจังหวัดข้างเคียง เช่น กลุ่มแพะนมกะฮัลลา จังหวัดนราธิวาส ที่ได้เดินทางมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจะขยายเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันต่อไปในอนาคต

พัฒนาต้นแบบการใช้พลังงานทดแทนจากแก๊สชีวภาพ

เทศบาลตำบลท่าสาปได้ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการลดใช้พลังงานในครัวเรือนโดยเฉพาะการใช้แก๊สหุงต้ม เพื่อส่งเสริมการใช้แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์เป็นพลังงานทดแทน โดยเทศบาลตำบลท่าสาปได้ร่วมมือกับศูนย์วิทยาศาสตร์ ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ เริ่มต้นจากการสร้างต้นแบบการใช้พลังงานทดแทนจากแก๊สชีวภาพ โดยจัดทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพแบบถังลอย ขนาด 1,000 ลิตร สำหรับครอบครัวต้นแบบใช้แก๊สชีวภาพทดแทนแก๊สหุงต้มในครัวเรือน หลังจากนั้นเทศบาลตำบลท่าสาปได้มีการติดตามผลและขยายผลการจัดทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพ เพิ่มเติมใน 4 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าสาป

สำหรับผลการดำเนินงานในปัจจุบันนี้ มีครอบครัต้นแบบและครอบครัวขยายผลที่เข้าร่วมโครงการมีบ่อหมักแก๊สระดับครัวเรือน จำนวน 13 บ่อ ใช้ทดแทนแก๊สหุงต้มในครัวเรือน รวมทั้งยังมีประชาชนชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการทำบ่อแก๊สชีวภาพเข้าร่วมโครงการด้วยจำนวน 2 คน นอกจากนี้เทศบาลตำบลท่าสาปได้รับการยกย่องให้เป็นแหล่งเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแก๊สชีวภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนและผู้สนใจชุมชนอื่น ผลที่ได้สุดท้ายจาก

การเข้าร่วมโครงการได้ทำให้ครอบครัวต้นแบบและครอบครัวขยายผลที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดรายจ่ายค่าไฟฟ้าและค่าแก๊สหุงต้มในครัวเรือนได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายจ่ายเดิม

โครงการโรงเรียนมีสุขผู้สูงอายุ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดที่ลดลงและความก้าวหน้าทางการแพทย์ที่ดีขึ้นทำให้ประชากรมีอายุยืนขึ้น เทศบาลตำบลท่าสาปจึงได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับเป็นภารกิจของเทศบาลที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุ ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลท่าสาปได้ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมจังหวัด ยะลา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา และภาคีเครือข่าย ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนมีสุขผู้สูงอายุ ขึ้น ซึ่งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งแรกและแห่งเดียวในจังหวัดยะลาที่ใช้หลักสูตรของกรมกิจการผู้สูงอายุ ผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้แบบพหุวัฒนธรรม มีทั้งผู้สูงอายุชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันในโรงเรียนมีสุขผู้สูงอายุ

โรงเรียนมีสุขผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลท่าสาป เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน มีนักเรียนจบหลักสูตรไปแล้วจำนวน 4 รุ่น รุ่นละ 25 คน และปัจจุบันอยู่ระหว่างการเรียนการสอนในรุ่นที่ 5 ซึ่งนักเรียนที่จบหลักสูตรไปแล้วและยังเรียนอยู่นั้น สามารถจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มตัดเย็บ กลุ่มแอโรบิค และกลุ่มดอกไม้จันทน์ เพื่อหารายได้เสริมภายหลังจบหลักสูตรไปแล้ว

การดำเนินการโรงเรียนมีสุขผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลท่าสาป ได้ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม กับภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานหลายภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดยะลา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านหักษิน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองยะลา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสาป เพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งให้ผู้สูงอายุเกิดความสุข เกิดทักษะในการดูแลตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้แนวคิด “การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ” โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุและบริบทของชุมชน อีกทั้งยังเน้นการส่งเสริมความรักสามัคคีในกลุ่มพี่น้องชาวไทยพุทธและมุสลิม

เทศบาลตำบลก้อ อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

โทรศัพท์ 053-096-011 โทรสาร 053-096-011

ประชากร

2,435 คน (ชาย 1,203 คน หญิง 1,232 คน)

พื้นที่

531.921 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม จำนวน 4 ชุมชน)

รายได้

17,733,901.80 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินถ่ายทอดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

9,871,373.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายชุมพร มะโน	นายกเทศมนตรีตำบลก้อ
2. นายสุนทร มหานิล	ประธานสภาเทศบาลตำบลก้อ
3. นางสาวจตุพร จาตา	ปลัดเทศบาลตำบลก้อ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 6 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลตำบลก็ได้อำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของเทศบาล คือ **“เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ทุกภาคีร่วมคิด นำเกษตรก้าวไกล สร้างชุมชนเข้มแข็ง บนฐานความพอเพียง”** โดยมีแนวคิดและเป้าหมายในการบริหารงาน คือการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส เป็นธรรม เสมอภาค และมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีเป้าหมายสูงสุดคือ **ประโยชน์สุขของประชาชน** ภายใต้แนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เน้นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ โดยเน้นประชาชนในพื้นที่เป็นศูนย์กลาง (Citizen Center) ยึดชุมชนเป็นฐาน (Community Based) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของชุมชนตำบล โดยคำนึงถึงความต้องการและสถานการณ์ปัญหาภายในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งมีบทบาทและภารกิจที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ รวมทั้งบริการขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

ชุมชนตำบลก็เป็นชุมชนขนาดเล็ก สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติเดียวกันทั้งตำบล มีการทำงานร่วมกัน ประสานงาน และประชุมหารือแบบไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับเครือข่ายหลักและเครือข่ายสนับสนุน เพื่อระดมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ร่วมมือ ร่วมใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อบัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีการเสริมสร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ ความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะในพื้นที่ ทำให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยร่วมกำหนดแผนการพัฒนาที่มีความเชื่อมโยงกัน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของและฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้เครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน

ซึ่งในด้านการเสริมสร้างเครือข่าย ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เทศบาลตำบลก็ได้มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อองค์กร หลักการกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลและภาคประชาชนเกิดความเข้มแข็ง ปรับบทบาทการทำงาน แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน ภายใต้เป้าหมายที่มุ่งหวังประโยชน์สุขแก่ประชาชนตำบล ส่งผลให้การบริหารงานเกิดความเข้มแข็ง นโยบายมีความต่อเนื่องพัฒนาต่อยอดเป็นระยะๆ นำไปสู่ความยั่งยืน ที่ผ่านมามเทศบาลได้ร่วมงานกับเครือข่ายในการดำเนินงาน

มาแล้ว 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ด้านพัฒนาสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพ ด้านระบบสาธารณสุขและการเสริมสร้าง สุขภาพประชาชนบนภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว จากแนวคิด การบริหารงานของเทศบาลตำบลก้อ ที่ยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก นำสู่การบริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดี ในขณะที่เดียวกันได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงาน ราชการ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปสู่ การทำงานร่วมของเครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเทศบาล ตำบลก้อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเครือข่าย

สำหรับเครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้าง เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลก้อ ได้แก่

โครงการเสริมสร้างสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน

สถานการณ์ในด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ในเขตเทศบาล ตำบลก้อ พบว่ายังไม่มีความปลอดภัย และบ้านบางหลังสภาพแวดล้อมยังไม่เหมาะกับการอยู่ อาศัยและส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพ มีความชำรุดไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย ส่งผล กระทบต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และการเข้าถึงปัจจัยขั้นพื้นฐานของประชาชน เทศบาล ตำบลก้อได้ลงพื้นที่ร่วมกับผู้นำชุมชน สสำรวจข้อมูลในด้านที่อยู่ของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และผู้พิการ พบว่าจากผู้พิการ 160 คน ผู้สูงอายุ จำนวน 403 คน ผู้ด้อยโอกาส จำนวน 256 คน มีสภาพบ้านที่ไม่เหมาะสม จำนวน 16 หลัง 6 หลัง และ 6 หลัง ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวนี้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นตำบลก้อร่วมกับแกนนำชุมชน ได้ประสานงานไปยังภาคีเครือข่ายร่วม ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สภาองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างบ้าน และปรับสภาพบ้านที่อยู่อาศัยให้ กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก คือ **“ยากจน มีรายได้น้อย ไม่มีผู้ดูแล และสภาพบ้านไม่มีความปลอดภัย”** แล้วนำสู่กระบวนการประชาคมเพื่อรับรองและเรียงลำดับ การช่วยเหลือ

ในปี พ.ศ. 2561 ได้มีการขึ้นทะเบียนผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ด้อยโอกาส 3 คน ผู้สูงอายุ 4 คน และผู้พิการ 8 คน ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด เทศบาลจึงได้ร่วมประชุมปรึกษารื้อถอนกับภาคีเครือข่ายถึงแนวทาง

การดำเนินการแก้ไขปัญหาและการให้ความช่วยเหลือ เพื่อช่วยลดปัญหาความเดือดร้อน และพัฒนาคุณภาพของที่อยู่อาศัย เพื่อให้คนกลุ่มนี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักในการจัดการตนเอง และนำไปสู่ “การสร้างบ้าน ช่อมบ้าน” โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อน

การดำเนินงานมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญและความสอดคล้องกับภารกิจงาน ภายใต้การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และการร่วมมือดำเนินการภายใต้โครงการ โดยมีเครือข่าย ประกอบด้วย

เครือข่ายภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลก้อ เป็นเจ้าภาพหลักในการประสานจัดประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะ บริหารกิจกรรม วางระบบงาน รวมทั้งสนับสนุนงานธุรการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ลำพูน สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อวัสดุก่อสร้างและวางหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ

เครือข่ายภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทนิมซีเส็ง สาขาสี่ ร้าน ซี โยม วัสดุก่อสร้าง สนับสนุนน้ำดื่มและถุงยังชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย

เครือข่ายภาคประชาสังคม ได้แก่ สภาองค์กรชุมชน สนับสนุนงบประมาณและวางหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ โดยจัดซื้อวัสดุก่อสร้างและระดมทุนจากภาคีเครือข่าย ชมรมผู้สูงอายุบ้านก้อทุ่ง กองทุนหมู่บ้าน และแกนนำชุมชน ชมรมอาสาสมัครมูลฐานตำบลก้อ กลุ่มสตรีตำบลก้อ ชมรมผู้สูงอายุตำบลก้อ รับผิดชอบดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัย

จากผลการดำเนินงานโดยการใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไข้ปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบล สภาองค์กรชุมชนตำบลก้อ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลก้อ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาาร่วมกันสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด ตั้งแต่การร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ผู้เดือดร้อน การสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทั้งตำบล การพิจารณาگلั่นกรอง การทำประชาคมรับรอง การจัดทำแผนงานโครงการ การร่วมกันซ่อมแซม ก่อสร้างที่อยู่อาศัย รวมทั้งประสานเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน เทศบาลตำบลก้อส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข้ปัญหาที่อยู่อาศัย เพื่อร่วมกันทำงานและสนับสนุน

การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเน้นการก่อสร้างที่อยู่อาศัยโดยมีช่างในท้องถิ่นหรือช่างและแรงงานในชุมชนร่วมกันดำเนินการ ซึ่งเป็นการสร้างระบบการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน โดยได้ร่วมกันพิจารณาโครงการและวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เดือดร้อน เพื่อให้เกิดการจัดការร่วมกันของชุมชนอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้เดือดร้อนมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ

โครงการ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนานวัตกรรมพื้นบ้านในการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลก้อ

ชุมชนตำบลก้อ มีพื้นที่ทั้งหมด 531.92 ตารางกิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่เพาะปลูกพืช ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมีการใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง สารกำจัดวัชพืช ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ตลอดจนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการสอบถามเกษตรกรกลุ่มเสี่ยงยังขาดความตระหนักในพิษภัยของสารเคมี และมีพฤติกรรมในการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้เทศบาลตำบลก้อร่วมกับภาคีเครือข่ายดำเนินการเจาะหาสารพิษที่ตกค้างในร่างกายของเกษตรกรกลุ่มเสี่ยง โดยสุ่มตรวจจำนวน 333 คน พบว่า ร้อยละ 88.59 ล้วนมีสารเคมีตกค้างในกระแสเลือดในระดับที่มีความเสี่ยงจนถึงระดับไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ จากผลดังกล่าว กลุ่มเกษตรกรจึงร่วมปรึกษารัฐบาลหรือกับเทศบาลและภาคีเครือข่ายเพื่อหาแนวทางทำการเกษตรโดยการลดการใช้สารเคมี

องค์ประกอบและหน้าที่ความรับผิดชอบของภาคีเครือข่ายที่สำคัญในดำเนินงานประกอบด้วย

ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง สำนักงานกองทุนส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลก้อ ร่วมสนับสนุนงบประมาณ องค์ความรู้การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลก้อ เป็นพี่เลี้ยงและวิทยากรจัดอบรมให้ความรู้แก่ อสม. และเกษตรกร รวมถึงองค์ความรู้ในการตรวจสารพิษในร่างกาย การตรวจสารเคมีที่ตกค้างในพืชผักผลไม้ สำนักงานเกษตรอำเภอ ลี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นพี่เลี้ยงและให้องค์ความรู้ในการใช้สารเคมีในพื้นที่ทำการเกษตร และการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีเทศบาลตำบลก้อ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน รวมถึงสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ

ภาคประชาสังคม ได้แก่ แกนนำชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน และกลุ่มเกษตรกร ตำบลก็้อ ร่วมดำเนินกิจกรรม การคัดกรองสารพิษในร่างกายการลดใช้สารเคมีโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภาคเอกชน ได้แก่ ร้านค้าในตลาดก็้อ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันการใช้สารเคมีให้กับเกษตรกร

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ คือ

1. ด้านความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ในทางทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมีที่ถูกต้องส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปฏิบัติตาม

2. ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียน การเก็บหรือจับ การถางหรือการตัด การตากดิน การเลี้ยงสัตว์ควบคุมวัชพืช การใช้สมุนไพรป้องกันกำจัด การทำสารสกัดจากพืชสมุนไพร การนำสมุนไพรมาใช้ในรูปของการหมักหรือการแช่ รวมทั้งการใช้ในรูปของการทำสารสกัดชีวภาพ

3. ด้านการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัย มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและแก้ไขปัญหาสารปนเปื้อนในอาหาร และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร แก่ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายการดำเนินงาน รวมถึงการส่งเสริมการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการตรวจสอบ ประเมิน และแก้ไขปัญหาสารปนเปื้อนในอาหารของชุมชน

4. ด้านการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาสร้างเป็นนวัตกรรมพื้นบ้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายให้มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ในการรับรู้ข้อมูล ในการตัดสินใจในการดำเนินการ 2) การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ การรวบรวมข้อมูล และการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้จากสิ่งที่มีแล้วอยู่ในชุมชน สะดวก นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสร้างนวัตกรรมพื้นบ้าน โดยใช้น้ำหมักชีวภาพที่ทำจากหัวและเศษปลาซึ่งหาได้ง่ายในพื้นที่รวมถึงพืชผักผลไม้ตามฤดูกาล ผลการทดลองใช้น้ำหมักเปรียบเทียบกับสารเคมี พบว่าน้ำหมักมีประสิทธิภาพ

ในการกำจัดวัชพืชได้ไม่แตกต่างจากสารเคมี จึงมีความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้ให้กว้างขวางขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการถอดบทเรียนการใช้ประโยชน์นวัตกรรมพื้นบ้าน โดยการจัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นเอกสารในการศึกษาเรียนรู้และเป็นคู่มือที่เกษตรกรหรือผู้สนใจทั่วไปรวมถึงภาคีเครือข่ายอื่น มีการสร้างต้นแบบของชุมชน โดยจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตสารละลายกำจัดวัชพืช (น้ำหมัก) ซึ่งเป็นต้นแบบในการนำไปใช้ในแปลงเกษตรของเกษตรกร และส่งเสริมการใช้เพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช โดยเกษตรกรที่ได้นำนวัตกรรมพื้นบ้านเพื่อทำการกำจัดวัชพืชไปใช้จริงและมีการปรับปรุงหรือประยุกต์วิธีการใช้ให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน โดยการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการกำจัดวัชพืชอย่างกว้างขวาง ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีและพัฒนาเป็นนวัตกรรมพื้นบ้านสู่ชุมชนอื่น จากการดำเนินงานที่กล่าวมานี้ มุ่งหวังเพื่อก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายอาหารปลอดภัยในชุมชน โดยให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เน้นการผลิตทางการเกษตรที่ดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับระบบนิเวศด้วยเกษตรอินทรีย์ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ทดแทนสารเคมีกำจัดวัชพืช และการตรวจติดตามการปนเปื้อนของสารเคมีอย่างต่อเนื่องทั้งในสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เพื่อให้มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสร้างความตระหนักในการลดใช้สารเคมีหรือหากมีความจำเป็นต้องใช้ ควรเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ให้ปลอดภัยและเหมาะสมต่อไป

เครือข่ายบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้านก้อทุ่ง

บ้านก้อทุ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่เขตเทศบาลตำบลก้อ มีพื้นที่ประมาณ 17.80 กิโลเมตร และมีเขตติดต่อกับอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ซึ่งมีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ น้ำตกก้อหลวง มีจำนวน 242 ครัวเรือน ประชากร 729 คน เดิมชาวบ้านใช้น้ำสำหรับอุปโภคบริโภคจากลำห้วยก้อหลวง ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและมีปริมาณน้ำตกไหลตลอดปี โดยทำจุดพักน้ำและเดินท่อส่งน้ำตั้งแต่จุดลำห้วยก้อหลวงจนถึงบ้านเรือนของราษฎรในหมู่บ้านก้อทุ่ง แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ระบบประปาหมู่บ้านได้ชำรุดเสียหายจากการเผาป่า จากการถูกน้ำป่าไหลหลาก ประกอบกับประสบภาวะภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ ผู้นำชุมชน ประชาชนในหมู่บ้าน ได้ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหา โดยมีมติร่วมกันในการปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านให้สามารถนำน้ำมาใช้ได้

เทศบาลตำบลก้อและภาคีเครือข่ายร่วมประชุมประชาคมเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน โดยชุมชนเสนอให้เทศบาลดำเนินการจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาภูเขา และขออนุญาตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงในการขอใช้พื้นที่แหล่งต้นน้ำในการทำประปาภูเขา และทำบันทึกข้อตกลงร่วมในการใช้น้ำระบบประปาภูเขาระหว่างชุมชนบ้านก้อทุ่ง เทศบาลตำบลก้อ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง

ในส่วนการบริหารจัดการระบบประปาภูเขา ชุมชนจะบริหารจัดการภายในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค จึงเป็นที่มาของระบบประปาภูเขา โดยขอใช้งบประมาณจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เงินสำรองจ่าย) และเทศบาลตำบลก้อ การดำเนินโครงการมีภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการ ดังนี้

ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน อำเภอลี้ รับผิดชอบในการสนับสนุนงบประมาณ และวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ รวมถึงดำเนินการจัดจ้างโครงการ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง รับผิดชอบในอนุญาตการใช้พื้นที่ และประสานงานโครงการ เทศบาลตำบลก้อ ทำหน้าที่ศูนย์กลางในการประสานงาน รวมถึงสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ

ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำ ประชาชนบ้านก้อทุ่ง และคณะกรรมการบริหารประปาหมู่บ้าน มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการระบบประปาภูเขาบ้านก้อทุ่ง

ภาคเอกชน ประกอบด้วย ร้านค้าในตำบลก้อ และร้าน ซี โฮมวัสดุก่อสร้าง ร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

การดำเนินการเครือข่ายบริหารจัดการระบบประปาภูเขาบ้านก้อทุ่ง ได้มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดหาแหล่งน้ำ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ก่อเกิดการบริหารจัดการระบบน้ำประปาภูเขาในหมู่บ้านก้อทุ่ง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการแคลนน้ำอุปโภคและบริโภคของประชาชนได้

2. การพัฒนาแหล่งน้ำ สภาพภูมินิเวศ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ เป็นการอนุรักษ์ต้นน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการปลูกป่าในบริเวณแหล่งต้นน้ำและการทำแนวกันไฟป่า การทำฝายแม้วชะลอน้ำตามลำห้วยสาขาภายในหมู่บ้าน การออกกฎ กติกาการใช้น้ำของหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและสอดส่องดูแลรักษา การทำความสะอาดอ่างพักน้ำเพื่อขุดลอกตะกอนดินที่ไหลลงไปตามกระแสน้ำ เศษใบไม้ และสิ่งปฏิกูลอื่นๆ ในการรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติ

3. การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารธรรมชาติด้านพืชและสัตว์อย่างมีคุณภาพ เครือข่ายได้ร่วมบูรณาการกับประชาชนในพื้นที่ในการรักษาป่าต้นน้ำชุมชนร่วมกัน และสามารถปลูกฝังความคิดที่จะไม่ทำลายป่าและอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลัง เพื่อให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เป็นแหล่งอาหารป่า เช่น ผัก สมุนไพร เห็ด ไม้พิน และการอนุรักษ์พื้นฟูและไม่ตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำเพื่อให้มีแหล่งดูดซับน้ำไว้

4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบ้านก้อทุ่ง ส่งผลให้ประชาชนมีน้ำกินน้ำใช้ในครัวเรือนครบทุกหลังคาเรือน และน้ำเพื่อการเกษตรในครัวเรือนในการปลูกผักสวนครัว สำหรับบริโภคพอเพียงในครัวเรือน ทำให้ประหยัดแรงงานในการจัดหาน้ำใช้ และมีความมั่นคงของน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียงในครัวเรือน

5. การพัฒนาระบบประปาภูเขา และการบริหารจัดการน้ำประปาภูเขาในชุมชน รวมถึงจัดระเบียบและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ซึ่งชุมชนบ้านก้อทุ่ง ทำให้เกิดความสามัคคี รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหา ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน และมีการบูรณาการร่วมกับเครือข่ายในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมเพื่อการบริหารจัดการระบบน้ำประปาภูเขาที่มีประสิทธิภาพ

เทศบาลตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน 51130

โทรศัพท์ 053-528-650-1 โทรสาร 053-528-650-1 ต่อ 17

ประชากร

5,587 คน (ชาย 2,713 คน หญิง 2,874 คน)

พื้นที่

30 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

19,238,868.86 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

26,436,555.43 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสมบัติ ฦ วรรณไทย	นายกเทศมนตรีตำบลศรีเตี้ย
2. นายสุรศักดิ์ กระบวนแสง	ปลัดเทศบาลตำบลศรีเตี้ย
3. นายอดุลย์ คำเครื่องใจ	ประธานสภาเทศบาลตำบลศรีเตี้ย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลศรีเตี้ย พัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า **“ตำบลการจัดการสวัสดิการชุมชนอย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพ สิ่งแวดล้อมชุมชนน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีอย่างยั่งยืน”** วิสัยทัศน์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลศรีเตี้ยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่ไปพร้อมกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ เพราะเทศบาลตำบลศรีเตี้ยเชื่อว่า หากประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลให้ประชาชนมีความสุข อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดที่มีในด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย อาทิ กำลังคน งบประมาณ และความรู้ความสามารถของบุคลากร เทศบาลตำบลศรีเตี้ยจึงเสริมสร้างเครือข่ายในการทำงานโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อให้งานของเทศบาลบรรลุเป้าหมายและสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด ตรงใจ และทันทั่วถึง ไม่เพียงแต่การเสริมสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กรเท่านั้น เทศบาลตำบลศรีเตี้ยได้สร้างการรับรู้เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกันระหว่างผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงาน ตลอดจนได้บูรณาการการทำงานระหว่างส่วนงานภายในองค์กรเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่า เทศบาลตำบลศรีเตี้ยใช้กลยุทธ์ผนึกกำลังทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำหรับเครือข่ายและการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลศรีเตี้ย ได้แก่

เมืองเป็นมิตรกับผู้สูงอายุผู้สูงวัยที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงวัย

ในปี พ.ศ. 2562 ตำบลศรีเตี้ยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยมีผู้สูงอายุ จำนวน 1,558 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.9 ของประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 50 ยังคงทำเกษตรกรรมเพื่อหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว ผู้สูงอายุบางส่วนป่วยด้วยโรคเรื้อรัง มีภาวะซึมเศร้าเนื่องจากการถูกทอดทิ้งให้อาศัยอยู่เพียงลำพังหรือมีปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ขณะที่บางส่วนมีสภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม

เทศบาลตำบลศรีเตี้ยเล็งเห็นถึงบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและตระหนักถึงความสำคัญ of ประชากรผู้สูงอายุ จึงมุ่งดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุโดยได้ประสานหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ให้มาร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินงาน ส่งผลให้ปัจจุบันเทศบาลตำบลศรีเตี้ยมีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากกว่า 20 เครือข่าย ทั้งนี้ เทศบาลตำบลศรีเตี้ยและเครือข่ายมุ่งพัฒนาตำบลศรีเตี้ยให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับ

ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างรอบด้าน ทั้งทางด้านสุขภาพ (กาย ใจ สังคม ปัญญา) ด้านการทำงาน ด้านความมั่นคงในชีวิต (เศรษฐกิจ ครอบครัว ชีวิต ทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม) ด้านการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในสังคม จากเป้าหมายดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการพัฒนาเมืองและสังคมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่และบริเวณภายนอก 2) ด้านระบบขนส่งและยานพาหนะ 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 5) ด้านการให้ความเคารพและการยอมรับ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน 7) ด้านการสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ และ 8) ด้านการบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ

ในการดำเนินงานเทศบาลตำบลศรีเตี้ยได้ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมอย่างจริงจัง มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ประชุมเพื่อบูรณาการการทำงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการประสานและแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน อาทิ องค์ความรู้ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันโดยทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและแนวทางในการแก้ไขปัญหา การทำงานในลักษณะเครือข่ายเช่นนี้ส่งผลให้การพัฒนาตำบลศรีเตี้ยให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุประสบความสำเร็จและเกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

เมืองเป็นมิตรด้านอาคารสถานที่ บริเวณภายนอก และที่อยู่อาศัย

มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานที่สาธารณะและที่อยู่อาศัยตามหลักอารยสถาปัตย์ให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อลดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในดำรงชีวิต ผู้สูงอายุและผู้พิการสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัย มีความมั่นใจในการเคลื่อนไหวลดการพึ่งพา ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมทั้งในบ้านและนอกบ้านมากขึ้น

เมืองเป็นมิตรด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

มีการก่อตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลศรีเตี้ยเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย ใจ และสังคม ได้รับการส่งเสริมอาชีพ มีโอกาสในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลาน และมีสถานที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในชุมชน ทั้งนี้ศูนย์ฯ ได้จัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย อาทิ กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาดูงาน กิจกรรมสร้างสรรค์ภูมิปัญญาผู้สูงวัยเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าสู่โอท็อป กิจกรรมผู้สูงวัยใส่ใจเทคโนโลยี กิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ กิจกรรมตลาดนัดภูมิปัญญาและผลิตภัณฑ์ชุมชน และกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาด้านดนตรีพื้นเมือง เป็นต้น

เมืองเป็นมิตรด้านการเคารพและการยอมรับผู้สูงอายุ

มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัวและชุมชน และยกย่องผู้สูงอายุที่อุทิศหรือทำประโยชน์ให้แก่สังคม

เมืองเป็นมิตรด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับวัยและสภาพร่างกาย และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้กิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การประชุมประชาคมจัดทำแผนชุมชนและแผนพัฒนาท้องถิ่น การประชุมเพื่อจัดสวัสดิการสังคม และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เป็นต้น

เมืองเป็นมิตรด้าน “การบริการสนับสนุนของชุมชนและบริการทางการแพทย์”

การดำเนินงานประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐานผู้สูงอายุตำบลศรีเตี้ยเพื่อให้บริการด้านการบำบัดและฟื้นฟูแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการและบุคคลทั่วไปที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ศูนย์ฯ มีนักกายภาพบำบัดและนักกิจกรรมบำบัดประจำที่ศูนย์ฯ เปิดให้บริการทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 8.30 - 16.30 น. และไม่มีค่าบริการแต่อย่างใด การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิง การเยี่ยมบ้านเพื่อให้กำลังใจจากชมรมผู้สูงอายุ หรือเพื่อนเยี่ยมเพื่อน การให้บริการรถรับส่งในการเดินทางไป-กลับโรงพยาบาล การระดมทุนเพื่อจัดซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ให้แก่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานผู้สูงอายุ เป็นต้น

เครือข่ายการพัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีเตี้ย

สู่การเป็นยุวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุตำบลศรีเตี้ย (ยุว อพมก.)

เทศบาลตำบลศรีเตี้ยส่งเสริมให้สภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีเตี้ยเข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงานกับเทศบาล โดยประสานเชื่อมโยงสภาเด็กและเยาวชนกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อาทิ โรงพยาบาล โรงเรียน ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ศูนย์บริการคนพิการจังหวัดลำพูน บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนสวัสดิการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) และพระสงฆ์ เป็นต้น

จนกระทั่งก่อเกิดเป็นเครือข่ายยุวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อช่วยเหลือคนพิการและผู้สูงอายุตำบลศรีเตี้ย หรือ ยุว อพมก.

จากการลงพื้นที่ร่วมกันของภาคีเครือข่ายเพื่อสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุและผู้พิการในหมู่บ้านทำให้ทราบถึงจำนวนของผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยสถิติของผู้พิการและผู้สูงอายุติดเตียงหรือมีภาวะพึ่งพิงมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ในปี พ.ศ. 2562 มีผู้พิการรวม 367 ราย มากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการประกอบด้วยความพิการทางด้าน การเคลื่อนไหว จำนวน 221 ราย ด้านการได้ยิน จำนวน 88 ราย ด้านสติปัญญา จำนวน 33 ราย และด้านการมองเห็น จำนวน 25 ราย นอกจากนี้ ยังทราบถึงสถานการณ์ปัญหาของผู้สูงอายุและผู้พิการในพื้นที่ กล่าวคือ การขาดผู้ดูแลในช่วงเวลากลางวันจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ การเข้าไม่ถึงบริการการฟื้นฟูสภาพร่างกาย การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการฟื้นฟูสภาพร่างกาย และการให้บริการบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายของหน่วยงานรัฐมีข้อจำกัดด้านกำลังคน ซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยได้รับบริการไม่ต่อเนื่อง

ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น เทศบาลตำบลศรีเตี้ยและภาคีเครือข่ายจึงมุ่งดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนตำบลศรีเตี้ยสู่การเป็นยุวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ยุวอพมก.) เพื่อเป็นกำลังเสริมในการช่วยเหลือดูแลผู้พิการและผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยมีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

- การฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของการเป็นยุว อพมก. การดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้พิการและผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในเบื้องต้น การอบรมในการกู้ชีพฉุกเฉินและการประสานงานส่งต่อผู้ป่วยให้ทันทั่วถึง รวมถึงเทคนิคการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- การให้ยุว อพมก. ลงพื้นที่ดูแลผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน โดยร่วมลงพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วย อาทิ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พยาบาล และผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น
- การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยติดเตียง

การเสริมสร้างให้สภาเด็กและเยาวชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายยุว อพมก. มิได้มีเป้าหมายให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกำลังหลักในการลงพื้นที่เพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการ หากแต่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตอาสา ความเอื้ออาทร การเสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์

ส่วนรวม และมีความเป็นผู้นำ ซึ่งเทศบาลตำบลศรีเตี้ยได้วางแผนการปลูกฝังจิตสำนึกเช่นนี้ให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ได้เตรียมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนักสังคมสงเคราะห์น้อยสู่การเป็นนักกู้ชีพฉุกเฉิน (Emergency Rescuer) เพื่อฝึกให้เยาวชนสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินให้พ้นจากภาวะวิกฤตได้ โดยเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและครบวงจร ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลตำบลศรีเตี้ย โรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล การต่อยอดเช่นนี้จะช่วยเสริมสร้าง “จิตอาสาสาธารณะ” และพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นที่กำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไป

เครือข่ายด้านสาธารณสุขเทศบาลตำบลศรีเตี้ย

“ศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8”

เนื่องจากการจัดการกับสาธารณสุขและภัยพิบัติทางธรรมชาติของเทศบาลตำบลศรีเตี้ยในอดีตที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน การขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ชำรุดเสียหาย จึงส่งผลให้การระงับเหตุ การบรรเทาภัย และการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีความปลอดภัยทั้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้ประสบภัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 จังหวัดลำพูนได้จัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติในระดับจังหวัด และกำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอาณาเขตติดต่อกันและมีลักษณะของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นคล้ายคลึงกันออกเป็นโซน (Zoning) จึงเกิดการจัดตั้งศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่อยู่ในโซนนี้ได้ร่วมมือกันในการบริหารจัดการกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8 จึงดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลศรีเตี้ย เทศบาลตำบลวังผาง เทศบาลตำบลหนองยวง และเทศบาลตำบลหนองล่อง และมีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการศูนย์ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 8 แห่ง

เทศบาลตำบลศรีเตี้ย เทศบาลตำบลวังผาง เทศบาลตำบลหนองยวง และเทศบาลตำบลหนองล่อง ได้ทำการระดมทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานร่วมกันโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้การสนับสนุนบุคลากร รถยนต์บรรทุกน้ำอเนกประสงค์ รถยนต์ดับเพลิง รถกู้ภัย รถกระบะเข้า รถกระบะบรรทุก 4 ล้อ/ 6 ล้อ รถโถ เรือยนต์ เรือพาย เลื่อยยนต์ เครื่องปั่นไฟฟ้า และเครื่องตัดถ่างและอุปกรณ์กู้ภัย เพื่อให้ศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8

มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการกับภัยพิบัติและสาธารณภัย

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลศรีเตี้ยได้จัดตั้งศูนย์ร่วมบริการสาธารณะตำบลศรีเตี้ยและทำการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ตำบลศรีเตี้ยเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่ตำบลศรีเตี้ยและพื้นที่โซน 8 เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย วัด โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ ชุมชน ความสงบในหมู่บ้าน สถานประกอบการ ร้านค้า มูลนิธิ และสมาคมต่าง ๆ และที่สำคัญเทศบาลตำบลศรีเตี้ยได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายความร่วมมือการบูรณาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่อำเภอบ้านไธสง ซึ่งมีภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย เทศบาลตำบลบ้านไธสง องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงกานต์ องค์การบริหารส่วนตำบลपालู องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาสุวย ภาคีเครือข่ายเหล่านี้ร่วมกันทำกิจกรรมการซักซ้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ อาทิ การซ้อมจำลองเหตุการณ์รถบรรทุกคนงานพลิกคว่ำและมีผู้ประสบภัยขาขาด การซ้อมจำลองเหตุการณ์อุบัติเหตุรถยนต์และเกิดไฟลุกไหม้ การซ้อมจำลองเหตุการณ์ไฟไหม้ การซ้อมจำลองเหตุการณ์ผู้ประสบภัยพลัดตกลงในบ่อน้ำลึก และการซ้อมจำลองเหตุการณ์อุบัติเหตุรถยนต์ชนกันและพลัดตกลงในแม่น้ำ เป็นต้น

ทั้งนี้ หากเกิดภัยพิบัติหรือสาธารณภัยในพื้นที่โซน 8 เทศบาลตำบลศรีเตี้ยสามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือตามขั้นตอนปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน และในกรณีที่เกิดเหตุรุนแรงเกินกว่าที่ศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8 จะสามารถรับมือได้ ศูนย์ร่วมบริการสาธารณะโซน 8 สามารถประสานขอการสนับสนุนช่วยเหลือจากเครือข่ายความร่วมมือการบูรณาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่อำเภอบ้านไธสง และคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด

กล่าวได้ว่า เทศบาลตำบลศรีเตี้ยมีเครือข่ายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งในระดับตำบล ระดับโซน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ดังนั้น เทศบาลตำบลศรีเตี้ยจึงมีศักยภาพและความพร้อมทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาภัยทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติและสาธารณภัย นอกจากนี้ เทศบาลตำบลศรีเตี้ยมีความมุ่งมั่นที่จะต่อยอดการดำเนินงานด้วยการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยรูปแบบใหม่ อาทิ ภัยจากสารเคมี ภัยจากโรคระบาด ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เป็นต้น

เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล 91110

โทรศัพท์ 074-701-597 โทรสาร 074-701-595

ประชากร

5,018 คน (ชาย 2,389 คน หญิง 2,629 คน)

พื้นที่

2.61 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 8 หมู่บ้าน)

รายได้

37,449,782.16 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

31,138,826.16 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิจิต แซ่ลิ้ม	นายกเทศมนตรีตำบลกำแพง
2. นายนพดล พงศ์รัตนศักดิ์	ประธานสภาเทศบาลตำบลกำแพง
3. นายเลิศศักดิ์ พิพิธภักดิ์	ปลัดเทศบาลตำบลกำแพง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลกำแพง ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมือง โดยกำหนดวิสัยทัศน์ที่ว่า **“สังคม เศรษฐกิจดี ประชาชนมีสุข”** จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวได้นำมาสู่การกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คนมีคุณธรรม ครอบคลุมรอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจดี สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา ตลอดจนมีความเป็นเลิศด้านการบริการ ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

นอกจากนี้เทศบาลตำบลกำแพงยังได้ “ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน กลุ่มองค์กร และภาคีเครือข่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานโครงการต่างๆ ของเทศบาลอาศัยความร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจ ทั้งจากผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน ประชาชน และกลุ่มภาคีเครือข่ายต่างๆ ทำงานร่วมกันสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ โดยเทศบาลตำบลกำแพงได้วางกรอบมติการบริหารงานออกเป็น 6 มติ เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบความสำเร็จ และตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้แก่

1. **มิติด้านนิติธรรม** มีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับ ไม่เลือกปฏิบัติ โดยสังคมพร้อมใจปฏิบัติตาม
2. **มิติด้านความโปร่งใส** มีการให้และรับข้อมูลที่สะดวก เป็นจริง ทันการณ์ เปิดเผยชัดเจน เท่าเทียม และตรวจสอบได้
3. **มิติด้านการมีส่วนร่วม** โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิดเสนอความเห็น ตัดสินใจในปัญหาของชุมชน และร่วมในกระบวนการติดตามตรวจสอบ
4. **มิติด้านความรับผิดชอบตรวจสอบได้** มีความตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่ โดยมุ่งให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มารับบริการ และรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงาน ตลอดจนพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง
5. **มิติด้านคุณธรรม** มีการปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมในองค์กร โดยให้บุคลากรของเทศบาลมีความยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

นอกจากนี้เทศบาลตำบลกำแพงยังได้วางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานที่มุ่งให้ความสำคัญสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กร ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

1. กระบวนการร่วมคิด คือ การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาความต้องการ คิดรูปแบบการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ได้
2. กระบวนการร่วมทำ คือ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม
3. กระบวนการร่วมรับประโยชน์ คือ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมร่วมกัน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล คือ การให้ประชาชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลในกระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลกำแพงนั้น ได้วางกรอบการบริหารเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ผ่านกระบวนการบูรณาการความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน อันนำมาซึ่งผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลตำบลกำแพง มีรายละเอียดดังนี้

โครงการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เทศบาลตำบลกำแพง

จังหวัดสตูล มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งสิ้น 23 แห่ง ซึ่งได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม จึงได้ร่วมมือกันในการจัดการขยะมูลฝอยรวมกันเป็นเวลานานกว่า 15 ปีแล้ว โดยมีเทศบาลตำบลกำแพงเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่สำหรับกำจัดขยะและเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นในอำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า อำเภอควนกาหลง และอำเภอมะนัง

เทศบาลตำบลกำแพง ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่สำหรับกำจัดขยะและเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้การจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย โดยภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมกับเทศบาลตำบลกำแพงนั้นประกอบด้วยหลายภาคส่วนที่เข้ามาทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสตูล โรงเรียนในพื้นที่ องค์กรธุรกิจเอกชน รวมถึงภาคประชาสังคม ซึ่งต่างก็เข้ามาดำเนินงานร่วมกันในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดสตูล ซึ่งการทำงานของเครือข่ายดังกล่าวได้นำมาสู่ไปสู่การดำเนินงานและผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

● **การจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง** เทศบาลตำบลกำแพงได้อาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เนื่องจากพบปริมาณขยะมูลฝอยในเขตชุมชนที่ค่อนข้างมากและเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของชุมชนที่ต้องดำเนินโครงการเชิงรุก โดยเทศบาลตำบลกำแพงจึงเข้าไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เริ่มต้นจากชุมชนนาโต๊ะพะอ จนกลายเป็นชุมชนต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่นๆ ภายในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมรับขยะอันตราย แลกแถมหรือสะสมจับรางวัล โดยทำจุดคัดแยกขยะอันตรายในชุมชนละ 1 จุด เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูลทุกแห่งกำจัดขยะอันตรายอย่างถูกวิธี

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินการจัดการขยะที่ต้นทางนั้น พบว่ามีปริมาณขยะในชุมชนเฉลี่ย 1.615 ตัน/วัน แต่ภายหลังจากการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ปริมาณขยะในชุมชนลดลงเหลือ 0.99 ตัน/วัน

● **การจัดการขยะที่กลางทาง** เทศบาลตำบลกำแพงได้ดำเนินการแก้ไขโดยใช้วิธี “หักดิบ ปฏิเสธการวางถังขยะ” โดยอาศัยความร่วมมือของชาวบ้านอาสาสมัครที่เข้าไปเดินคุ้ยแต่ละบ้าน ในการสอบถามความเห็นถึงการนำถังขยะออกจากชุมชน จนทำให้ชาวบ้านยอมร่วมมือกับเทศบาล จนเกิดเป็นโครงการ “กำแพงถนนสะอาด ปลอดภัย” และโครงการ “ยกถังขยะออก” ในถนนสายหลัก 3 สาย ได้แก่ ถนนสายละงู-ฉลุง ถนนสายละงู-ทุ่งหั่ว และถนนสายละงู-ปากบารา ซึ่งถือเป็นโครงการหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จตามแนวคิด “การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น” จนทำให้เทศบาลตำบลกำแพงได้รับการเล็งเลือนในด้านความสะอาดของภูมิทัศน์โดยรวม และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภอละงู

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในด้านสังคมนั้น ทำให้เกิดความใกล้ชิดกันระหว่างชุมชนกับเทศบาล ขณะที่ด้านเศรษฐกิจนั้นได้ช่วยให้เทศบาลประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อถึงขยะถึง 2 ล้านบาท ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา อีกทั้งยังสามารถนำเงินส่วนที่เหลือดังกล่าวไปพัฒนาท้องถิ่นในด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน และผลสำเร็จสุดท้ายคือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ท้องถิ่นมีความสะอาด เกิดจิตอาสาทำงานด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับเทศบาล

● **การจัดการขยะมูลฝอยที่ปลายทาง** การดำเนินงานของเครือข่ายนั้นได้มีการดำเนินงานร่วมกันและแบ่งหน้าที่ของสมาชิก โดยเริ่มตั้งแต่การรับขยะเข้าสู่ระบบ ชั่งน้ำหนัก นำไปเทลงบนลานรับ แล้วใช้รถตักขยะป้อนเข้าสู่สายพานคัดแยก โดยใช้ทั้งแรงงานคนและเครื่องจักรในการคัดแยกขยะ สำหรับขยะรีไซเคิลที่ถูกคัดแยกออกมาจะนำไปแยกประเภทต่อไป ส่วนขยะอินทรีย์จะถูกนำไปเลี้ยงไปยังเครื่องย่อยอินทรีย์เพื่อปรับสภาพแล้วนำไปทำปุ๋ยหมัก และขยะอื่นๆ ที่เหลือจะถูกฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล นอกจากนี้ยังมีการบำบัดน้ำเสียภายในบ่อฝังกลบขยะ โดยใช้ระบบบำบัดแบบฝัง เพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนระบายลงสู่คลองสาธารณะ

ปัจจุบันเทศบาลตำบลกำแพงได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล โดยได้มีการต่อยอดขยายผลการพัฒนาที่ยั่งยืนและยกระดับเป็น “จังหวัดต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืน” สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีขยายสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

โครงการการแข่งขันกีฬาจางเกมส์

เทศบาลตำบลกำแพงได้มีแนวคิดที่จะจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อประชาชนในพื้นที่และจังหวัดสตูล จึงได้ริเริ่มนำเอาคำว่า “จางัง” แปลว่า ร่องน้ำในทะเลที่ไหลมาบรรจบกันระหว่างหมู่เกาะต่างๆ มาใช้เป็นชื่อการแข่งขันกีฬาในชื่อว่า “จางังเกมส์”

การแข่งขันกีฬาจางังเกมส์ เริ่มต้นเมื่อปี 2545 เป็นกีฬาที่พี่น้องประชาชนทุกเพศทุกวัย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่ต่างรอคอย เพราะเป็นการแข่งขันที่คันทันกีฬาจากจุดเริ่มต้นระดับท้องถิ่นไปสู่ชนกีฬาที่มีอาชีพ เทศบาลตำบลกำแพงได้ดำเนินโครงการมาแล้วเป็นเวลากว่า 13 ปี จนกระทั่งปี 2558 มีความจำเป็นต้องหยุดจัดโครงการดังกล่าว เนื่องจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาว่าการเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบและไม่เป็นการจัดการแข่งขันเพื่อประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้ช่วงเวลาที่เทศบาลตำบลกำแพงไม่สามารถดำเนิน

โครงการดังกล่าวต่อไปได้ จึงเกิดการรวมตัวกันของกลุ่มภาคประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ โดยมีเทศบาลตำบลกำแพงเป็นผู้ประสานงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลกำแพงจึงเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส นำมาสู่การแก้ไขปัญหามันในรูปแบบเครือข่าย โดยเทศบาลตำบลกำแพงทำหน้าที่หลักในการประสานความร่วมมือ ระดมเครือข่ายและภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมกันประชุมหารือและมีส่วนร่วมในการจัดการแข่งขันกีฬา อีกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพและความพร้อม ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรที่มีความสามารถ ทำให้ในปี 2559 สามารถกลับมาจัดการแข่งขันมหกรรมกีฬายาสูบเกมส์ในรูปแบบภาคีเครือข่ายได้ จนนำมาสู่การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ทางด้านกีฬากับภาครัฐ เอกชน และประชาชนในจังหวัดสตูล

ผลสำเร็จของการแข่งขันกีฬายาสูบเกมส์ที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด คือ การคืนความสุขให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นโครงการที่กระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดแรงบันดาลใจในการฝึกฝนทักษะทางด้านกีฬา เพราะยาสูบเกมส์เป็นการกีฬาเพื่อความบันเทิงและมุ่งสร้างนักกีฬามืออาชีพจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ นอกจากนี้ผลสำเร็จที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำงบประมาณ การบริหารจัดการ การกำหนดรูปแบบ การจัดการแข่งขัน ตลอดจนการร่วมกันคิดแก้ไขปัญหามาจนนำมาสู่การจัดตั้งเป็น “กองทุนยาสูบเกมส์” ขึ้นมา เพื่อเป็นกองทุนสำหรับการพัฒนาทักษะด้านกีฬาให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมมหกรรมยาสูบเกมส์ต่อไป

โครงการจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยว

“มรดกอันดามัน มหัศจรรย์อาหารอร่อยของดีที่ละงู”

เทศบาลตำบลกำแพง เป็นพื้นที่หนึ่งในเขตจังหวัดสตูลที่มีพื้นที่เป็นเมืองหน้าด่านด้านการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่าง เป็นย่านธุรกิจการค้าที่มีความเจริญเป็นอันดับสอง รองจากย่านการค้าของตลาดสดเทศบาลเมืองสตูล จึงนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีจุดขายที่สำคัญที่จะสามารถประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเทศบาลและของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดและระดับประเทศได้ ด้วยศักยภาพเชิงพื้นที่ดังกล่าวนี้ ทำให้เทศบาลตำบลกำแพง ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล คณะกรรมการสาธารณสุขอำเภอ และชมรมผู้ประกอบการในอำเภอละงู

จังหวัดสตูล กำหนดจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยว “มรกตอันดามัน มหัศจรรย์อาหารอร่อย ของดีที่ละงู” ขึ้นมา เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสตูล ให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล ซึ่งตลอดระยะเวลาจากปี 2546 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลากว่า 13 ปี ที่เทศบาลตำบลกำแพงและภาคีภาคส่วนต่างๆ ได้ร่วมมือกันจัดงานขึ้น และปัจจุบันงานดังกล่าวได้กลายเป็นงานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความยิ่งใหญ่อันดับ 1 ของจังหวัดสตูล มีประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกพื้นที่เข้าร่วมประมาณ 75,000 คน

สำหรับการดำเนินงานนั้น เทศบาลตำบลกำแพงได้อาศัยวิธีการสร้างเครือข่าย โดยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือกับภาคีภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดสตูลที่มีศักยภาพด้านงบประมาณ บุคลากร และมีบทบาทหน้าที่ในด้านการท่องเที่ยว เข้ามาประชุมร่วมกันสร้างกรอบแนวคิดและจุดยืนร่วมกันในการสนับสนุนและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล โดยในปีแรกนั้นได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ในการสนับสนุนงบประมาณการจัดงาน และในปีต่อๆ มานั้นได้มีเครือข่ายอื่นๆ ให้การตอบรับเข้าร่วมดำเนินการจัดงานมรกตอันดามัน มหัศจรรย์อาหารอร่อยของดีที่ละงู

องค์ประกอบของเครือข่ายต่างๆ นั้นประกอบด้วยหลายภาคส่วน และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่กัน ได้แก่ 1) ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารและแผงลอย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมจัดหาร้านอาหารมาออกบูธในงาน ดำเนินการจัดประกวดร้านอาหาร และรณรงค์การเลิกใช้โฟมบรรจุอาหาร 2) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ดำเนินการจัดกิจกรรมสาธิตการประกอบอาหารทะเลและจัดกิจกรรมประกวดอาหารทะเลเมนูเด็ด 3) ชมรมกีฬาเปตองจังหวัดสตูล ดำเนินการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเปตองในงาน และ 4) กลุ่มภาคเอกชนบริษัท ห้างร้านต่างๆ ดำเนินการให้ความร่วมมือกับเทศบาลตำบลกำแพงในการร่วมจัดงานและสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการส่งกิจกรรมการแสดงเข้าร่วมโครงการ

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการร่วมกันแบบเครือข่ายได้ทำให้อำเภอละงูจังหวัดสตูล เกิดแหล่งท่องเที่ยวระดับจังหวัดขึ้นมา เกิดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและอาหารพื้นเมืองของจังหวัดสตูลให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นโครงการดังกล่าวยังสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมหาศาล ตลอดจนเสริมสร้างการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 25000
โทรศัพท์ 0 3721 8780

ประชากร

10,508 คน (ชาย 5,031 คน หญิง 5,477 คน)

พื้นที่

56 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 14 หมู่บ้าน)

รายได้

36,315,671.29 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

26,527,554 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบุญศรี จันทร์ชัย	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก
2. นายอุดม ตระกูลษา	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก
3. นายเอกชนินทร์ เซ็นนันท์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 21 คน

หญิง จำนวน 7 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วเหล็ก เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ 56.303 ตารางกิโลเมตร หรือจำนวน 35,189 ไร่ มีพื้นที่ตอนบนเป็นที่ภูเขาสูง พื้นที่ตอนกลางเป็นชุมชนเมือง ถูกคั่นด้วยแนวถนนสุวรรณศร พื้นที่ตอนล่างเป็นที่ลุ่มและพื้นที่การเกษตร มีการระบายน้ำจากที่ภูเขาสูงทางทิศเหนือลงมาทางทิศใต้ ผ่านพื้นที่ตอนกลางที่เป็นชุมชน และพื้นที่การเกษตร ลงสู่แม่น้ำบางปะกงทางทิศใต้ อาชีพหลัก ทำสวน ไม้ดอกไม้ประดับ ทำไร่ ทำนา

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วเหล็ก **มุ่งเน้นการสร้างระบบการทำงานแบบเครือข่าย เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะ ให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด** ซึ่งการบริหารจัดการบริการสาธารณะ มีการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างกันและมีการไกล่เกลี่ยประสานความร่วมมือทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความเป็นเลิศหรือความโดดเด่น ในการ**เสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม** ของตำบลงิ้วเหล็ก คือ การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสาธารณะทุกภาคส่วน ผู้บริหารท้องถิ่นจะไม่เข้าไปควบคุมกำกับดูแลโดยตรง แต่จะกระจายอำนาจหน้าที่ให้องค์กรเครือข่าย ดำเนินการแทน ทั้งสถานที่และงบประมาณ หรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาหรือการขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุผล

แนวคิดและหลักการบริหารเครือข่าย มีดังนี้

1. การกระจายอำนาจที่เป็นหน้าที่ของท้องถิ่น
2. การสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการสาธารณะ
3. การตรวจสอบพื้นที่ เพื่อหาสาเหตุของความต้องการและปัญหา
4. การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีการบริหาร
5. การสร้างประชาธิปไตยในท้องถิ่น คือ สร้างเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการ**เสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม** ของตำบลงิ้วเหล็ก ที่โดดเด่น ได้แก่

โครงการการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

ชุมชนตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 35,189 ไร่ มีพื้นที่ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน มีประชากร 10,508 คน 2,224 ครัวเรือน พื้นที่ตำบลดงขี้เหล็กมีอาชีพหลัก คือ การทำสวน ไม้ดอกไม้ประดับ ทำไร่ ทำนา แต่กลับประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรช่วงฤดูแล้งของทุกปี เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะท่วมบ้านเรือนเป็นระยะเวลา 4 วันถึง 1 สัปดาห์ เนื่องจากไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อรองรับน้ำฝนที่ตกลงมา จึงเกิดแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาด้านการพัฒนาแหล่งน้ำที่ยั่งยืนมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดทำแหล่งน้ำใต้ดิน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ในรูปแบบของธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิดและระบบปิด ในพื้นที่ตำบลดงขี้เหล็กและประสานความร่วมมือในการดำเนินการจากทุกภาคส่วนจนถึงปัจจุบัน

การทำแผนที่ทำมือของทุกหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยจากความร่วมมือ พอช. มูลนิธิอุทกพัฒน์ สสทน.

การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและผลสำเร็จ

1. โครงการรณรงค์ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำธนาคารน้ำใต้ดินตำบลลงขันเหล็กเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยประจำปีงบประมาณ 2561

องค์การบริหารส่วนตำบลลงขันเหล็ก ร่วมกับ กรมชลประทาน สนับสนุนทางด้านวิชาการและการตรวจสอบปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำพร้อมทั้งช่วยเหลือ เกษตรกรในการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำค่ายจักรพงษ์ (อ่างเก็บน้ำเขาโอโต้) กรมป่าไม้ สนับสนุนในด้านความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปลูกป่าและดูแลรักษาต้นน้ำของชุมชน กรมพัฒนาชุมชน สนับสนุนทางด้านวิชาการและด้านความรู้ในการบริหารจัดการน้ำในเบื้องต้นพร้อมทั้งชี้แจงและวิธีการพัฒนาต่อยอดสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) สนับสนุนด้านวิชาการและองค์ความรู้ ในการให้ความรู้ทางวิชาการในด้านการจัดการน้ำ ดิน ป่า พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการสำรวจพื้นที่เพื่อสนับสนุนในการจัดทำแผนที่ทำมือ ธนาคารอมสิน ธกส. สนับสนุนเรื่องงบประมาณ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ให้ความรู้ทางด้านวิชาการองค์ความรู้เรื่องดิน น้ำ ป่า และสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการน้ำภายในตำบลลงขันเหล็กตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนงบประมาณอบรม เช่น การบวชป่าอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ภาคประชาสังคม ดำเนินการจัดทำแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง โดยจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด และระบบปิด ในพื้นที่ตำบลลงขันเหล็ก โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาด้านการพัฒนาแหล่งน้ำที่ยั่งยืนมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาหน้าร่วมกัน

2. โครงการจัดทำฝายทดน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในฤดูแล้ง ปีงบประมาณ 2561

องค์การบริหารส่วนตำบลลงขันเหล็ก ร่วมกับ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ สนับสนุนทุนและงบประมาณโดยตรง พร้อมทั้งสนับสนุนแรงงานและกำลังพลจากทหาร ในการสร้างฝายภายในตำบลทั้ง 14 หมู่บ้าน บริษัทฮอนด้า กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทยและบริษัทเครื่องตีมกระทิงแดง สนับสนุนงบประมาณการจัดการน้ำ ในการจัดทำฝายชะลอน้ำหรือฝายเรียงหิน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลงขันเหล็ก สนับสนุนแรงงานและงบประมาณในการประกอบอาหารสำหรับเพื่อเลี้ยงประชาชนเป็นตัวชะลอความเร็วของน้ำในฤดูฝน เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้ง

3. กิจกรรมขุดลอกคลองเพื่อเปิดทางระบายน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลลงขันเหล็ก ร่วมกับ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ สนับสนุนทุนและงบประมาณโดยตรง พร้อมทั้งสนับสนุนแรงงานและกำลังพลจากทหาร ในการขุด

ลอกคลอง ภาคประชาสังคม ดำเนินการขุดลอกคลองระบายน้ำและกำจัดวัชพืช บริเวณลำราง ในเขตพื้นที่ตำบลดงขี้เหล็ก เพื่อเป็นการเปิดทางระบายน้ำ ป้องกันปัญหาหน้าท่วมขังในฤดูฝน

4. กิจกรรมจัดทำโซลาเซลล์แบบลอยน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขาชีปิต

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ ปตท. สนับสนุนในด้านงบประมาณและ องค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการจัดการน้ำและพลังงานทดแทน สำหรับการจัดทำพลังงาน แสงอาทิตย์หรือโซลาเซลล์ แบบลอยน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขาชีปิต ซึ่งเป็นการนำระบบโซลาเซลล์ มาใช้ในการสูบน้ำสำหรับใช้ทำการเกษตร ช่วยลดการระเหยของน้ำ เนื่องจากตัวแผงลอยอยู่บน ผืนน้ำ ช่วยการไหลเวียนและเพิ่มปริมาณออกซิเจนในน้ำ ช่วยเพิ่มคุณภาพน้ำและเป็นแหล่งอาศัย ของสัตว์น้ำ เป็นชุมชนมีพลังงานทางเลือกและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อีกทั้งชุมชนมีส่วนร่วมจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บและสำรองน้ำ ในพื้นที่ด้วยสระน้ำประจำไร่นา หรือที่เรียกว่า “เขื่อนใต้ดิน” ทำให้มีน้ำใช้ในยามฝนทิ้งช่วง มีการ บริหารจัดการประตุน้ำและเชื่อมต่อกองสาขา เพื่อกระจายน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตร อย่างทั่วถึง เกษตรกรสามารถทำการเกษตร ปลูกพืชผัก ผลไม้หลายชนิดและเลี้ยงปลา ใช้บริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี 2561 ในด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการและการให้บริการ ประชาชนใน “โครงการธนาคารน้ำใต้ดิน” จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2561 ที่ผ่านมา

ความสำเร็จของโครงการ

โครงการการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จอย่างมาก หมู่บ้านมีน้ำ เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคและการทำการเกษตร โดยที่ปัจจุบันสามารถแก้ปัญหาได้ทั้ง เส้นคลองและแก้มลิง คิดเป็นพื้นที่ 10,914 ไร่ 398 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 หมู่ 10 หมู่ 11 และหมู่ 14 จำนวน 10,914 ไร่ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ 100 เปอร์เซ็นต์

การต่อยอดในอนาคต

ผลักดันให้เครือข่ายภาคประชาสังคม เข้ามามีบทบาทเป็นองค์ประกอบหลักในการบริหาร จัดการและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประชาชนตำบลดงขี้เหล็กสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดวิถีการ

ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ชุมชนมีความมั่นคงด้านน้ำ อาหารและ รายได้อย่างยั่งยืน

โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้สถาบันครอบครัวเกิดปัญหาทั้งในด้านความสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างบุคคลในครอบครัว ซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนและสังคมในทุก ช่วงวัย อาทิ วัยเด็กปัญหาที่พบคือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร คุณแม่วัยใส ตั้งครรภ์ ไม่พร้อม วัยทำงาน ปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ วัยชรา ปัญหาซึมเศร้า มองตัวเอง ไร้ค่า ปัญหาด้านสุขภาพกายและใจ และปัญหาที่พบทุกครัวเรือนคือ ปัญหาหนี้สินทั้งในระบบและ นอกกระบบ องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก จึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการ ความร่วมมือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้การสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายสถาบันครอบครัว เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ได้แก่ เครือข่ายศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลดงขี้เหล็ก เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนตำบล ดงขี้เหล็ก เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดงขี้เหล็ก เพื่อประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนครอบคลุม ทุกกลุ่ม

การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและผลสำเร็จ

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก บูรณาการความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาค ประชาสังคมกับส่วนราชการ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทุกกลุ่มอายุ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง ให้มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและสามารถฟื้นฟู สภาพร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขผ่านการดำเนินงานที่เป็น รูปธรรมและผลสำเร็จ

1. โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ เครือข่ายศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ตำบลดงขี้เหล็ก จัดทำโครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้ทุกคนในครอบครัวเกิด ความรักสามัคคี มีความอบอุ่น ลดการเกิดปัญหาภายในครอบครัว

2. โครงการศูนย์พัฒนาครอบครัวส่งเสริมความห่วงใย สานสายใยสู่ชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ เครือข่ายศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

ตำบลดงขี้เหล็ก จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านประชาชนที่มีฐานะยากจน โดยลงพื้นที่เยี่ยมเยียนพูดคุย ให้กำลังใจและนำของใช้ที่จำเป็นไปมอบให้แก่ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ตำบลดงขี้เหล็ก

3. โครงการตำบลต้นแบบหัวใจไม่ทอดทิ้งกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก คนไร้ที่พึ่ง ให้มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและสามารถฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนจนความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

4. โครงการเยาวชนวัยใส ใส่ใจทำดี Teen to be good

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนตำบลดงขี้เหล็ก จัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างครอบครัว เพื่อนบ้านและชุมชน เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นทั้งคนดีและคนเก่ง เป็นกำลังที่เข้มแข็งมีคุณภาพต่อไปในอนาคต

5. กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุตำบลดงขี้เหล็ก

องค์การบริหารส่วนตำบลดงขี้เหล็ก ร่วมกับ เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ เครือข่ายศูนย์พัฒนาครอบครัว และเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนตำบล จัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของเครือข่าย ในโครงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

6. โครงการบ้านมั่นคงชนบท

แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของคนยากจนในพื้นที่ตำบลดงขี้เหล็ก จำนวน 47 ครัวเรือน

7. โครงการบ้านพอเพียงชนบท

ซ่อมแซมบ้านให้กับผู้ยากไร้ในพื้นที่ตำบลดงขี้เหล็ก จำนวน 60 หลัง

การต่อยอดในอนาคต

เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายสถาบันครอบครัว เยาวชน และผู้สูงอายุ ให้มีองค์ความรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการทำงานในรูปแบบเครือข่ายของตนเอง มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน และมีศักยภาพในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์การบริหารส่วนตำบลโลกกLOY อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา 82140
โทรศัพท์ 076-581-963 โทรสาร 076-581-963 ต่อ 108

ประชากร

9,982 คน (ชาย 4,955 คน หญิง 5,027 คน)

พื้นที่

90.41 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 หมู่บ้าน)

รายได้

50,988,635.61 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

21,009,786 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสมบัติ จินดาพล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย
2. นายดำรงค์ บุตรช่วย	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย
3. นายวิโรธ ขนบแก้ว	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย

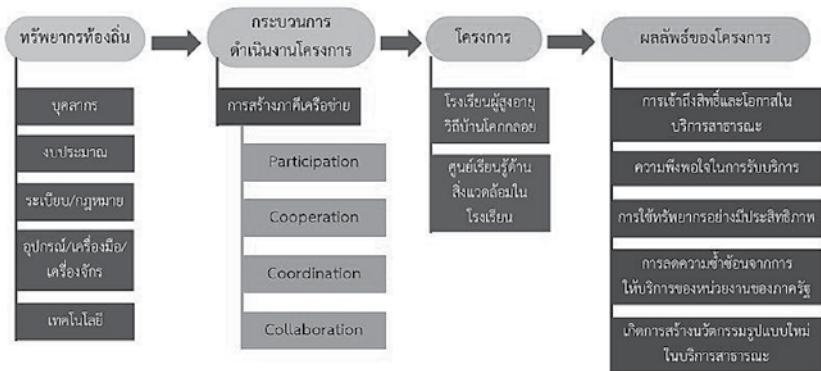
สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 19 คน

หญิง จำนวน 7 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีการดำเนินงานภายใต้มีวิสัยทัศน์ **“พัฒนาคุณภาพการดำรงชีวิต ส่งเสริมเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน พื้นดินสังคมแห่งการเกื้อกูล บริบูรณ์ด้วยทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่สมดุล”** และมีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายจากหลายภาคส่วน **“We think We do We share”** เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้กรอบแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ดังนี้

การบริหารงานภายใต้กรอบแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ตามบทบาทและหน้าที่ คือการระดมทรัพยากรของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร งบประมาณ ระเบียบ/กฎหมาย อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยี เพื่อดำเนินงานโครงการบริการสาธารณะ การเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม จึงเป็นหนึ่งในขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ การสร้างเครือข่าย คือ เชื่อมโยงกลุ่มคน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ แลกเปลี่ยนข้อมูล โดยกำหนดโครงสร้างในเครือข่ายของแต่ละคนตามบทบาทและหน้าที่ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และมีเป้าหมายอันเดียวกัน ภายใต้แนวทางการสร้างเครือข่าย ตามแบบ 1P3C คือ 1) Participation การมีส่วนร่วม 2) Cooperation การร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือกันของบุคลากร 3) Coordination การสื่อสารแบบราบรื่น 4) Collaboration การประสานงาน การร่วมมือของหน่วยงานและองค์กร

การบูรณาการความร่วมมือกันอย่างมีพลังสามารถขับเคลื่อนโครงการ ทั้ง 2 โครงการ คือ โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ วิถึบ้านโคกกลอย และโครงการศูนย์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ในการแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้โครงการบริการสาธารณะ มีคุณภาพทั้งในส่วนของผลลัพธ์และกระบวนการ

จึงส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรและผู้บริหารที่ได้กำหนดและวางไว้ว่า **“ท้องถิ่นที่มีความสงบสุข มีความเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ สังคมมีการช่วยเหลือ เกื้อกูล แบ่งปัน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”**

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ **ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม** ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ได้แก่

โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอย

ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีผู้สูงอายุ จำนวน 1,454 คน คิดเป็นร้อยละ 14.56 ของประชากรทั้งตำบล และผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ลูกหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพในครอบครัว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ขาดคนดูแล ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าและโรคแทรกซ้อนตามมา ประกอบกับปัจจุบันตำบลโคกกลอยกำลังเข้าสู่สังคมเมือง มีการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมไปอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนยังไม่ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับผู้ที่ย่างเข้าสู่ผู้สูงอายุให้มีความพร้อมในการดูแลสุขภาพ สามารถเข้าสังคมได้อย่างต่อเนื่อง ลดอัตราการเกิดโรคต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิสวัสดิการพื้นฐานของรัฐได้อย่างทั่วถึง และเกิดความเท่าเทียมทางสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย จึงร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ 1) ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลโคกกลอย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดพังงา สถานีวิทยุเสียงจากทหารเรือ 14 โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านท่าหนุ่น 2) ภาคเอกชน ได้แก่ ชมรมโรตารีอันดามันพังงา กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม มูลนิธิ และห้างร้าน และ 3) ภาคประชาสังคม ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข ทีม CG ชมรมผู้สูงอายุ กษาดจังหวัดพังงา วัด และผู้มีจิตศรัทธา

การดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย (โรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอย) เริ่มจากการขับเคลื่อนของชมรมผู้สูงอายุตำบลโคกกลอย นำโดยนายแพทย์อุทัย จินดาพล ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลโคกกลอย และดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ มีการประชุมวางแผนร่วมกับชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ และโรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอย จากกองทุนสำนักงานหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย และเทศบาลตำบลโคกกลอย เพื่อจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยใช้ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุเป็นสถานที่ จัดตั้งโรงเรียน โดยศูนย์ฟื้นฟูฯ ดังกล่าว ได้รับการสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา มีโรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค และดูแลบำรุงรักษาสถานที่บริเวณภายนอกร่วมกับเทศบาลตำบลโคกกลอย และชมรมผู้สูงอายุ

กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ได้มีการประชุมพิจารณาอนุมัติงบประมาณสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอยร่วมกับคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นตัวแทนเครือข่ายจากหลายภาคส่วน ประกอบด้วย ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำชุมชน (ท้องที่/ท้องถิ่น) โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านท่าหนู สาธารณสุขอำเภอตะกั่วทุ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของการสนับสนุนงบประมาณ การดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอย

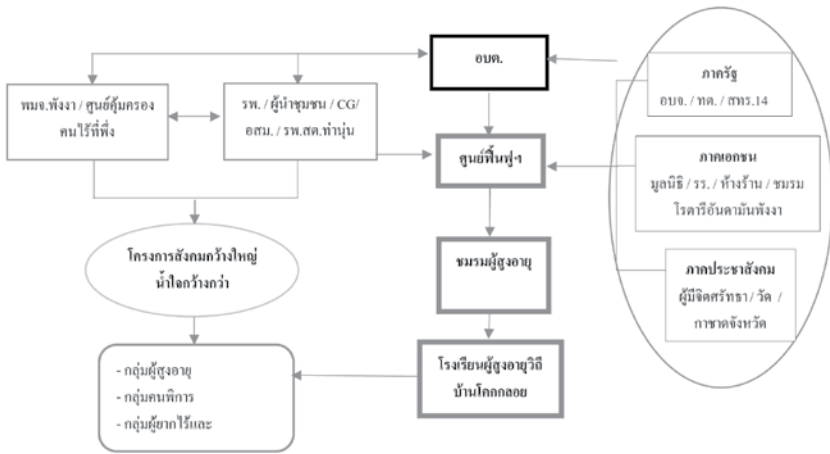
ทั้งนี้ เมื่อศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวแล้ว ได้มีการขับเคลื่อนเครือข่ายการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุวิถึบ้านโคกกลอยร่วมกัน โดย (ชมรมผู้สูงอายุ, โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง, ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย) ประชุมร่วมวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (โรงพยาบาลพังงา โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านท่าหนู อาสาสมัครสาธารณสุข ทีม CG) เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การสาธารณสุข เบื้องต้น การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมสำหรับผู้สูงวัย (วัด) เป็นวิทยากรอบรมด้านการสมาธิบำบัด การดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามวิถีพุทธ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลโคกกลอย และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย) เป็นวิทยากรฝึกอบรมการเสริมสร้างอาชีพต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มในครัวเรือน (มูลนิธิ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ห้างร้าน ชมรมโรตารีอันดามันพังงา สทร.14) มอบอุปกรณ์เพื่อใช้สำหรับทำกิจกรรมของผู้เรียน และมอบอุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้สูงอายุและ

ผู้พิการใช้กายภาพบำบัดในศูนย์ฟื้นฟูฯ

ทั้งนี้ เมื่อผู้สูงอายุได้เรียนรู้วิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่โรงเรียนผู้สูงอายุกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ได้มีการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง เพื่อเล่าเรียนให้กับเด็กปฐมวัย ถ่ายทอดวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ การละเล่นพื้นบ้านให้แก่เด็กเรียนในตำบลโคกกลอย และยังได้นำความรู้จากการฝึกอบรมด้านอาชีพไปจัดตั้งกลุ่ม สร้างรายได้เสริมในครัวเรือน พร้อมนี้ผู้สูงอายุยังได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการสังคมกว้างใหญ่หัวใจกว้างกว่ากับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ผู้นำชุมชน โรงพยาบาล ตะกั่วทุ่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหนู อาสาสมัครสาธารณสุข และทีม CG เพื่อทำการตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน/ติดเตียง/ติดสังคม คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส โดยการตรวจเช็คสุขภาพเบื้องต้น ให้กำลังใจและสร้างแรงใจในการดำเนินชีวิต มอบถุงยังชีพ ข้าวสาร อาหารแห้ง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกาชาดจังหวัดพังงา วัด และผู้มีจิตศรัทธา เพื่อมอบแก่ผู้ช่วยคนพิการ และผู้ยากไร้ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย และหากมีการพบกลุ่มผู้สูงอายุที่ติดบ้าน ติดสังคม นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ก็จะมีการชักชวนให้กลุ่มคนดังกล่าว เข้าร่วมชมรมและเข้าโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ เป็นการลดอัตราการเกิดโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ แต่หากพบกลุ่มคนพิการและผู้ด้อยโอกาส องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ร่วมกับศูนย์ฟื้นฟูฯ ทำการกายภาพบำบัดให้แก่คนพิการ และประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดพังงา เพื่อช่วยเหลือเงินสงเคราะห์และปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัยให้แก่คนพิการและผู้ยากไร้

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงในการทำงานของเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีบ้านโคกกลอย

ผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมสะท้อนออกมาในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุ (ติดบ้าน/ติดเตียง/ติดสังคม) ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการสามารถทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมในด้านต่าง ๆ ได้

กลุ่มที่ 2 คนพิการที่เข้าไม่ถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ จัดทำกายอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน ทำบัตรคนพิการเชิงรุกเพื่อขึ้นทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ ประสานเครือข่ายสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัยและช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคม ส่งเสริมการเข้าร่วมงานวันคนพิการสากล

กลุ่มที่ 3 ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและค่าครองชีพ ประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัยและช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคม ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรักษาพยาบาล

โครงการศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีพื้นที่ 90.41 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 9,982 คน (ณ เดือนเมษายน 2562) และมีการเคลื่อนไหวของประชากรแฝงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่านสู่จังหวัดภูเก็ต ทำให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้เกิดการใช้สอยในเรื่องของปัจจัยในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น และยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขยะมูลฝอยจึงกลายเป็นปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อตำบลโคกกลอย จากการสำรวจพบว่าปริมาณขยะเฉลี่ย 12 ตันต่อวัน และปัจจุบันหลุมฝังกลบมีพื้นที่เหลือน้อยไม่สามารถที่จะรองรับปริมาณขยะที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการลดปัญหาและปริมาณขยะต่อไป

จากข้อมูลปัญหาดังกล่าวข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอยไม่สามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้เพียงลำพัง จึงจำเป็นต้องบูรณาการจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อการเสริมสร้างพลังที่จะขจัดปัญหา ลดช่องว่าง และเพิ่มสายสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความมั่นคง บนพื้นฐานของระบบเครือข่ายที่ยั่งยืน และเกิดความสมดุลทางสังคมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่ยังคงอยู่คู่ตำบลโคกกลอย ซึ่งการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้รักษาสีสิ่งแวดล้อม

ได้อย่างแท้จริงและอย่างยาวนานนั้น จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ ซึ่งการปลูกฝังในวัยเยาว์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ต้องได้รับการบริหารส่วนตำบลโคกกลอยคาดหวังที่จะสร้างเด็กให้มีการพัฒนาตน และพัฒนาสังคม ในการรักษาสีงแวดล้อม ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนบ้านท่าหนุ่นก็เป็นหนึ่งในภาคีเครือข่ายที่มีความสำคัญในการสร้างการเรียนรู้สู่การปฏิบัติสามารถเชื่อมโยงไปยังครอบครัว ชุมชน และสังคม จึงเป็นที่มาของโครงการศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของเครือข่ายการดำเนินงาน คือ 1) ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย โรงเรียนบ้านท่าหนุ่น โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหนุ่น ศูนย์ปฏิบัติการอุทยานทางทะเลแห่งชาติที่ 2 จังหวัดภูเก็ต และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา 2) ภาคเอกชน ได้แก่ ร้านรับซื้อของเก่า ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ชมรมจิตอาสาพังงาสะอาดทั้งเมือง และชมรมดำเนินาจังหวัดพังงา และ 3) ภาคประชาสังคม ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้สุวรรณภรณ์ หมู่ที่ 6 ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนากลาง หมู่ที่ 9

โครงการศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จึงริเริ่มในโรงเรียนบ้านท่าหนุ่น หมู่ที่ 7 โดยการสำรวจขยะในโรงเรียนพบว่าปริมาณขยะอินทรีย์ถึงร้อยละ 46 ของปริมาณขยะทั้งหมด ทำให้หลายภาคส่วนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็กและเยาวชนในการจัดการขยะอินทรีย์ โดยมีเครือข่ายร่วมดำเนินงาน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย ให้การสนับสนุนในส่วนของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานรองรับการจัดการขยะอันตราย โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าหนุ่น เป็นหน่วยรองรับขยะติดเชื้อ มีร้านรับซื้อของเก่าเป็นหน่วยรองรับขยะรีไซเคิล ศูนย์ปฏิบัติการอุทยานทางทะเลแห่งชาติ ที่ 2 จ.ภูเก็ต และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.พังงา เป็นหน่วยสนับสนุนด้านบุคลากรในการอบรมให้ความรู้ มีชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ชมรมจิตอาสาพังงาสะอาดทั้งเมือง ชมรมดำเนินาจังหวัดพังงาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม และศูนย์เรียนรู้สุวรรณภรณ์ หมู่ที่ 6 และศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนากลาง หมู่ที่ 9 เป็นแหล่งองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะและถ่ายทอดความรู้สู่ศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

โรงเรียนบ้านท่าหนุ่นเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทและดำเนินการจัดการขยะโดยร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งต่อความรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้แก่โรงเรียนทุ่งโพธิ์ ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และ ศาสนสถาน ศูนย์เรียนรู้ฯ ได้ขับเคลื่อนโดยภาคีเครือข่ายร่วมกันประชุมสนับสนุนและส่งเสริมการ ดำเนินการของศูนย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบฐานกิจกรรม คัดแยกขยะมหาสนุก จากการเรียนรู้ทฤษฎีสู่การลงมือปฏิบัติ การคัดแยกขยะอินทรีย์มาใช้ ประโยชน์โดยนำเศษอาหารจากโรงอาหาร ไปหมักแห้ง เศษวัชพืชใส่ในท่อทุกวันจนเต็มปิดฝาห่อทิ้งไว้ 90 วัน และกลับกองปุ๋ย 2 ครั้งต่อสัปดาห์ จะได้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ เพื่อใช้เป็นปุ๋ยในการปลูกผักสวนครัว ซึ่งในการลงมือปฏิบัติจะมีที่ปรึกษาจากเครือข่ายของวิทยากรจากชุมชนต้นแบบหมู่ที่ 9 และ หมู่ที่ 6 ร่วมกันให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิควิธีการให้กับนักเรียนและคุณครูโดยมีองค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกกลอยเป็นผู้ประสานระหว่างเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้ในโรงเรียนบ้านท่าหนุ่น

ผลสำเร็จของโครงการศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ผลเชิงปริมาณ

1. สร้างอาสาสมัครรักษาสีสิ่งแวดล้อม เป็นกลุ่มที่มีองค์ความรู้การบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร สามารถเป็นต้นแบบและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน ซึ่งจากโครงการเป็น
  - เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าหนุ่น รุ่นที่ 1 จำนวน 25 คน รุ่นที่ 2 จำนวน 28 คน
  - ครัวเรือน จำนวน 53 ครัวเรือน
  - สถานประกอบการ จำนวน 6 แห่ง
  - ศาสนสถาน จำนวน 9 แห่ง
2. มีการจัดการขยะแต่ละประเภทอย่างถูกต้องในโรงเรียน ร้อยละ 100
3. อาสาสมัครรักษาสีสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาทำความเข้าใจความสะอาดชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ในชุมชน 24 ครั้งต่อปี ใน 13 หมู่บ้าน

ผลเชิงคุณภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอยร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ตำบลโคกกลอย สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านท่านุ่น จำนวน 1 แห่ง เพื่อเป็นสถานที่ให้ความรู้ ด้านการคัดแยกขยะแบบครบวงจร และการนำขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ และมีกิจกรรมร่วมกัน ลดการทิ้งขยะต้นทางโดยการสร้างจิตสำนึกในการไม่ทิ้งขยะ ไม่สร้างขยะ และร่วมกันเก็บขยะ ในที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี 72160
โทรศัพท์ 0-3549-5053

ประชากร

11,931 คน (ชาย 5,915 คน หญิง 6,016 คน)

พื้นที่

136 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 14 หมู่บ้าน)

รายได้

72,481,000.07 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

- บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพีระศักดิ์ มาตรศรี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
2. นายชัยเรศ จันทมา	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
3. นางทรงรัตน์ หิรัญอุทก	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 23 คน

หญิง จำนวน 3 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยกฐานะมาจากสภาตำบลพลับพลาไชย ตั้งอยู่ในอำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน้าที่พัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จัดบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยคือ **“พลับพลาไชยเป็นตำบลน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดี ภาคีมีส่วนร่วม สืบสานประเพณีวัฒนธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”**

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยได้วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ผ่าน 3 นโยบายหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต และ 3) การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชนและความสงบ โดยประเด็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยให้ความสำคัญที่สุด คือ การที่ประชาชนในพื้นที่มีรายได้และมีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และผู้สูงอายุและผู้พิการได้รับการจัดสรรสวัสดิการที่มีคุณภาพ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยมีภารกิจที่หลากหลาย รวมถึงมีข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง ความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากร และงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายด้านต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจสนับสนุนท้องถิ่นของตนเองลุล่วง โดยในการบริหารจัดการเครือข่ายนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานความร่วมมือ สร้างบรรยากาศและสภาวะที่เอื้อให้เครือข่ายต่าง ๆ ทำงานร่วมกัน และทำให้แต่ละฝ่ายเป็นประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน

วิธีสร้างเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย จะเน้นความสอดคล้องกับพฤติกรรมของชุมชน และวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมของแต่ละเครือข่าย โดยแต่ละฝ่ายที่มาร่วมดำเนินงานจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดเอกภาพและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

ขั้นตอนการดำเนินการร่วมกับเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ขั้นแรกคือการสร้างความเข้าใจกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และเอื้อต่อการทำงานในพื้นที่ ขั้นตอนที่สองคือการพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยชักนำและ

โน้มน้าวใจเพื่อให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยและหน่วยงานเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นการขยายแนวร่วมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ขั้นตอนที่สามคือการพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปีหรือแผนระยะยาวของเครือข่ายแต่ละแห่ง เพื่อนำมาวางแผนบูรณาการการทำงานร่วมกัน และขั้นตอนสุดท้ายคือการลงนามความร่วมมือร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ได้แก่

โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณโคและกระบือในพื้นที่ที่มีจำนวนลดลงอย่างมาก และเพื่อเสริมสร้างรายได้จากอาชีพเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ เนื่องจากช่วงปี พ.ศ. 2552 พื้นที่ตำบลพลับพลาไชย ประสบปัญหาภัยแล้งต่อเนื่อง ทำให้สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง จากเดิม 3 ครั้ง และประสบปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ถ้าเกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมหลังจากไม่ได้เพาะปลูก ก็เป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัว อีกทั้งยังนำมูลสัตว์ไปใส่ในพื้นที่การเกษตร หรือนำไปทำแก๊สชีวภาพใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายได้อีกด้วย

ธนาคารโค-กระบือ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ช่วยเกษตรกรยากจนที่ไม่มีโค-กระบือของตนเอง หรือดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของโค-กระบือเพื่อใช้แรงงาน โดยโครงการจะให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายยืมโค-กระบือเพศเมียของโครงการไปใช้เพื่อการผลิต และคืนตามเงื่อนไขที่กำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 โดยได้รับการสนับสนุนโค-กระบือจากโครงการในพระราชดำริ ผ่านการประสานงานของสำนักงานเกษตรอำเภออุ้มทองและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี หลักการดำเนินโครงการคือ เกษตรกรจะได้รับโค/กระบือเพศเมียมาเลี้ยง 1 ตัว เมื่อโค/กระบือตัวดังกล่าวตกลูก เกษตรกรจะต้องคืนลูกที่เกิดมาตัวแรกให้แก่โครงการ ส่วนลูกตัวต่อไปถือเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร เมื่อครบ 5 ปี โค/กระบือที่ยืมมาจากธนาคารจะเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรทันที

หลังจากดำเนินโครงการไประยะหนึ่งแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ได้รับโค-กระบือจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ของโครงการขึ้น โดยมีคณะกรรมการจากตัวแทนทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่ม และประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่มกับส่วนราชการ คณะกรรมการชุดดังกล่าวบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำตามเงื่อนไขการยืมคืนของโครงการได้อย่างครบถ้วน จะได้รับรางวัลการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือระดับดีเด่น ลำดับที่ 1 ระดับสำนักงานปศุสัตว์เขต 1 ในปี พ.ศ. 2556 และเมื่อครบ 5 ปี โค-กระบือที่ถูกยืมไปก็กลายเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรผู้ยืมทุกราย

จากผลงานดังกล่าว ทำให้ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 กลุ่มธนาคารโค-กระบือได้รับการสนับสนุนโค-กระบือเพิ่มเติมจากทั้งส่วนราชการและเอกชนอีกเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาเดียวกัน กลุ่มได้เพิ่มบริการผสมเทียมกระบือโดยคนในพื้นที่เองเพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาสายพันธุ์กระบือไทย ทำให้การดำเนินการผสมเทียมรวดเร็วและทันเวลายิ่งขึ้น ไม่ต้องรอเจ้าหน้าที่ผสมเทียมจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภออุทุมพรพิสัยมาดำเนินการให้

สำหรับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เข้ามาเป็นเครือข่ายของโครงการนี้ มีดังนี้

1. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ทำหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์เขต 7 เพื่อขอโค-กระบือมาสนับสนุนเกษตรกร และกำกับดูแลความเรียบร้อยของโครงการ
2. สำนักงานปศุสัตว์อำเภออุทุมพรพิสัย ทำหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรีและองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และเป็นพี่เลี้ยงให้ความรู้ คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางแก้ปัญหา ลงพื้นที่ติดตามประเมินผลเกษตรกร และตรวจดูระบบสืบพันธุ์ของกระบือ
3. กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริตำบลพลับพลาไชย ทำหน้าที่พิจารณาถ่วงดุลคุณสมบัติเกษตรกร ประสานงานเกษตรกรในพื้นที่กับองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยและสำนักงานปศุสัตว์อำเภออุทุมพรพิสัย และอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบติดตามประเมินผลเกษตรกรในพื้นที่
4. อาสาปศุสัตว์ ทำหน้าที่ให้บริการรักษาโค-กระบือป่วย บริการผสมเทียม และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลโค-กระบือเบื้องต้น

5. องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ทำหน้าที่สนับสนุนองค์ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มโครงการธนาคารโค-กระบือ และประสานงานระหว่างหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ

6. ภาคเอกชนอื่น ๆ ทำหน้าที่สนับสนุนพันธุ์กระบือ เพื่อให้กลุ่มนำไปพัฒนาสายพันธุ์

ทิศทางการดำเนินโครงการนี้ในอนาคต ได้แก่ การพัฒนาสายพันธุ์กระบือโดยการผสมเทียมให้ได้กระบือสายพันธุ์ที่ดี สามารถสร้างรายได้ควบคู่กับการทำการเกษตร รวมกลุ่มผลิตอาหารแปรรูปจากเนื้อกระบือ พัฒนาพื้นที่ให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงนำมูลโค-กระบือมาขยายผลผลิตเป็นแก๊สชีวภาพใช้ในครัวเรือน

โครงการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยดำเนินโครงการนี้ผ่านศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย ที่ได้รับการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2557 ตามระเบียบของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารของศูนย์และจัดกิจกรรมจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น 967,000 บาท และยังได้รับเงินบริจาคเพื่อการก่อสร้างอาคารจากภาคประชาสังคมอีก 470,000 บาท

การดำเนินการในระยะแรก องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย คณะกรรมการศูนย์และหน่วยงานเครือข่าย ได้นำแนวการจัดหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบหัวงัม จังหวัดเชียงราย มาพัฒนาจนเกิดเป็นหลักสูตรแรกของศูนย์ในปี พ.ศ. 2558 ในระยะนี้ ศูนย์ได้รับงบประมาณจัดการเรียนการสอนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัดโสภณาราม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์การศึกษาชนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออุทุมพร และวิทยาลัยการอาชีพอุทุมพร เป็นฝ่ายสนับสนุนครูผู้สอน

ในปี พ.ศ. 2559 คณะกรรมการศูนย์ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ร่วมกับเขตสุขภาพที่ 5 และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย พัฒนาหลักสูตรที่สองขึ้นมาใหม่ 2 หลักสูตร แบ่งเป็น หลักสูตรเขตสุขภาพที่ 5 ภายใต้แนวคิด “ไม่หลง ไม่ลืม ไม่สิ้น ไม่ล้ม” และ

หลักสูตรมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ซึ่งเป็นการทดลองหลักสูตรจากฐานงานวิจัย ในระยะนี้ ศูนย์ได้รับงบประมาณจัดการเรียนการสอนจากเขตสุขภาพที่ 5 ราชบุรี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ของศูนย์วิจัย และพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนครูผู้สอนนั้น มีหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนเพิ่มเติมได้แก่ โรงพยาบาลอุ้มทองและสาธารณสุขอำเภออุ้มทอง

ในปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการศูนย์ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และหน่วยงานเครือข่าย ได้ปรับหลักสูตรของศูนย์อีกครั้ง ให้เป็น “หลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย 2560” โดยมีการจัดการรายวิชาภายใต้แนวคิด “ต้องรู้ ควรรู้ อยากรู้” โดยวิชาที่ต้องรู้จะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องสุขภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น กฎหมายมรดก ส่วนวิชาที่ควรรู้ ได้แก่ วิชาธรรมะเพื่อการพัฒนาสุขภาพจิตผู้สูงอายุ และวิชาที่อยากรู้ คือวิชาที่ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะเรียน ในระยะนี้ หน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลพลับพลาไชย ส่วนหน่วยงานที่สนับสนุนครูผู้สอนนั้น จะกลับไปเหมือนเมื่อปี พ.ศ. 2558

ในปี พ.ศ. 2561 ศูนย์ได้ปรับหลักสูตรเป็นครั้งที่สี่ โดยมีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามมาร่วมจัดหลักสูตรด้วย หลักสูตรระยะนี้มีชื่อว่า “หลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย 2561” ซึ่งยังคงยึดแนวคิดต้องรู้ ควรรู้ และอยากรู้อยู่ แต่เนื้อหาแต่ละรายวิชาเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้เรียน เปลี่ยนแนวคิดผู้เรียนเป็นผู้สอน และเปลี่ยนห้องเรียนให้เล็กลง ด้วยการเพิ่มกระบวนการเรียนรู้กลุ่มย่อยลงไป ในระยะนี้หน่วยงานผู้สนับสนุนงบประมาณจัดการเรียนการสอนยังคงเป็นกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลพลับพลาไชยเช่นเดิม ส่วนครูผู้สอนนั้น ได้คณะกรรมการศูนย์และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย มาร่วมสนับสนุนด้วย

ส่วนในปี พ.ศ. 2562 ศูนย์ได้ปรับหลักสูตรเป็นครั้งที่ห้า โดยได้มหาวิทยาลัยมหิดล มาร่วมวางหลักสูตร ซึ่งแนวคิดหลักของหลักสูตรยังคงเป็นเช่นเดียวกับ พ.ศ. 2561 แต่เพิ่มเติมการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการศูนย์ให้เป็นครู ก และขยายผลสู่ระดับหมู่บ้าน ในระยะนี้ ศูนย์ได้รับงบประมาณจัดการเรียนการสอนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลพลับพลาไชย สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสุพรรณบุรี และมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนหน่วยงานที่สนับสนุนด้านครูผู้สอนนั้น ได้เพิ่มเติมจากปี พ.ศ. 2561 สามหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนา

ฝีมือแรงงานจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดสุพรรณบุรี และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหิดล

จากประวัติการบริหารจัดการศูนย์ของโครงการนี้ จะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยเสริมสร้างการทำงานร่วมกับเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการนี้ได้แก่ สุขภาพของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ดีขึ้น สามารถรับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพให้ดีขึ้นไปในทางที่ดี และมีความสุขในการได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ คือ การที่หน่วยงานเครือข่ายให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเหมือนกัน ทำให้เกิดความร่วมมือและสัมพันธภาพที่เหนียวแน่น และต่อเนื่อง

โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยเคยดำเนินโครงการสร้างความปลอดภัยบนท้องถนนในเขตพื้นที่ของตนเมื่อปี พ.ศ. 2551 แต่ผลปรากฏว่ายังไม่สามารถลดอุบัติเหตุได้ เนื่องจากยังไม่เข้าใจบริบทพื้นที่ของปัญหาและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหา รวมทั้งกำลังคนที่ใช้แก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยไม่เพียงพอและความต่อเนื่อง

จากปัญหาดังกล่าว ทางเจ้าหน้าที่จึงปรับวิธีการใหม่ ด้วยการลงพื้นที่จุดเสี่ยงเพื่อพูดคุยกับประชาชนและผู้นำชุมชน และเชิญให้มาร่วมวางแผนแก้ปัญหาด้วยกันตามยุทธศาสตร์แก้ปัญหาอุบัติเหตุ 5E แต่อย่างไรก็ตาม ผลที่ออกมาก็ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก เพราะยังไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งหมด เนื่องจากยังติดขัดระเบียบและกฎหมาย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย จึงนำข้อมูลและแนวทางการแก้ไขที่ดำเนินการแล้ว ไปประสานกับหน่วยงานทั้งระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด จนได้ออกมาเป็นยุทธศาสตร์ 5E+2 โดยมีการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งเครือข่ายด้านวิชาการ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ คณะทำงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับภาคกลาง ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ฯลฯ เครือข่ายที่ให้การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เช่น สำนักงาน

เครือข่ายลดอุบัติเหตุ สำนักงานขนส่งจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานแขวงการทางสุพรรณบุรีที่ 2 ฯลฯ และเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือด้านอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลพลับพลาไชยและโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

ความโดดเด่นของการดำเนินโครงการนี้คือนอกจากแก้ปัญหา ณ จุดเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุแล้ว ยังจัดให้มีกิจกรรมปลูกฝังความรู้ด้านวินัยจราจรและความปลอดภัยบนท้องถนนให้แก่เด็กในศูนย์เด็กเล็กตำบลพลับพลาไชยด้วย โดยในปี พ.ศ. 2560 องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติพัฒนาแผนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ให้เด็กได้เรียนรู้การใช้รถใช้ถนน และสร้างเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านการจัดการความปลอดภัยทางถนน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยได้ต่อยอดโครงการ โดยการขยายกิจกรรมไปยังโรงเรียนอนุบาลองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่ตำบลพลับพลาไชยต่อไป

ส่วนในปี พ.ศ. 2563 องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยวางแผนว่าจะสร้างศูนย์การเรียนรู้ความปลอดภัยทางถนนตำบลพลับพลาไชย ในรูปแบบเมืองจราจรจำลอง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปผ่านประสบการณ์จริง โดยจะขยายให้เป็นแห่งเรียนรู้ของจังหวัดต่อไปในอนาคต

ส่วนในปี พ.ศ. 2564-2565 องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยวางแผนดำเนินโครงการ “ชุมชนถนนต้นแบบความปลอดภัยทางถนนตำบลพลับพลาไชย” และโครงการ “หมู่บ้านแห่งความปลอดภัย” เพื่อตำบลพลับพลาไชยเป็นตำบลแห่งความปลอดภัยต่อไป

รายชื่อคณะกรรมการ
พิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น
เพื่อรับ “รางวัลพระปกเกล้า” ประจำปี 2562

1. ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	กรรมการที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์พิเศษนรินทร์ เศรษฐบุตร	ประธานกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล	รองประธานกรรมการคนที่ 1
4. รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต	รองประธานกรรมการคนที่ 2
5. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
6. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้แทน	กรรมการ
7. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
8. เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือผู้แทน	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
10. ศาสตราจารย์ ดร.สกันธ์ วัฏญูวัฒนา	กรรมการ
11. รองศาสตราจารย์ตระกูล มีชัย	กรรมการ
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล	กรรมการ
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์	กรรมการ
14. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
15. ดร.พริยัตม์ วรรณเพ็ญษ์	กรรมการ
16. ดร.อรพินท์ สฟโซคชัย	กรรมการ
17. ดร.ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ	กรรมการ
18. พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	กรรมการ
19. นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์	กรรมการ
20. นายณฤตม์ เสกธีระ	กรรมการ
21. นายพรชัย ปุณณวัฒน์พร	กรรมการ
22. นายเอกวัฒน์ สุวรรณ	กรรมการ
23. นายสยาม เจริญอินทร์พรหม	กรรมการ
24. นายภควัต อัจฉริยปัญญา	กรรมการ
25. นางสาวสุมาลย์ ชาวนา	กรรมการและเลขานุการ
26. นางสาววิลาวัณย์ หงษ์นคร	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานจัดทำเอกสารสรุปงานรางวัลพระปกเกล้า

บุคลากร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย กิกพล	รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
2. นางสาววิลาวัณย์ ทองษ์นคร	นักวิชาการผู้ชำนาญการ
3. นางสาวเกวลี เพชรศรีชาติ	นักวิชาการ
4. นายภควัต อัจฉริยะปัญญา	พนักงานชำนาญการพิเศษ
5. นางธนัชฎา สุขะวัฒน์	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ ชำนาญการ
6. นางสาวสุมามาส ชาวนา	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ ชำนาญการ
7. นางสาวอติพร แก้วเป็ย	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ ชำนาญการ
8. นางสาวอภิวรรณ ชักเช็ค	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
9. นางสาวมนฤดี ทองคำพรา	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
10. นายธนศ ชำนาญนา	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
11. นายพงศ์ปรีดา สิมวัฒน์กุล	พนักงานบริหารงานทั่วไป
12. นางสาวปภาวรินทร์ วิวัฒน์ศิลป์ชัย	พนักงานบริหารงานทั่วไป

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
 เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
 โทรศัพท์ 02-141-9567-76 โทรสาร 02-143-8175

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9563-77 โทรสาร 0-2143-8175
เว็บไซต์ www.kpi.ac.th

รางวัลพระปกเกล้า'62

ISBN : 978-616-476-070-7

9 786164 760707